BANK NEGARA MALAYSIA
CENTRAL BANK OF MALAYSIA

Surat Penyampaian

Yang Amat Berhormat Dato' Sri Mohd Najib bin Hj. Tun Abdul Razak,
Perdana Menteri/Menteri Kewangan,
Malaysia.

YAB Dato' Sri,

Mengikut seksyen 56 Akta Takaful 1984 dan seksyen 192 Akta Insurans 1996, saya dengan hormatnya mengemukakan laporan berhubung dengan pentadbiran Akta Takaful 1984 dan Akta Insurans 1996, dan perkara lain yang berkaitan bagi tahun berakhir 31 Disember 2009 sebagaimana dimasukkan ke dalam Laporan Kestabilan Kewangan dan Sistem Pembayaran 2009 ini, untuk dibentangkan di Parlimen.

Dengan hormatnya dikemukakan,

Zeti Akhtar Aziz
Gabenor

24 Mac 2010

Kandungan

Perutusan Gabenor

Ringkasan Eksekutif

Laporan Kestabilan Kewangan

Penilaian Risiko Sistem Kewangan

11 Gambaran Keseluruhan
12 Perkembangan Ekonomi Makro dan Kewangan Global
13 Perkembangan Makroekonomi dan Kewangan Domestik
19 Sektor Bukan Kewangan
29 Sektor Kewangan
37 *Rencana: Penanggung Insurans Hayat: Strategi-strategi dalam Persekitaran Kadar Faedah yang Rendah*
43 *Rencana: Kepelbagaian dan Kestabilan Struktur Pendanaan Sistem Perbankan Malaysia*
48 Prospek Kestabilan Sistem Kewangan dan Fokus Pemantauan pada Tahun 2010
52 *Rencana: Pendekatan Kehematan Makro Untuk Pemantauan dan Pengawalseliaan Kewangan di Malaysia*

Pembangunan Sektor Kewangan

61 Mengekalkan Kestabilan Kewangan dan Memastikan Akses Berterusan kepada Pembiayaan
62 *Rencana: Rangka Kerja Pembiayaan Mikro Malaysia*
65 Mengukuhkan Keupayaan Institusi dan Menambah Baik Kecekapan dan Keberkesanan Operasi
66 Meningkatkan Kesalinghubungan Malaysia dengan Ekonomi Antarabangsa
67 Menambah Baik Prasarana Pembangunan Pasaran Kewangan
68 Peningkatan Kepentingan Kewangan Islam dan Malaysia sebagai Pusat Kewangan Islam Antarabangsa
70 Menggalakkan Layanan Pelanggan Secara Saksama dan Mengukuhkan Aktivisme Pengguna
71 *Rencana: Ketelusan dan Penzahiran Produk Kewangan*
74 Pembangunan Berterusan Modal Insan
75 Mengekalkan Integriti Sistem Kewangan
75 Prospek
78 *Rencana: Melindungi Kestabilan Kewangan di bawah Akta Bank Negara Malaysia 2009*
81 *Rencana: Mengubah Kedudukan Industri Insurans dan Takaful untuk Menyokong Perubahan dalam Lanskap Sosioekonomi*
84 *Rencana: Rangka Kerja Pengawalseliaan bagi Agensi Pelaporan Kredit di Malaysia*

Rangka Kerja Pengawalan Kehematan dan Penyeliaan

89 Pengenalan
89 Perkembangan Pengawalseliaan Antarabangsa dan Domestik
98 *Rencana: Perkembangan Tadbir Urus Korporat dalam Institusi Kewangan*
105 *Rencana: Perkembangan dalam Piawaian Peruntukan dan Implikasi terhadap Institusi Perbankan*
109 *Rencana: Rangka Kerja Tadbir Urus Syariah Baharu*
114 Aktiviti Penyeliaan

Laporan Sistem Pembayaran

Sistem Pembayaran dan Penyelesaian

119 Memperkukuh Pengawasan
120 Sistem Pembayaran yang Ditetapkan
122 Keyakinan Orang Ramai dalam Sistem Pembayaran Runcit
123 Pengawasan Terhadap Penyedia Perkhidmatan Kiriman Wang
124 Perpindahan kepada Pembayaran Elektronik
128 Melangkah Kehadapan

Tambahan

Perutusan Gabenor

BANK NEGARA MALAYSIA
CENTRAL BANK OF MALAYSIA

Meskipun menghadapi keadaan ekonomi yang mencabar pada tahun 2009, kestabilan kewangan telah dapat dikekalkan dan sektor kewangan Malaysia terus berdaya tahan sepanjang tahun itu. Dengan krisis kewangan global semakin mendalam dan kemerosotan yang ketara dalam keadaan luaran pada tahun 2008 dan awal tahun 2009, ekonomi Malaysia mengalami penguncupan bagi tiga suku tahunan berturut-turut sebelum mencatat semula pertumbuhan positif pada suku keempat 2009. Pada tempoh krisis ini, institusi kewangan Malaysia terus mempunyai paras permodalan yang tinggi, kualiti aset yang kukuh, dan keuntungan yang mapan. Setelah sedekad melalui reformasi kewangan dan pengukuhan rangka kerja pengawalan dan penyeliaan, serta pembangunan infrastruktur kewangan domestik, sektor kewangan berada pada kedudukan yang mantap untuk menghadapi persekitaran yang lebih mencabar.

Institusi kewangan di Malaysia telah mengukuhkan modal dan penampan peruntukan pinjamannya, berserta kemajuan yang nyata dalam pengunderaitan dan amalan pengurusan risiko. Langkah-langkah segera telah pun diambil seawal tahun 2008 oleh institusi perbankan untuk menambah modal berikutan jangkaan keadaan ekonomi yang makin merosot dan dengan itu mempertingkatkan keupayaan masing-masing. Langkah ini bertujuan untuk mengelak cerutan (constriction) pinjaman yang akan mengurangkan aktiviti ekonomi dengan ketara pada tempoh ini. Proses pengantaraan kewangan tidak terganggu dan bekalan kredit berterusan memberikan sokongan yang penting bagi pemulihan ekonomi. Institusi perbankan juga telah bertindak terhadap tanda-tanda awal kebimbangan dengan memudahkan penyusunan semula kemudahan kredit yang diberikan kepada para peminjam yang mengalami kesukaran pada tempoh ini.

Langkah-langkah yang dilaksanakan oleh Kerajaan dan Bank Negara Malaysia juga telah menyumbang ke arah mengekalkan paras keyakinan yang tinggi dalam sistem kewangan dan memastikan akses kepada pembiayaan yang berterusan. Langkah-langkah itu termasuk jaminan deposit oleh Kerajaan yang telah diwujudkan pada bulan Oktober 2008 dan akses kepada kemudahan mudah tunai Bank Negara Malaysia bagi syarikat insurans dan pengendali takaful. Langkah-langkah ini bertujuan untuk mengelak penghindaran risiko yang berlebihan oleh pendeposit, pemegang polisi dan peserta pasaran. Walau bagaimanpun, setakat ini kemudahan ini masih belum digunakan. Dana-dana khas lain, kemudahan penambahbaikan kredit dan pengaturan keinstitusian untuk penyusunan semula hutang juga telah diperkenalkan.

Pada tahun itu, rangka kerja kehematan Bank, pengaturan dan proses penyeliaan, serta rangka kerja pengawasan telah terus diperkukuh. Meskipun semua ini berjalan lancar, penambahbaikan yang berterusan telah dibuat untuk mempertingkatkan rangka kerja dan pengaturan yang sedia ada dengan mempertimbangkan isu yang timbul semasa krisis kewangan global. Tumpuan yang diberikan adalah untuk meneruskan penambahbaikan pendekatan ujian ketahanan, untuk meningkatkan kerjasama penyeliaan merentas agensi pengawalseliaan dan merentas sempadan, menambah baik perolehan risiko dan maklumat dalam rangka kerja kehematan dan pengawasan. Tumpuan juga diberikan untuk memperkukuh sokongan mudah tunai dan pengaturan penyelesaian, dan mengukuhkan lagi jaringan keselamatan kewangan. Usaha-usaha ini disokong kuat oleh asas-asas yang lebih kukuh bagi kestabilan kewangan yang kini diperuntukkan dalam Akta Bank Negara Malaysia 2009 (Akta) yang baharu yang berkuat kuasa pada bulan November 2009. Akta ini memberikan lebih kejelasan terhadap mandat Bank untuk kestabilan kewangan dan memberikan kuasa dan pengaturan yang perlu untuk mencapai mandat tersebut.

Dalam membuat persediaan bagi penguatkuasaan Akta, tadbir urus bagi mandat kestabilan kewangan di Bank juga telah diperkukuh. Pengukuhan ini melibatkan operasi mentransformasikan Bahagian di Bank yang ditugaskan secara khusus untuk memastikan kestabilan kewangan. Meskipun komponen dalam Bahagian ini merangkumi pengawasan, pengawalan kehematan, penyeliaan dan pembangunan sektor kewangan, ia juga memanfaatkan kerja di seluruh Bank yang merangkumi pengurusan ekonomi makro, pengawasan pasaran wang dan pasaran pertukaran asing serta sistem pembayaran. Jawatankuasa Dasar Kestabilan Kewangan bertanggungjawab untuk menilai risiko kepada kestabilan kewangan dan menguruskan risiko-risiko ini. Jawatankuasa Dasar Kestabilan Kewangan dengan itu bertanggungjawab untuk menilai perkembangan yang melibatkan risiko terhadap kestabilan kewangan dan memutuskan tindakan dasar untuk menangani risiko sistemik, termasuk tindak balas dasar kehematan makro.

Di bawah keadaan risiko sistemik yang melibatkan institusi yang bukan di bawah pengawalseliaan Bank dan melibatkan dana awam, isu ini akan ditangani oleh Jawatankuasa Eksekutif Kestabilan Kewangan yang ditubuhkan di bawah Akta. Ini termasuk kuasa penyelesaian bagi institusi kewangan yang bukan di bawah pengawalseliaan Bank, namun mempunyai implikasi sistemik terhadap keseluruhan sistem kewangan. Kebertanggungjawaban Bank terhadap kestabilan kewangan turut disokong oleh penerbitan laporan kestabilan kewangan yang mengandungi maklumat penilaian risiko kepada kestabilan kewangan yang dibuat oleh Bank, serta tindakan yang diambil oleh Bank untuk menghindari risiko sedemikian sebagai inisiatif berterusan untuk memperkukuh asas-asas bagi kestabilan kewangan.

Persekitaran global yang semakin stabil telah menyebabkan masyarakat antarabangsa mencari formula penyelesaian yang lebih kekal yang boleh meletakkan sistem kewangan antarabangsa pada kedudukan yang lebih mantap. Tahap, skop dan kos krisis kewangan global yang amat besar telah mendorong kerajaan dan pihak berkuasa pengawalan dan penyeliaan dari seluruh dunia mewujudkan salah satu agenda reformasi yang paling agresif dalam bidang pengawalan kewangan. Kesan yang mungkin timbul daripada reformasi ini dalam melakarkan semula landskap kewangan masa akan datang adalah besar, dengan implikasi yang nyata terhadap persaingan, inovasi dan akhirnya, seluruh aktiviti ekonomi. Dengan ini menjadi harapan agar reformasi pengawalseliaan akan menghasilkan kestabilan kewangan yang lebih kukuh dan reformasi ini mengambil kira kemungkinan berlakunya kesan yang tidak diingini, khususnya, terhadap tingkah laku institusi, inovasi dan terhadap kemungkinan kos pengantaraan yang lebih tinggi yang boleh menjejaskan seluruh aktiviti ekonomi.

Bank akan terus mengekalkan pendekatan penyeliaan yang sesuai yang menggalakkan kestabilan kewangan sambil mengekalkan sokongannya terhadap matlamat pembangunan sektor kewangan yang lebih luas. Bank, bagaimanapun, berhasrat sepenuhnya untuk melakukan perubahan yang akan menghasilkan rangka kerja pengawalseliaan yang berpandangan jauh dan peka terhadap risiko, dan juga memperkukuh insentif bagi penerapan amalan pengurusan risiko yang baik dan mantap oleh institusi kewangan. Bank akan terus merumuskan dan memperhalusi pendekatan kehematan makronya terhadap pengawalan bagi melengkapi penyeliaan institusi individu agar langkah awalan dapat diambil untuk menangani penularan risiko ke seluruh sistem. Sama penting adalah untuk memastikan pengaturan di peringkat institusi, bagi penyelesaian yang pantas dan teratur bagi institusi yang bermasalah, adalah terus berkesan.

Meskipun mengalami krisis ekonomi global dan kemelesetan ekonomi yang teruk, kewangan Islam terus mencapai kemajuan di atas landasan pertumbuhan yang mampan. Sebagai satu komponen sistem kewangan global yang semakin penting, terdapat pengiktirafan yang meningkat bahawa kewangan Islam mempunyai prospek yang ketara untuk menyumbang kepada pertumbuhan global dan kestabilan kewangan. Sepanjang tahun, Bank terus menyumbang kepada usaha-usaha Lembaga Perkhidmatan Kewangan Islam (Islamic Financial Services Board, IFSB) dan Bank Pembangunan Islam melalui peranan aktif dalam dua pasukan petugas – "Pasukan Petugas Mengenai Kewangan Islam dan Kestabilan Kewangan Global" dan "Pasukan Petugas Peringkat Tinggi Mengenai Pengurusan Mudah Tunai". IFSB ialah sebuah organisasi penetap piawaian kehematan antarabangsa yang mempunyai peranan penting dalam memastikan keutuhan dan kestabilan industri perkhidmatan

kewangan Islam melalui penerbitan piawaian-piawaian kehematan global. Di Malaysia, Akta Bank Negara Malaysia yang baharu telah memartabatkan Majlis Penasihat Syariah Bank sebagai pihak berkuasa tertinggi untuk membuat keputusan mengenai hal-hal Syariah berkaitan dengan perbankan dan kewangan Islam. Asas perundangan ini diperkukuh lagi dengan penerbitan Parameter Syariah mengenai *murabahah* yang menyediakan rujukan umum mengenai Syariah bagi pembangunan produk-produk kewangan Islam.

Bank terus mencapai kemajuan dalam pembangunan industri insurans dan takaful yang utuh, stabil dan progresif untuk mempertingkatkan lagi prestasi dan sumbangannya kepada ekonomi Malaysia. Inisiatif-inisiatif telah tertumpu ke arah memperkasakan struktur pasaran, menjajar sistem insentif agar lebih jitu dan memperkukuh lagi tadbir urus dan amalan pengurusan risiko. Satu inisiatif utama telah dilancarkan pada tahun 2009 untuk mengkaji semula dan menambah baik struktur dan amalan dalam sektor insurans motor yang masing-masing mencakupi sebanyak 46% dan 67% daripada premium dan tuntutan insurans am. Kajian semula ini bertujuan untuk memastikan daya maju jangka panjang perniagaan insurans motor melalui penentuan harga yang lebih cekap, pengurusan kos tuntutan yang lebih efektif dan, pada masa yang sama, memulihara tahap perlindungan penting yang sesuai untuk pemegang polisi. Objektif yang seterusnya ialah menempatkan industri ini ke arah persekitaran penentuan harga yang lebih nyahkawal selia bagi insurans motor. Jaringan keselamatan untuk perlindungan pemegang polisi juga sedang diperkukuh dengan rangka tindakan sedang dirumus untuk menerap sistem pampasan insurans yang lebih efektif dan turut menyumbang kepada kestabilan kewangan.

Usaha membina keinstitusian dan pembangunan infrastruktur kewangan yang penting serta penyahkawalseliaan yang progresif telah mempertingkatkan kapasiti sistem kewangan domestik dalam menghadapi cabaran yang bertambah daripada persekitaran yang lebih liberal. Liberalisasi selanjutnya dalam kewangan domestik telah diumumkan pada tahun 2009 untuk mempercepat lagi pengukuhan sistem kewangan domestik dan menggalakkan integrasi yang lebih rapat dengan sistem kewangan global. Dengan pelaksanaan Pelan Induk Sektor Kewangan untuk tempoh 10 tahun kini hampir selesai, satu rangka tindakan sedang dirumus untuk merangka transformasi sektor kewangan untuk dekad seterusnya, bermula pada tahun 2011. Rangka tindakan yang baharu ini akan menggariskan strategi-strategi untuk mengembangkan lagi sektor kewangan bagi menyokong dan memacu fasa pembangunan ekonomi Malaysia seterusnya. Ini akan merangkumi strategi-strategi untuk mencapai struktur kewangan yang diinginkan untuk Malaysia, pembiayaan untuk bidang-bidang pertumbuhan baharu, pembangunan pasaran kewangan, pembangunan tenaga mahir serta pengukuhan kesalinghubungan antarabangsa dan integrasi kewangan serantau.

Dengan prospek ekonomi yang lebih baik pada tahun 2010, usaha akan tertumpu ke arah memudahkan pembangunan yang saling memperkukuh dan menyumbang kepada kestabilan ekonomi makro dan kewangan untuk menyokong kemampanan trend yang baru muncul ini. Ini termasuklah membangunkan satu sistem kewangan yang mampu menyokong sektor swasta yang kukuh dan mampu memudahkan transformasi ekonomi untuk mengalihkan ekonomi Malaysia ke fasa pembangunan yang seterusnya. Sikap sentiasa berwaspada akan dikekalkan untuk cepat mengenal pasti dan memberi tindak balas kepada kemungkinan risiko dalam persekitaran pascakrisis bagi memastikan kestabilan kewangan akan menyediakan asas-asas ke arah pencapaian matlamat akhir ekonomi.

Zeti Akhtar Aziz
Gabenor

24 Mac 2010

Ringkasan Eksekutif

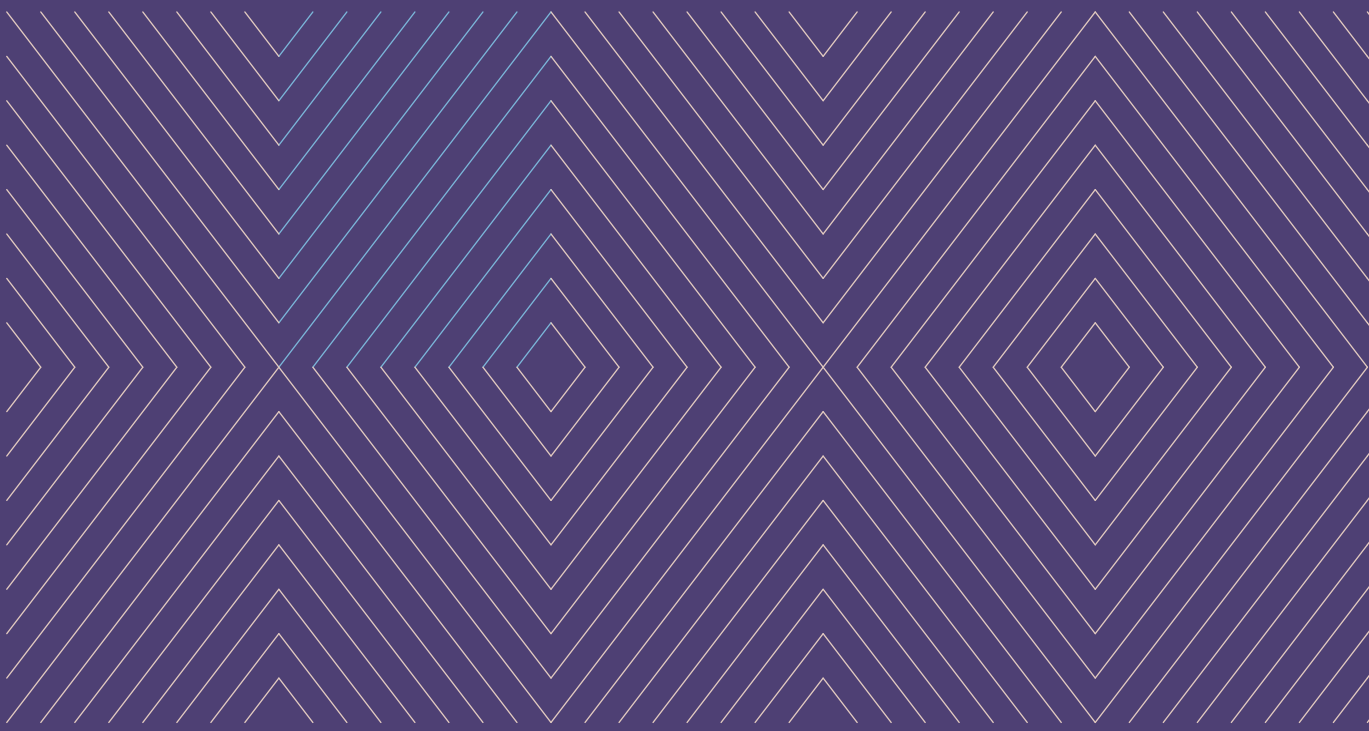

Ringkasan Eksekutif

Sewaktu Laporan Kestabilan Kewangan dan Sistem Pembayaran 2009 disediakan, persekitaran kewangan adalah memberangsangkan dengan peningkatan yang ketara dalam prospek pemulihan ekonomi global dan domestik. Laporan ini menggariskan penilaian Bank terhadap risiko dan cabaran yang dihadapi oleh sistem kewangan Malaysia dan keupayaan sistem itu untuk meneruskan peranannya dalam menyediakan perkhidmatan penting kepada ekonomi. Laporan ini turut meliputi pelbagai aspek inisiatif kehematan dan pembangunan, termasuk inisiatif berkaitan dengan sistem pembayaran, yang dilaksanakan untuk memperkukuh daya tahan dan keutuhan sistem kewangan dan pembayaran. Penerbitan ini bertujuan untuk menggalakkan pemahaman yang lebih mendalam tentang isu-isu yang menjejaskan kestabilan kewangan dan dengan itu menggalakkan tindak balas tingkah laku yang wajar bagi memperkukuh kestabilan kewangan.

Penilaian risiko sistem kewangan

Meskipun berhadapan dengan keadaan operasi yang mencabar pada tahun 2009, daya tahan sistem kewangan Malaysia terus kukuh. Kestabilan dan keteguhan sistem kewangan adalah asas penting dalam memastikan proses pengantaraan kewangan, pembayaran dan penyelesaian, serta perlindungan terhadap risiko, terus tidak terganggu dan berjalan secara cekap dan berkesan. Tindak balas dasar yang dilaksanakan oleh Kerajaan dan Bank pada peringkat awal krisis global telah menyumbang kepada pemulihan pantas ekonomi domestik.

Kestabilan keseluruhan sistem perbankan tidak terjejas lantaran kedudukan solvensi yang kukuh dan kualiti portfolio pinjaman yang tinggi. Nisbah modal wajaran risiko (risk-weighted capital ratio, RWCR) terus teguh pada paras 14.7% pada akhir tahun 2009 (2008: 12.6%) dengan kedudukan modal lebihan jauh melebihi RM50 bilion (2008: RM38.7 bilion). Sejumlah besar modal ini adalah dalam bentuk instrumen modal Kumpulan-1 yang menyediakan penampan yang kukuh terhadap kerugian kewangan. Meskipun kadar perolehan adalah lebih tinggi dengan peningkatan yang menyeluruh, hasil daripada aktiviti pemberian pinjaman berkurang disebabkan oleh permintaan terhadap pembiayaan yang lembap dan perbelanjaan pendanaan yang lebih tinggi lantaran jumlah deposit yang lebih besar. Keberuntungan sistem perbankan lebih rendah berikutan peruntukan jejas nilai pelaburan yang tidak berulang oleh sebuah institusi kewangan bagi operasinya di luar negeri. Dengan pelarasan bagi peruntukan yang tidak berulang ini, keberuntungan sistem perbankan mencatat pertumbuhan sebanyak 3.2% pada tahun 2009. Dedahan sektor perbankan kepada risiko kadar faedah dan risiko pertukaran mata wang asing masih terkawal, masing-masing sebanyak 5.0% dan 4.6% daripada jumlah modal asas.

Sistem perbankan terus menyokong keperluan kewangan ekonomi domestik. Pembiayaan yang diberikan oleh sistem perbankan telah berkembang pada kadar tahunan 7.8% kepada RM783.4 bilion pada akhir tahun 2009 manakala kadar kelulusan terus stabil pada kira-kira 70%. Portfolio pembiayaan bank terus tertumpu pada segmen berasaskan runcit, dengan isi rumah dan perusahaan kecil dan sederhana (PKS) masing-masing mencakupi 55.1% dan 15.2% daripada pembiayaan terkumpul. Meskipun persekitaran ekonomi adalah sukar, kualiti pinjaman sistem perbankan bertambah baik disebabkan oleh aktiviti pemulihan dan hapus kira yang berterusan. Nisbah pinjaman tak berbayar (non-performing loan, NPL) bersih bertambah baik kepada 1.8%, paras terendah sejak krisis kewangan Asia. Dari segi sektor, nisbah NPL kasar bagi sektor perniagaan besar dan sektor PKS masing-masing menurun kepada 4.1% dan 5.7% pada akhir tahun 2009 (2008: 5.4% dan 6.8%). Nisbah NPL kasar bagi sektor isi rumah turut menurun kepada 3.1% (2008: 4.1%).

Sektor insurans dan takaful mencatat nisbah kecukupan modal lebih tinggi sebanyak 230.0% (2008: 187.6%) dengan penampan modal yang memuaskan sebanyak RM18.6 bilion atau 11.4% daripada jumlah aset. Kesolvenan yang lebih kukuh membolehkan industri insurans dan takaful kekal sebagai penyedia perlindungan kewangan yang berkesan untuk perniagaan dan individu. Jumlah premium bersih bagi penanggung insurans dan pengendali takaful bertambah sebanyak 8.2% pada tahun 2009. Pertumbuhan ini didorong terutamanya oleh segmen insurans hayat biasa bagi industri hayat dan takaful keluarga, dan permintaan menyeluruh bagi sektor am. Keadaan pasaran kewangan yang pulih menyumbang ke arah pendapatan lebih kukuh daripada portfolio

pelaburan dan keuntungan modal tidak direalisasi bagi keseluruhan industri insurans. Bagi insurans perniagaan am, prestasi yang meningkat turut dicapai disebabkan oleh nisbah tuntutan motor yang lebih rendah.

Pasaran kewangan domestik terus teratur dan memperoleh semula peningkatan momentum pada tahun 2009 berikutan tanda-tanda bahawa kelembapan ekonomi domestik sudah berlalu. Ini berlaku serentak dengan peningkatan dalam prestasi perolehan perniagaan dan prospek pekerjaan yang makin cerah, yang melonjakkan keupayaan membayar balik hutang oleh para peminjam bank. Spread kredit yang mengecil kemudiannya menerajui pemulihan pasaran bon, seperti yang diperlihatkan oleh pemulihan dalam terbitan sekuriti hutang swasta (private debt securities, PDS), termasuk PDS yang diterbitkan oleh penerbit asing. Mudah tunai ringgit yang lebih daripada mencukupi dalam sistem turut menyokong kelancaran fungsi pasaran wang ringgit dan pasaran antara bank pada tahun 2009.

Kedua-dua sektor isi rumah dan perniagaan mempamerkan keupayaan dan ketangkasan yang tinggi dalam menghadapi cabaran yang muncul pada tahun 2009. Pinjaman kepada isi rumah berkembang sebanyak 9.4% kepada RM516.6 bilion, dengan peminjaman sebahagian besarnya bagi pembelian harta kediaman. Penampan kewangan yang teguh memberikan fleksibiliti kepada sektor perniagaan untuk menyesuaikan diri dengan keadaan, dan pada masa yang sama, memastikan keupayaan membayar balik hutang. Pembiayaan terkumpul yang diberikan kepada sektor perniagaan besar meningkat sebanyak 7.8% pada akhir tahun 2009. Pembiayaan terkumpul oleh sistem perbankan dan institusi kewangan pembangunan (IKP) kepada PKS mencatat pengurangan yang kecil pada akhir tahun 2009. Ini sebahagiannya disebabkan oleh penaiktarafan akaun PKS kepada akaun perusahaan besar, penjualan NPL kepada sebuah syarikat pengurusan aset oleh sebuah kumpulan perbankan pada bulan November 2009 dan hapus kira hutang lapuk.

Meskipun pemulihan ekonomi telah dicapai, laluannya masih lagi mencabar. Integrasi kewangan dan ekonomi antarabangsa yang lebih meluas akan menyebabkan risiko penularan yang berterusan yang boleh menjejaskan kestabilan kewangan domestik. Prospek ekonomi yang lebih baik bagi ekonomi yang sedang pesat membangun, khususnya di Asia, telah menarik aliran masuk modal yang besar ke rantau ini dan sekali lagi memberikan cabaran dalam mengurus kemungkinan kenaikan harga aset yang melampau dan ketidakseimbangan kewangan. Di dalam negeri, prospek ekonomi dan sentimen pasaran yang lebih baik akan mewujudkan tahap optimis yang lebih tinggi dalam kalangan institusi kewangan berikutan peluang-peluang yang muncul daripada pemulihan. Sementara semua ini berlaku, adalah penting untuk memastikan perkara ini tidak mengakibatkan peningkatan tidak terkawal dalam kesanggupan mengambil risiko serta amalan pengurusan risiko yang dikompromi apabila institusi kewangan bertindak terhadap keadaan ini. Fungsi pengawasan makro dan mikro akan terus dilaksanakan dengan teliti dan penuh waspada bagi memastikan risiko yang timbul dapat dikenal pasti dengan pantas. Dalam hal ini, langkah-langkah dasar pencegahan awal akan terus dilaksanakan bagi menghalang peningkatan risiko sistemik yang boleh mengancam kestabilan kewangan secara keseluruhannya.

Pembangunan sektor kewangan

Tumpuan dasar pembangunan sektor kewangan pada tahun 2009 adalah untuk mengekalkan keteguhan dan keutuhan sektor ini dan memastikan aktiviti pengantaraan kewangan berjalan dengan berterusan dan lancar. Ini diperlengkapkan lagi oleh matlamat jangka panjang untuk memperkukuh keupayaan dan potensi pertumbuhan sektor ini. Pada tahun 2009, Bank turut mencapai kemajuan besar dalam rancangan liberalisasinya yang bertujuan untuk memudahkan perkembangan sektor ini sebagai pendorong, pemangkin dan pemacu utama pertumbuhan ekonomi dan mempertingkatkan kesalinghubungan sistem kewangan Malaysia dengan ekonomi lain.

Bank terus memberikan keutamaan bagi memastikan semua segmen peminjam, terutamanya PKS, mendapat akses yang berterusan untuk memperolehi pembiayaan. Beberapa langkah telah diperkenalkan bagi mencapai matlamat ini, termasuk pelancaran Skim Bantuan Jaminan PKS (SME Assistance Guarantee Scheme, SME AGS), Skim Jaminan Modal Kerja, Skim Jaminan Pinjaman Penyusunan Semula Industri dan penggabungan ERF Sdn. Bhd. ke dalam Credit Guarantee Corporation (CGC). SME AGS dan Skim Jaminan Modal Kerja kedua-duanya telah digunakan sepenuhnya.

Dalam pada itu, pada akhir tahun 2009, CGC telah memberikan jaminan kredit kepada 402,867 PKS yang mempunyai pembiayaan terkumpul sebanyak RM44.9 bilion. Pada tahun 2009, sebuah entiti telah ditubuhkan untuk memudahkan perniagaan yang berdaya maju bagi memperoleh pembiayaan daripada pasaran bon. Danajamin Nasional Berhad, sebuah penanggung insurans jaminan kewangan telah diwujudkan dengan matlamat untuk menyediakan penambahbaikan kredit kepada penerbit yang bergred pelaburan dan mempunyai perniagaan yang berdaya maju untuk memperoleh dana daripada pasaran bon pada kos yang berpatutan.

Selain memastikan aliran kredit yang berterusan kepada ekonomi, langkah-langkah juga diperkenalkan untuk menyediakan saluran bagi peminjam untuk menguruskan obligasi hutang. Jawatankuasa Penstrukturan Semula Hutang (Corporate Debt Restructuring Committee, CDRC) memulakan operasinya semula dengan mandat yang lebih luas untuk memudahkan pengambilan tindakan awal bagi menstruktur semula hutang, termasuk bon. Kriteria kelayakan untuk kes-kes yang dikendalikan di bawah Skim Penyelesaian Hutang Usaha Kecil disemak semula pada tahun 2009 untuk membolehkan lebih banyak PKS yang berdaya maju dan yang memerlukan bantuan untuk menstruktur dan menjadual semula pinjaman dengan beberapa buah bank. Langkah-langkah ini juga dilengkapi dengan penstrukturan dan penjadualan semula pinjaman-pinjaman oleh bank-bank secara individu dan pemberian bantuan sementara kepada peminjam pinjaman perumahan yang terjejas akibat diberhentikan kerja atau waktu bekerja dikurangkan.

Pada tahun 2009, Bank mengumumkan pelan liberalisasi yang meliputi tiga strategi besar iaitu, pengeluaran lesen baharu, peningkatan had ekuiti asing dan penawaran kefleksibelan operasi yang lebih besar kepada institusi-institusi kewangan milik asing yang sedia ada. Pada tahun tersebut, satu lesen baharu untuk sebuah bank perdagangan telah dikeluarkan kepada bank perdagangan terbesar di Republik Rakyat China di bawah perjanjian dua hala untuk menggalakkan perkongsian strategik serta meningkatkan permuafakatan dan kerjasama dengan ekonomi serantau. Bank juga memeterai satu Perjanjian Persefahaman (Memorandum of Understanding, MoU) dengan China Banking Regulatory Commission untuk memperkukuhkan kerjasama antara kedua-dua pihak berkuasa dalam bidang pengawalseliaan perbankan.

Inisiatif untuk memperdalam pasaran kewangan difokuskan pada pembentukan persekitaran pengawalseliaan yang kondusif, peningkatan infrastruktur dan peluasan kelas aset. Untuk terus membangunkan pasaran kewangan, Bank mengambil inisiatif meningkatkan infrastruktur dengan kecenderungan mempromosikan Malaysia sebagai sebuah pusat kewangan Islam antarabangsa. Rangka Kerja Peniaga Utama dikaji semula pada tahun 2009 untuk memberi insentif kepada penyertaan berterusan dalam lelongan utama dan urus niaga pasaran sekunder. Kajian semula tersebut juga memudahkan pengenalan Sistem Peniaga Utama Secara Islam bagi sekuriti hutang Islam yang dikeluarkan oleh Kerajaan dan Bank. Satu perkembangan mercu tanda telah berjaya dicapai pada tahun 2009 dengan pelancaran Bursa Suq Al-Sila (dahulu dikenali sebagai Commodity *Murabahah* House), satu platform urus niaga berlandaskan Syariah untuk komoditi *murabahah* yang pertama di dunia. Platform ini dijangka akan dapat meningkatkan lagi perdagangan komoditi untuk tujuan mudah tunai antara institusi kewangan Islam di Malaysia, dan untuk memudahkan urus niaga mudah tunai merentas sempadan.

Untuk menggalakkan pemahaman yang jelas dan pentafsiran yang konsisten berhubung dengan kontrak Syariah, Bank telah membangunkan satu kodifikasi kontrak Syariah yang komprehensif dikenali sebagai Parameter Syariah. Parameter Syariah pertama untuk kontrak *murabahah* dikeluarkan pada tahun 2009, manakala Parameter Syariah untuk kontrak *ijarah, mudharabah, musharakah, istisna*' dan *wadiah* dijangka siap pada akhir tahun 2010. Bank juga telah menjalin kerjasama strategik dua hala dan pelbagai hala untuk menggalakkan perkongsian global dan perniagaan merentas sempadan dalam kewangan Islam. Dua MoU telah ditandatangani di antara Bank dengan United Kingdom Trade and Investment (UKTI), dan dengan Hong Kong Monetary Authority (HKMA) untuk menggalakkan kerjasama dalam bidang kewangan Islam, khususnya dalam pembangunan tenaga mahir dan pengukuhan hubungan perniagaan dan sokongan infrastruktur. Jenama jangka panjang yang baharu "*Shaping Islamic Finance Together*" diperkenalkan pada tahun 2009 untuk memartabatkan Malaysia sebagai

pusat cendekiawan bagi aktiviti kewangan Islam. Pada tahun 2009, satu perkembangan mercu tanda dicapai dengan penerbitan sukuk mata wang asing oleh Petronas, yang mendapat sambutan yang amat memberangsangkan meskipun dalam persekitaran ekonomi yang amat mencabar.

Bank memperhebatkan usaha menggalakkan amalan pasaran yang adil dan saksama serta meningkatkan tahap keupayaan kewangan di kalangan pengguna demi memupuk keyakinan pengguna yang berterusan terhadap sektor perkhidmatan kewangan, sekali gus menyumbang kepada pasaran yang lebih cekap dan kompetitif. Pengawasan terhadap amalan pasaran dipertingkatkan pada tahun tersebut sebagai tindak balas terhadap keadaan pasaran yang kompetitif. Ini dilengkapi dengan rangka kerja penzahiran yang komprehensif untuk produk-produk kewangan runcit yang memberi tumpuan kepada ciri-ciri utama produk, risiko dan manfaat, serta terma dan syarat utama di dalam kontrak.

Malaysia terus menunjukkan komitmen yang tinggi untuk mematuhi piawaian antarabangsa mengenai ketelusan dan pertukaran maklumat untuk membanteras kegiatan haram. Malaysia kini dikategorikan dalam "Senarai Putih" yang dikeluarkan oleh Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD). Kejayaan ini merupakan petanda baik ke arah mengekalkan secara keseluruhannya, keyakinan, daya saing dan daya tarikan terhadap sistem kewangan Malaysia.

Melangkah ke hadapan, untuk merealisasikan visi mencapai status ekonomi maju pada tahun 2020, satu rangka tindakan yang baharu untuk sektor kewangan sedang dirumuskan. Tujuannya adalah untuk meningkatkan peranan sektor kewangan sebagai pendorong, pemacu dan pemangkin pertumbuhan ekonomi, dengan keupayaan yang meningkat untuk menyumbang secara berkesan kepada proses transformasi ekonomi kepada ekonomi bernilai tambah dan berpendapatan tinggi.

Rangka kerja pengawalan kehematan dan penyeliaan

Perkembangan dalam reformasi pengawalseliaan global yang timbul daripada krisis telah mempertajamkan fokus Bank untuk menyediakan rangka kerja kehematan yang responsif terhadap perubahan persekitaran, di samping mengekalkan usaha memelihara keseimbangan yang sewajarnya antara preskripsi pengawalseliaan dan penilaian penyeliaan terhadap kualiti pengurusan risiko institusi kewangan. Selain itu, lebih perhatian juga diberikan kepada pengawalan makro untuk melengkapi pengawasan mikro ke atas institusi-institusi kewangan secara individu.

Meskipun Bank umumnya menyokong cadangan reformasi pengawalseliaan antarabangsa yang bertujuan untuk memperkukuhkan asas-asas kestabilan kewangan, terdapat keperluan untuk menilai, secara berhati-hati, potensi implikasi cadangan ini daripada dimensi yang berbeza, terutamanya untuk memelihara peranan penting institusi-institusi kewangan dalam menyokong pertumbuhan ekonomi yang berterusan, dan untuk memastikan bahawa tindakan tersebut tidak menghasilkan implikasi yang negatif ke atas struktur dan perilaku sistem kewangan pada masa hadapan. Pertimbangan yang khusus akan diberikan kepada rangka kerja pengawalseliaan yang sedia ada di dalam negeri dan sejauh mana rangka kerja tersebut telah memberikan hasil seperti yang diharapkan.

Pelaksanaan rangka kerja Basel II terus mencapai kemajuan pada tahun 2009 dengan terbitnya panduan mengenai penggunaan Pendekatan Berasaskan Penarafan Dalaman (Internal Ratings-Based, IRB) untuk risiko kredit dalam menentukan keperluan modal pengawalseliaan. Proses penyemakan penyeliaan (Tunggak 2) dan komponen-komponen disiplin pasaran (Tunggak 3) rangka kerja kecukupan modal juga telah mencapai kemajuan pada tahun tersebut.

Industri insurans beralih dengan lancar kepada Rangka Kerja Modal Berasaskan Risiko (Risk-Based Capital, RBC) pada 1 Januari 2009. Penggunaan RBC oleh syarikat insurans telah meningkatkan fokus pengendali insurans terhadap pemacu risiko perniagaan melalui pengiraan modal terlaras risiko dan elemen-elemen ujian senario yang terkandung dalam RBC. Kemajuan yang ketara juga dicapai dalam pembangunan rangka kerja RBC bagi pengendali takaful, di mana perbincangan dengan industri dan penilaian impak akan dimulakan pada tahun 2010.

Cadangan penambahbaikan kepada Rangka Kerja Mudah Tunai telah sedia untuk dilaksanakan pada tahun 2010. Semakan lanjut

sedang dipertimbangkan untuk mengambil kira cadangan-cadangan terbaru oleh Jawatankuasa Penyeliaan Perbankan Basel (Basel Committee on Banking Supervision, BCBS) mengenai piawaian minimum kuantitatif global untuk pengurusan risiko mudah tunai.

Bank terus memfokuskan sumber-sumbernya dalam menggalakkan tadbir urus korporat dan amalan pengurusan risiko yang kukuh melalui inisiatif Pendidikan Pengarah Institusi Kewangan (Financial Institutions Directors' Education, FIDE). Sejak pelancaran program FIDE pada tahun 2008, 131 pengarah institusi kewangan telah melalui program teras yang mengkaji penerapan tadbir urus yang baik dalam konteks isu-isu dan cabaran spesifik yang dihadapi oleh pelbagai subsektor dalam sektor kewangan. Program-program tambahan dan khusus selanjutnya sedang dibangunkan sebagai sebahagian daripada inisiatif FIDE untuk memperkukuh lagi sokongan kepada lembaga pengarah dalam melaksanakan pengawasan berterusan yang berkesan terhadap institusi kewangan.

Malaysia menerima pakai Piawaian Pelaporan Kewangan (Financial Reporting Standard, FRS) 139 untuk semua entiti yang melapor, termasuk institusi-institusi kewangan pada 1 Januari 2010. Walau bagaimanapun, memandangkan perkembangan antarabangsa berkaitan dengan piawaian peruntukan masih berubah-ubah, pengaturan dalam tempoh peralihan diwujudkan untuk membolehkan institusi perbankan menentukan penilaian jejas nilai secara kolektif bagi mengurangkan kos pelaksanaan bersangkutan dengan perubahan seterusnya yang diperlukan untuk mematuhi piawaian baharu, yang ketika ini masih dalam pertimbangan Lembaga Standard Perakaunan Antarabangsa. Peruntukan dalam tempoh peralihan ini juga akan memudahkan penjajaran kepada tahap peruntukan yang lebih mirip kepada piawaian peruntukan yang berpandangan ke hadapan yang ingin diterap kelak di bawah piawaian keterjejasan yang baru.

Dalam bidang kewangan Islam, usaha terus digembleng ke arah pengukuhan tadbir urus Syariah, penggalakan amalan perniagaan yang sihat dan kecekapan operasi institusi kewangan Islam. Bank sedang merombak Rangka Kerja Kadar Pulangan (Rate of Return Framework, ROR) bagi institusi-institusi perbankan Islam untuk menggalakkan penambahbaikan dalam pengurusan dasar perkongsian keuntungan, mengurangkan asimetri maklumat (information asymmetries) antara pihak-pihak berkaitan dan juga bagi mengambil kira skop perniagaan perbankan Islam yang lebih luas. Penerbitan Panduan Pengurusan Pelaburan dan kertas konsep mengenai Rangka Kerja Garis Panduan Pengendalian Takaful kedua-duanya bertujuan untuk mengukuhkan tadbir urus dan pengurusan dana takaful. Satu Rangka Kerja Tadbir Urus Syariah akan dikeluarkan pada tahun 2010 selaras dengan usaha meningkatkan tadbir urus Syariah dalam institusi kewangan Islam.

Satu bidang yang diberi keutamaan tinggi pada tahun 2010 ialah kajian semula yang menyeluruh ke atas semua peraturan perundangan yang digunakan bagi mentadbir institusi kewangan dan sistem pembayaran di bawah bidang kuasa Bank. Kajian semula ini akan turut mengambil kira perubahan landskap kewangan dan perkembangan pengawalseliaan sepanjang dua dekad yang lalu. Perubahan perundangan yang dicadangkan ini akan memperkasakan lagi rangka kerja kestabilan kewangan di Malaysia berikutan penguatkuasaan Akta Bank Negara Malaysia 2009 yang baharu pada tarikh 25 November 2009.

Sistem pembayaran dan penyelesaian

Walaupun mengalami persekitaran yang mencabar pada tahun 2009, sistem pembayaran dan penyelesaian di Malaysia tetap berdaya tahan dan terus beroperasi dengan lancar sepanjang tahun, sekali gus menyumbang kepada kestabilan sistem kewangan.

Pemindahan sistem pembayaran dan penyelesaian kepada Malaysia Electronic Clearing Corporation Sdn. Bhd. (MyClear), sebuah anak syarikat yang dimiliki sepenuhnya oleh Bank, disempurnakan tanpa sebarang gangguan. Pengaturan institusi ini memperkukuhkan struktur tadbir urus dengan pengasingan tanggungjawab untuk mengendalikan Sistem Pemindahan Dana dan Sekuriti secara Elektronik Masa Nyata (Real-time Electronic Transfer of Funds and Securities System, RENTAS) dan Sistem Penjelasan Informasi Cek Kebangsaan secara Elektronik (National Electronic Cheque Information Clearing System, eSPICK) yang kini diamanahkan kepada MyClear, manakala Bank bertanggungjawab ke atas pengawasan sistem pembayaran. Sebagai melaksanakan sebahagian daripada peranan pengawasannya, Bank telah mengeluarkan kehendak penyeliaan yang harus dipatuhi oleh MyClear. Ini merangkumi keperluan untuk pengurusan risiko serta pematuhan

amalan-amalan terbaik dan piawaian antarabangsa yang sewajarnya untuk operasi sistem pembayaran. Pada tahun tersebut, kemantapan dan kecukupan pelan kesinambungan operasi di kalangan ahli-ahli RENTAS dan eSPICK diuji secara berterusan untuk memastikan gangguan yang minimum terhadap kelancaran fungsi sistem-sistem tersebut.

Dalam memelihara keyakinan orang ramai dan meningkatkan pelaksanaan inisiatif pembayaran elektronik, Bank menitikberatkan usaha memastikan kemantapan dan kebolehpercayaan sistem bayaran runcit berskala besar seperti Malaysian Electronic Payment System (MEPS) Sdn. Bhd. dan Touch 'n Go Sdn. Bhd. (TnG). Bank terus menjalinkan kerjasama dengan peserta industri dan pihak berkuasa yang relevan untuk mendidik pemegang kad tentang kepentingan menjaga kad serta maklumat kad, meskipun fraud dan cubaan fraud dalam sistem pembayaran kekal pada jumlah yang sangat kecil.

Kerjasama dan penglibatan antara Bank dengan Kerajaan dan sektor swasta dilakukan secara berterusan untuk menggalakkan penggunaan e-pembayaran dan untuk meraih manfaat daripada pemindahan dana yang lebih cekap. Pada tahun 2009, Bank menaja satu kajian untuk mengenal pasti halangan-halangan dan masalah-masalah yang mengekang kejayaan pelaksanaan agenda e-pembayaran. Adalah dianggarkan bahawa 96% daripada pembayaran Kerajaan sekarang dilakukan melalui pemindahan dana secara elektronik, sementara penggunaan kemudahan pemindahan kredit untuk bayaran kepada Kerajaan melonjak kepada RM41.3 juta (2008: RM21.9 juta). Dalam sektor sekuriti, usaha kemuafakatan antara Bank, Suruhanjaya Sekuriti Malaysia, Bursa Malaysia, Persatuan Bank-bank dalam Malaysia, Persatuan Syarikat Pembrokeran Saham Malaysia, dan MEPS telah dilakukan untuk meningkatkan penggunaan e-pembayaran untuk penjualan dan pembelian saham di samping pembayaran dividen melalui e-Dividen.

Penekanan berterusan untuk menggalakkan kesedaran dan meningkatkan kerjasama dengan lebih banyak sektor ekonomi bagi mendorong penggunaan e-pembayaran yang lebih tinggi adalah diutamakan pada tahun 2010. Bank juga akan menumpukan perhatian ke arah pembentukan kerjasama serantau untuk mewujudkan sistem pembayaran yang lebih bersalinghubungan di rantau ini di dalam usaha meningkatkan integrasi kewangan antara negara-negara ASEAN. Memandangkan sistem pembayaran yang lebih bersalinghubungan di rantau ini, usaha telahpun dimulakan untuk merangka pengaturan gadaian merentas sempadan di dalam kawasan Executives' Meeting of East Asia-Pasific (EMEAP) sebagai sebahagian daripada inisiatif meningkatkan pengurusan krisis mudah tunai.

Laporan Kestabilan Kewangan

Penilaian Risiko Sistem Kewangan

11 Gambaran Keseluruhan
12 Perkembangan Makroekonomi dan Kewangan Global
13 Perkembangan Makroekonomi dan Kewangan Domestik
19 Sektor Bukan Kewangan
29 Sektor Kewangan
37 *Rencana: Penanggung Insurans Hayat: Strategi-strategi dalam Persekitaran Kadar Faedah yang Rendah*
43 *Rencana: Kepelbagaian dan Kestabilan Struktur Pendanaan Sistem Perbankan Malaysia*
48 Prospek Kestabilan Sistem Kewangan dan Fokus Pengawasan pada Tahun 2010
52 *Rencana: Pendekatan Kehematan Makro untuk Pemantauan dan Pengawalseliaan Kewangan di Malaysia*

Penilaian Risiko Sistem Kewangan

Gambaran keseluruhan

Sistem kewangan Malaysia memaparkan daya tahan yang mantap meskipun krisis kewangan global menjejaskan ekonomi global, termasuk Malaysia yang mencatat kemerosotan ekonomi sebanyak 1.7%. Ancaman terhadap kestabilan kewangan berjaya dikenalpasti pada peringkat awal dan dibendung dengan berkesan melalui gerak balas dasar awal yang diselaras. Kestabilan sistem kewangan Malaysia justeru itu dapat dipertahankan, walaupun dalam keadaan ekonomi yang sukar dan ketaktentuan pasaran yang meningkat pada separuh pertama tahun 2009. Keteguhan dan keupayaan sistem kewangan Malaysia untuk bertahan dan bertindak terhadap keadaan yang mencabar telah diuji sewaktu sistem kewangan bersiap sedia menghadapi potensi delinkuensi yang menular dan ketidakstabilan pasaran yang berterusan. Institusi-institusi kewangan Malaysia yang sudah bersedia menguruskan tekanan yang makin meruncing ini dan diperkukuh pula oleh langkah berjaga-jaga yang diambil oleh Kerajaan dan Bank Negara Malaysia. Semua ini memainkan peranan penting dalam membolehkan sistem kewangan Malaysia muncul lebih kukuh dan mantap berlatarkan cabaran-cabaran ini. Pasaran kewangan dalam negeri masih teratur walaupun mengalami keadaan turun naik dan penghindaran risiko yang meningkat pada tempoh permulaan tahun. Berbekalkan keteguhan asas dan tahap mudah tunai yang lebih daripada mencukupi dalam sistem kewangan dalam negeri, sistem kewangan mampu terus menyediakan perkhidmatan pengantaraan kewangan, pembayaran dan penyelesaian, perlindungan terhadap risiko dan perkhidmatan kewangan penting lain kepada ekonomi secara berkesan dan cekap. Kedudukan kewangan agregat sektor isi rumah dan perniagaan di Malaysia yang kukuh telah memantapkan keupayaan, fleksibiliti dan penampan untuk disesuaikan dengan keadaan perniagaan dan pekerjaan yang lebih mencabar, dan pada masa yang sama menyumbang ke arah kestabilan sistem kewangan yang lebih teguh secara keseluruhannya pada tahun 2009.

Institusi dan sistem kewangan secara keseluruhannya berjaya menghadapi krisis kewangan dan ekonomi global serta risiko-risiko lain lantaran asas-asas sektor kewangan Malaysia yang diperkukuh, disokong pula oleh penampan kewangan yang teguh dan penambahbaikan secara berperingkat kepada infrastruktur pengurusan risiko dan keupayaan teknikal selama ini. Cabaran yang dialami termasuk kebimbangan terhadap peningkatan dan tahap hutang sektor awam yang tinggi dan kenaikan harga aset dan ketidakseimbangan kewangan dalam beberapa ekonomi, serta keadaan mudah tunai yang berlebihan dalam sistem kewangan antarabangsa. Beberapa ekonomi telah memperkenalkan langkah-langkah kehematan makro untuk menguruskan aliran masuk modal, terutamanya ke dalam pasaran ekuiti dan harta tanah. Dalam sistem kewangan domestik, tahap permodalan sektor kewangan makin kukuh kerana institusi-institusi secara proaktif, telah meningkatkan tahap dan kualiti penampan modal sebelum kemelut krisis kewangan dan ekonomi dunia bertambah buruk.

Tahap delinkuensi pinjaman keseluruhan terus menurun pada tahun 2009, bertentangan dengan jangkaan awal, dan meskipun wujudnya tekanan ketara ke atas sesetengah segmen peminjam pada separuh pertama tahun 2009. Bank-bank Malaysia terus membekalkan jumlah kredit yang diperlukan oleh ekonomi pada kos yang berpatutan. Ini amat penting kerana aktiviti pengantaraan kewangan yang berfungsi dengan teratur merupakan unsur penting dalam menyokong aktiviti ekonomi. Berbekalkan pengajaran yang diraih daripada krisis kewangan Asia lebih daripada sedekad yang lalu, sumber khusus telah diperuntukkan oleh bank-bank untuk berinteraksi dengan lebih pantas dan proaktif dengan para peminjam mereka. Gerak balas sebegini membolehkan tindakan wajar diambil untuk memberikan kelegaan kepada peminjam yang dibelenggu beban kewangan yang lebih berat dalam persekitaran yang mencabar. Langkah ini membuka jalan bagi kemudahan pembayaran balik yang lebih fleksibel, lantas membolehkan peminjam memberi tumpuan kepada menguruskan operasi perniagaan tanpa perlu terlalu bimbang tentang kemungkinan bank memotong kemudahan kredit atau dengan serta-merta menuntut pembayaran balik hutang dengan sepenuhnya. Disertai piawaian pengunderaitan yang lebih berhemat, amalan pengurusan risiko yang lebih canggih dan pemberian pinjaman yang lebih bertanggungjawab, usaha ini juga telah

dapat mengekalkan kualiti portfolio pinjaman bank-bank.

Kesalinghubungan lebih rapat antara ekonomi dan sistem kewangan Malaysia dengan negara-negara di rantau ini dan global akan terus memberi cabaran dalam usaha mengekalkan kestabilan kewangan di dalam negeri. Meskipun keadaan ekonomi dan kewangan global telah banyak pulih dalam separuh kedua tahun 2009, ketidakpastian sama ada pemulihan ini dapat kekal bertahan masih berterusan. Tahap kesediaan sistem kewangan Malaysia untuk menangani risiko-risiko ini perlu dipertingkatkan secara berterusan pada masa hadapan.

Kestabilan kewangan dalam negeri di Malaysia berjaya dikekalkan berlatarkan persekitaran kendalian yang lebih mencabar. Sistem kewangan terus menyediakan perkhidmatan pengantaraan kewangan, pembayaran dan penyelesaian, dan perlindungan terhadap risiko kepada ekonomi secara amnya

Perkembangan ekonomi makro dan kewangan global

Keadaan ekonomi dan kewangan antarabangsa merosot dengan ketara pada suku pertama tahun 2009. Sebilangan besar ekonomi mengalami penurunan ketara dalam KDNK benar, mengakibatkan penguncupan paling serius dalam ekonomi global sejak Perang Dunia Kedua. Berikutan itu, permintaan sektor swasta dalam ekonomi maju turun mendadak, ekoran pengurangan penggunaan oleh isi rumah, dan pengurangan aktiviti pengeluaran dan pelaburan oleh sektor perniagaan. Penguncupan permintaan dari ekonomi maju mengakibatkan keruntuhan dagangan global dan menjejaskan ekonomi serantau, melalui penyusutan eksport dan pengeluaran.

Sebagai tindak balas terhadap kemelesetan ekonomi, kerajaan-kerajaan dan bank-bank pusat di seluruh dunia melaksanakan langkah monetari dan fiskal yang belum pernah dilaksanakan sebelum ini bagi memulihkan kestabilan dalam sistem kewangan dan menyokong ekonomi benar. Hasilnya, keadaan ekonomi dan kewangan mula stabil dan negara-negara mula beransur-ansur pulih daripada kemelesetan pada separuh kedua tahun 2009. Meskipun gerak balas dasar yang luar biasa berjaya membantu menstabilkan pasaran kewangan dan menghalang aktiviti ekonomi daripada terus menjunam, pemulihan ekonomi masih lemah dan tidak sekata. Pertumbuhan yang dialami oleh kebanyakan negara banyak bersandar kepada sokongan dasar. Dalam ekonomi-ekonomi maju, keadaan pasaran guna tenaga yang lemah dan sistem kewangan yang rapuh terus menjejaskan permintaan dalam negeri. Seiring dengan pemulihan global yang beransur-ansur dan kenaikan harga komoditi yang mantap, tekanan deflasi menjadi reda dan harga pengguna di sebahagian besar negara mula meningkat sedikit. Walau bagaimanapun, harga ekuiti dan harta tanah yang meningkat dalam beberapa ekonomi telah membangkitkan kebimbangan terhadap potensi inflasi harga aset.

Ketidakpastian tentang tahap dan tempoh penguncupan ekonomi mengakibatkan pasaran ekuiti global menjunam. Indeks Modal Morgan Stanley (Morgan Stanley Capital Index, MSCI) Dunia dan Asia (tidak termasuk Jepun) masing-masing turun sebanyak 18.4% dan 12.1% dalam dua bulan pertama tahun 2009. Dalam pasaran kredit, kadar bagi Swap Mungkir Kredit (Credit Default Swap, CDS) naik mendadak, terutamanya bagi kertas gred bukan pelaburan atas kebimbangan mengenai kemungkiran yang meningkat (Rajah 1.1). Spread antara LIBOR dengan swap indeks semalaman (Overnight Index Swap, OIS) bagi dolar AS mengecil sebanyak 23.8 mata asas pada suku pertama tahun 2009, berikutan keadaan dalam pasaran antara bank yang pulih sedikit dibantu oleh pelbagai langkah sokongan mudah tunai dan jaminan kerajaan (Rajah 1.2). Namun, tahapnya masih lagi lebih tinggi berbanding dengan tahap yang dicatat sebelum krisis, membuktikan bahawa premium risiko ke atas bank-bank belum pulih seperti biasa.

Pada suku kedua tahun 2009, sentimen pasaran makin positif ekoran penunjuk-penunjuk ekonomi makro dan perolehan korporat yang diumumkan lebih baik daripada jangkaan. Ini telah menyumbang kepada prestasi menaik dalam pasaran ekuiti. Menjelang akhir bulan Jun 2009,

Rajah 1.1
Indeks Swap Mungkir Kredit[1]

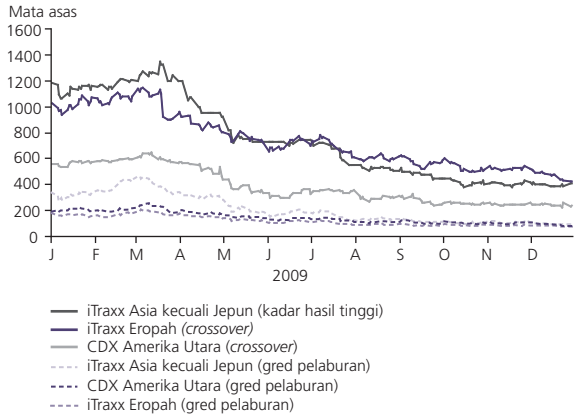

[1] Indeks bagi tempoh matang 5-tahun

Sumber: Reuters

trend kerugian dari suku pertama tahun 2009 berjaya diatasi dengan sepenuhnya. Namun, pada suku ketiga, kebimbangan bahawa peningkatan pada suku kedua menjangkaui prospek pemulihan ekonomi telah memperlahankan kadar kenaikan dalam pasaran ekuiti global. Tanda-tanda pemulihan ekonomi yang lebih kukuh mula muncul pada suku terakhir tahun 2009, apabila sesetengah ekonomi telah mencatat pertumbuhan positif. Walau bagaimanapun, pasaran terus dibelenggu ketidakpastian mengenai kebarangkalian langkah-langkah monetari, fiskal dan langkah dasar luar biasa lain yang diperkenalkan semasa krisis kewangan global akan dihentikan. Dalam pasaran kredit, kos perlindungan bagi kemungkiran bon reda setelah peristiwa kemungkiran didapati lebih rendah daripada yang dijangka pada mulanya. Sementara

Rajah 1.2
Perbezaan LIBOR 3-bulan dan Swap Indeks Semalaman (OIS) 3-bulan

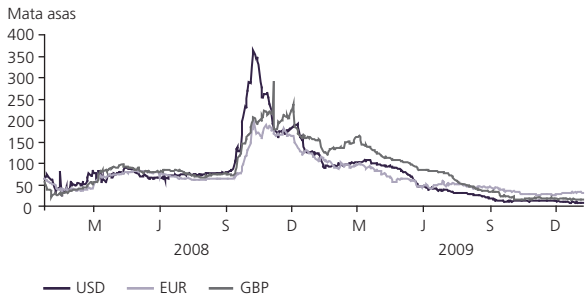

Sumber: Bloomberg

itu, keadaan dalam pasaran antara bank terus pulih, dengan spread antara LIBOR dengan OIS kembali pada tahap sebelum krisis.

Dalam pasaran sedang pesat membangun, prospek pemulihan ekonomi yang lebih kukuh mengakibatkan aliran masuk modal melonjak dalam ekonomi ini, lalu menyebabkan pasaran ekuiti naik mendadak. Indeks Pasaran Pesat Membangun MSCI meningkat sebanyak 74.1% pada tahun 2009, jauh melampaui prestasi pasaran maju. Dalam usaha membendung tekanan terhadap gelembung harga aset, sesetengah ekonomi pesat membangun telah memperkenalkan atau mengumumkan kesediaan untuk melaksanakan langkah-langkah untuk menguruskan aliran modal dan mengurangkan turun naik dalam pasaran masing-masing, jika perlu.

Di sepanjang tahun 2009, peningkatan dalam terbitan bon kerajaan untuk membiayai defisit fiskal ekoran pengumuman pakej rangsangan ekonomi dan pakej menyelamat sektor kewangan yang besar mengenakan tekanan yang meruncing ke atas kadar hasil bon kerajaan, terutamanya kertas dengan tempoh matang yang lebih panjang. Kadar hasil bon kerajaan 10-tahun di Amerika Syarikat dan rantau Euro masing-masing meningkat sebanyak 162.5 mata asas dan 43.6 mata asas manakala kadar hasil bon kerajaan di Asia (kecuali Jepun), secara am, meningkat antara 14 mata asas hingga 232.7 mata asas pada tahun 2009. Penurunan taraf sesetengah bon kerajaan asing pada tahun 2009 berikutan kebimbangan tentang kemerosotan kedudukan fiskal turut menyumbang kepada tekanan yang meningkat ke atas kadar hasil bon kerajaan.

Perkembangan makroekonomi dan kewangan domestik

Kesan daripada kemelesetan ekonomi global, ekonomi Malaysia merosot sebanyak 6.2% pada suku pertama tahun 2009. Eksport dan pengeluaran perindustrian mencatat penurunan dua digit akibat terjejas dengan ketara oleh kejatuhan permintaan luar. Berlatarkan penguncupan ini, pekerjaan, pendapatan dan sentimen perniagaan dan pengguna keseluruhan merosot, memandangkan tahap keterbukaan ekonomi negara yang tinggi. Ekonomi mula stabil pada suku kedua tahun dan kian bertambah baik pada separuh kedua tahun 2009, meraih manfaat daripada

pelaksanaan rangsangan fiskal yang dipercepat, kadar faedah yang lebih rendah dan langkah-langkah komprehensif untuk memastikan akses berterusan kepada pembiayaan.

Pemulihan ekonomi dalam separuh kedua tahun 2009 disokong selanjutnya oleh peningkatan beransur-ansur dalam ekonomi global, khususnya ekonomi serantau. Akibat daripada permintaan dalam negeri dan luar negeri yang diperkukuh, ekonomi Malaysia pulih dan berjaya mencatat pertumbuhan positif sebanyak 4.5% pada suku keempat tahun 2009. Dari segi bekalan, kemerosotan mendadak dalam pertumbuhan ekonomi pada suku pertama tahun 2009 sebahagian besarnya berpunca daripada penguncupan ketara dalam sektor perkilangan, khususnya industri berorientasikan eksport. Sektor-sektor lain, kecuali sektor pembinaan, turut mencatat pertumbuhan negatif pada suku pertama tahun 2009. Meskipun pertumbuhan positif dalam sektor pembinaan sepanjang tahun sebahagian besarnya didorong oleh pelaksanaan projek berkaitan pembinaan di bawah Rancangan Malaysia Kesembilan (RMK9) dan pakej rangsangan fiskal, peningkatan beransur-ansur dalam pertumbuhan sektor perkhidmatan sejak suku kedua tahun 2009 juga didorong oleh peningkatan dalam permintaan dalam negeri. Seiring dengan pemulihan dalam permintaan luar, sektor perkilangan pulih untuk mencatat pertumbuhan positif pada suku keempat.

Inflasi berpurata 0.6% pada tahun 2009 (2008: 5.4%). Tekanan inflasi di Malaysia berkurang, sejajar dengan penurunan harga bahan api dan komoditi dunia dan inflasi lebih rendah yang dialami rakan dagangan utama Malaysia. Penurunan kumulatif harga runcit petrol dalam negeri pada separuh kedua tahun 2008 menyumbang dengan ketara kepada trend inflasi dalam negeri yang kian sederhana pada tahun 2009. Kedudukan luaran Malaysia terus kukuh pada tahun 2009 meskipun persekitaran luaran amat lemah. Imbangan pembayaran keseluruhan mencatat lebihan pada tahun 2009, disokong oleh lebihan dalam akaun semasa, yang lebih daripada memadai untuk mengimbangi aliran keluar bersih dalam akaun kewangan.

Keadaan pasaran kewangan keseluruhannya bertambah baik dan mempamerkan daya tahan

Pasaran kewangan domestik terus berperanan memudahkan pengantaraan kewangan yang teratur pada tahun 2009, disokong oleh mudah tunai yang lebih daripada mencukupi dan keyakinan pasaran yang makin kukuh. Penghindaran risiko terus meningkat dalam pasaran kewangan pada awal tahun 2009, namun mudah tunai dagangan dalam pasaran ekuiti dan bon korporat ketara bertambah baik dari suku kedua tahun 2009 dan seterusnya, lantaran pengumuman tentang perolehan korporat yang bertambah baik dan tanda-tanda bahawa kadar kemerosotan ekonomi global tidak seteruk seperti yang dijangka sebelumnya. Prospek pemulihan yang kian memberangsangkan dalam sektor benar menghasilkan peningkatan dalam kesanggupan mengambil risiko dan sentimen lebih optimis. Hasilnya, aktiviti pasaran utama meningkat dengan ketara dalam separuh kedua tahun 2009. Lantaran asas-asas domestik yang kukuh, kos mendapatkan mudah tunai jangka pendek dalam pasaran ringgit antara bank terus menuruti kadar-kadar dasar sepanjang tahun 2009 kerana pasaran wang ringgit terus berfungsi dengan lancar berlatarkan mudah tunai yang mencukupi.

Harga ekuiti masih mengalami turun naik pada suku pertama 2009 disebabkan penghindaran risiko yang berlarutan dan perkembangan faktor luaran yang membimbangkan. Indeks Komposit Kuala Lumpur FTSE Bursa Malaysia (FBM KLCI) menjunam kepada 838.4 mata pada bulan Mac 2009 daripada 876.8 mata pada permulaan tahun 2009. Pasaran ekuiti terbukti lebih berdaya tahan berbanding dengan penurunan pada masa lampau, mencerminkan pasaran yang lebih dalam dan lebih cair (Rajah 1.3). Keyakinan pelabur kembali positif pada suku kedua apabila pasaran mula meraih manfaat daripada pakej rangsangan berjumlah RM67

Rajah 1.3
FBM KLCI Sewaktu Krisis

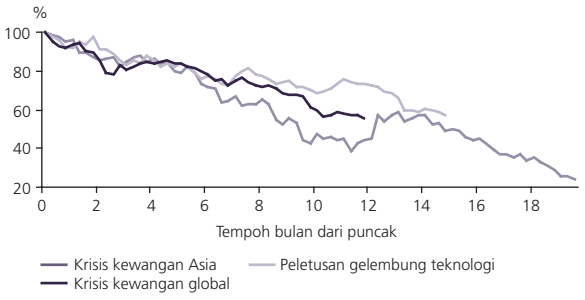

Penurunan kumulatif dari puncak ke pemulihan semula pasaran.
Puncak-puncak terdahulu: Krisis kewangan Asia = 28 Februari 1997; Peletusan gelembung teknologi = 31 Mac 2000; Krisis kewangan global = 11 Januari 2008

Sumber: Bloomberg dan pengiraan dalaman

Rajah 1.4
Prestasi Pasaran Ekuiti Global

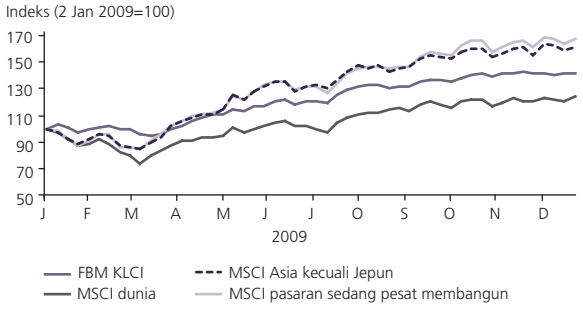

Sumber: Bloomberg dan pengiraan dalaman

bilion dan langkah-langkah yang dilaksanakan untuk meliberalkan sektor perkhidmatan kewangan. Usaha ini turut diperkukuh oleh pandangan ekonomi serantau yang lebih positif dan dasar Kerajaan yang pro-pertumbuhan.

Trend menaik dalam FBM KLCI pada separuh kedua tahun 2009 disokong oleh pemulihan dalam beberapa sektor ekonomi, iaitu perladangan, yang didorong oleh harga minyak mentah dan minyak sawit mentah yang lebih tinggi, serta sektor kewangan dan hartanah. Indeks sektor bagi kaunter perladangan, kewangan dan hartanah meningkat lebih 50% pada tahun 2009. Pemulihan dalam indeks bagi sektor pembinaan melebihi 35% pada tahun 2009. Berlatarkan pemulihan secara meluas dalam pasaran ekuiti bagi semua sektor ekonomi, FBM KLCI, meskipun meningkat pada kadar lebih perlahan berbanding dengan pasaran ekuiti ekonomi sedang pesat membangun yang lain, menutup tirai tahun 2009 pada 1,272.8

Rajah 1.5
Turun Naik Pasaran Ekuiti Global

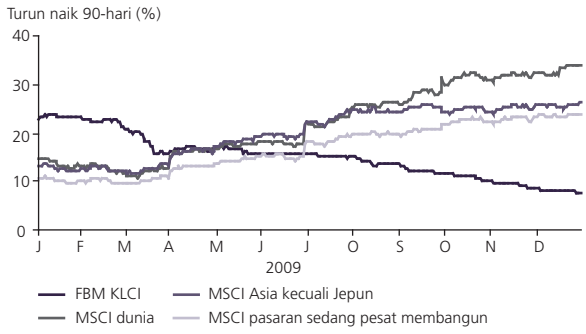

Sumber: Bloomberg

Rajah 1.6
Nisbah Pusing Ganti[1] FBM KLCI

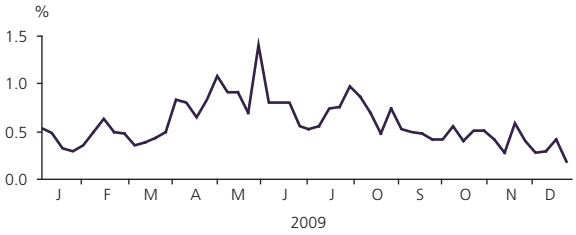

[1] Nisbah pusing ganti: Nisbah nilai pusing ganti kepada permodalan pasaran

Sumber: Bloomberg dan pengiraan dalaman

mata, mencatat pertambahan sebanyak 45.2% sepanjang tahun (Rajah 1.4). Oleh itu, turun naik (volatility) pasaran berbalik kepada tahap prakrisis, mengakhiri tahun pada 7.3%, iaitu tahap yang dilihat pada bulan Disember 2006 (Rajah 1.5).

Mudah tunai dagangan dalam pasaran ekuiti secara purata lebih tinggi berbanding dengan tahun 2008. Spread bida-tawar makin mengecil pada purata 93 mata asas pada tahun 2009 berbanding dengan 113 mata asas pada tahun 2008 manakala nisbah pusing ganti mingguan purata FBM KLCI kekal pada 0.6% daripada jumlah permodalan pasaran (2008: 0.8%) (Rajah 1.6). Meskipun lonjakan dalam aktiviti pembelian kepentingan dan pelaburan strategik oleh pelabur keinstitusian memacu pasaran ekuiti dalam negeri, aktiviti dagangan kian lembap pada separuh kedua tahun 2009 apabila penilaian meningkat, dibuktikan oleh penggandaan nisbah harga-perolehan dalam FBM KLCI (2009: 22.4; 2008: 12.2). Melangkah ke hadapan, prestasi dalam pasaran ekuiti domestik dijangka pulih apabila pelabur keinstitusian dengan pandangan pelaburan jangka panjang dan pelabur asing strategik terus memberi sokongan kepada pasaran. Langkah-langkah yang diambil untuk menggalakkan pengurangan beransur-ansur pemegangan keinstitusian berkaitan Kerajaan secara berperingkat juga mampu menyokong mudah tunai dalam pasaran.

Sentimen dalam pasaran sekuriti hutang swasta (private debt securities, PDS) masih suram pada awal tahun 2009 berikutan kejatuhan Lehman Brothers Inc. (Lehman) yang berlaku pada tahun 2008. Risiko kredit merupakan kebimbangan utama pada awal tahun kerana syarikat dalam negeri melaporkan perolehan

Rajah 1.7
Spread antara Sekuriti Hutang Swasta Bertaraf AAA dengan Sekuriti Kerajaan Malaysia

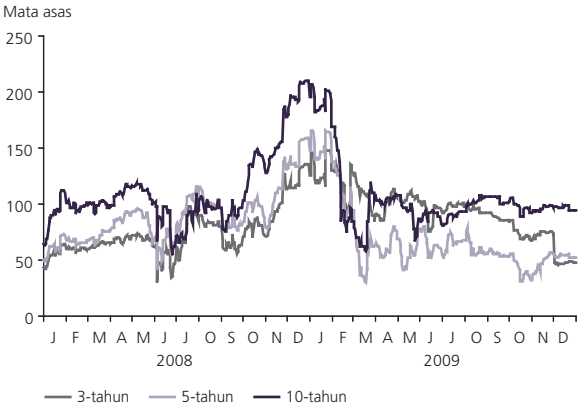

Sumber: Bloomberg dan pengiraan dalaman

Rajah 1.9
Nisbah Pusing Ganti[1] Sekuriti Hutang Swasta (mengikut jenis prinsip)

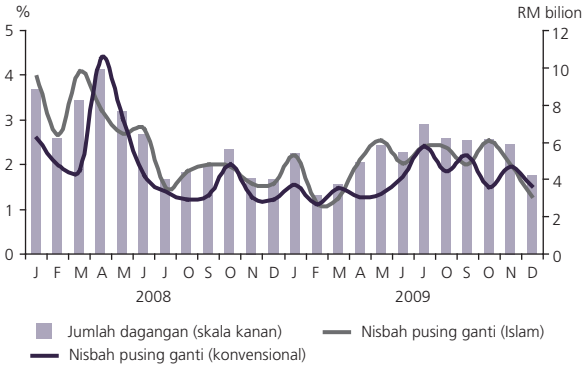

[1] Nisbah pusing ganti: Nisbah jumlah dagangan kepada jumlah terkumpul

Sumber: Bank Negara Malaysia dan pengiraan dalaman

lebih rendah. Penarafan negatif lebih tinggi berbanding dengan penarafan positif, dengan nisbah penurunan berbanding dengan kenaikan sebanyak 18 kali pada separuh pertama tahun 2009, jauh melebihi tahap yang dialami semasa krisis kewangan Asia. Spread kredit kian sederhana sejak bulan Februari 2009 tetapi masih tinggi merentas semua segmen penarafan (Rajah 1.7 dan Rajah 1.8). Mudah tunai dagangan juga kekal rendah lantaran minat yang berkurang dan penghindaran risiko kredit yang meningkat.

Aktiviti dalam pasaran PDS pulih pada separuh kedua tahun 2009. Meskipun masih lebih rendah daripada tahap yang dicatat pada awal tahun 2008, mudah tunai dagangan meningkat merentas semua kategori penarafan dan merentas kedua-dua PDS konvensional dan Islam lantaran penghindaran risiko yang berkurangan (Rajah 1.9 dan Rajah 1.10). Spread kredit menurun daripada tahap tertinggi dalam sejarah yang dicatat pada awal tahun 2009 terutamanya bagi kertas bermutu tinggi. Memandangkan prospek ekonomi yang makin cerah, diiringi pandangan risiko kredit yang memberangsangkan, nisbah penurunan berbanding dengan kenaikan turun ketara kepada 3.5 kali (tidak termasuk semakan semula dalam penarafan bagi PDS yang dijamin oleh

Rajah 1.8
Spread antara Sekuriti Hutang Swasta Bertaraf A dengan Sekuriti Kerajaan Malaysia

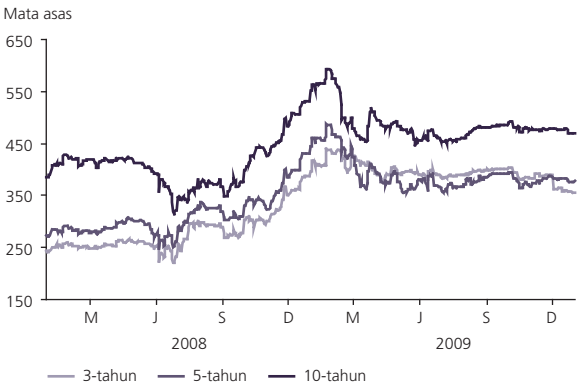

Sumber: Bloomberg dan pengiraan dalaman

Rajah 1.10
Nisbah Pusing Ganti Sekuriti Hutang Swasta (mengikut profil kredit)

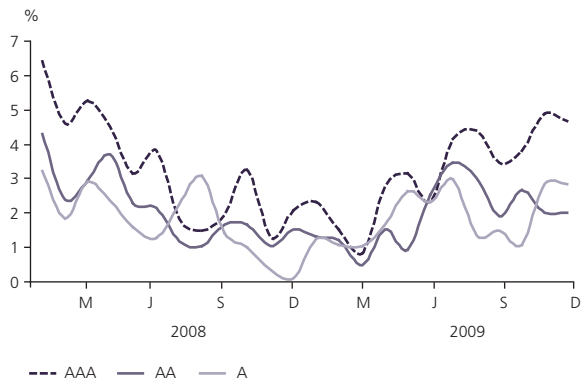

Sumber: Bond Pricing Agency Malaysia dan pengiraan dalaman

bank) menjelang akhir tahun 2009. Namun, spread bagi PDS dengan penarafan lebih rendah, masih lebih tinggi berbanding dengan spread sebelum kejatuhan Lehman disebabkan kebimbangan risiko kredit yang berterusan dan kesanggupan mengambil risiko yang berkurang bagi segmen kredit ini. Sementara itu, 12 penerbit dengan PDS terkumpul sebanyak RM1.1 bilion mungkir pada tahun 2009, merangkum hanya 0.5% daripada PDS terkumpul dalam pasaran. Kebimbangan tentang risiko keadaan kewangan Dubai dan Greece pada akhir tahun 2009 mempunyai kesan terbatas ke atas pasaran bon dalam negeri lantaran dedahan kecil syarikat dan institusi kewangan Malaysia terhadap kedua-dua ekonomi tersebut.

Pasaran bon kerajaan secara amnya kekal berdaya tahan meskipun ada kebimbangan terhadap pertambahan peminjaman kerajaan dan tanggapan negatif tentang kenaikan meluas dalam risiko berdaulat secara global. Turun naik purata bagi Sekuriti Kerajaan Malaysia (Malaysian Government Securities, MGS) meningkat kepada 22.2% (2008: 15.6%) lantaran kenaikan mendadak terbitan bon kerajaan untuk membiayai sokongan fiskal (Rajah 1.11). Kadar hasil meningkat pada suku pertama tahun 2009 meskipun Kadar Dasar Semalaman (Overnight Policy Rate, OPR) menurun sebanyak 125 mata asas sepanjang tempoh yang sama. Ini mengakibatkan spread purata antara kadar hasil MGS indikatif 3-tahun dengan OPR makin melebar kepada 75.3 mata asas (2008: 15.1 mata asas). Spread kekal tinggi dan malah meningkat lagi kepada 124 mata asas pada suku terakhir tahun 2009 (Rajah 1.12). Spread negatif antara swap kadar faedah

Rajah 1.11
Turun Naik Kadar Hasil Sekuriti Kerajaan

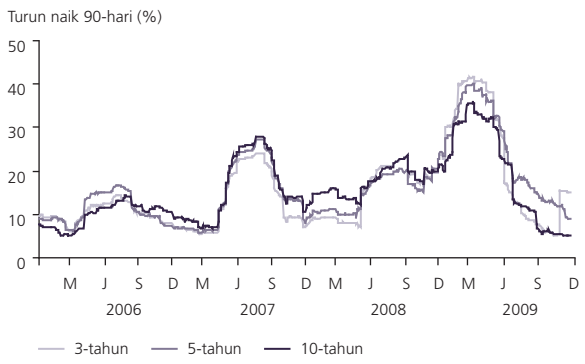

Sumber: Bloomberg

Rajah 1.12
Spread antara Kadar Hasil Sekuriti Kerajaan Malaysia (3-tahun) dengan OPR

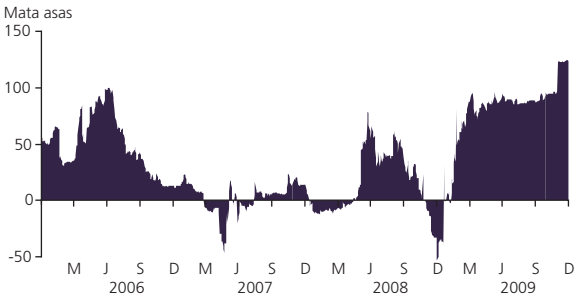

Sumber: Bloomberg dan pengiraan dalaman

(interest rate swap, IRS) dengan kadar hasil MGS, yang berterusan dari tahun 2008, bertukar positif dan makin stabil pada separuh kedua tahun 2009, mencerminkan jangkaan bahawa OPR tidak akan diturunkan lagi dan turun naik kadar hasil juga akan reda (Rajah 1.13).

Pada tahun 2009, kebimbangan menular tentang kemerosotan kedudukan fiskal ekonomi global dan serantau bagi membiayai pakej menyelamat sektor kewangan dan rangsangan ekonomi yang besar. Oleh itu, agensi penarafan antarabangsa menurunkan penarafan kredit beberapa bon berdaulat. Semakan penarafan mungkir penerbit mata wang dalam negeri jangka panjang Malaysia daripada 'A+' kepada 'A' oleh sebuah agensi penarafan antarabangsa pada bulan Jun 2009, dan kebimbangan yang meningkat tentang risiko berdaulat secara global tidak menambah penghindaran risiko dalam pasaran MGS. Mudah tunai dagangan juga tidak berkurang dengan ketara, baik dari segi harga mahupun

Rajah 1.13
Spread antara Swap Kadar Faedah dan Sekuriti Kerajaan Malaysia

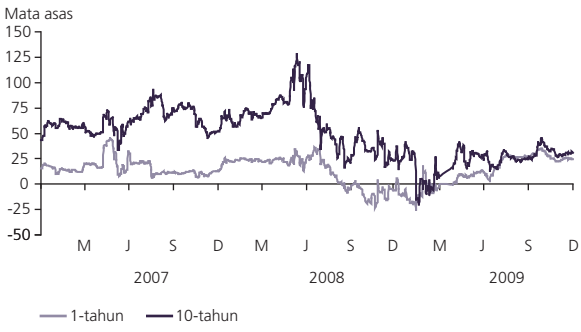

Sumber: Bloomberg dan pengiraan dalaman

jumlah. Spread bida-tawar purata MGS tanda aras terus kecil, berpurata 12 mata asas (2008: 10 mata asas) manakala purata bulanan nisbah pusing ganti (dikira sebagai nisbah nilai pusing ganti kepada bon terkumpul) hanya menurun sedikit kepada 10.1% (2008: 10.8%).

Pengantaraan kewangan dalam pasaran modal tidak terjejas

Pasaran bon dan ekuiti domestik terus berfungsi dengan lancar sepanjang tahun untuk memudahkan pengantaraan kewangan bagi syarikat-syarikat. Aktiviti tawaran am permulaan (initial public offering, IPO) kembali cerdas pada suku kedua tahun 2009 selepas prestasi yang lembap pada akhir tahun 2008. Aktiviti IPO yang makin giat sebahagian besarnya dianggap berpunca daripada beberapa penyenaraian oleh syarikat daripada Republik Rakyat China dan IPO terbesar pada suku keempat tahun 2009. Oleh itu, jumlah nilai dana yang diperoleh melalui IPO pada tahun 2009 meningkat kepada RM12 bilion (2008: RM1.3 bilion). Melangkah ke hadapan, bilangan IPO oleh syarikat bukan pemastautin dijangka makin bertambah memandangkan integrasi kewangan serantau makin rapat, serta persekitaran menyokong bagi perolehan dana berikutan langkah-langkah yang diperkenalkan pada tahun 2009 untuk mempertingkatkan jangkauan dan kedalaman pasaran ekuiti.

Kos pembiayaan yang lebih rendah dan tinjauan sektor korporat domestik yang lebih positif dari suku kedua tahun 2009 dan seterusnya memainkan peranan penting dalam pemulihan

Rajah 1.14
Terbitan Sekuriti Hutang Swasta Mengikut Profil Kredit

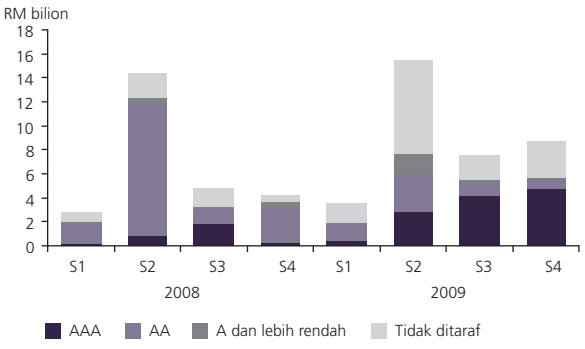

Nota: Data untuk terbitan sektor korporat sahaja

Sumber: Bank Negara Malaysia

Rajah 1.15
Swap Mata Wang Bersilang

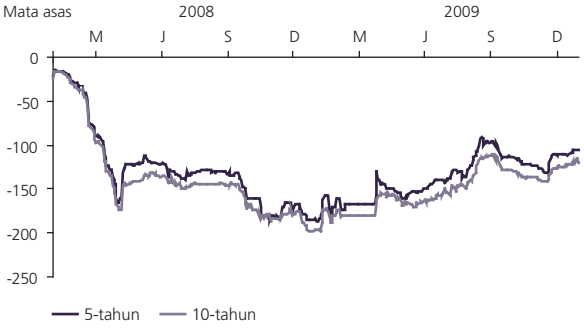

Sumber: Bloomberg

aktiviti utama dalam pasaran PDS. Terbitan PDS dengan pulih dan meningkat daripada tahap rendah yang dicatat pada separuh kedua tahun 2008 (Rajah 1.14). Namun, terbitan lebih menjurus kepada segmen penarafan lebih tinggi akibat spread kredit dan kos pendanaan bagi PDS dengan penarafan lebih rendah yang masih tinggi. Institusi kewangan juga memanfaatkan pasaran PDS untuk memperoleh modal, manakala penerbit asing kembali ke pasaran setelah ketidakpastian dalam pasaran berkurang. Minat yang berterusan oleh bukan pemastautin untuk menerbitkan bon berdenominasi ringgit, didorong pula oleh kadar yang bersaingan di rantau ini dan permintaan dalam negeri yang makin kukuh, menyebabkan kos melaksanakan swap ringgit kepada dolar AS melalui pasaran swap mata wang bersilang (cross currency swap market) dikekalkan pada tahap yang secara relatif tinggi sepanjang tahun 2009 (Rajah 1.15). Pada tahun 2009, jumlah PDS jangka panjang yang diterbitkan berjumlah RM60.9 bilion, tinggi sedikit berbanding dengan jumlah sebanyak RM55.7 bilion yang diterbitkan pada tahun 2008.

Dalam pasaran sekuriti hutang kerajaan, terbitan MGS meningkat 47.5% pada tahun 2009. Permintaan bagi MGS tetap kukuh meskipun wujud kebimbangan tentang jumlah bekalan yang tinggi. Nisbah bida kepada lindungan bagi bon kerajaan kekal kukuh pada 1.77 kali (2008: 1.95 kali). Jumlah terbitan kedua-dua bon Islam dan konvensional kerajaan berjumlah RM88.5 bilion (2008: RM60 bilion) kerana pelabur, khususnya institusi kewangan dalam negeri, terus mencari aset bebas risiko sebagai sebahagian daripada strategi mengimbangi semula portfolio.

Rajah 1.16
Indeks Harga Pengguna

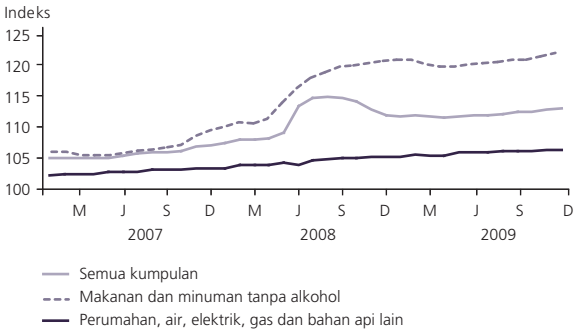

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Aliran pelaburan portfolio kekal mudah diurus sepanjang tahun. Aliran keluar portfolio bersih pada separuh kedua tahun 2008 berterusan pada awal tahun 2009 berlatarkan aktiviti pembayaran balik hutang global. Namun, aliran masuk pelaburan portfolio daripada pelabur bukan pemastautin bersambung semula pada separuh kedua tahun 2009 kerana prospek pemulihan ekonomi yang lebih pantas daripada yang dijangka di rantau ini menyebabkan pertambahan permintaan bagi aset pasaran sedang pesat membangun, termasuk aset Malaysia. Bagi tahun 2009, pelaburan portfolio mencatat aliran masuk bersih sebanyak RM0.8 bilion, berbanding dengan aliran keluar bersih sebanyak RM84.4 bilion pada tahun 2008. Meskipun pasaran ekuiti Malaysia masih diberikan keutamaan lebih rendah oleh pelabur asing, pemegangan bon domestik oleh bukan pemastautin meningkat kepada 10.7% daripada bon terkumpul (2008: 8.1%).

Sektor bukan kewangan

Pada tahun 2009, keupayaan isi rumah dan perniagaan untuk menguruskan tekanan kewangan ketara teruji. Persekitaran dalam negeri yang mencabar, menjejaskan pendapatan sesetengah isi rumah, meskipun pada tahap yang berbeza-beza, terutamanya disebabkan waktu bekerja yang lebih singkat. Sesetengah perniagaan bertungkus lumus untuk mengekalkan hasil pendapatan kerana jumlah penjualan yang merosot.

Usaha bertahun-tahun yang digembleng untuk membina penampan kewangan dan memastikan tahap keberhutangan yang mudah diurus meletakkan isi rumah dan perniagaan dalam keadaan kewangan yang kukuh untuk menghadapi cabaran ini. Secara keseluruhannya, daya tahan berjaya dikekalkan dengan baik dan ramai yang memaparkan kemampuan untuk menyesuaikan diri dengan persekitaran operasi yang lebih mencabar. Namun, ada segmen kecil penduduk dan perniagaan yang menghadapi kekangan kewangan yang serius dan memungkiri obligasi hutang.

Isi rumah berjaya menyesuaikan diri apabila berhadapan dengan cabaran, dibantu oleh fleksibiliti pembayaran balik oleh bank dan disokong oleh keadaan kewangan yang kukuh berserta keupayaan khidmat bayar balik hutang yang mampan

Toleransi sektor isi rumah yang kukuh dalam menghadapi ketidakpastian pekerjaan
Tahun 2009 menyaksikan sektor isi rumah menghadapi cabaran dengan jayanya, mempergunakan penampan kewangan kukuh yang terbina sejak beberapa tahun kebelakangan ini. Isi rumah mengambil sikap berhati-hati terhadap perbelanjaan pada separuh pertama tahun 2009 ekoran kebimbangan yang menyelubungi ketidakpastian tentang hala tuju ekonomi dalam negeri dan prospek pekerjaan (Rajah 1.16). Sentimen pengguna pada awal tahun 2009 mencecah tahap yang rendah sebelum pemulihan mendadak pada separuh kedua tahun seiring dengan tanda-tanda peningkatan yang lebih ketara dalam prospek persekitaran ekonomi makro dan pekerjaan (Rajah 1.17).

Ekonomi makro yang bertambah kukuh pada separuh kedua tahun dan kos peminjaman yang rendah membolehkan momentum permintaan bagi pembiayaan mula pulih lantaran keyakinan yang semakin positif. Jumlah hutang isi rumah berkembang sebanyak 9.4% hingga mencecah RM516.6 bilion atau 76.6% daripada KDNK (2008: RM472.1 bilion atau 63.9% daripada KDNK) pada akhir tahun 2009 (Rajah 1.18 dan

Rajah 1.17
Indeks Sentimen Pengguna dan Indeks Pekerjaan

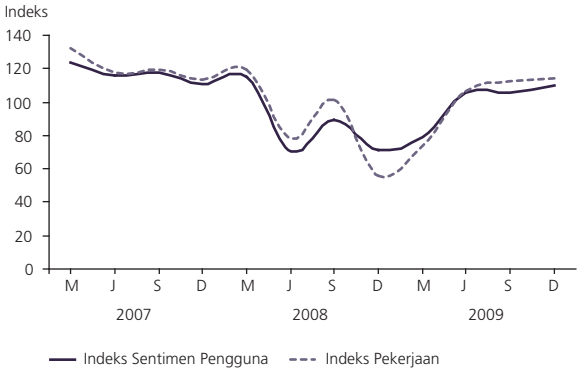

Sumber: Institut Penyelidikan Ekonomi Malaysia

Rajah 1.19
Komposisi Hutang Isi Rumah Mengikut Tujuan

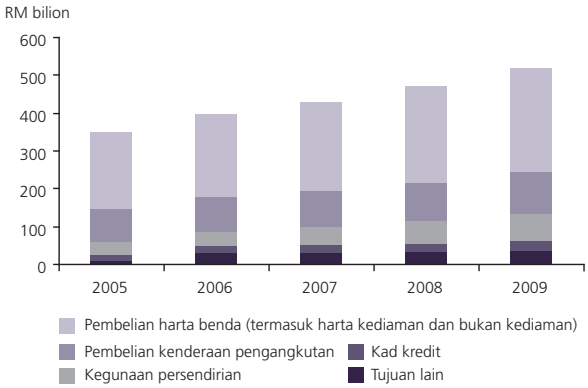

Sumber: Bahagian Pinjaman Perumahan Perbendaharaan dan Bank Negara Malaysia

Rajah 1.19). Lebih daripada separuh hutang isi rumah tertumpu pada peminjaman bercagar jangka panjang untuk membiayai pembelian rumah kediaman (2009: 46.2%). Ini mengakibatkan peningkatan beransur-ansur dalam jumlah hutang isi rumah kepada pendapatan boleh guna peribadi daripada 114.9% pada bulan Januari 2009 kepada 136% pada bulan Disember 2009 (Rajah 1.20). Tahap nisbah hutang isi rumah kepada KDNK Malaysia kekal mudah diurus memandangkan komposisi hutang dan tahap rangkuman kewangan yang tinggi di Malaysia (Rajah 1.21).

Pembiayaan tidak bercagar turut menjana momentum. Pada tahun 2009, permintaan bagi pembiayaan berkaitan ekuiti melonjak kerana isi rumah cuba meraih manfaat daripada kenaikan dalam pasaran ekuiti. Jumlah pembiayaan peribadi dan baki kad kredit terkumpul juga bertambah pada separuh tahun kedua, berkembang pada kadar tahunan sebanyak 17.6% kepada RM98.8 bilion pada akhir tahun. Pembiayaan peribadi terutamanya meningkat tinggi sebanyak 22.9% pada tahun 2009 hingga kini mencakupi 14% (2008: 12.4%) daripada hutang isi rumah. Baki kad kredit bertambah sebanyak 5.4% kepada RM26.7 bilion, sebahagian besarnya untuk penggunaan dan pembelian runcit di bawah pelbagai skim pembayaran fleksibel yang ditawarkan oleh pelbagai penerbit kad. Jumlah pembelian berasaskan kad bagi tahun 2009 meningkat sebanyak 6.5%. Walaupun urus niaga kad kredit terus bertambah, dedahan kad kredit isi rumah tetap terkawal. Jumlah baki pusingan sebagai peratusan baki terkumpul kekal stabil

Rajah 1.18
Keberhutangan Isi Rumah dan Nisbah Bayar Balik Hutang

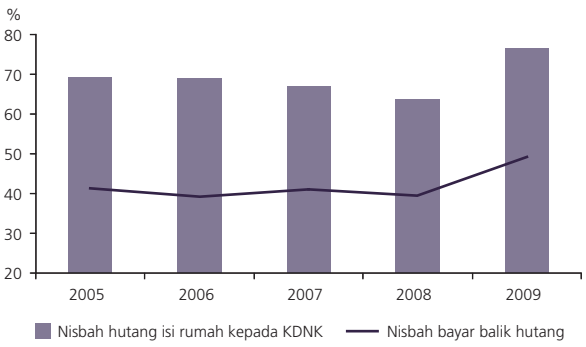

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia, Bank Negara Malaysia dan pengiraan dalaman

Rajah 1.20
Nisbah Jumlah Hutang Isi Rumah kepada Pendapatan Boleh Guna Peribadi

Sumber: Bank Negara Malaysia dan pengiraan dalaman

Rajah 1.21
Nisbah Hutang Isi Rumah kepada KDNK (pada Tahun 2008)

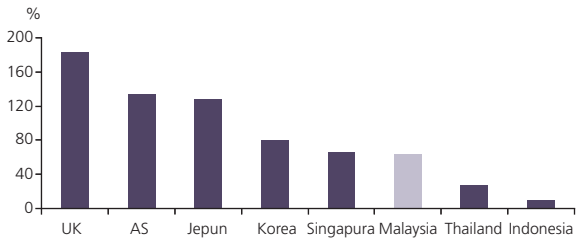

Sumber: Data CEIC, laporan kestabilan kewangan negara-negara tersebut, Jabatan Perangkaan Malaysia dan Bank Negara Malaysia

pada 74.1%. Tambahan lagi, kad kredit dalam edaran dengan baki pusingan kekal tidak berubah pada 48.2% pada akhir tahun 2009, menandakan isi rumah berupaya membuat pembayaran tepat pada masanya. Meskipun pendapatan sesetengah isi rumah makin berkurangan, penggunaan pendahuluan tunai kekal rendah, dan hanya mencakupi 4.3% daripada jumlah urus niaga kad kredit (2008: 4.5%).

Meskipun tahap hutang terus meningkat, isi rumah mengekalkan keupayaan kukuh untuk menghadapi kejutan buruk. Tahap aset kewangan berkembang kukuh atas dasar agregat sebanyak 19.3%, sebahagian besarnya didorong oleh penilaian pelaburan lebih tinggi bagi ekuiti dan amanah saham. Pemulihan kesanggupan mengambil risiko dan prestasi FBM KLCI yang kukuh pada tahun 2009 menukar komposisi pelaburan ekuiti dan amanah saham. Pada akhir tahun 2009, aset kewangan isi rumah bertambah sedikit pada 2.5 kali jumlah hutang isi rumah (2008: 2.3 kali), memberikan fleksibiliti yang memadai kepada isi rumah untuk menyesuaikan diri dengan tuntutan persekitaran ekonomi yang mencabar. Aset cair isi rumah juga kekal mencukupi, dengan nisbah aset cair kepada hutang pada tahap yang agak selesa iaitu 148.6% (2008: 138.5%). Aset cair merangkum 60.3% daripada aset kewangan isi rumah pada akhir tahun 2009 (Rajah 1.22 dan Rajah 1.23).

Kesan kegawatan ekonomi lebih dirasai oleh sesetengah segmen isi rumah yang mula menghadapi masalah membayar balik hutang bulanan. Jumlah hutang isi rumah sebanyak RM13.2 bilion dengan sistem perbankan menjadi tak berbayar pada tahun 2009. Namun, kualiti hutang isi rumah secara keseluruhannya kekal

Rajah 1.22
Nisbah Aset Kewangan Isi Rumah kepada Hutang Isi Rumah

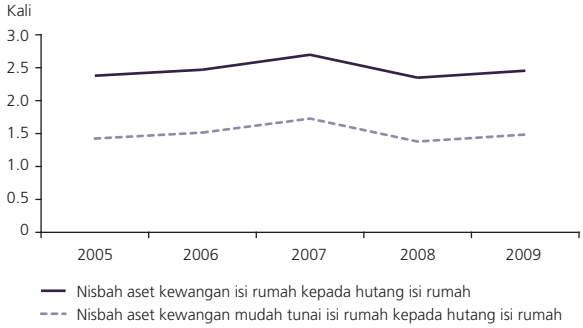

Sumber: Bahagian Pinjaman Perumahan Perbendaharaan, Kumpulan Wang Simpanan Pekerja, Suruhanjaya Sekuriti Malaysia dan pengiraan dalaman

tinggi dengan nisbah pinjaman tak berbayar (NPL) yang rendah iaitu 3.1% berbanding dengan 4.1% pada akhir tahun 2008 (Rajah 1.24). Keupayaan untuk menjadualkan semula sebahagian daripada pembayaran balik hutang membantu melegakan kekangan kewangan yang membelenggu kumpulan berpendapatan lebih rendah.

Melangkah ke hadapan, keupayaan khidmat bayar balik hutang oleh isi rumah dijangka kekal kukuh. Penampan kewangan yang teguh dapat terus melindungi isi rumah agar dapat menyerap kejutan terhadap tahap pendapatan pada masa hadapan. Prospek bagi pengumpulan lanjut penampan kewangan kekal positif dengan pemulihan dalam sektor benar ekoran pelbagai langkah yang dilaksanakan oleh Kerajaan. Dalam usaha memperkukuh penilaian kelemahan sektor

Rajah 1.23
Komposisi Aset Kewangan Isi Rumah

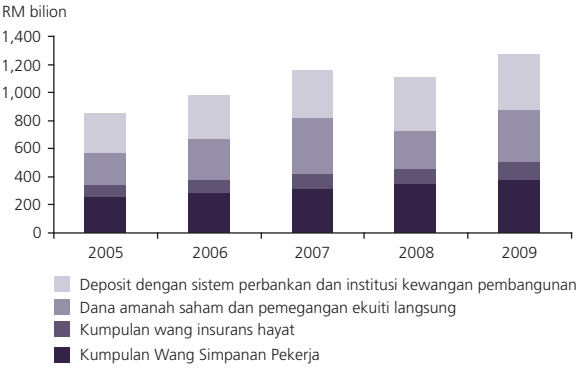

Sumber: Kumpulan Wang Simpanan Pekerja, Suruhanjaya Sekuriti Malaysia dan pengiraan dalaman

Rajah 1.24
Sektor Perbankan: Nisbah Pinjaman Tak Berbayar (NPL) Sektor Isi Rumah

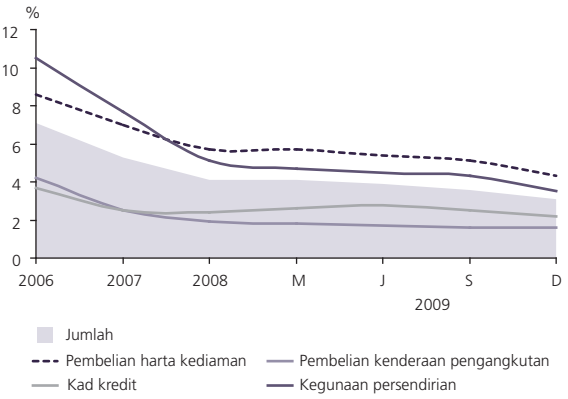

Sumber: Bank Negara Malaysia

isi rumah, penekanan terus diberikan kepada memperteguh ketersediaan maklumat isi rumah secara beransur-ansur dan penghasilan alat analisis melalui kerjasama lebih erat dengan pelbagai agensi kerajaan.

Sektor perniagaan kini pulih dengan mapan, mengharungi kemelut ekonomi secara tenang dengan keupayaan khidmat bayar balik hutang kekal teguh berlandaskan kedudukan kewangan yang kukuh

Fleksibiliti operasi menyokong keupayaan perniagaan untuk menghadapi tahun yang mencabar

Berbekalkan penampan kewangan yang dibina sejak bertahun-tahun, perniagaan di Malaysia berdepan dengan cabaran ketara pada tahun 2009 berlatarkan persekitaran perniagaan yang lebih perlahan dan keyakinan pengguna yang merosot. Peningkatan dalam produktiviti dan kecekapan operasi pada tahun-tahun sebelumnya menyokong perniagaan berdepan dengan hakisan perolehan pada separuh pertama tahun 2009, sekali gus mengekalkan keteguhan kewangan secara efektif. Langkah-langkah tersebut, disertai dengan pemulihan ekonomi pada separuh kedua tahun 2009, menghasilkan keputusan kewangan lebih kukuh yang telah memelihara keupayaan khidmat bayar balik hutang perniagaan, seperti yang diukur oleh nisbah perlindungan faedah (interest coverage ratio, ICR) (Jadual 1.1), sepanjang tahun 2009.

Pada separuh pertama tahun 2009, prestasi 170 buah syarikat yang dipantau oleh Bank Negara Malaysia (mewakili 86.2% daripada permodalan pasaran Bursa Malaysia) kekal lembap, terutamanya pada suku pertama tahun 2009. Meskipun tahap ICR bagi sesetengah industri menyederhana, lembaran imbangan yang kukuh dan pengumpulan perolehan tertahan melindungi perniagaan daripada kesan kelembapan dan

Jadual 1.1
Nisbah Perlindungan Faedah bagi Industri Terpilih

	2008		2009	
	ST1	ST2	ST1	ST2
	Kali (Median)			
Operasi pelbagai	5.5	2.5	2.5	2.7
Industri berorientasikan eksport				
Perladangan & pertanian	12.3	7.1	7.4	12.9
Berkaitan minyak & gas	5.8	5.9	5.1	1.3
Elektrik dan elektronik	4.6	3.3	0.9	22.0
Keluaran sarung tangan getah	5.3	6.0	6.6	10.0
Bahan kimia & keluaran kimia	12.8	1.3	14.9	5.7
Perkilangan lain	4.1	2.4	2.5	5.5
Industri berorientasikan domestik				
Utiliti	4.1	3.5	3.7	3.7
Infrastruktur	3.9	3.1	3.1	3.3
Pengangkutan	3.7	2.2	1.3	2.0
Telekomunikasi	4.8	1.3	2.3	3.3
Industri berkaitan binaan				
Kejuruteraan awam	4.5	0.5	2.4	3.1
Harta tanah	3.7	2.8	4.4	6.9
Pembinaan & bahan binaan	9.6	1.1	1.2	9.1
Industri berkaitan pengguna				
Automotif	28.4	16.6	10.0	27.2
Makanan, minuman & keluaran tembakau	8.5	9.6	12.2	20.3
Runcit	7.8	11.1	9.1	14.6
Hotel dan restoran	1.8	2.4	1.9	1.4

Sumber: Bloomberg dan pengiraan dalaman

Rajah 1.25
Sistem Perbankan: Pinjaman Tak Berbayar (NPL) bagi Perniagaan Besar dan PKS

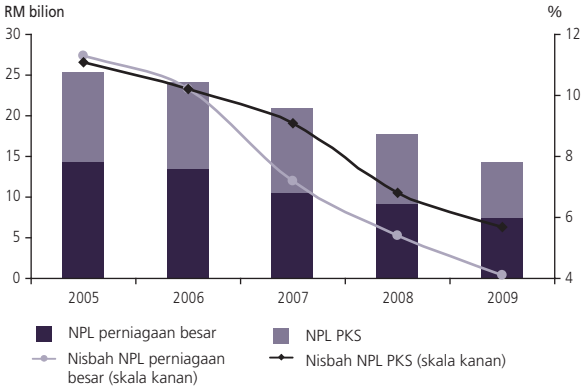

Sumber: Bank Negara Malaysia

Rajah 1.27
Keberuntungan bagi Syarikat Terpilih

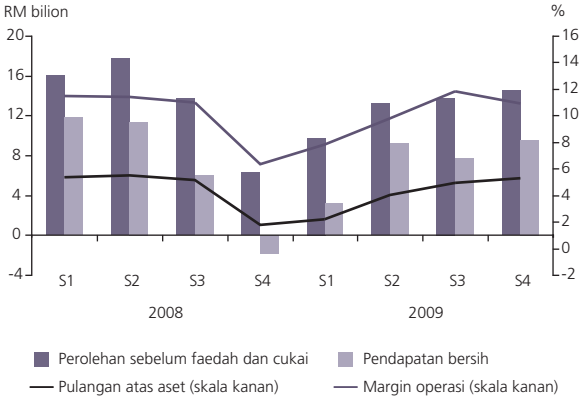

Sumber: Bloomberg dan pengiraan dalaman

menyokong keupayaan khidmat bayar balik hutang mereka. Ini diperkukuh lagi dengan ketiadaan kenaikan secara mendadak dalam bilangan kebankrapan dan delinkuensi. Tahap NPL kekal kukuh dengan nisbah NPL sebanyak 4.7% pada akhir tahun (Rajah 1.25), tahap terendah yang diamati semenjak krisis kewangan Asia pada tahun 1998. Kedudukan leveraj keseluruhan kekal teguh dengan median nisbah hutang kepada ekuiti mapan di sekitar tahap 50% (Rajah 1.26) pada separuh pertama tahun 2009. Akses kepada pembiayaan bagi perniagaan besar dan perusahaan kecil dan sederhana (PKS) daripada sistem perbankan terus menggalakkan sepanjang tahun 2009 dengan kadar kelulusan pinjaman yang stabil berjumlah RM127.6 bilion. Perolehan sebelum faedah dan cukai (earnings before interest and tax, EBIT) mencatat peningkatan yang teguh bermula pada suku kedua (Rajah 1.27) di mana aktiviti perniagaan kembali pulih, didorong terutamanya oleh aktiviti penstokan semula dan langkah-langkah agresif yang diambil pada awal tahun untuk melindungi keutuhan keadaan kewangan.

Prestasi syarikat-syarikat Malaysia lebih memberangsangkan pada separuh kedua tahun 2009 berikutan pemulihan ekonomi global, khususnya di Asia, diperkukuh lagi dengan perayaan hujung tahun dan kesan rangsangan fiskal Kerajaan. Sentimen pengguna yang lebih positif, menerajui perbelanjaan pengguna dan permintaan dalam negeri yang lebih tinggi, sekali gus membantu pemulihan aktiviti perniagaan

Rajah 1.26
Nisbah Hutang kepada Ekuiti bagi Sektor Terpilih

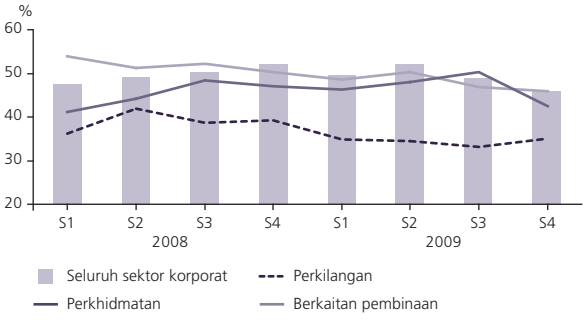

Sumber: Bloomberg dan pengiraan dalaman

Rajah 1.28
Sistem Perbankan: Pinjaman Terkumpul Perniagaan Besar dan PKS

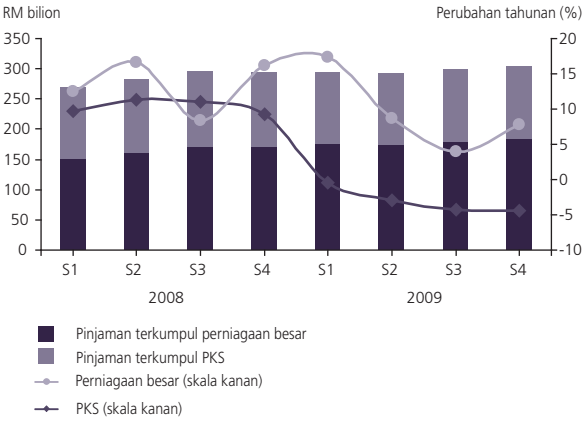

Sumber: Bank Negara Malaysia

Rajah 1.29
Sistem Perbankan: Pengeluaran Pinjaman kepada Sektor Perniagaan Besar dan PKS

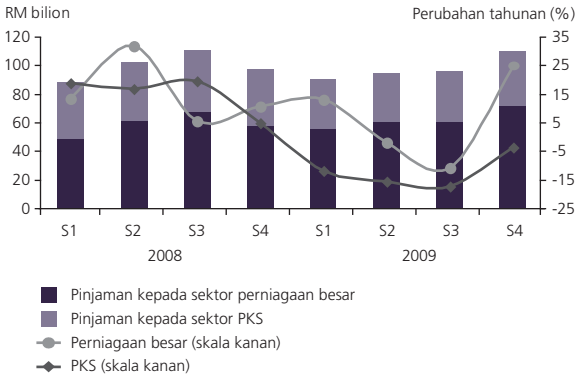

Sumber: Bank Negara Malaysia

Malaysia. Keberuntungan dan keupayaan khidmat bayar balik hutang pada separuh kedua tahun semakin kukuh. Nisbah kelulusan pembiayaan kepada permohonan bagi perniagaan besar menyerderhana pada separuh pertama tahun 2009, tetapi pulih ke tahap 64.7% pada separuh kedua tahun, selaras dengan pemulihan ekonomi. Justeru itu, pengeluaran pinjaman daripada sistem perbankan kepada perniagaan besar meningkat sebanyak 5.3% pada tahun 2009 kepada RM249.4 bilion (Rajah 1.28 dan Rajah 1.29).

Dalam usaha mencari kadar hasil lebih tinggi dalam persekitaran kadar faedah global yang rendah, pelabur antarabangsa beralih kepada pasaran komoditi sebagai satu kelas aset. Indeks harga komoditi dunia (Rajah 1.30) meningkat semula selepas mengalami pembetulan harga yang mendadak pada suku terakhir tahun 2008 dan suku pertama tahun 2009. Meskipun turun naik harga kekal rendah, harga komoditi terus meningkat sepanjang tahun 2009 menyebabkan kenaikan harga bahan mentah dan input pengantaraan.

Industri berorientasikan eksport terjejas dengan ketara pada separuh pertama tahun 2009 terutamanya akibat permintaan luar yang lebih lembap. Prestasi industri minyak sawit mentah (crude palm oil, CPO) terjejas akibat permintaan global yang lemah bagi komoditi, menyebabkan harga CPO terus menurun pada separuh pertama tahun 2009. Di samping itu, jumlah pengeluaran yang rendah, berpunca daripada keadaan cuaca yang buruk dan tekanan biologi pada pokok, terus mengekang perolehan

Rajah 1.30
Indeks Harga Komoditi

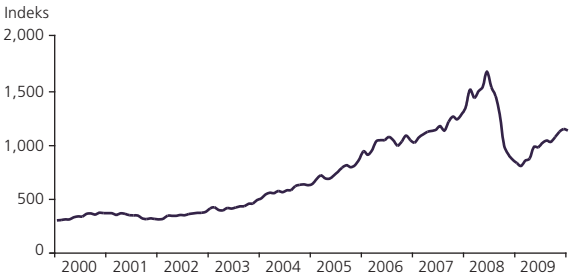

Sumber: Bloomberg

pengeluar CPO. Namun, perkembangan ini tidak menjejaskan keupayaan khidmat bayar balik hutang pengeluar CPO (Rajah 1.31). ICR terus meningkat pada separuh kedua tahun 2009, disokong oleh perolehan yang meningkat disebabkan harga CPO yang makin stabil dan kadar hasil yang diperbaiki daripada tandan buah segar berlatarkan kitaran hasil menaik biologi bermusim.

Prestasi industri minyak dan gas (oil and gas, O&G) kekal lembap pada tahun 2009 dibelenggu sebahagian besarnya oleh aktiviti perniagaan yang lemah dalam segmen perkhidmatan berkaitan O&G. Pada separuh pertama tahun 2009, penyedia perkhidmatan berkaitan O&G menghadapi permintaan yang lemah kerana projek cari gali dan pengeluaran (exploration and production, E&P) masih berada pada peringkat tender. Ini diburukkan lagi oleh kadar sewa (charter) yang rendah akibat persaingan global yang sengit. Permintaan yang beransur-ansur pulih pada separuh kedua tahun 2009 tidak mencukupi

Rajah 1.31
Harga Minyak Sawit Mentah dan Nisbah Perlindungan Faedah bagi Industri Perladangan

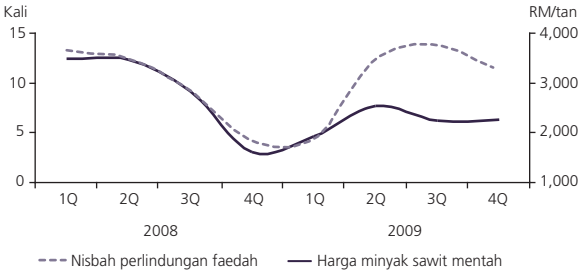

Sumber: Bloomberg, Lembaga Minyak Sawit Malaysia dan pengiraan dalaman

Rajah 1.32
Indeks Pengeluaran Perindustrian dan Nisbah Perlindungan Faedah bagi Industri E&E

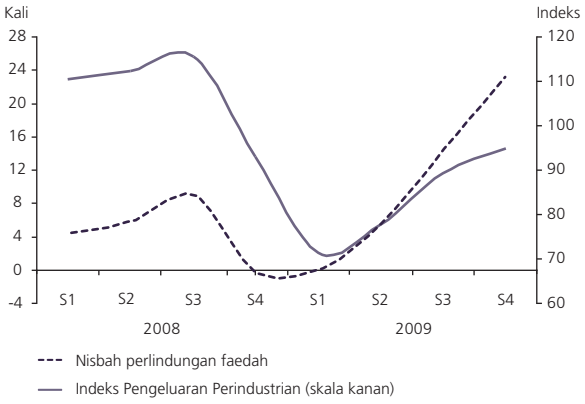

Sumber: Bloomberg, Jabatan Perangkaan Malaysia dan pengiraan dalaman

Rajah 1.33
Skor-Z BNM[1] bagi Sektor Perkilangan

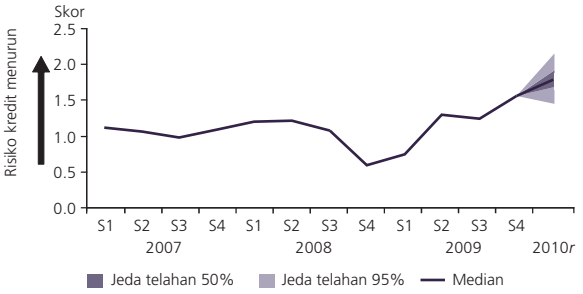

r Ramalan

[1]Skor-Z yang dipinda menggunakan pengiraan dalaman

$$\text{BNM Skor-Z} = -1.4 + 1.2\,\frac{\text{Aset Semasa}}{\text{Jumlah Aset}} + 1.1\,\frac{\text{Jumlah Dana Pemegang Saham}}{\text{Jumlah Liabiliti}} + 0.1\,\text{Nisbah Perlindungan Faedah}$$

Sumber: Bloomberg dan ramalan dalaman

untuk mengimbangi persaingan yang kekal sengit dengan lebihan bekalan kapal. Meskipun prestasi kewangan merosot, segmen ini disokong oleh kekukuhan rizab kewangan yang dikumpul pada tahun-tahun sebelumnya. Ini menyokong kemantapan kedudukan kesolvenan dan keupayaan khidmat bayar balik hutang walaupun tahap ICR lebih rendah. Segmen penapis dan peruncit memaparkan peningkatan pada separuh pertama tahun 2009 berikutan daripada penormalan penggunaan bahan api runcit berikutan pengurangan harga minyak di pam. Disertai dengan keuntungan inventori ekoran kenaikan harga minyak mentah dan pemulihan ekonomi, segmen ini meneruskan momentumnya pada separuh kedua tahun 2009. Melangkah ke hadapan, tinjauan keseluruhan industri adalah positif, disokong oleh peningkatan pesanan di kalangan penyedia perkhidmatan berkaitan O&G dan aktiviti E&P yang kian rancak, manakala harga minyak mentah yang stabil akan terus menyokong syarikat penapis dan peruncit.

Sektor perkilangan juga terjejas pada separuh pertama tahun 2009, tetapi kemudiannya beransur pulih. Industri elektrikal dan elektronik (electrical and electronics, E&E), terutamanya, mengalami penguncupan berlanjutan pada suku pertama tahun 2009, sebahagian besarnya ekoran penurunan harga penjualan yang mendadak dan permintaan luar yang lemah. Indeks Pengeluaran Perindustrian (Industrial Production Index, IPI) bagi industri ini menjunam ke tahap serendah 74.5 mata pada separuh pertama tahun 2009 (ST2 2008: 104.3 mata; ST1 2008: 111.4 mata). Meskipun ICR industri terjejas (Rajah 1.32), sebahagian besar peserta dalam industri ini mempunyai daya tahan kewangan yang kukuh dengan tahap leveraj yang rendah. Garis median hutang kepada ekuiti berada pada paras 33.3% pada akhir separuh pertama tahun 2009 (ST2 2008: 33.4%; ST1 2008: 25.1%). Meskipun peserta industri kekal berwaspada terhadap aktiviti penstokan semula, permintaan bagi produk E&E mula muncul pada bulan April 2009. Permintaan luar bertambah kukuh pada separuh kedua tahun 2009 setelah pakej rangsangan global mula membuahkan hasil, seterusnya memacu pertumbuhan dalam pasaran berkaitan pengguna, khususnya dalam segmen komputer *netbook* dan telefon mudah alih, menghasilkan kenaikan berterusan dalam penjualan cip global.

Melangkah ke hadapan, prestasi positif di dalam industri E&E kemungkinan besar mampu mengurangkan tahap risiko kredit dalam sektor perkilangan secara keseluruhannya. Tahap risiko kredit dalam sektor perkilangan, seperti yang diukur oleh skor-Z (Rajah 1.33), dijangka rendah dan terus kekal terurus meskipun jika berlaku risiko kegawatan yang lebih besar pada tahun 2010, seperti yang dicerminkan oleh jalur yang lebih rendah dalam *fan funnel*. Ini disokong selanjutnya oleh trend kebarangkalian jangkaan mungkir (expected default frequency, EDF) yang bertambah baik bagi sektor ini (Rajah 1.34). Tahap risiko kredit dalam industri E&E juga memaparkan trend yang sepadan (Rajah 1.35

Rajah 1.34
EDF[1] bagi Sektor Perkilangan

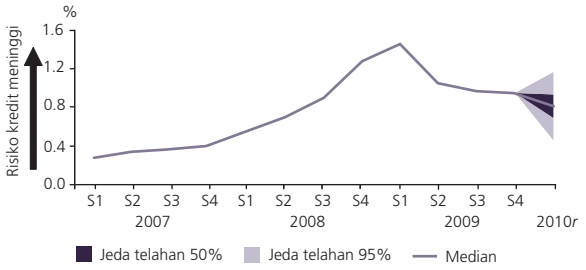

r Ramalan

[1] EDF (Expected Default Frequency) mengukur kebarangkalian sesebuah firma akan mungkir dalam jangka masa tertentu (kebiasaannya satu tahun). Mungkir ditaksirkan sebagai kegagalan membuat bayaran prinsipal atau faedah.

Sumber: Moody's KMV Credit Edge™ dan ramalan dalaman

Rajah 1.36
EDF bagi Industri E&E

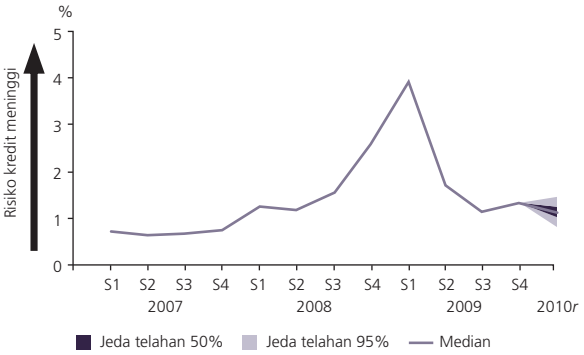

r Ramalan

Sumber: Moody's KMV Credit Edge™ dan ramalan dalaman

dan Rajah 1.36) disokong oleh pemulihan dalam ekonomi global dan perkembangan pasaran separa konduktor global. Pemulihan beransur-ansur dalam permintaan-akhir keseluruhan, dipacu oleh penjualan produk pengguna seperti telefon pintar temasuk *Nexus* dan komputer *netbook* dan *tablet*, serta aktiviti penstokan semula dan pertambahan perbelanjaan oleh perniagaan akan terus mendorong pertumbuhan dalam industri ini pada masa hadapan.

Industri berorientasikan dalam negeri tidak terlindung sepenuhnya daripada persekitaran luaran. Kemerosotan dalam permintaan luar negeri menular ke dalam pelbagai industri domestik pada tahap yang berbeza-beza. Pasaran harta benda di Malaysia sebahagian besarnya kekal tenang. Walaupun pasaran harta benda di sesetengah ekonomi mengalami pembetulan harga yang mendadak disebabkan peningkatan ketara pada tempoh-tempoh sebelumnya, pasaran harta tanah tempatan terkecuali daripada fenomena ini, kecuali sesetengah lokasi dan pembangunan tertentu. Sebelum kegawatan ekonomi, sebilangan pangsapuri mewah di bahagian-bahagian terpilih di Kuala Lumpur telah pun mengalami penurunan harga,dan dengan itu menyekat penurunan harga yang lebih lanjut. Pengurangan OPR pada tahun 2009 memperkukuh lagi kos pegangan bagi pemilik rumah, yang sedikit sebanyak telah menyokong pasaran harta tanah.

Keberuntungan pemaju harta tanah, terutamanya segmen kediaman, kekal lemah pada separuh pertama tahun 2009, lantaran tekanan daripada kos input yang tinggi yang dialami semenjak tahun 2008 (Rajah 1.37) dan permintaan yang terus

Rajah 1.35
Skor-Z BNM bagi Industri E&E

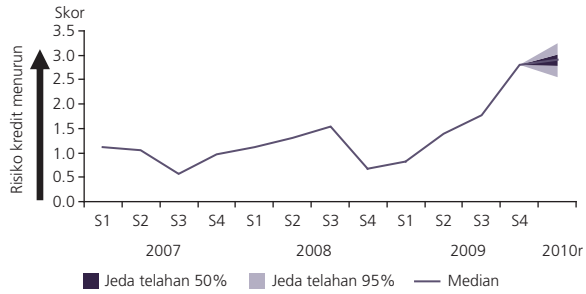

r Ramalan

Sumber: Bloomberg dan ramalan dalaman

Rajah 1.37
Indeks Harga Rumah dan Harga Batang Keluli

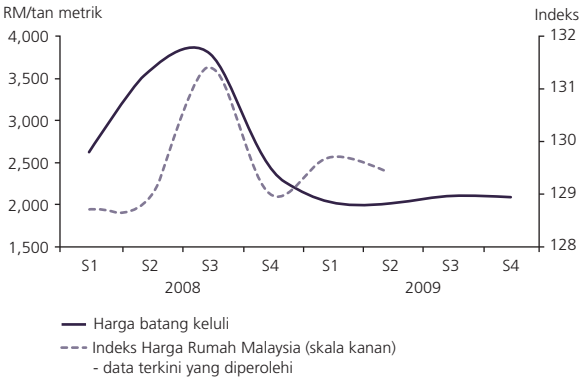

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia dan Pusat Maklumat Harta Tanah Negara (NAPIC)

lembap dalam pasaran utama. Pemaju mengambil tindakan melaksanakan langkah pengurangan kos yang agresif bagi mengurangkan impak ke atas keadaan kewangan, lantas mengekalkan keupayaan untuk memenuhi obligasi pembayaran balik hutang bulanan. Pada separuh kedua tahun 2009, nisbah leveraj menurun dengan agak ketara kepada 42.3% (ST1 2009: 47.4%; ST2 2008: 48.2%) lantas memantapkan keupayaan khidmat bayar balik hutang.

Keadaan ekonomi yang muram turut menimbulkan tekanan yang serupa ke atas keupayaan khidmat bayar balik hutang syarikat pembinaan dan kejuruteraan sivil. Prestasi industri pulih pada suku kedua tahun 2009 didorong terutamanya oleh pelaksanaan projek di bawah RMK9 dan pakej rangsangan. Meskipun sebilangan kecil perniagaan terjejas akibat masalah hutang yang dialami sesetengah syarikat di Dubai, pendedahan industri pembinaan secara keseluruhannya adalah agak terbatas. Keupayaan khidmat bayar balik hutang keseluruhan bagi industri pembinaan dan kejuruteraan awam beransur pulih dari separuh kedua tahun 2009.

Permintaan yang lembap ekoran prestasi lemah dalam pasaran harta benda, aktiviti pembinaan dan kejuruteraan awam, telah menjejaskan perniagaan yang terlibat dalam industri bahan yang berkaitan dengan bangunan dan pembinaan (building and construction-related materials, BCM). Ini diburukkan lagi oleh persaingan harga yang sengit antara pengilang BCM (Rajah 1.38). Namun, permintaan bagi BCM, khususnya segmen besi dan keluli, makin pulih pada separuh kedua tahun 2009 ekoran pertambahan aktiviti pembinaan dalam negeri dan aktiviti rangsangan ekonomi pada peringkat global. Ini menyokong keupayaan khidmat bayar balik hutang bagi sektor ini.

Pelaksanaan projek kerajaan berkaitan dengan RMK9 dan pakej rangsangan dijangka dilaksanakan sepenuhnya pada tahun 2010 dan akan memacu aktiviti dalam sektor berkaitan pembinaan. Saiz buku pesanan syarikat-syarikat pembinaan kini mencukupi untuk menjamin aliran tunai selama dua tahun. Aktiviti pembinaan yang makin giat, di dalam serta di luar negeri, meskipun terdapat sedikit penguncupan di Timur Tengah, dijangka meningkatkan permintaan untuk industri BCM. Harga keluli dijangka meningkat pada tahun 2010 tetapi berkemungkinan besar tidak mengalami

Rajah 1.38
Harga Batang Keluli dan Nisbah Perlindungan Faedah bagi Industri Pembinaan dan Bahan Binaan

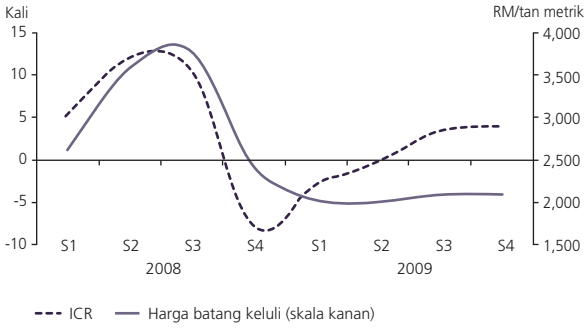

Sumber: Bloomberg, Jabatan Perangkaan Malaysia dan pengiraan dalaman

turun naik seperti pada tahun 2008. Tinjauan positif bagi risiko kredit pada tahun 2010 bagi sektor pembinaan dan sektor berkaitan (Rajah 1.39 dan Rajah 1.40) mungkin sedikit sebanyak terjejas oleh keadaan lebihan harta tanah tidak terjual dalam sesetengah lokasi yang akan terus membangkitkan kebimbangan tentang tinjauan dan kekukuhan pasaran harta benda. Dalam segmen pasaran harta benda, aktiviti mula menjana momentum sejak akhir tahun 2009. Tempoh ini turut mencatat pertambahan dalam pelancaran baharu dengan pakej-pakej yang menarik.

Bulan-bulan awal pada tahun 2009 mencatat penurunan berterusan dalam penggunaan bekalan elektrik (Rajah 1.41), sebahagian besarnya

Rajah 1.39
Skor-Z BNM bagi Industri Harta Tanah, Kejuruteraan Awam serta Pembinaan dan Bahan Binaan (BCM)

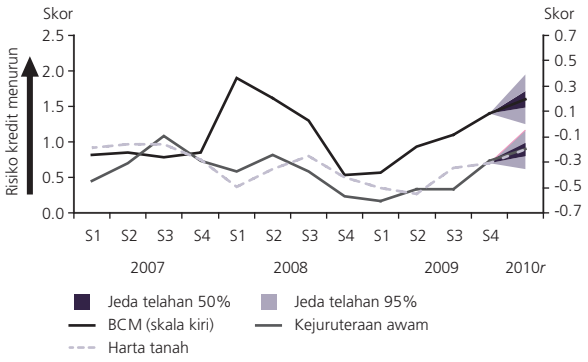

r Ramalan

Sumber: Bloomberg dan ramalan dalaman

Rajah 1.40
EDF bagi Industri Harta Tanah, Kejuruteraan Awam serta Pembinaan dan Bahan Binaan

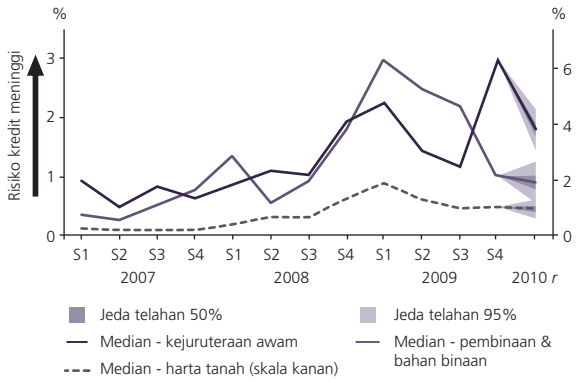

r Ramalan

Sumber: Moody's KMV Credit Edge™ dan ramalan dalaman

disebabkan oleh pengurangan dalam penggunaan kuasa oleh pengguna perindustrian. Sebagai penyumbang utama kepada hasil, penggunaan elektrik yang lebih rendah mengakibatkan risiko perolehan yang rendah ke atas penjana kuasa. Keadaan ini beransur pulih pada separuh kedua tahun 2009, apabila keadaan ekonomi bertambah baik, lantas mengurangkan tekanan ke atas perolehan. Ini disokong lagi oleh kos input yang lebih rendah berikutan penurunan harga arang batu. Keupayaan khidmat bayar balik hutang industri (Rajah 1.42) berbalik kepada aras yang dicatat pada tahun 2007, setelah hasil pulih dengan ketara pada suku kedua dan bertahan pada tahap ini pada suku-suku seterusnya dalam tahun 2009.

Prestasi industri automotif kurang kukuh pada awal tahun sebelum kembali pulih secara

Rajah 1.41
Penjanaan Elektrik dan Hasil bagi Industri Tenaga

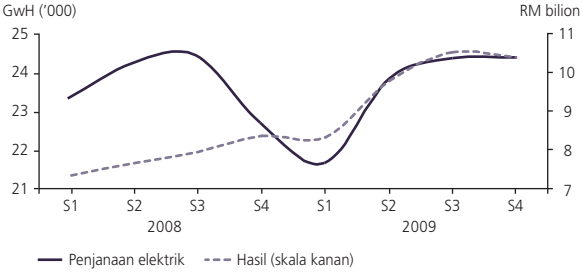

Sumber: Tenaga Nasional Berhad dan Bloomberg

Rajah 1.42
Harga Arang Batu dan Nisbah Perlindungan Faedah bagi Industri Tenaga

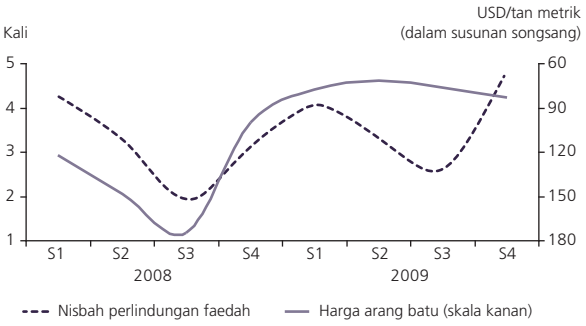

Sumber: Bloomberg, Tabung Kewangan Antarabangsa (IMF) dan pengiraan dalaman

beransur-ansur. Jumlah keluaran industri (total industry volume, TIV) penjualan kenderaan pada separuh pertama tahun 2009 menguncup sebanyak 9.7% berbanding dengan tempoh yang sama pada tahun 2008 kerana pengguna agak berhati-hati semasa membuat pembelian yang besar. Meskipun jumlah penjualan lebih rendah, industri automotif kekal teguh berlandaskan keadaan kesolvenan yang kukuh, harga keluli yang lebih rendah serta sokongan daripada *Scrapping Policy.* Peningkatan pada separuh kedua tahun 2009 (penjualan TIV: 5.7% perubahan tahunan) diterajui oleh segmen kereta nasional kerana pengguna beralih kepada kenderaan yang berkapasiti enjin lebih kecil serta yang lebih menjimatkan (Rajah 1.43).

Syarikat telekomunikasi, pengeluar makanan dan minuman, tembakau dan minimum keras, serta syarikat pemegang konsesi jalan tol memaparkan keupayaan pembayaran balik hutang yang

Rajah 1.43
Jualan Kenderaan dan Nisbah Perlindungan Faedah bagi Industri Automotif

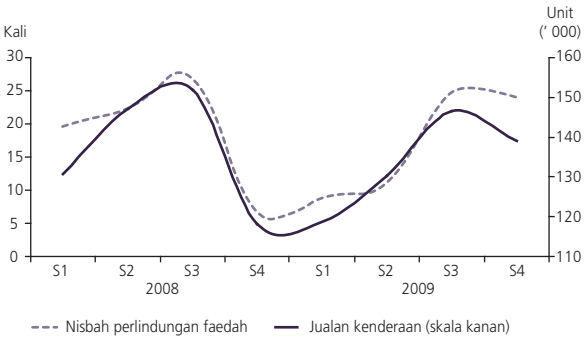

Sumber: Bloomberg, Persatuan Automotif Malaysia dan pengiraan dalaman

mantap lantaran industri ini sudah sedia kebal kegawatan dan tidak bersifat kitaran.

Sebagai sebahagian daripada komuniti perniagaan, keadaan ekonomi yang mencabar mengenakan tekanan yang meningkat ke atas pertumbuhan dan kemampanan berterusan PKS Malaysia. Penguncupan permintaan, kelewatan pembayaran, kemerosotan serius dalam indeks pengeluaran perindustrian, kekangan pendanaan dan harga bahan mentah dan input yang melambung tinggi merupakan beberapa cabaran utama yang membelenggu PKS. Pembiayaan terkumpul daripada sistem perbankan dan institusi kewangan pembangunan (development financial institutions, DFI) kepada PKS mengecil sedikit pada akhir tahun 2009, sebahagiannya disebabkan akaun PKS dinaik taraf kepada akaun perusahaan besar, penjualan pinjaman aset tak berbayar kepada syarikat pengurusan aset oleh sebuah kumpulan perbankan pada bulan November 2009 dan hutang lapuk yang dihapus kira. Permintaan berterusan bagi pembiayaan ekoran kadar kelulusan yang stabil oleh institusi perbankan mendorong pertumbuhan positif dalam sektor PKS terutamanya menjelang akhir tahun 2009. Pada suku akhir tahun 2009, permintaan bagi pembiayaan PKS melonjak sebanyak 37.1% (S3 2009: -1.7% perubahan tahunan) manakala kelulusan meningkat sebanyak 8.8% (S3 2009: -8.1% perubahan tahunan). NPL PKS meningkat sedikit kepada 7.6% daripada pinjaman kasar menjelang bulan September 2009 (akhir tahun 2008: 7.1%) disebabkan aliran tunai yang lebih lemah dan aktiviti perniagaan yang lembap. Dengan pemulihan ekonomi pada separuh kedua tahun 2009, nisbah NPL kasar bertambah baik kepada 6.6%.

Sektor kewangan

Sektor kewangan Malaysia kekal stabil dan berfungsi dengan lancar meskipun keadaan ekonomi dan kewangan di dalam serta di luar negeri mengalami ketidaktentuan

Laporan Kestabilan Kewangan dan Sistem Pembayaran 2008 memaparkan beberapa cabaran, khususnya berkaitan dengan prospek pendapatan dan kekukuhan penampan kewangan, dengan ekonomi domestik yang terjejas akibat krisis global. Tekanan terutamanya dijangka berpunca daripada permintaan yang menurun terhadap perkhidmatan kewangan, keberuntungan yang lebih rendah daripada operasi luar negeri bagi kumpulan perbankan domestik dan tuntutan insurans dan pembayaran manfaat yang meningkat. Pendapatan korporat yang lebih rendah dan keadaan guna tenaga yang lebih lemah dijangka menjejaskan keupayaan pembayaran balik hutang isi rumah dan perniagaan, dengan itu meningkatkan kemungkinan delinkuensi pinjaman yang lebih tinggi dan potensi bagi kemungkiran bersilang (cross-defaults) oleh peminjam korporat. Keadaan pasaran pembiayaan yang kompetitif dan mudah tunai yang lebih dari mencukupi dijangka memberikan cabaran yang lebih hebat kepada bank untuk mengekalkan margin keuntungan bagi aktiviti pembiayaan, manakala keadaan pasaran kewangan yang tidak menentu akan memberikan cabaran kepada syarikat insurans dan pengendali takaful untuk mengurus pulangan pelaburan dan ketidakpadanan tempoh aset dan liabiliti. Secara kolektif, tekanan menurun terhadap kemapanan hasil dan seterusnya terhadap pemeliharaan penampan kewangan, boleh memberikan kesan kurang optimal kepada perilaku institusi kewangan yang boleh menghasilkan strategi perniagaan yang lebih agresif. Di samping itu, institusi kewangan dijangka menanggung peningkatan risiko pasaran lantaran turun naik dan ketaktentuan dalam keadaan pasaran kewangan yang dijangka berterusan, serta mudah tunai dolar AS yang terus ketat.

Risiko kepada kestabilan sistem kewangan yang dinyatakan di atas sedikit sebanyak menjadi kenyataan pada tahun 2009 tetapi tidak seburuk seperti yang dijangkakan. Ini sebahagiannya disebabkan oleh keadaan ekonomi dan kewangan global yang beransur-ansur stabil, seterusnya telah mengehadkan tahap limpahan yang menjejaskan ekonomi serantau dan domestik. Lebih penting lagi, pengukuhan penampan kewangan oleh sektor kewangan dan bukan kewangan domestik memberikan keupayaan dan fleksibiliti yang lebih mantap kepada entiti-entiti ini untuk menghadapi kejutan. Berbanding dengan krisis kewangan Asia, institusi kewangan Malaysia lebih bersiap sedia, berkemampuan dan proaktif, dari segi memperkukuhkan kedudukan permodalan dan kesolvenan yang kukuh bagi menghadapi kejutan yang mungkin berlaku dan bagi memenuhi keperluan

Jadual 1.2
Nisbah Kecukupan Modal pada akhir 2009

	Sistem perbankan	Bank perdagangan		Bank-bank Islam	Bank pelaburan
		Domestik	Asing		
	%				
Nisbah modal wajaran risiko	14.7	13.8	15.4	14.7	34.4
Nisbah modal teras	13.1	12.7	12.8	12.2	32.7
Ekuiti[1] kepada aset	7.6	7.7	7.2	7.0	11.6
Ekuiti[1] kepada aset berwajaran risiko	11.7	10.7	12.4	11.9	34.3

[1] Ekuiti terdiri daripada saham biasa, premium saham, tabung rizab berkanun, tabung rizab am dan perolehan tertahan (tolak kerugian belum diaudit) tolak *goodwill*

Sumber: Bank Negara Malaysia

kewangan para peminjam yang dibelenggu kesulitan kewangan lantaran persekitaran operasi yang lebih mencabar.

Kredit terus disalurkan untuk menyokong keperluan sektor benar lantas menyokong pemulihan awal ekonomi dalam negeri. Tahap daya tahan sektor kewangan yang tinggi amat terserlah. Kedudukan permodalan dan kesolvenan kekal pada tahap yang kukuh, disokong oleh struktur keinstitusian dan infrastruktur kewangan yang teguh, serta budaya tadbir urus dan pengurusan risiko yang lebih mantap. Bank-bank Malaysia telah menjangkakan prospek ekonomi yang lebih mencabar dan peningkatan persepakatan antarabangsa untuk memberikan penekanan pada tahap dan kualiti permodalan yang tinggi. Oleh itu, sejak suku keempat tahun 2008, bank-bank di Malaysia telah memulakan langkah untuk meningkatkan tahap modal masing-masing. Tahap modal yang lebih tinggi ini juga membolehkan institusi kewangan secara strategik memanfaatkan peluang perniagaan di dalam dan luar negeri sebaik sahaja ekonomi global pulih daripada krisis. Hasilnya, pada akhir tahun 2009, nisbah modal wajaran risiko (risk-weighted capital ratio, RWCR) dan nisbah modal teras (core capital ratio, CCR) sistem perbankan masing-masing meningkat kepada 14.7% dan 13.1%. Kedudukan leveraj bank-bank bertambah baik pada tahap 13.1 kali (2008: 14 kali) manakala nisbah ekuiti kepada jumlah aset berwajaran risiko adalah pada tahap 11.7% (Jadual 1.2). Aktiviti peningkatan modal sebahagian besarnya tertumpu pada terbitan ekuiti, lantas menyumbang kepada pengukuhan kualiti modal. Kira-kira 70% daripada jumlah modal industri perbankan Malaysia terdiri daripada modal teras Kumpulan-1 (Rajah 1.44 dan Rajah 1.45). Sektor insurans pula mencatat nisbah kecukupan modal yang lebih tinggi sebanyak 230% (2008: 187.6%), iaitu kira-kira 93% daripada jumlah modal terdiri daripada modal Kumpulan-1 termasuk saham biasa yang berbayar sepenuhnya dan keuntungan

Rajah 1.44
Sistem Perbankan: Modal Baru

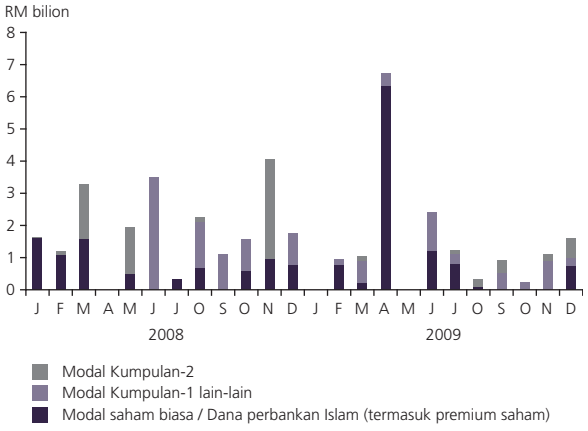

Sumber: Bank Negara Malaysia

Rajah 1.45
Sistem Perbankan: Komposisi Modal

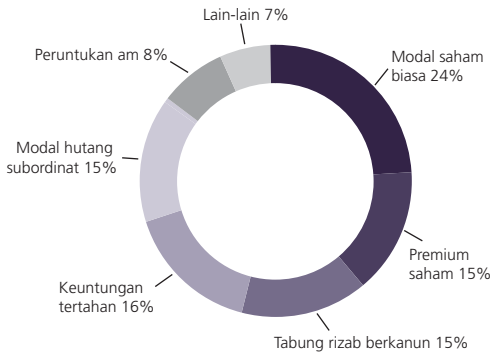

Sumber: Bank Negara Malaysia

Rajah 1.46
Nisbah Kecukupan Modal bagi Industri Insurans

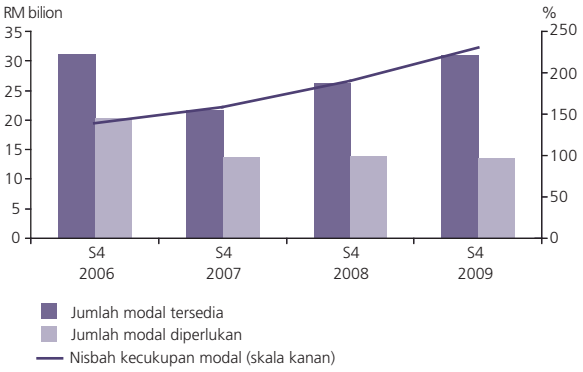

Sumber: Bank Negara Malaysia

tertahan (Rajah 1.46). Ini menyumbang kepada penampan kewangan yang ketara bagi sektor perbankan dan industri insurans masing-masing sebanyak RM58.4 bilion (4.1% daripada jumlah aset) dan RM18.6 bilion (11.4% daripada jumlah aset). Pelaksanaan Rangka Kerja Modal Berasaskan Risiko pada bulan Januari 2009 juga memberikan kesan yang kecil terhadap nisbah kecukupan modal penanggung insurans kerana pelaksanaan selari selama dua tahun berjaya membantu syarikat-syarikat insurans menjadi lebih bersedia. Sementara itu, enam buah DFI di bawah kawal selia Bank turut mencatat agregat RWCR yang kukuh sebanyak 21.7% pada akhir tahun 2009.

Institusi kewangan Malaysia dijangka terus berdaya tahan meskipun dalam senario terburuk. Sistem perbankan memiliki penampan modal berkualiti tinggi melebihi RM50 bilion, disokong oleh peruntukan kerugian pinjaman yang tinggi iaitu hampir 100%

Pengantaraan kewangan yang berterusan
Bina upaya dan pembinaan infrastruktur sejak beberapa tahun ini telah berjaya memperkukuh amalan pengurusan risiko dan tadbir urus bank-bank. Kini bank-bank lebih berupaya untuk menganalisis dan membuat anggaran terhadap kemungkinan kekangan kewangan dan delinkuensi bagi segmen pelanggan dan portfolio yang berbeza, lantas membolehkan tindak balas yang bersesuaian dilaksanakan pada peringkat awal. Oleh itu, bank memberikan lebih perhatian kepada kualiti kredit peminjam kerana bank berupaya membezakan antara peminjam yang mempunyai keupayaan membuat pembayaran balik hutang berterusan, tetapi mengalami kesulitan kewangan sementara yang disebabkan oleh persekitaran ekonomi makro, berbanding dengan peminjam yang sudah mempunyai leveraj dan keberhutangan yang tinggi. Ini membolehkan bank-bank melaksanakan langkah-langkah pemulihan yang wajar. Persekitaran persaingan khususnya dalam pembiayaan runcit, telah menggalakkan bank-bank untuk terus melaksanakan inovasi yang berhemat dan dengan pertimbangan yang teliti, serta menyediakan penyelesaian tertumpu pelanggan dengan diubahsuai khas untuk memenuhi keperluan kewangan pelanggan yang berubah-ubah. Permintaan terhadap pembiayaan menjadi lebih perlahan pada separuh pertama tahun 2009 dalam keadaan domestik yang lebih lemah disebabkan sektor isi rumah dan perniagaan terus bersikap waspada dan mengubah rancangan perbelanjaan mengikut keutamaan dengan jangkaan prospek guna tenaga dan persekitaran ekonomi yang lebih mencabar. Jumlah permohonan bagi pembiayaan baharu hanya bertambah sebanyak 2.3% pada separuh pertama tahun 2009 (ST1 2008: 17.7%). Permintaan sektor isi rumah terhadap pembiayaan juga mencatat pertumbuhan yang lebih sederhana sebanyak 7.6% berbanding dengan 38.4% bagi tempoh yang sama pada tahun 2008. Pada separuh kedua tahun 2009, permintaan terhadap pembiayaan mencatat pemulihan yang ketara seiring dengan prospek pertumbuhan yang bertambah baik, lantas mengimbangi kedudukan yang lebih sederhana pada tempoh sebelumnya.

Bagi tahun 2009, pertumbuhan keseluruhan dalam permohonan terhadap pembiayaan adalah lebih tinggi pada 9.3% (2008: 3.8%). Bank-bank terus menyokong keperluan pembiayaan pelanggan dengan kadar kelulusan yang kekal stabil pada kira-kira 70% sepanjang tahun, manakala penggunaan kemudahan kredit sedia ada bertambah sebanyak 2.4% kepada RM655.7 bilion (Rajah 1.47). Memandangkan kenaikan berterusan sebanyak 9.3% bagi deposit sektor perbankan yang mencapai RM1,062.9 bilion

Jadual 1.3
Penunjuk Keteguhan Kewangan Utama

	Pada akhir				
	2005	2006	2007	2008	2009*a*
	% (atau dinyatakan sebaliknya)				
Sistem Perbankan					
Nisbah Modal Wajaran Risiko	13.7	13.5	13.2	12.6	14.7
Nisbah Modal Teras	10.7	10.7	10.2	10.6	13.1
Pulangan atas Aset	1.4	1.3	1.5	1.5	1.2
Pulangan atas Ekuiti	16.8	16.2	19.8	18.6	13.9
Nisbah Aset Mudah Tunai kepada Jumlah Aset	8.0	8.0	9.3	10.3	11.5
Nisbah Aset Mudah Tunai kepada Tanggungan Jangka Pendek	10.2	10.3	11.8	13.1	14.5
Nisbah Pinjaman Tak Berbayar Bersih - 3-bulan	5.8	4.8	3.2	2.2	1.8
Kedudukan Bersih Wajaran Durasi kepada Modal Asas	8.3	7.5	4.4	3.8	5.0
Kedudukan Mata Wang Asing Terbuka Bersih kepada Modal Asas	1.1	4.7	5.1	5.2	4.6
Kedudukan Ekuiti Terbuka Bersih kepada Modal	2.1	2.5	2.5	0.9	1.0
Syarikat Insurans					
Nisbah Kecukupan Modal	t.b.	139.6	158.4	189.8	230.0
Insurans Hayat & Takaful Keluarga (RM juta)					
Lebihan Pendapatan berbanding Perbelanjaan	10,304.7	12,118.3	14,643.0	8,779.6	12,297.3
Premium / Caruman Baharu Perniagaan	7,582.0	8,596.2	9,267.0	9,429.8	9,942.2
Nisbah Kecukupan Modal (konvensional sahaja)	t.b.	119.8	176.9	200.0	256.5
Insurans dan Takaful Am (RM juta)					
Keuntungan Pengunderaitan	1,105.6	480.9	-75.3	194.2	822.9
Keuntungan Kendalian	1,715.4	1,491.6	1,301.4	752.4	2,028.0
Premium / Caruman Langsung Kasar	10,085.0	10,505.0	10,987.3	11,417.3	12,792.4
Nisbah Tuntutan	54.9	60.0	65.0	62.0	60.8
Nisbah Kecukupan Modal (konvensional sahaja)	t.b.	182.8	182.1	181.1	188.9
Sektor Isi Rumah (IR)					
Nisbah Aset Kewangan IR kepada Jumlah Hutang IR	237.3	247.2	269.8	234.6	246.3
Nisbah Hutang IR kepada KDNK	69.1	68.8	66.9	63.9	76.6
Nisbah Aset Kewangan Mudah Tunai kepada Jumlah Hutang IR	142.8	151.5	172.3	138.5	148.6
Nisbah Khidmat Bayar Hutang	41.3	39.1	41.2	39.6	49.2
Nisbah Pinjaman Tak Berbayar bagi Sektor IR	8.1	7.1	5.3	4.1	3.1
Sektor Korporat					
Pulangan atas Aset	4.3	5.0	5.7	4.0	4.1
Pulangan atas Ekuiti	8.2	9.3	10.9	7.4	7.6
Nisbah Hutang kepada Ekuiti	49.9	54.0	48.0	52.2	46.0
Nisbah Perlindungan Faedah (kali)	6.2	4.8	6.5	4.7	5.1
Margin Operasi	10.9	11.7	12.0	9.3	10.2
Nisbah Pinjaman Tak Berbayar bagi Sektor Perniagaan	11.2	10.2	8.0	6.0	4.7
Institusi Kewangan Pembangunan[1]					
Pinjaman kepada Sektor Terpilih (% perubahan)	29.6	17.5	18.7	16.3	18.1
Deposit Dimobilisasi (% perubahan)	12.4	11.1	12.4	18.5	14.4
Nisbah Pinjaman Tak Berbayar - 6-bulan	10.4	10.0	8.8	6.6	6.8
Pulangan atas Aset	3.0	1.5	1.9	2.9	2.3

a Awalan
[1] Merujuk kepada institusi kewangan pembangunan di bawah Akta Institusi Kewangan Pembangunan 2002
t.b. Tidak berkenaan
Nota: Data insurans berdasarkan tahun kalender tidak diaudit, melainkan jika ditandakan sebaliknya

Sumber: Bank Negara Malaysia, Bloomberg dan pengiraan dalaman

Rajah 1.47
Sistem Perbankan: Pengeluaran Pinjaman

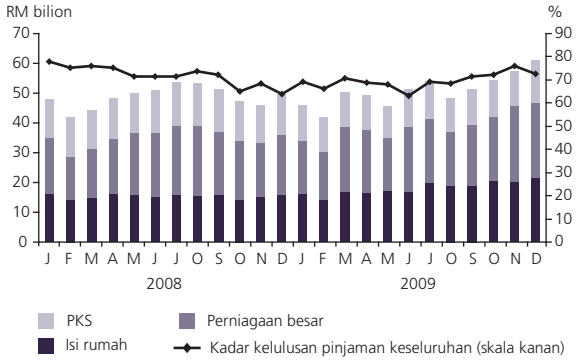

Sumber: Bank Negara Malaysia

atau 157.6% daripada keluaran dalam negeri kasar (KDNK), nisbah pinjaman kepada deposit kekal terurus pada 77.9% pada akhir tahun 2009. Selain itu, peminjam juga mempunyai akses yang mencukupi kepada dana yang boleh digunakan bagi keperluan masa hadapan, dengan jumlah pembiayaan yang belum digunakan sebanyak RM304.8 bilion (+13.1%). Pada akhir tahun 2009, pembiayaan terkumpul oleh bank-bank berkembang sebanyak 7.8% kepada RM783.4 bilion atau 116.2% daripada KDNK. Dari segi komposisi, portfolio pembiayaan terus tertumpu pada segmen runcit. Pembiayaan kepada sektor isi rumah dan PKS masing-masing mencakupi 55.1% dan 15.2% daripada pembiayaan terkumpul. Sentimen yang kian positif dan tahap penghindaran risiko yang berkurang dalam pasaran PDS domestik pada separuh kedua tahun 2009 menyokong keperluan pembiayaan jangka lebih panjang oleh perniagaan besar. Dari segi agregat, pembiayaan oleh pasaran PDS dan sistem perbankan bertambah sebanyak 8.5% pada akhir tahun 2009 hingga mencakupi 157.5% daripada KDNK.

Kualiti pembiayaan dan aset pelaburan yang stabil serta peruntukan yang tinggi membolehkan institusi kewangan mengekalkan penampan modal yang kukuh

Sebagai satu pengajaran penting daripada krisis kewangan Asia, bank-bank Malaysia telah memberi penekanan penting pada usaha mempertingkat infrastruktur dan amalan pengurusan risiko serta proses penilaian risiko kredit. Kos penambahbaikan sedemikian bukannya kecil, namun pelaburan ini telah menghasilkan pulangan yang tinggi terutamanya dalam membolehkan bank-bank menguruskan kejutan luar jangkaan ke atas operasi. Jangkaan awal atas peningkatan tahap delinkuensi isi rumah dan perniagaan berikutan kelembapan ekonomi dalam negeri tidak menjadi kenyataan. Malah, paras pinjaman tak berbayar terus turun, sebahagian besarnya didorong oleh pemulihan dan hapus kira pinjaman yang berterusan. Penurunan ini juga disebabkan oleh pemulihan dalam keadaan ekonomi pada suku keempat tahun 2009, ditambah pula dengan harga harta kediaman yang stabil dan berdaya tahan, dan penampan kewangan terkumpul yang kukuh oleh peminjam, serta amalan pengunderaitan yang diperkukuh dan infrastruktur pengurusan risiko kredit yang bertambah baik.

Pendekatan yang diambil oleh bank-bank untuk berinteraksi lebih awal dengan peminjam dan menyediakan penyelesaian dan nasihat pengurusan hutang, misalnya penyusunan semula dan penjadualan semula obligasi kewangan, membantu membendung tahap delinkuensi baharu yang mungkin meningkat semasa penurunan dalam kitaran perniagaan. Pada masa yang sama, penilaian penyeliaan turut dikendalikan di premis untuk memastikan bank-bank terus menerapkan dasar penstrukturan dan penjadualan semula yang teguh dan berhemat dan bukan sekadar memaparkan bahawa pinjaman tak berbayar adalah "sentiasa baik" (evergreen). Langkah-langkah yang diambil oleh bank-bank, berbeza daripada pendekatan yang diambil semasa krisis kewangan Asia, bukan sahaja mampu mengelakkan kegagalan terlalu awal perniagaan yang berdaya maju tetapi turut memastikan bahawa peminjam ini terus mendapat akses kepada dana yang cukup untuk memastikan perniagaan dapat terus beroperasi. Hasilnya, peningkatan pinjaman baharu yang dikelaskan sebagai pinjaman tak berbayar pada tahun 2009 hanya meningkat sedikit, iaitu sebanyak 5.5% atau RM27.6 bilion. Pinjaman tertunggak bagi tempoh satu bulan hingga kurang daripada tiga bulan hanya bertambah sedikit, iaitu sebanyak 5.5% bagi merangkumi 4.8% daripada pinjaman kasar.

Oleh itu, trend menurun dalam paras NPL dikekalkan hampir sepanjang tahun 2009. NPL kasar sistem perbankan menurun sebanyak 18% kepada RM28.7 bilion pada akhir tahun 2009. Hasilnya, nisbah NPL kasar menurun kepada 3.7% (2008: 4.8%) dengan nisbah bagi perniagaan besar, PKS dan isi rumah masing-

Rajah 1.48
Sistem Perbankan: Jumlah dan Nisbah NPL

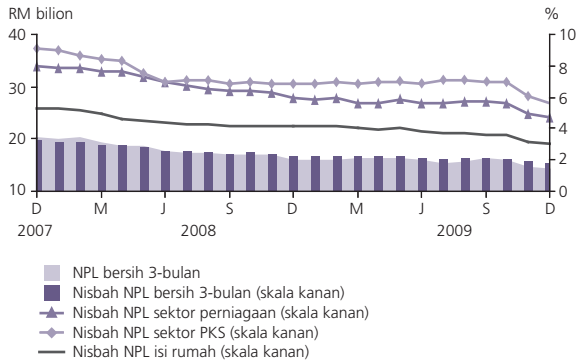

Sumber: Bank Negara Malaysia

masing menurun kepada 4.1%, 5.7% dan 3.1%. Pengukuhan keupayaan kewangan dan keberuntungan bank selama beberapa tahun telah menyumbang kepada tahap peruntukan yang tinggi, seiring dengan pengurusan lembaran imbangan yang aktif melalui penjualan NPL kepada syarikat pengurusan aset dan hapus kira berhemat terhadap pinjaman terjejas pada tahun 2009. Paras NPL kasar, termasuk hapus kira pinjaman sebanyak RM8.8 bilion, masih mencatat penurunan sebanyak 14.5% pada tahun 2009. Dasar peruntukan lebih ketat oleh institusi perbankan, khususnya bagi pinjaman legasi, menyumbang kepada nisbah perlindungan kerugian pinjaman pada paras yang tinggi sebanyak 95.3% pada akhir tahun 2009. Hasilnya, paras NPL bersih menurun sebanyak 12.8% kepada RM13.9 bilion, atau 1.8% daripada jumlah pinjaman bersih (2008: 2.2%) (Rajah 1.48).

Rajah 1.49
Pergerakan Kadar Antara Bank, Kadar Pinjaman Purata dan Kos Dana Purata

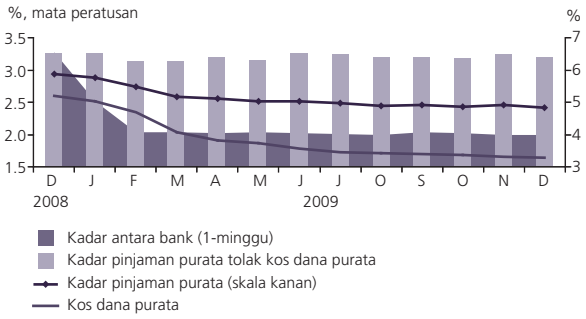

Sumber: Bank Negara Malaysia

Rajah 1.50
Sistem Perbankan: Pergerakan Margin Faedah Kasar dan Bersih

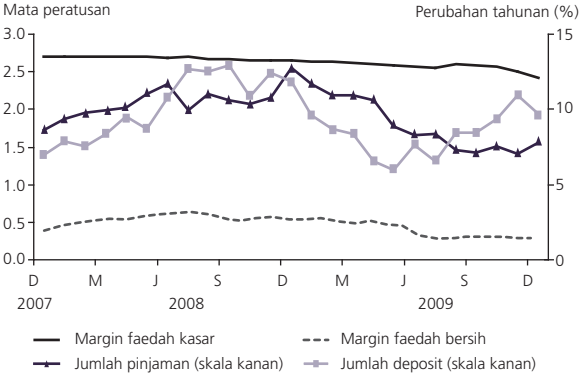

Sumber: Bank Negara Malaysia

Keberuntungan sebahagian besarnya terjejas oleh permintaan yang lembap dan tekanan persaingan yang sengit

Keberuntungan sistem perbankan konvensional dan Islam menghadapi tekanan menurun yang ketara, terutamanya pada separuh pertama tahun 2009, apabila sentimen pasaran yang lemah dan permintaan bagi pembiayaan dan perkhidmatan kewangan kekal lembap pada tempoh tersebut, khususnya daripada sektor perniagaan. Persaingan sengit dalam pasaran pembiayaan, terutamanya dalam segmen runcit, menimbulkan cabaran kepada bank-bank untuk mengekalkan pertumbuhan pendapatan daripada portfolio pembiayaan. Meskipun kesan pengurangan OPR ke atas pendapatan pembiayaan sebahagiannya diimbangi oleh pelarasan dalam kadar deposit, penyederhanaan dalam jumlah pembiayaan mengakibatkan margin faedah kasar menurun kepada 2.52 mata peratusan (2008: 2.64 mata peratusan) (Rajah 1.49 dan Rajah 1.50). Jumlah pembiayaan lebih rendah dan perbelanjaan faedah lebih tinggi mengakibatkan pendapatan faedah bersih yang lebih rendah (-3.9%) bagi bank-bank perdagangan, sejurusnya menyebabkan penurunan dalam keuntungan sebelum cukai (profit before tax, PBT) bank-bank perdagangan buat kali pertama sejak tahun 2001. Prestasi keuntungan tahun 2009 juga terjejas oleh peruntukan jejas nilai tak berulang yang ketara oleh sebuah bank bagi kerugian penilaian terhadap anak syarikatnya di luar negeri. Ini menjejaskan PBT tidak beraudit sistem perbankan yang menurun sebanyak 11.3% kepada RM17 bilion, dengan pulangan ke atas

Rajah 1.51
Sistem Perbankan: Komposisi Pendapatan

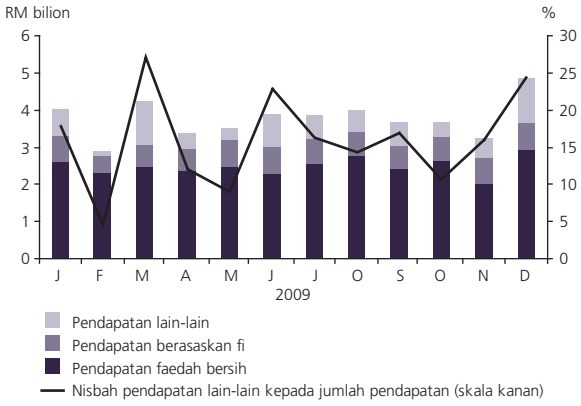

Sumber: Bank Negara Malaysia

ekuiti dan aset purata masing-masing sebanyak 13.9% dan 1.2%. Sekiranya perbelanjaan tidak berulang ini dikecualikan, PBT tidak beraudit sistem perbankan mencatat pertumbuhan sebanyak 3.2% (Rajah 1.51).

Pendapatan pembiayaan bersih bank-bank Islam meningkat dengan ketara sebanyak 43% pada tahun 2009, sebahagiannya didorong oleh manfaat yang diperoleh daripada portfolio pembiayaan kadar tetap yang lebih besar. Meskipun tahap risiko perdagangan teralih bagi bank-bank Islam makin menyederhana berikutan penurunan OPR dan kadar yang ditawarkan terhadap deposit konvensional, aras rizab penyamaan keuntungan (profit equalisation reserves, PER) terus menurun (Rajah 1.52). Penurunan ini mencerminkan strategi bank-bank Islam untuk mengekalkan persaingan pulangan yang ditawarkan kepada penyimpan dengan

Rajah 1.52
Sistem Perbankan: Pergerakan RPK dan Purata Kadar Sebutan Deposit Tetap

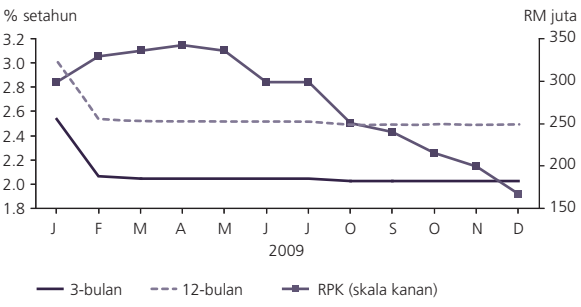

Sumber: Bank Negara Malaysia

mengeluarkan PER agar dapat sedikit sebanyak mengatasi kesan pendapatan lebih rendah yang dijanakan daripada portfolio dagangannya dan peruntukan kehilangan pembiayaan yang lebih tinggi, terutamanya bagi anak-anak syarikat perbankan perkhidmatan Islam, yang baru ditubuhkan. Amalan peruntukan lebih berhemat dalam keadaan ekonomi yang lemah, menyumbang kepada peningkatan sebanyak 17.2% dalam peruntukan kerugian pembiayaan bersih pada tahun 2009. Ini menyebabkan margin pembiayaan bersih sistem perbankan menurun kepada 0.45 mata peratusan (2008: 0.47 mata peratusan).

Pemulihan dalam permintaan bagi pembiayaan pada separuh kedua tahun 2009 telah menambahkan pendapatan berasaskan fi daripada perkhidmatan berkaitan pembiayaan, misalnya pensindiketan pinjaman dan penyediaan kemudahan komitmen dan jaminan. Meskipun keadaan pendanaan dalam pasaran hutang korporat kembali pulih pada tahun 2009, khususnya bagi kertas dengan penarafan yang lebih tinggi, pendapatan daripada perkhidmatan pengunderaitan dan perkhidmatan nasihat korporat masih lembap bagi sebahagian besar tahun 2009 sebelum kembali meningkat pada suku keempat tahun 2009. Pendapatan daripada aktiviti pengurusan portfolio dan brokeraj turut meningkat pada penghujung tahun. Ini menyebabkan jumlah hasil daripada aktiviti berasaskan fi dan komisyen meningkat sebanyak 6.3% kepada RM7.9 bilion.

Lantaran itu, keuntungan operasi kasar (tolak peruntukan dan tidak termasuk peruntukan kejejasan besar tak berulang terhadap pelaburan luar negeri) sistem perbankan kekal hampir tidak berubah sebanyak RM12.3 bilion. Keberuntungan mampan sistem perbankan adalah berpunca daripada keupayaan operasi dan strategi perniagaan yang dipertingkatkan, berikutan krisis kewangan global yang tidak banyak menjejaskan entiti domestik. Meskipun perbelanjaan overhed kekal stabil pada tahun itu, pertumbuhan dalam keuntungan operasi menyederhana lantaran perbelanjaan berkaitan kakitangan yang lebih tinggi, yang meningkat sebanyak 5.3% ekoran persaingan yang lebih hebat untuk menarik dan mengekalkan kumpulan pekerja yang mahir dan berpengalaman dalam industri kewangan. Oleh itu, nisbah kos kepada pendapatan sistem perbankan bertambah kepada 48.4% (2008: 46.4%) dan kos purata kakitangan

bagi setiap pekerja adalah lebih tinggi sebanyak RM86,037 (2008: RM82,624) pada akhir tahun 2009. Meskipun kos adalah lebih tinggi, tahap produktiviti sistem perbankan kekal stabil seperti yang ditunjukkan oleh PBT yang dijanakan oleh setiap pekerja sebanyak RM172,972.

Keadaan luaran yang lebih mencabar tidak banyak menjejaskan prestasi pelaburan kumpulan perbankan domestik di luar negeri. Ini sebahagian besarnya berpunca daripada kesan krisis global yang terhad ke atas ekonomi serantau, dan pemulihan yang lebih cepat daripada jangkaan bagi kebanyakan ekonomi Asia, iaitu tempat bank-bank Malaysia beroperasi. Secara keseluruhannya, operasi luar negeri enam kumpulan perbankan domestik, dengan operasi yang besar dalam ekonomi serantau misalnya Singapura, Indonesia, Hong Kong dan Kemboja, menjanakan pulangan yang menyumbang kira-kira 16.7% kepada jumlah PBT kumpulan.

Turun naik keadaan pasaran kewangan yang lebih ketara pada separuh pertama tahun 2009 turut menjejaskan industri insurans, terutamanya perniagaan hayat dan takaful keluarga. Pulangan pelaburan yang diraih oleh sektor ini terjejas akibat kerugian yang lebih tinggi daripada pelupusan aset dan kerugian modal yang tidak direalisasikan, terutamanya pada separuh pertama tahun 2009. Apabila keadaan pasaran ekuiti kembali pulih pada separuh kedua tahun 2009, industri insurans dan takaful mencatat keuntungan lebih baik yang mengimbangi cabaran akibat pulangan yang lebih rendah daripada portfolio pendapatan tetap. Sila rujuk kepada rencana tentang "Penanggung Insurans Hayat: Strategi dalam Keadaan Kadar Faedah Rendah" untuk butir-butir terperinci tentang tindakan penanggung insurans hayat dan pengendali takaful keluarga dalam menguruskan cabaran berkaitan dengan persekitaran kadar faedah yang rendah.

Jumlah premium bersih bagi industri insurans meningkat sebanyak 8.2%, yang dicapai melalui pertumbuhan dalam premium langsung kasar yang lebih memberangsangkan iaitu 12%, dengan kos operasi yang mampan. Premium perniagaan baharu bagi perniagaan hayat dan takaful keluarga mencatat pertambahan sebanyak 5.4% yang mencecah RM9.9 bilion (2008: RM9.4 bilion) dipacu oleh pertumbuhan dalam produk hayat biasa sebanyak 23.9%. Peningkatan ketara dalam

Rajah 1.53
Premium/Caruman Baharu untuk Perniagaan Insurans Hayat dan Takaful Keluarga

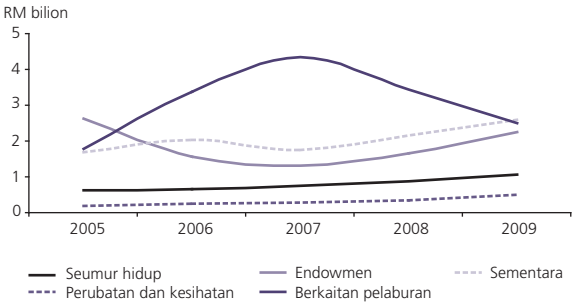

Sumber: Bank Negara Malaysia

segmen perniagaan tradisional telah mengimbangi permintaan yang rendah bagi produk berkaitan dengan pelaburan (Rajah 1.53). Prestasi FBM KLCI yang menggalakkan, telah menghasilkan pendapatan pelaburan dan keuntungan modal tidak direalisasi yang lebih tinggi, yang menyumbang sebanyak 25.2% daripada jumlah pendapatan industri, bersamaan dengan peningkatan sebanyak 40% dalam lebihan pendapatan ke atas perbelanjaan bagi perniagaan insurans hayat dan takaful keluarga sehingga mencapai RM12.3 bilion pada tahun 2009 (2008: RM8.8 bilion). Didorong oleh pertumbuhan dalam perniagaan kebakaran dan motor, premium langsung kasar bagi perniagaan am (termasuk takaful am) meningkat sebanyak 12% kepada RM12.8 bilion dengan peningkatan menyeluruh dalam permintaan bagi perlindungan am, kecuali perniagaan marin, penerbangan dan transit, serta

Rajah 1.54
Premium/Caruman Langsung Kasar untuk Perniagaan Insurans dan Takaful Am

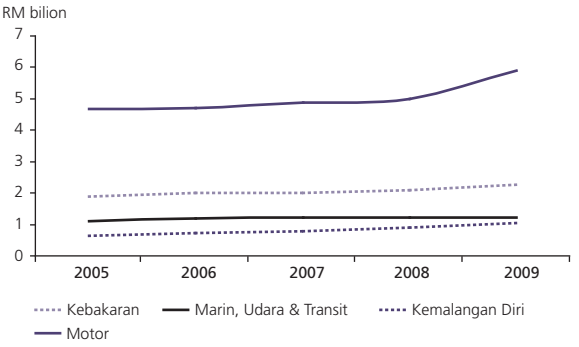

Sumber: Bank Negara Malaysia

Penanggung Insurans Hayat: Strategi-strategi dalam Persekitaran Kadar Faedah yang Rendah

Perniagaan penanggung insurans hayat dan takaful keluarga yang bersifat jangka panjang memerlukan strategi pelaburan dibuat berdasarkan pandangan jangka panjang. Liabiliti dan obligasi insurans bersifat jangka panjang yang jelas tidak sepadan dengan tempoh pemegangan aset dana insurans yang lebih pendek adalah cabaran yang perlu dihadapi oleh penanggung insurans hayat. Secara khususnya, kadar faedah rendah bagi tempoh yang panjang dalam persekitaran pasaran ekuiti yang lemah dan bearis, akan mempunyai implikasi dalam jangka masa sederhana terhadap prestasi dan pengumpulan modal penanggung insurans hayat (selepas ini rujukan kepada penanggung insurans hayat merangkumi pengendali takaful keluarga). Persekitaran seumpama ini adalah mencabar bagi penanggung insurans dalam menguruskan aset dan liabiliti. Cabaran ini ditambah lagi oleh isu pulangan minimum yang dikehendaki oleh pemegang polisi insurans. Rencana ini mengupas tindak balas penanggung insurans hayat dan pengendali takaful keluarga dalam menguruskan cabaran yang muncul dalam persekitaran kadar faedah rendah yang dialami sepanjang dekad ini, dan dalam menguruskan kehendak pemegang polisi.

Mengekalkan tahap pulangan melalui strategi pelaburan yang responsif

Melalui pengimbangan semula portfolio yang aktif, penanggung insurans mempunyai lebih kefleksibelan untuk merombak strategi dan peruntukkan semula aset sebagai respons terhadap perubahan dalam persekitaran pasaran. Proses yang dinamik ini meningkatkan nilai aset dana insurans dan pulangan yang diperoleh daripada portfolio pelaburan, justeru memberikan manfaat kepada pemegang polisi. Walaupun pelaburan dalam sekuriti hutang terus merupakan komponen terbesar portfolio aset disebabkan oleh ciri-ciri obligasi insurans, penanggung insurans hayat telah sentiasa mengimbangkan semula komposisi aset dana sepanjang 10 tahun kebelakangan ini bagi mengekalkan jumlah pulangan daripada pelaburan, dan dengan itu mampu memenuhi kehendak pemegang polisi.

Kadar Dasar Semalaman telah dikekalkan pada tahap 3.5% sejak tahun 1998 bagi menyokong pemulihan dan kemudiannya mengekalkan pertumbuhan ekonomi dalam negeri. Walau bagaimanapun peningkatan dalam pasaran ekuiti dalam tempoh ini telah mengurangkan kesan daripada pulangan pelaburan bon yang rendah. Keadaan pelaburan yang bertambah baik antara tahun 2003 hingga 2007 khususnya telah merangsang kenaikan pasaran ekuiti dalam negeri dan hasil bon turut menunjukkan trend yang menaik. Walau bagaimanapun, keadaan sebaliknya dialami

Rajah 1
Peruntukan Aset Insurans Hayat dari 1997-2009

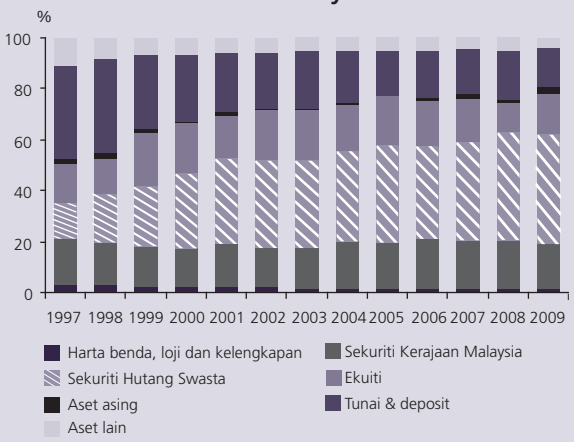

Sumber: Bank Negara Malaysia

Rajah 2
Arah Aliran FBM KLCI dan Kadar Hasil Sekuriti Kerajaan Malaysia

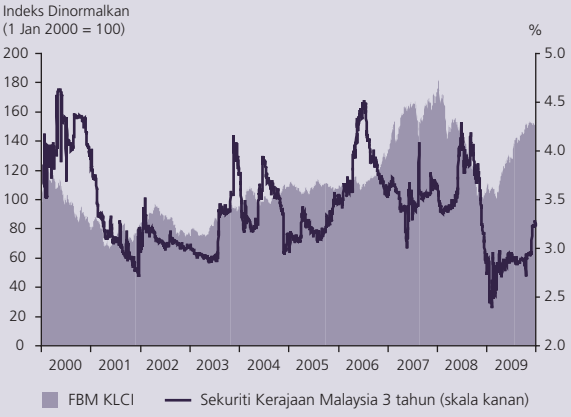

Sumber: Bloomberg

semasa peletusan gelembung teknologi pada awal dekad ini dan pada tahun 2008 ekoran krisis ekonomi global, yang telah menyebabkan harga ekuiti dan kadar pulangan bon menurun. Pelaburan dalam ekuiti sepanjang tempoh ini telah dikurangkan manakala peruntukan untuk pelaburan pendapatan tetap telah dinaikkan.

Rajah 3
Contoh Unjuran Aliran Tunai Aset & Liabiliti Insurans Hayat

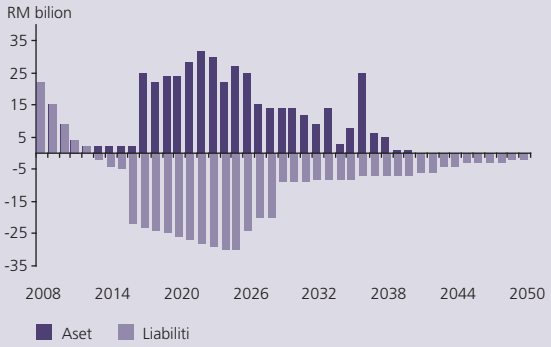

Sumber: *Eckler Partners Ltd.*

Menguruskan durasi yang tidak sepadan melalui strategi produk dan penentuan harga

Liabiliti insurans yang umumnya bersifat jangka panjang berbanding dengan kumpulan aset-aset dan pelaburan yang boleh diperoleh menimbulkan isu durasi yang tidak sepadan yang negatif. Kesan durasi aset yang tidak sepadan berbanding dengan liabiliti menjadi bertambah buruk apabila kadar faedah adalah rendah kerana nilai liabiliti meningkat lebih banyak daripada nilai dana aset. Kesan kepada penanggung insurans hayat adalah berbeza-beza, dan impak yang lebih besar dialami oleh penanggung insurans yang mempunyai jurang durasi antara aset dengan liabiliti yang lebih besar. Penanggung insurans yang mempunyai komposisi produk insurans hayat tradisional yang lebih tinggi, misalnya produk insurans hayat seumur hidup bertempoh 20 hingga ke 30 tahun, berkemungkinan akan mengalami tekanan yang lebih tinggi dalam pengurusan durasi yang tidak sepadan. Pada akhir Disember 2009, liabiliti insurans penanggung insurans hayat berjumlah sebanyak RM120.3 bilion. Daripada jumlah ini, lebih daripada 70% liabiliti insurans tersebut mempunyai tempoh kematangan melebihi 10 tahun. Manakala dalam portfolio aset, hanya 12% dipegang dalam bentuk sekuriti hutang dengan tempoh matang melebihi 10 tahun. Jurang yang besar dalam durasi aset dan liabiliti, sebahagiannya mencerminkan kekurangan aset jangka panjang dengan pulangan yang memuaskan, yang diburukkan lagi oleh persaingan hebat daripada pelabur keinstitusian lain untuk aset sedemikian. Kesukaran memperoleh aset yang mempunyai profil yang sepadan dengan aliran tunai liabiliti juga mendedahkan penanggung insurans hayat kepada risiko pelaburan semula dalam persekitaran kadar faedah yang menurun dan pasaran sekuriti yang bearis. Semua cabaran ini telah menyerlahkan betapa pentingnya pengurusan yang lebih responsif kepada jurang durasi di kalangan penanggung insurans hayat.

Rajah 4
Agihan Premium Baharu Perniagaan untuk Penanggung Insurans Langsung

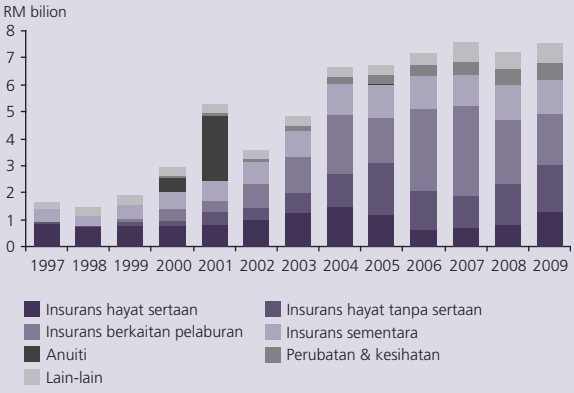

Sumber: Bank Negara Malaysia

Perubahan dalam strategi produk boleh mengubah magnitud durasi yang tidak sepadan dan membolehkan jurang durasi diuruskan dengan lebih baik. Permintaan yang bertambah terhadap produk pengurusan harta yang mempunyai elemen perlindungan dan sifat lebih prihatin masyarakat terhadap isu kesihatan memberikan penanggung insurans kesempatan yang sewajarnya untuk mengimbangi semula strategi produknya.

Dekad ini juga menyaksikan peralihan daripada produk insurans hayat sertaan (yang mana lebihan boleh diagihkan kepada pemegang polisi dalam bentuk bonus yang ditetapkan terlebih dahulu atau bayaran dividen) kepada produk tanpa sertaan. Di samping itu, pengunderaitan produk berkaitan pelaburan

jangka pendek dengan jaminan modal oleh bank atau pihak ketiga yang berlandaskan kepada prestasi pasaran ekuiti yang kukuh dalam tempoh tersebut juga semakin bertambah sejak tahun 1999 dan, baru-baru ini, produk perubatan dan kesihatan turut menunjukkan peningkatan. Walau bagaimanapun, penanggung insurans perlu berusaha menawarkan komposisi produk tradisional dan berkaitan pelaburan yang seimbang dalam portfolio mereka bagi memberi kefleksibelan dalam strategi produk untuk menyesuaikan dengan keadaan ekonomi makro yang berbeza. Hasil tinjauan yang dijalankan ke atas sekumpulan penanggung insurans hayat menunjukkan bahawa perubahan kepada komposisi produk telah menghasilkan campuran produk yang lebih seimbang di mana saiz jurang durasi insurans hayat tanpa sertaan biasa ialah 6.6 tahun sementara jurang durasi insurans hayat sertaan biasa ialah 6.8 tahun.

Pada masa yang sama, perkembangan ini telah merintis jalan kepada peluang perniagaan baharu bagi industri insurans hayat. Strategi perubahan dalam gabungan produk juga telah dilengkapi dengan semakan ke atas struktur penentuan harga agar lebih mencerminkan jangkaan terhadap risiko dan pulangan masa hadapan dengan mengambil kira perubahan struktur, kewangan dan demografi pada masa hadapan.

Menguruskan kehendak pemegang polisi

Pulangan dana aset yang lebih rendah daripada yang dijangkakan oleh pemegang polisi, terutamanya bagi insurans hayat sertaan, adalah satu lagi cabaran utama yang dihadapi oleh industri insurans hayat. Walaupun pembayaran bonus atau paras dividen tidak dijamin, menguruskan kehendak pemegang polisi adalah sangat penting. Strategi komunikasi yang dirumuskan dengan sewajarnya dan seimbang menyasarkan pemahaman dan kesedaran lebih baik dalam kalangan pemegang polisi dan ini akan menghindarkan persepsi buruk terhadap kredibiliti dan daya tahan peserta industri penanggung insurans hayat. Pengurusan kehendak pemegang polisi menjadi lebih mencabar bagi polisi sertaan yang diunderait semasa keadaan pasaran kewangan yang sedang meningkat dan pertumbuhan ekonomi yang kukuh. Jumlah pulangan lebih rendah yang dialami dalam tempoh tertentu sepanjang sedekad yang lepas, dan terutamanya pada tahun-tahun kebelakangan ini, telah mengekang kemampuan sebilangan kecil penanggung insurans untuk mengekalkan kadar bonus yang dikehendaki oleh pemegang polisi, yang mengakibatkan pengurangan bayaran bonus. Prihatin terhadap jangkaan ini, Bank telah menetapkan keperluan minimum yang mesti dipatuhi sebelum pemotongan bonus boleh dilakukan. Keperluan ini merangkumi penilaian rapi oleh Aktuari yang dilantik agar pemotongan bonus adalah strategi yang wajar bagi menjamin kestabilan institusi. Di samping itu, risalah pemasaran dan kaedah jualan akan dinilai secara terperinci bagi memastikan institusi tersebut mempunyai asas yang sah dari segi undang-undang untuk melakukan pemotongan bonus, iaitu unjuran bonus tunai yang terkandung dalam ilustrasi sewaktu jualan tidak merupakan obligasi berkontrak pada pihak institusi. Pengurangan bonus juga akan dibuat secara beransur-ansur bagi mengelakkan kemerosotan pulangan yang mendadak dan besar kepada pemegang polisi. Pengurangan pembayaran bonus juga dimaklumkan lebih awal kepada pemegang polisi untuk memberi masa yang cukup kepada pemegang polisi untuk bersedia atau membuat penyelarasan kepada mana-mana polisi yang dimilikinya. Notis awal akan memberi

Rajah 5
Insurans Hayat: Kadar Hasil Pelaburan

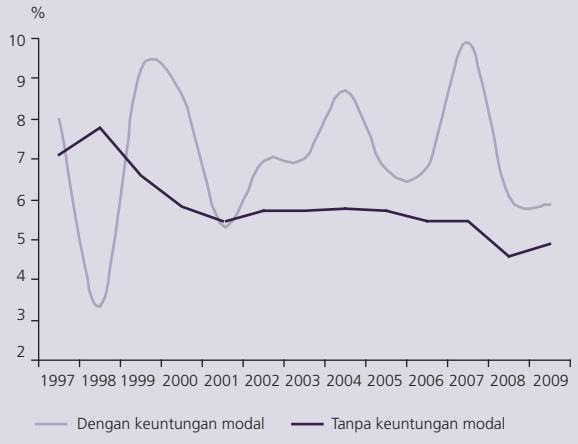

Sumber: Bank Negara Malaysia

peluang kepada pemegang polisi membuat keputusan berdasarkan maklumat yang mencukupi dan membolehkan pemegang polisi memahami kesan pembatalan polisi sebelum tempoh matang sekiranya mereka memilih berbuat demikian.

Kesimpulan

Penanggung insurans hayat telah menunjukkan prestasi yang baik dalam mengurus dan bertindak balas terhadap cabaran persekitaran kadar faedah yang rendah. Kemajuan dalam infrastruktur, pengurusan risiko dan kemampuan syarikat insurans hayat menjadi asas kepada usaha membina keupayaan industri bagi menguruskan cabaran dan kejutan yang dihadapi oleh industri. Usaha mengukuhkan lagi fungsi pengurusan risiko dan kapasiti pelaburan industri dengan penekanan khusus bagi pengurusan aset dan liabiliti dijangka akan terus diutamakan. Industri tersebut juga dijangka akan terus berkembang dan terus mampu membuat penyesuaian dan responsif terhadap cabaran perniagaan dan operasi yang dihadapi dalam persekitaran dan kitaran perniagaan yang berbeza. Pada masa hadapan, sambil industri memenuhi keperluan awam, produk insurans seperti endowmen jangka pendek, produk pengurusan pelaburan dan kekayaan serta produk perubatan dan kesihatan dijangka akan terus meningkat, tanpa mengetepikan produk tradisional. Hala tuju ini memberikan dua faedah, iaitu merapatkan jurang durasi dan pada masa yang sama, meningkatkan tahap penembusan insurans di negara ini. Penggunaan instrumen perlindungan nilai seperti instrumen derivatif juga akan menyumbang kepada pengurusan jurang durasi yang lebih baik, sama ada dengan memanjangkan durasi aset tersebut atau memendekkan durasi liabiliti.

Di samping memperkasakan kemampuan pengurusan risiko, jangkaan berhubung dengan kapasiti penanggung insurans untuk mengekang kejutan kewangan akan terus meningkat. Ini termasuk pengurusan lebihan secara berhemat, himpunan penampan kewangan dan ketersediaan mudah tunai secara berhemat bagi memenuhi peningkatan luar jangkaan obligasi yang timbul daripada penyerahan polisi dan pembayaran faedah.

Rajah 1.55
Perniagaan Insurans Am dan Takaful Am: Nisbah Tuntutan

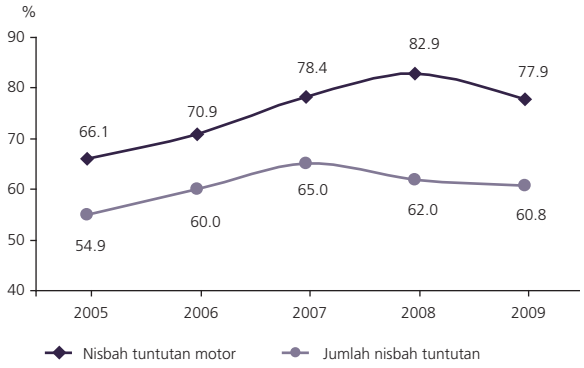

Sumber: Bank Negara Malaysia

semua risiko kontraktor dan sektor kejuruteraan yang terjejas oleh persekitaran perniagaan (Rajah 1.54). Keuntungan operasi bagi segmen am untuk 2009 meningkat sebanyak 169.5% kepada RM2.2 bilion sebahagian besarnya didorong oleh keuntungan modal yang ketara lebih tinggi berjumlah RM470.9 juta (2008: RM175.1 juta) dan nisbah tuntutan lebih rendah iaitu 60.8% (2008: 62%)(Rajah 1.55).

Mudah tunai domestik masih lebih daripada mencukupi

Sistem kewangan Malaysia sebahagian besarnya tidak terjejas oleh krisis kewangan global dan terlindung daripada tekanan sistemik atas mudah tunai dan pembiayaan. Mudah tunai ringgit dalam sistem kewangan lebih daripada memadai sepanjang proses pembayaran balik hutang global. Pada akhir tahun 2009, sistem perbankan Malaysia mengekalkan penampan mudah tunai yang kukuh, sebanyak 17.9%

Rajah 1.56
Sistem Perbankan: Penampan Mudah Tunai

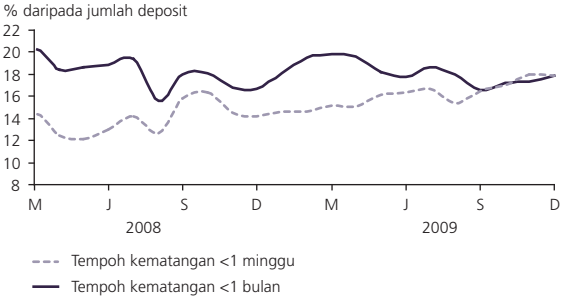

Sumber: Bank Negara Malaysia

Rajah 1.57
Sistem Perbankan: Sumber Pendanaan Utama

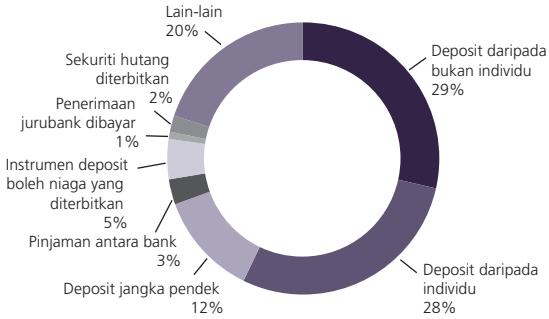

Sumber: Bank Negara Malaysia

daripada deposit untuk keperluan mudah tunai yang matang kurang daripada satu bulan (Rajah 1.56). Ini bersamaan dengan unjuran lebihan sebanyak RM162.5 bilion (Jadual 1.4). Kedudukan mudah tunai yang menggalakkan terus menempatkan bank-bank Malaysia sebagai pemberi pinjaman bersih dalam pasaran antara bank domestik, dengan lebihan mudah tunai sebanyak RM174.7 bilion yang ditempatkan dengan Bank Negara Malaysia. Dua faktor menyumbang kepada kedudukan kukuh mudah tunai yang dipaparkan oleh bank-bank Malaysia: (i) pengurusan risiko mudah tunai yang mantap oleh bank-bank, disokong oleh penyeliaan ketat oleh Bank; dan (ii) struktur pendanaan bank-bank yang teguh, sebahagian besarnya berasaskan deposit (Rajah 1.57). Kekukuhan

Rajah 1.58
Komponen Utama Aset Mudah Tunai

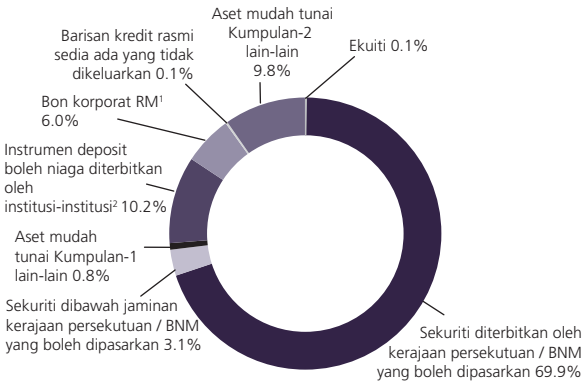

[1] Bon korporat RM dengan taraf AAA/P1/MARC1 ke atas
[2] Instrumen deposit boleh niaga diterbitkan oleh institusi-institusi bertaraf AA/P2/MARC2 ke atas

Sumber: Bank Negara Malaysia

Jadual 1.4
Sistem Perbankan: Unjuran Mudah Tunai pada 31 Disember 2009

	Ketakpadanan kumulatif (RM bilion)		Penampan sebagai % daripada jumlah deposit	
	≤1 minggu[1]	≤1 bulan	≤1 minggu[1]	≤1 bulan
Bank perdagangan	119.1	122.8	16.2	16.7
Bank-bank Islam	33.9	30.9	22.2	20.2
Bank pelaburan	9.4	8.8	45.9	43.1
Sistem perbankan	162.4	162.5	17.9	17.9

[1] Tempoh ≤3 hari bagi bank pelaburan
Nota: Angka-angka tidak semestinya terjumlah disebabkan oleh penggenapan
Sumber: Bank Negara Malaysia

kedudukan mudah tunai sistem perbankan diperteguh oleh pemegangan aset mudah tunai berkualiti tinggi, iaitu kira-kira 73% daripada aset mudah tunai industri terdiri daripada MGS (Rajah 1.58). Dalam keadaan yang sama, penanggung insurans juga sebahagian besarnya melabur dalam bon korporat bergred pelaburan dan MGS untuk mengurangkan caj risiko yang dikenakan dalam rangka kerja modal berasaskan risiko, dan untuk memastikan ketersediaan penampan mudah tunai berkualiti tinggi yang memadai dalam buku pelaburan (Rajah 1.59). Butir-butir lanjut tentang struktur pendanaan bank dibincangkan dalam rencana bertajuk "Kepelbagaian dan Kestabilan Struktur Pendanaan Sistem Perbankan Malaysia".

Kesan mudah tunai dolar AS yang mengetat di peringkat global pada tahun 2008 menyebabkan bank-bank Malaysia melaraskan dedahan yang didenominasi dalam dolar AS. Ini bertujuan untuk mengurangkan ketakpadanan negatif dalam mudah tunai dolar AS yang berterusan sepanjang tempoh tersebut, yang sebahagian besarnya terdiri daripada peminjaman terus dan swap mata wang asing (Rajah 1.60). Kedudukan singkat dolar AS dalam sistem perbankan yang makin mengurang secara berterusan pada tahun 2009, mengakibatkan kedudukan ketakpadanan negatif yang amat kecil pada akhir tahun. Kebimbangan berkaitan dengan ketakpadanan mudah tunai dolar AS masih terbatas, disokong oleh komitmen dan keupayaan Bank untuk menyediakan mudah tunai dolar AS yang mencukupi, khususnya untuk memudahkan aktiviti berkaitan perdagangan.

Penilaian terhadap kekuatan mudah tunai diperkukuh lagi oleh ujian berterusan berasaskan senario yang diterima pakai sebagai

Rajah 1.59
Komposisi Aset Industri Insurans dan Takaful

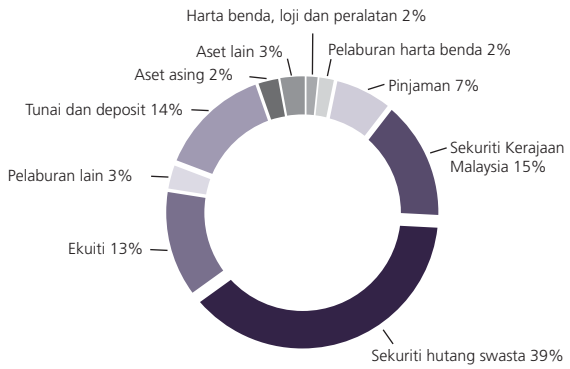

Sumber: Bank Negara Malaysia

Rajah 1.60
Sistem Perbankan: Ketakpadanan Mudah Tunai Dolar Amerika Syarikat

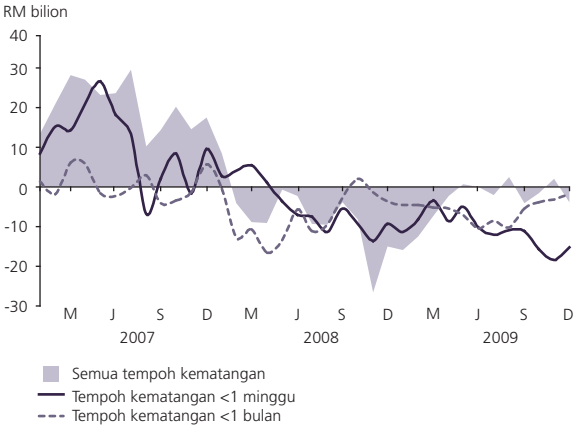

Sumber: Bank Negara Malaysia

Kepelbagaian dan Kestabilan Struktur Pendanaan Sistem Perbankan Malaysia

Kepentingan mengekalkan sumber pendanaan yang stabil dan kedudukan kewangan cair yang kukuh sudah lama diakui di Malaysia. Ini mencerminkan ciri-ciri transformasi yang matang dalam perniagaan perbankan dan peranan pengantaraannya dalam ekonomi, serta pengalaman institusi-institusi perbankan semasa krisis kewangan Asia. Risiko kerana terlampau bergantung pada instrumen pendanaan borong jelas kelihatan semasa kemelut kewangan global. Rangka kerja pengurusan mudah tunai bagi institusi perbankan yang diperkukuh sejak tahun 1998 telah meningkatkan tahap kesedaran mengenai betapa perlunya struktur pendanaan yang pelbagai, proses penilaian yang pandang ke hadapan dan pengurusan yang kukuh bagi keperluan dan ketersediaan mudah tunai jangka pendek hingga jangka pertengahan. Selepas lebih sedekad krisis kewangan melanda pada akhir tahun 1990-an, institusi perbankan Malaysia lebih bersedia dalam menangani ketidakpadanan mudah tunai secara lebih berkesan menerusi infrastruktur dan amalan pengurusan mudah tunai.

Rencana ini mengupas keadaan dan ciri-ciri utama struktur pendanaan yang menyumbang kepada daya tahan keseluruhan sistem perbankan Malaysia sejak beberapa tahun ini.

Struktur pendanaan berasaskan deposit yang stabil

Deposit pelanggan merupakan sumber dana terbesar tunggal bagi institusi-institusi perbankan, merangkumi lebih 65% daripada liabiliti sistem perbankan dan 73% daripada jumlah pendanaan. Ini mencerminkan budaya menabung rakyat Malaysia (tabungan swasta dan awam kasar mencakup 31.3% daripada Pendapatan Negara Kasar) dan jangkauan meluas perkhidmatan kewangan kepada masyarakat. Deposit ini, yang mencatatkan pertumbuhan tahunan terkompaun sebanyak 8.5% sedekad lalu, digemblengkan untuk membiayai aktiviti sektor benar dan berterusan menyokong pertumbuhan pinjaman dalam negeri (purata nisbah pinjaman kepada deposit adalah sekitar 87.6% sejak tahun 1997). Komponen deposit terbahagi sama rata antara pendeposit individu dengan pendeposit perniagaan (masing-masing 35.7% dan 37.1% daripada jumlah deposit pada akhir tahun 2009), seterusnya mewujudkan kepelbagaian dan kestabilan terhadap pendanaan depositori merentas jenis institusi perbankan yang berlainan. Di samping itu, deposit tetap mencakupi 62.4% daripada jumlah deposit yang diterima daripada individu dan perniagaan, dan 74% daripada deposit tetap ini mempunyai kematangan melebihi 1 tahun (Rajah 1). Hampir separuh daripada deposit yang disimpan dalam bank-bank Islam merupakan akaun pelaburan am (GIA). Instrumen berteraskan Islam ini agak stabil sifatnya serta mempunyai ciri-ciri yang mirip deposit tetap yang ditawarkan oleh bank konvensional. Meskipun GIA merupakan sejenis produk pelaburan Islam berasaskan perkongsian untung, kerugian daripada pelaburan ini lazimnya ditanggung oleh institusi penerima deposit dan bukannya pemegang pelaburan, yang tidak mempunyai pengaruh terhadap strategi pelaburan dana berkenaan.

Tidak seperti bank pelaburan dalam ekonomi maju yang bergantung pada pendanaan berasaskan pasaran dan pendanaan borong, bank pelaburan di Malaysia mempunyai akses langsung kepada deposit korporat yang besar dengan nilai minimum sebanyak RM500,000 dan dengan itu tertakluk kepada keperluan pengawalseliaan yang sama dengan bank perdagangan. Deposit korporat mencakupi 46.2% daripada jumlah pendanaan bank pelaburan pada bulan Disember 2009. Memandangkan pendeposit korporat lebih sensitif pada kadar pulangan dan secara relatifnya lebih sofistikated dalam menilai risiko rakan niaga, maka simpanan korporat sememangnya mengalami turun naik yang lebih ketara berbanding dengan deposit individu dan akaun urus niaga yang lebih kecil. Walau bagaimanapun, data empirikal menunjukkan bahawa, pada masa lampau, deposit korporat agak stabil dan tidak banyak mengalami turun naik berbanding dengan dana pasaran wang. Kebelakangan ini, jaminan deposit kerajaan sementara yang diwujudkan pada bulan Oktober 2008 telah meredakan lagi keadaan turun naik deposit ini, dan dengan itu memastikan kestabilan pendanaan yang lebih kukuh bagi institusi perbankan.

Rajah 1
Komposisi Deposit Sistem Perbankan dan Profil Kematangan Deposit Tetap Berdasarkan Kelakuan Pendeposit

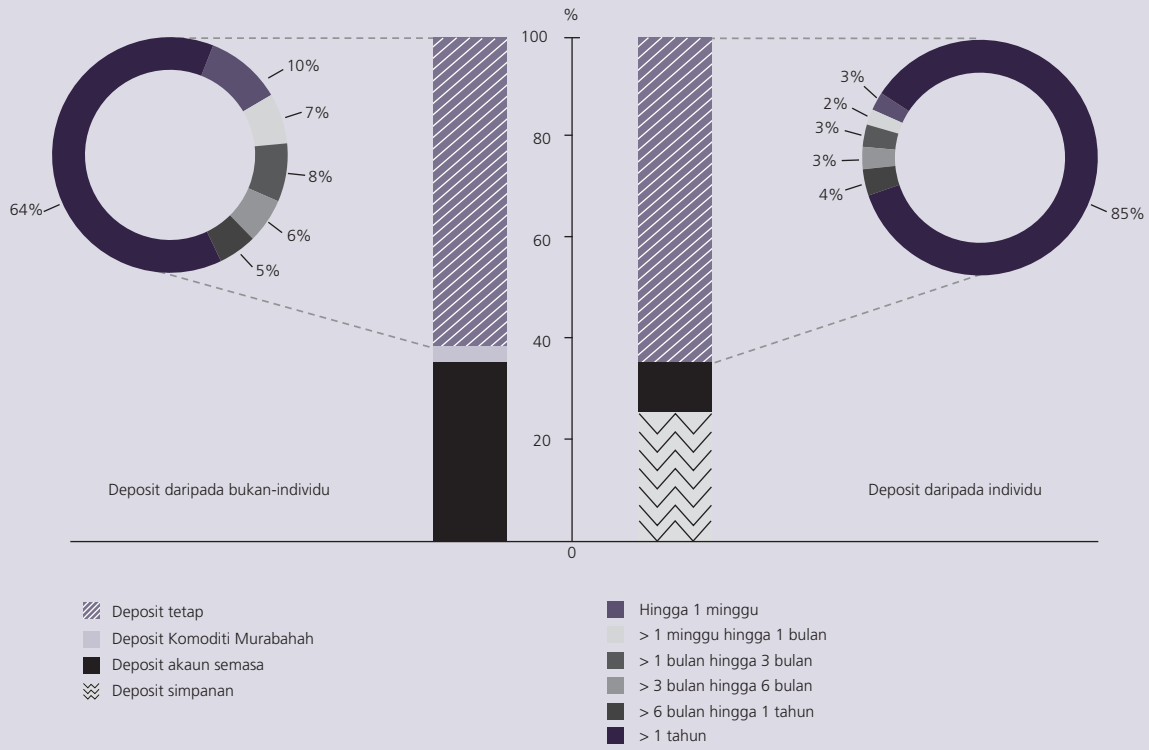

Nota: Deposit tetap termasuk Akaun Pelaburan Am dan Akaun Pelaburan Spesifik

Sumber: Bank Negara Malaysia

Di samping itu, kewujudan rangka kerja pengawalseliaan dan dasar dalaman bagi pelaburan luar negara oleh pemastautin memastikan bahawa perpindahan besar deposit borong yang diperoleh daripada syarikat bukan kewangan, kerajaan dan perusahaan sektor awam secara serentak tidak berkemungkinan berlaku. Walaupun keperluan pengawalseliaan telah diliberalkan secara progresif dari masa ke masa, had kehematan atau dalaman masih dikenakan terhadap saiz aset mata wang asing yang dipegang oleh institusi-institusi berdana, seperti syarikat-syarikat insurans. Selain itu, sesetengah institusi berdana ini, seperti Kumpulan Wang Simpanan Pekerja dan Kumpulan Wang Persaraan (dana persaraan untuk kakitangan kerajaan) digunakan untuk menggembleng sejumlah besar tabungan isi rumah melalui program tabungan wajib, dan dengan itu menjadikan dana ini kurang mengalami turun naik. Sementara itu, unit perniagaan yang menjalankan aktiviti perdagangan antarabangsa yang terhad boleh memilih untuk memegang aset dalam bentuk mata wang tempatan sahaja bagi mengelak daripada mengalami risiko pertukaran asing.

Risiko penularan yang terbatas akibat kebergantungan yang kurang terhadap pendanaan antara bank dan pensekuritian

Institusi perbankan telah mengambil iktibar daripada krisis kewangan Asia dan kini lebih berwaspada dan tidak terlalu bergantung pada pendanaan antara bank dan pendanaan berasaskan pasaran yang lain (termasuklah pensekuritian, penerimaan jurubank, instrumen boleh niaga bagi deposit dan sekuriti hutang yang diterbitkan). Bentuk pendanaan ini merangkumi antara 10-16% daripada jumlah

liabiliti sepanjang dekad yang lalu. Institusi perbankan juga kurang bergantung pada pensekuritian sebagai sumber pendanaan, sebahagiannya disebabkan persekitaran mudah tunai yang lebih daripada mencukupi dan pertumbuhan kukuh tabungan dan deposit. Sebahagian besar pasaran pensekuritian domestik dipacu oleh Cagamas Berhad dalam bentuk pinjaman perumahan yang dibeli daripada institusi kewangan dan pinjaman perumahan kakitangan kerajaan. Kegawatan global baru-baru ini juga menekankan kesan buruk kepada kedudukan pendanaan dan risiko mudah tunai domestik akibat pendedahan kepada rakan niaga. Dalam pasaran domestik, tidak berlaku sebarang kejutan pendanaan yang merebak melalui pasaran wang antara bank. Kadar pasaran wang konvensional dan Islam domestik agak stabil bagi semua tempoh matang sepanjang krisis yang terbaru ini. Ini mencerminkan peminjaman antara bank yang minimum, termasuk repo, yang kekal di bawah 6% daripada jumlah liabiliti sistem perbankan sepanjang sepuluh tahun yang lalu. Kemerosotan mudah tunai dalam pasaran kertas komersial dan, untuk seketika, pasaran bon korporat, berjaya dibendung tanpa meninggalkan kesan limpahan kepada seluruh bahagian sistem kewangan yang lain.

Di samping itu, ujian ketahanan terhadap hubungan dua hala antara bank yang mengambil kira kejutan kredit (andaian mungkir terhadap dedahan kredit antara bank) serta kejutan pendanaan (ketidakmampuan untuk menggantikan pendanaan antara bank daripada institusi mungkir yang kemudiannya mencetuskan jualan aset secara terpaksa) secara serentak, telah memperlihatkan skop penularan antara bank yang terbatas di peringkat domestik. Potensi kesan domino menerusi saluran pendanaan dan kredit adalah minimum dan ujian ketahanan menunjukkan bahawa RWCR bagi institusi perbankan yang berkemungkinan menerima kesan tersebut kekal melebihi tahap minimum walaupun dalam senario yang paling buruk.

Risiko mudah tunai dan pendanaan mata wang asing adalah terbatas
Dedahan institusi perbankan Malaysia kepada aset dan liabiliti dalam mata wang asing, yang lebih 70% daripadanya adalah dianggarkan dalam denominasi USD, mengalami trend yang meningkat sejak sedekad lalu, sekalipun mencakupi tidak sampai 15% daripada jumlah aset (termasuk dedahan luar lembaran imbangan dari segi nominal). Dedahan yang rendah ini meminimumkan risiko mudah tunai pendanaan mata wang asing dan potensi impak langsung daripada turun naik nyata kadar pertukaran asing terhadap keadaan kewangan dan keberuntungan. Liabiliti mata wang asing pada dasarnya diuruskan melalui swap mata wang, pasaran antara bank dan deposit mata wang asing. Pengurusan mudah tunai yang dinamik diperlihatkan dengan jelas oleh tindakan pantas institusi perbankan dalam mengecilkan ketidakpadanan mudah tunai mata wang asing yang negatif dalam tempoh pengetatan global terhadap mudah tunai dolar AS pada akhir tahun 2008. Melangkah ke hadapan, keperluan pendanaan bagi bank dalam pelbagai mata wang dijangka tumbuh seiring dengan pengembangan operasi bank domestik di bahagian lain rantau ini dan perkembangan lanjut pasaran pertukaran asing dalam negeri. Menjangkakan trend ini akan berlaku, pengurusan risiko mudah tunai akan dilaksanakan menurut jenis mata wang yang diperlukan sebagai sebahagian daripada penambahbaikan terhadap Rangka Kerja Mudah Tunai. Ini akan menyumbang kepada pengurusan risiko mudah tunai yang lebih kukuh.

Keadaan kewangan cair yang kukuh dengan pemegangan aset cair yang agak besar
Institusi perbankan dalam negeri mengekalkan keadaan kewangan cair yang kukuh, yang dari segi agregat, jumlah aset mudah tunai (merangkumi aset mudah tunai Kelas 1 dan Kelas 2[1]) boleh menampung lebih 8% daripada jumlah liabiliti jangka pendek dalam mana-mana bulan tertentu. Aset mudah tunai tidak terhalang ini (mencakupi 11.5% daripada jumlah aset pada akhir tahun 2009) boleh ditukarkan kepada wang tunai dengan mudah dalam notis yang singkat dan pada kos urus

[1] Aset mudah tunai Kelas 1, termasuklah kertas/sekuriti boleh pasar RM yang diterbitkan atau dijamin oleh Kerajaan Persekutuan ataupun Bank Negara Malaysia, bon Cagamas (yang diterbitkan sebelum 4 September 2004), bon dalam denominasi RM yang diterbitkan oleh Bank Pembangunan Pelbagai Hala atau Institusi Kewangan Pelbagai Hala dan Dana Indeks Bon Malaysia ABF. Aset mudah tunai Kelas 2, termasuklah Penerimaan Jurubank bertaraf tertinggi, instrumen deposit boleh niaga, bon korporat RM, sekuriti bersandarkan gadai janji kediaman dan bahagian yang tidak dikeluarkan daripada barisan kredit yang disediakan secara formal.

niaga yang minimum, dan dengan itu memberikan kelegaan sementara daripada potensi tekanan pendanaan. Bank pelaburan umumnya memegang jumlah sekuriti boleh dipasarkan yang lebih besar bagi tujuan operasi pasaran modal, yang jumlah ini mencakupi 26.2% daripada liabiliti jangka pendek pada akhir tahun 2009. Meskipun aset mudah tunai Kelas 2 dan barisan kredit formal diakui sebagai sumber mudah tunai rizab, namun sebahagian besar inventori teras rizab mudah tunai bank masih terdiri daripada aset mudah tunai Kelas 1 yang mencakupi 74% daripada jumlah aset pada akhir tahun 2009. Institusi perbankan mengekalkan purata lebihan mudah tunai yang diunjurkan sebanyak RM128.8 bilion (berdasarkan profil perilaku aliran tunai) sejak tahun 2006 yang memadai untuk menampung pengeluaran tidak dijangka sebanyak 12% daripada jumlah deposit sehingga tempoh satu bulan. Institusi perbankan juga memegang aset mudah tunai dalam denominasi mata wang asing yang sepadan dengan liabiliti pendanaan mata wang asing yang sederhana. Portfolio ini kebanyakannya terdiri daripada sekuriti hutang korporat dan sekuriti kerajaan asing yang bertaraf tinggi, serta mencakupi 7.8% daripada jumlah deposit mata wang asing dan peminjaman antara bank pada akhir tahun 2009. Di samping itu, institusi perbankan boleh menukarkan stok lebihan mudah tunai ringgit yang besar untuk memenuhi kekurangan mudah tunai mata wang asing dalam tempoh-tempoh kesukaran.

Secara ringkasnya, struktur pendanaan yang stabil dan pelbagai bagi sistem perbankan telah menyumbang kepada daya tahannya sejak beberapa tahun yang lalu. Keupayaan sistem perbankan untuk menanggung potensi kejutan mudah tunai turut disokong oleh faktor-faktor pengawalseliaan dan faktor struktur yang menghasilkan insentif yang kukuh bagi bank untuk mengurus risiko mudah tunai secara dinamik dan berkesan. Melangkah ke hadapan, penambahbaikan selanjutnya terhadap keperluan pengawalseliaan bagi pengurusan risiko mudah tunai akan mengambil kira saranan *Basel Committee on Banking Supervision*. Implikasi langsung dan tidak langsung keperluan baharu ini akan dianalisis dengan teliti, dengan pertimbangan wajar diberikan kepada perbezaan-perbezaan yang wujud dari segi dinamik serta ciri-ciri pasaran dan struktur domestik, perilaku pengambilan risiko dan amalan pengurusan risiko mudah tunai institusi perbankan, di samping potensi pelarasan keadaan kewangan dan struktur, yang timbul daripada reformasi sedemikian.

sebahagian daripada pengurusan risiko mudah tunai bank-bank dan penyeliaan risiko mudah tunai Bank. Secara amnya, ujian ini mengambil kira kemungkinan tekanan ke atas kedudukan mudah tunai bank-bank berikutan peristiwa yang meliputi seluruh pasaran dan yang melibatkan sesebuah institusi secara khusus. Risiko potensi penghindaran risiko yang lebih memuncak dan kebimbangan tentang rakan niaga (counterparty), khususnya dalam kalangan peserta pasaran antara bank, adalah terbatas memandangkan sentimen pasaran yang makin positif dan keadaan bank-bank Malaysia yang tidak bergantung pada pendanaan antara bank. Tempoh dua tahun bagi jaminan menyeluruh ke atas deposit oleh Kerajaan memperkukuh lagi kestabilan dalam pergerakan deposit dalam sektor perbankan. Sebagai persediaan terhadap peluputan jaminan menyeluruh ke atas deposit, Kumpulan Kerja Tiga Pihak antara Hong Kong Monetary Authority, Monetary Authority of Singapore dan Bank telah ditubuhkan pada tahun 2009 untuk merumuskan strategi terselaras menjelang tamat tempoh jaminan tersebut. Memandangkan kesalinghubungan rapat antara sistem kewangan di Hong Kong, Singapura dan Malaysia, pendekatan yang diselaras amat penting bagi memastikan kesan minimum ke atas kestabilan sistem kewangan dan kepentingan pihak pendeposit selepas jaminan menyeluruh tersebut ditamatkan.

Pengurusan dedahan risiko pasaran yang lebih aktif oleh institusi kewangan

Bank-bank di Malaysia mempergiatkan usaha untuk menguruskan dedahan risiko pasaran memandangkan turun naik keadaan pasaran dan penghindaran risiko yang menular ketika bulan-bulan awal tahun 2009 (Rajah 1.61). Keuntungan dagangan dan pelaburan bersih mencatat pertumbuhan keseluruhan sebanyak 39.7% bagi mencakupi 13% daripada jumlah pendapatan (2008: 9.6%). Meneruskan trend yang berlaku sejak tahun 2008, portfolio dagangan sistem perbankan mengecil sebanyak 23.7% bagi tujuh bulan pertama tahun 2009 sebelum kembali pulih pada tiga bulan terakhir tahun itu selaras dengan kecenderungan menghindar risiko yang semakin reda. Lima bulan terakhir tahun 2009 telah menyaksikan sekuriti dagangan bank-bank meningkat sebanyak 17.5% untuk mencakupi 3.3% daripada aset sistem perbankan (2008: 3.9% daripada jumlah aset). Komposisi sekuriti dagangan diimbangkan ke arah aset penarafan lebih tinggi

Rajah 1.61
Sistem Perbankan: Dedahan Risiko Pasaran

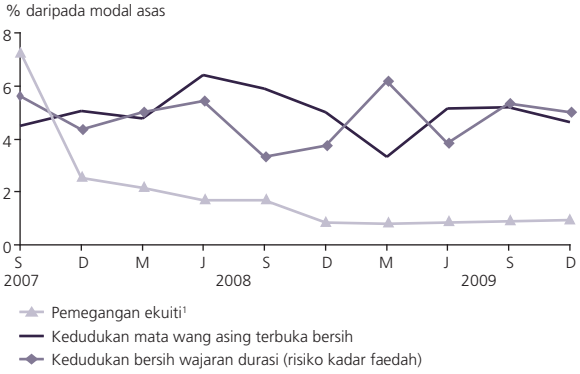

[1] Jumlah pelaburan dalam saham tersenarai

Sumber: Bank Negara Malaysia

atau 'lebih selamat' sebagai respons kepada keadaan pasaran. Pemegangan kertas kerajaan dan Bank Negara Malaysia mencakupi 49.1% daripada jumlah portfolio dagangan sistem perbankan, yang meningkat 8.1% pada tahun itu. Meskipun pemegangan ekuiti bagi urus niaga proprietari meningkat dua kali ganda pada tahun itu untuk mencakupi kurang 1% daripada jumlah asas modal, pemegangan ini kekal lebih rendah daripada tahap sebelum krisis kewangan global. Portfolio pelaburan turut diselaraskan, meningkat sebanyak 21.9% lantaran penambahan ketara sebanyak 58.9% dalam pemegangan MGS.

Aras kedudukan terbuka bersih agregat (aggregate net open position) mengecil untuk mencakupi 4.6% daripada asas modal (2008: 5.2%) kerana bank-bank mengurangkan saiz dedahan yang didenominasikan dalam mata wang asing disebabkan oleh pengurusan lebih aktif terhadap tahap dedahan yang didenominasi dalam dolar AS. Dedahan risiko kadar faedah sistem perbankan kekal terurus sebanyak 5% daripada asas modal meskipun turun naik dalam pasaran bon berterusan pada bulan-bulan awal tahun 2009 dan disusuli oleh peralihan kepada pertambahan dalam pemegangan sekuriti berpendapatan tetap. Ini sebahagiannya turut disokong oleh penggunaan instrumen derivatif secara berterusan untuk melindung nilai dan mengawal risiko kadar faedah, dengan jumlah nosional terkumpul bagi kontrak ini mencecah RM658.1 bilion pada akhir tahun 2009. Risiko asas (basis risk) bank-bank makin mendatar menjelang separuh

kedua tahun 2009 apabila pergerakan dalam kadar hasil antara MGS dan swap kadar faedah menjadi stabil.

Risiko pasaran merupakan salah satu risiko utama yang ditanggung oleh penanggung insurans dan pengendali takaful, sebahagian besarnya melalui aktiviti pengurusan aset dana. Sebagaimana dengan bank-bank, tahap risiko pasaran bagi syarikat insurans dan pengendali takaful meningkat pada separuh pertama tahun 2009. Sebilangan besar syarikat memperoleh pendapatan yang lebih rendah daripada pelaburan mereka dan menanggung kerugian pelaburan yang lebih besar. Apabila prestasi pasaran kembali pulih, penanggung insurans hayat dan pengendali takaful keluarga meraih keuntungan tidak direalisasi berjumlah RM3.1 bilion. Tahap dedahan kepada ekuiti melonjak apabila FBM KLCI meningkat. Berikutan langkah pengimbangan semula portfolio yang dilaksanakan oleh penanggung insurans, komposisi bon korporat dan ekuiti korporat masing-masing meningkat kepada 38.9% dan 13.1% daripada jumlah aset (2008: 37.3% dan 9.5%). Dedahan yang amat kecil bagi penanggung insurans Malaysia kepada produk kredit berstruktur meredakan kebimbangan tentang kedudukan mudah tunai. Komposisi besar bon korporat bergred pelaburan yang berkualiti tinggi dan MGS menurunkan caj risiko di bawah rangka kerja RBC dan pada masa yang sama memastikan kecukupan penampan mudah tunai.

Risiko penularan yang terhad terutamanya daripada rakan niaga luar

Dedahan kepada rakan niaga asing berpunca daripada aset dalam kunci kira-kira dan amaun nosional aset luar kunci kira-kira kekal terbatas, merangkumi kurang daripada 15% daripada jumlah aset sistem perbankan. Ini sebahagiannya menyumbang kepada risiko penularan yang rendah daripada perkembangan buruk sektor luaran ke atas sistem perbankan Malaysia. Kebimbangan sebelum ini tentang risiko rakan niaga bagi bank-bank asing yang diperbadankan di dalam negeri (locally incorporated foreign banks, LIFB) reda pada awal tahun 2009, lantaran dedahan minimum LIFB kepada rakan niaga asing. Ini diperkukuh oleh rangka kerja pengawalseliaan yang memerlukan operasi LIFB diperbadankan di Malaysia dan operasi tersebut mempunyai dana pemegang saham berciri tempatan dan terkhusus. Operasi bank-bank asing di Malaysia juga dikenakan tahap pengawalan dan penyeliaan yang sama ketatnya.

Meskipun kebimbangan tentang hutang daulat di Dubai dan sesetengah negara Eropah tersebar pada tahun 2009, ancaman kepada sistem perbankan dalam negeri kekal rendah. Jumlah dedahan langsung sistem perbankan (terdiri daripada pinjaman dan PDS) kepada negara-negara Timur Tengah adalah kurang 10% daripada asas modal, dengan sebahagian besar dedahan tertumpu di luar kawasan Dubai. Dedahan kepada negara-negara lain yang menghadapi defisit fiskal yang tinggi, termasuk Portugal, Itali, Ireland, Greece dan Sepanyol, hanya merangkumi kurang 5% daripada asas modal. Tahap risiko rakan niaga asing bagi sektor insurans dan takaful adalah terhad disebabkan oleh tahap dedahan yang rendah kepada aset asing, mencakupi kurang 2% daripada jumlah aset. Tahap bendungan bersih (net retention) yang kekal tinggi sebanyak 72.3% bagi perniagaan insurans dan takaful am membolehkan risiko insurans semula rakan niaga dikekalkan pada tahap yang rendah. Sebahagian besar penanggung insurans semula luar pesisir dan asing mempunyai reputasi yang mantap dan penarafan yang kukuh, seterusnya mengurangkan lagi tahap risiko rakan niaga dalam keadaan kewangan yang mencabar ini. Dedahan kepada risiko insurans semula yang diukur oleh jumlah premium yang diinsurans semula meningkat sebanyak 11.1% kepada RM4.2 bilion, mencakupi 27.7% daripada jumlah premium kasar. Saiz dedahan rakan niaga bagi tuntutan insurans semula meningkat kepada 13% daripada dana pemegang saham.

Prospek kestabilan sistem kewangan dan fokus pemantauan pada tahun 2010

Keadaan operasi dalam negeri dijangka akan bertambah baik berikutan cabaran dalam ekonomi antarabangsa dan sektor kewangan yang kian reda. Oleh itu risiko kegawatan kepada kestabilan kewangan dalam negeri dijangka akan berpunca dari persekitaran luaran, terutamanya yang berkaitan dengan kemapanan proses pemulihan global yang boleh menjejaskan sentimen dan mewujudkan ketidakpastian. Komitmen dan strategi yang dilaksanakan oleh ekonomi-ekonomi lain dalam menguruskan gangguan ekonomi dalam negeri mempunyai implikasi yang signifikan dalam mengekalkan tahap keyakinan keseluruhan pada peringkat global dan nasional. Namun,

kemapanan pemulihan ekonomi global masih belum dapat dipastikan dalam konteks tekanan terhadap kestabilan kewangan antarabangsa yang berpanjangan. Yang ketara adalah penarikan balik tindakan-tindakan sokongan tidak konvensional yang diambil pada kemuncak krisis global dan penarikan balik sokongan fiskal dalam banyak negara. Langkah-langkah ini merupakan langkah penting dalam memacu keadaan ekonomi global dan kewangan yang kini bertambah baik. Oleh yang demikian, komunikasi yang sewajarnya tentang penarikan balik dasar-dasar, serta pelaksanaan penarikan balik tersebut pada waktu yang tepat, terlaras dan telus adalah penting bagi menjamin kelancaran proses peralihan untuk memelihara keyakinan dan mengurangkan kesan limpahan yang boleh menjejaskan pemulihan pada masa ini. Penyelesaian efektif dan pantas bagi menangani kebimbangan hutang daulat adalah penting untuk mengekalkan kestabilan sistem kewangan antarabangsa, supaya dapat mengelak daripada implikasi secara tidak langsung yang meluas ke atas tahap keyakinan dan pemulihan ekonomi global, lantaran peningkatan kesalinghubungan dan globalisasi, serta implikasinya jika isu-isu tersebut gagal diuruskan.

Tanda-tanda awal pemulihan ekonomi di rantau Asia telah meringankan kebimbangan berkaitan dengan kualiti kredit yang lebih lemah dan peningkatan tahap kemungkiran yang dihadapi oleh sistem perbankan. Meskipun demikian, cabaran yang menyusul dalam mengurus kesan daripada aliran masuk modal yang besar ke rantau Asia secara berterusan, khususnya ke ekonomi-ekonomi sedang pesat membangun, di samping mudah tunai global yang tinggi serta kadar faedah yang rendah di negara-negara maju. Kesan yang perlu dibendung ialah kenaikan harga pasaran kewangan yang tidak mapan serta peningkatan secara spekulatif harga aset dan ketidakseimbangan kewangan. Perniagaan di Malaysia telah mengumpul penampan kewangan dan meningkatkan kecekapan operasi secara progresif. Namun begitu, sebarang kenaikan kos input akan terus memberi tekanan kepada kos pengeluaran. Segmen perniagaan yang selama ini lebih bergantung pada rangsangan fiskal sepanjang tempoh aktiviti ekonomi yang lemah, perlu menilai dan merencanakan semula strategi mengenai keupayaan untuk terus berdaya saing.

Melangkah ke hadapan, liberalisasi secara progresif dalam sektor kewangan Malaysia sejajar dengan keperluan pembiayaan yang lebih canggih untuk ekonomi yang sedang berkembang akan menyumbang kepada pembangunan industri yang berterusan, dan pada masa yang sama, meningkatkan tahap kesalinghubungan. Walaupun sistem kewangan domestik telah meningkatkan kapasiti untuk menangani persaingan yang lebih sengit, institusi kewangan masih memerlukan pengurusan tenaga mahir dan sumber pakar yang lebih mantap dan dinamik. Isu-isu seperti pakej pampasan yang menarik perlu diimbangkan dengan tahap produktiviti yang diperlukan. Dalam merangka strategi perniagaan baharu dan memperoleh segmen pasaran baharu, institusi-institusi perlu menyeimbangkan antara matlamat jangka sederhana untuk meraih pendapatan yang lebih tinggi dengan matlamat jangka panjang untuk mencapai kesinambungan dan keberkesanan yang lebih tinggi dalam peranan pengantaraan kewangan. Inovasi kewangan dan pemasaran produk-produk kewangan yang berterusan, seperti deposit berkait dengan pelaburan dan produk berstruktur juga memerlukan fokus pada amalan dan perilaku institusi kewangan yang lebih tinggi. Institusi-institusi kewangan perlu terus mengekalkan amalan pasaran yang berhemat dan bertanggungjawab dan memainkan peranan yang lebih aktif dalam meningkatkan tahap pengurusan dan pengetahuan kewangan, khususnya mengenai risiko dan pulangan produk tersebut. Institusi kewangan juga seharusnya menerima pakai kaedah komunikasi yang lebih terangkum dan ditambah baik dalam persekitaran keadaan yang cepat berubah.

Pada masa hadapan, sistem kewangan Malaysia dijangka akan terus mempunyai penampan yang mencukupi untuk menahan risiko luaran dan cabaran dalam negeri. Permodalan sistem perbankan dijangka kekal melebihi 10%, di bawah senario yang paling mencabar dan ekstrem dalam ujian ketahanan yang dijalankan atas risiko kredit dan pasaran. Senario ini berdasarkan kemerosotan pertumbuhan ekonomi serantau dan global yang tak terduga dan ekstrem, serta sentimen bearis pasaran kewangan dan keadaan yang sama bandingannya dengan krisis kewangan Asia. Ujian ketahanan yang serupa juga dijalankan terhadap industri insurans dan takaful yang memperlihatkan kelemahan institusi-institusi yang lebih kecil di bawah parameter ujian ketahanan

yang teruk, terutamanya bagi sektor insurans am yang *fragmented*.

Bank Negara Malaysia terus mengukuhkan pengurusan kehematan makro, kehematan mikro dan fungsi dasar monetari, dengan mengambil kira keperluan untuk memastikan keseimbangan, serta akan meningkatkan penglibatan dan koordinasi yang lebih rapat dengan pengawal selia domestik dan antarabangsa, bagi memastikan tahap kesediaan yang tertinggi untuk memelihara kestabilan sistem kewangan

Bank Negara Malaysia akan terus memastikan kesediaan dalam keupayaan pengawalseliaan serta pengawasan bagi mengesan, memantau dan menilai risiko dan ancaman yang muncul terhadap kestabilan sistem kewangan Malaysia, bagi menjamin tindak balas dasar yang wajar dan tepat pada masanya. Dengan perkembangan landskap kewangan dalam negeri yang kian meningkat, peranan pengantaraan dana juga semakin banyak dilakukan oleh firma-firma bukan bank dan entiti yang tidak berada di bawah bidang kuasa langsung Bank Negara Malaysia. Di dalam negeri, Bank telah meningkatkan keupayaan untuk memperluas liputan pengawasan kestabilan kewangan dan rangka kerja pengawalseliaan, dengan menambahbaik bidang kuasa di dalam Akta Bank Negara Malaysia 2009. Selain itu, Bank Negara Malaysia terus meningkatkan jangkauan aktiviti pengawasan melalui penglibatan yang lebih erat dengan pengawal selia dalam negeri yang lain, bank-bank pusat negara lain, serta pihak berkuasa kewangan dan agensi-agensi penyelia di arena antarabangsa.

Penyelarasan antara agensi pengawalan yang lain menumpu pada usaha pemantauan terhadap kestabilan kewangan dan perkongsian maklumat secara berterusan, kerjasama penyeliaan, penyediaan sokongan mudah tunai, serta strategi pengurusan krisis dan penyelesaian. Yang ketara, Bank Negara Malaysia juga secara aktif menyumbang dan berbincang tentang isu-isu yang berkaitan dengan reformasi pengawalseliaan global dan rangka kerja perakaunan kewangan. Ini termasuk cadangan untuk mempertingkatkan keperluan modal dan mudah tunai oleh *Basel Committee on Banking Supervision* (BCBS) sebagai sebahagian daripada usaha bersama untuk memperkukuh tahap keupayaan risiko bagi institusi-institusi kewangan di seluruh dunia. Walaupun Bank menyedari objektif pengukuhan yang dicadangkan, Bank juga telah membangkitkan kebimbangan terhadap kemungkinan implikasi daripada reformasi pengawalseliaan tersebut terhadap perilaku institusi dan peserta sektor kewangan, yang boleh mengakibatkan pemindahan risiko kepada bentuk-bentuk lain atau segmen-segmen lain dalam sistem kewangan.

Pada tahun 2010, rangka kerja pengawasan dan penyeliaan di Malaysia akan terus memberi fokus kepada bidang-bidang utama berikut:

- Pendekatan kehematan makro akan terus dipertingkatkan untuk membuat penilaian terhadap penyebaran risiko dalam sistem kewangan dan ekonomi, termasuk kesan limpahan daripada ancaman-ancaman sistemik yang mungkin berpunca daripada entiti utama yang tidak dikawal selia secara langsung oleh Bank Negara Malaysia, serta perkembangan di sektor luaran, terutama di rantau Asia, dan arena global;
- Penggunaan dan penghasilan alat-alat pemantauan dan metodologi yang lebih aktif dan cekap, terutama dalam penggunaan analisis senario dan ujian ketahanan pada peringkat institusi secara individu dan sistem, untuk menyokong penilaian risiko dan tindakan penyeliaan, dengan mengambil kira tahap korelasi, perhubungan, dan potensi pengurangan atau penambahan faktor risiko antara peserta industri kewangan;
- Interaksi yang berterusan dengan pihak berkepentingan, termasuk pengawal selia, persatuan perniagaan dan pengguna, pihak berkuasa awam dan badan pengawal lain melalui strategi komunikasi yang berkesan untuk memudahkan pengenalpastian risiko di pelbagai segmen industri dan ekonomi

dengan lebih awal, bagi membolehkan pelaksanaan langkah-langkah untuk mengurus dan mengurangkan risiko tersebut tepat pada waktu dan awal;

- Memastikan peningkatan berterusan dalam amalan pengurusan risiko di institusi kewangan supaya setimpal dengan perubahan dalam kesanggupan mengambil risiko;
- Kerjasama dan penyelarasan serantau dan global yang lebih aktif dan erat melalui perbincangan pelbagai hala dan dua hala yang sedia ada, bagi bidang-bidang seperti pemantauan kewangan, pertukaran maklumat, reformasi pengawalseliaan dan kolej-kolej penyeliaan, serta rangka kerja yang lebih formal untuk pengurusan dan resolusi krisis merentas sempadan.
- Memahami dan menilai impak akibat perubahan dalam persekitaran pengawalseliaan dan perakaunan, termasuk cadangan daripada BCBS, mengenai kedua-dua institusi kewangan dan bukan kewangan, dan ekonomi serantau, serta memastikan bahawa maklumat dan penilaian yang relevan disampaikan kepada industri, pasaran kewangan domestik dan orang ramai.

Pendekatan Kehematan Makro untuk Pemantauan dan Pengawalseliaan Kewangan di Malaysia

Penggunaan peraturan kehematan makro bukan perkara baharu di Malaysia. Alat dasar kehematan makro (macroprudential policy instruments, MPI) pada masa lalu digunakan untuk menguruskan lebihan dan ketidakseimbangan dalam sistem kewangan dan dalam pengurusan aliran modal. Pembangunan rangka kerja penyeliaan kehematan makro semakin ketara selepas krisis kewangan Asia yang menimbulkan dua isu asas: (i) keperluan untuk penilaian risiko di peringkat makro sebagai pelengkap kepada penyeliaan di peringkat mikro; dan (ii) keperluan untuk penilaian penyebaran risiko merentas institusi dan merentas sektor.

Pertimbangan untuk bentuk dan penggunaan MPI

Di Malaysia, penggunaan MPI secara umumnya bertujuan untuk memelihara daya tahan sistem kewangan dan menangani prokitaran (bersandar pada kitaran kewangan). MPI ini terutamanya bertujuan untuk meningkatkan daya tahan institusi kewangan terhadap kitaran perniagaan yang berubah-ubah dengan menggalakkan peningkatan pada keupayaan pengurusan risiko dan pengumpulan penampan kewangan semasa keadaan ekonomi dalam kedudukan baik (penstabil automatik). Bank Negara Malaysia telah menggunakan MPI untuk menguruskan aliran modal yang menggugat kestabilan, kadar pertumbuhan kredit dan aktiviti pengambilan risiko, misalnya untuk mencegah pengumpulan gelembung harga aset atau ketidakseimbangan lain, atau untuk menggalakkan pembiayaan aktiviti ekonomi semasa kemerosotan sektor-sektor tertentu. Dalam memilih antara pelbagai jenis MPI, Bank memastikan keseimbangan antara pendekatan secara langsung dan disasarkan, berbanding dengan pendekatan secara tidak langsung untuk mempengaruhi bekalan kredit. Sebagai contoh, MPI yang dikenakan pada sebelah aset dalam lembaran imbangan perbankan, seperti kawalan pinjaman atau nisbah pinjaman-kepada-nilai (loan-to-value) mempunyai kesan langsung terhadap strategi pinjaman bank manakala MPI seperti caj modal atas pinjaman kepada segmen dan rakan niaga yang berlainan merupakan pendekatan secara tidak langsung dalam mempengaruhi penawaran kredit.

Penggunaan MPI di Malaysia mengambil kira keseimbangan antara kos kehematan dengan kecekapan, serta melengkapkan dasar-dasar kewangan dan fiskal bagi mencapai keseimbangan yang berkesan dalam mengekalkan kestabilan kewangan dan monetari serta memelihara potensi untuk pertumbuhan ekonomi. Penggunaan MPI untuk mengatasi kebimbangan kehematan makro berkaitan ``dimensi merentas seksyen´´ (cross-sectional dimension) setakat ini hanya terhad kepada keperluan modal dan mudah tunai institusi-institusi kewangan bertujuan mengekalkan daya tahan pada tahap institusi dan seterusnya, pada tahap sistemik. Contohnya ialah keperluan nisbah modal wajaran risiko minimum 8% yang dikenakan ke atas semua bank. Pendekatan seperti ini boleh memberi keputusan yang kurang setara, kerana keperluan ini tidak mengambil kira perbezaan antara tahap kepentingan sistemik institusi tersebut, dan pada hakikatnya, kos yang berkaitan dengan risiko sistemik mungkin ditanggung oleh semua pihak tanpa menyumbang kepada kebaikan umum. Meskipun demikian, Malaysia telah memperkukuh rangka kerja tersebut dengan penggunaan langkah-langkah untuk mengatasi kebimbangan kehematan makro berkaitan ``dimensi waktu´´ (time dimension). Ini dicapai terutamanya melalui penggunaan MPI penentang kitaran untuk mengehadkan kos kesulitan kewangan dalam fasa penguncupan dan mengurangkan pengumpulan risiko semasa fasa pengembangan kitaran kewangan. Dalam dua dekad kebelakangan ini, walaupun pelaksanaan MPI lebih cenderung kepada ``berasaskan budi bicara´´ (discretionary-based), melalui langkah-langkah Bank untuk mengelakkan atau menguruskan risiko terhadap kestabilan sistem kewangan, sebahagian daripada MPI ini telah dikekalkan hingga kini dan diubah suai daripada bentuk awal untuk mengekang pengumpulan risiko sistemik secara berterusan, terutamanya dalam segmen yang lebih rapuh terhadap pengumpulan gelembung harga dan ketidakseimbangan. Pengekalan beberapa ciri MPI ini juga selaras dengan perubahan struktur dan evolusi dalam sektor kewangan dan ekonomi.

Pengalaman Malaysia dalam pelaksanaan MPI

Pertumbuhan ekonomi yang kukuh dan aktiviti pasaran saham yang cergas pada awal 1990-an telah mendorong aliran masuk modal besar-besaran ke Malaysia. Mudah tunai yang dicetuskan oleh aliran luaran seperti ini mengakibatkan tekanan yang tinggi pada harga aset kewangan dan harta tanah. Bagi mengurangkan kesan gangguan aliran jangka pendek ini terhadap sektor kewangan dan ekonomi, satu siri langkah kehematan makro telah dilaksanakan sejak tahun 1993. Langkah-langkah tersebut, iaitu pengenaan had atas kedudukan liabiliti luaran bank yang tidak berkaitan dengan perdagangan, larangan urus niaga hadapan (dari segi penawaran) dan swap yang bukan berkaitan perdagangan antara bank perdagangan dengan pelanggan asing, sekatan penjualan instrumen monetari jangka pendek kepada bukan pemastautin, dan had atas pembelian rumah kediaman berharga melebihi RM250,000 bagi bukan pemastautin. Langkah-langkah ini bertujuan untuk mencegah aliran masuk dana jangka pendek dalam jumlah yang besar ke dalam negara dan sekali gus mententeramkan keadaan dalam pasaran kewangan. Langkah-langkah ini adalah berdasarkan keperluan pada masa itu dan hanya bersifat sementara, dan tidak digunakan apabila keadaan kembali ke tahap seperti yang dikehendaki. Pada tahun 1998, pelbagai langkah kawalan pertukaran terpilih dilaksanakan untuk mengurangkan pengantarabangsaan ringgit akibat kegiatan spekulatif yang menawarkan kadar faedah yang tinggi antara 20%-40% bagi deposit ringgit oleh pusat luar pesisir pantai yang menyebabkan aliran keluar dari pasaran dalam negeri dan memberikan kesan ketidakstabilan terhadap pasaran kewangan tempatan.

Antara tahun 1994-96, langkah-langkah kehematan makro seperti had nisbah pinjaman-kepada–nilai untuk pembelian harta kediaman yang tidak diduduki pemilik dan syarat yang lebih ketat ke atas pinjaman bagi pembelian saham diperkenalkan untuk membendung peningkatan kredit yang berlebihan yang telah mengakibatkan kenaikan harga aset. Langkah-langkah ini melengkapkan penggunaan dasar monetari. Peningkatan kadar faedah yang terlalu tinggi pada tempoh terbentuknya gelembong aset akan menjejaskan pelaburan dalam sektor-sektor ekonomi yang produktif. Langkah-langkah kehematan makro dilaksanakan secara berperingkat untuk menangani isu-isu khusus yang dihadapi dan untuk mengelakkan pembetulan dalam pasaran kewangan.

Rajah 1
Penggunaan MPI di Malaysia

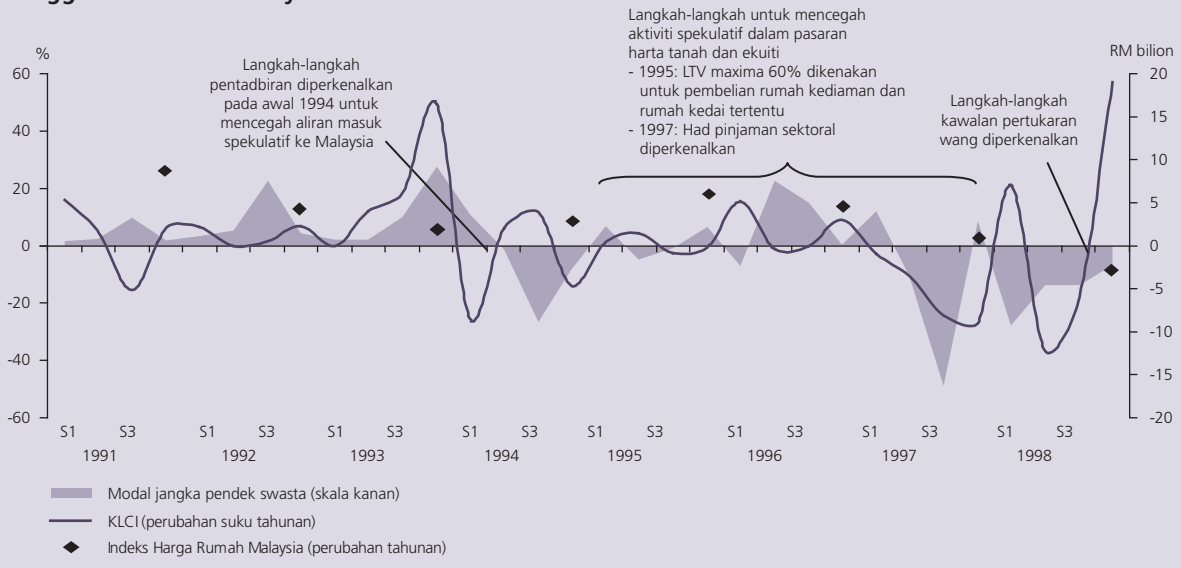

Sumber: Bloomberg, CEIC, Bank Negara Malaysia dan pengiraan dalaman

Seterusnya, keperluan yang lebih ketat diperkenalkan pada bulan April 1997 untuk mengehadkan pinjaman bank bagi membiayai pembelian saham, dan untuk membiayai pelaburan dalam sektor harta benda. Ini merupakan tindak balas terhadap kebimbangan berkaitan pemberian pinjaman bank yang berpotensi membentuk gelembung harga ekuiti dan harta benda[1], dan pada masa yang sama, kesan negatif daripada pembetulan yang mendadak dalam pasaran ini ke atas kestabilan sistem perbankan[2]. Bagi setiap sektor ini, had dikenakan terhadap bentuk dedahan kredit yang berbeza, seperti pinjaman dan pembiayaan, jaminan dan pemilikan sekuriti hutang korporat yang dikeluarkan untuk membiayai kegiatan dalam sektor harta benda dan pasaran ekuiti. Memandangkan had ini disasarkan hanya kepada sektor yang berciri spekulatif, beberapa subsektor tertentu dikecualikan. Ini termasuk pembinaan perumahan kos rendah, projek-projek pembinaan infrastruktur dan kemudahan awam, pembelian dan pembinaan bangunan dan kilang-kilang perindustrian, pembelian rumah kediaman dan harta benda komersial yang diduduki pemilik serta pembelian tanah untuk aktiviti pertanian dan perindustrian. Pada tahun 1995, had juga diperkenalkan untuk membataskan pertumbuhan pesat dalam kredit pengguna, terutama pinjaman untuk pembelian kenderaan penumpang. Pengenaan semula had-had tersebut adalah berdasarkan kejayaan langkah-langkah yang diambil sebelumnya yang berjaya mengurangkan lonjakan kredit sewa beli antara tahun 1990 hingga 1993. Pada tempoh itu, pertumbuhan kredit untuk kenderaan bermotor menjadi sederhana kepada 7.6% pada akhir tahun 1992 berbanding dengan paras tertinggi sebanyak 81% pada bulan Mei 1990.

Berikutan pelaksanaan had-had tersebut, kredit untuk sektor harta benda dan untuk pembelian saham menurun kepada 22% daripada jumlah pinjaman pada akhir tahun 1997, iaitu daripada 39% daripada jumlah pinjaman pada akhir tahun 1996. Pembiayaan untuk pembelian saham hanya meningkat sebanyak RM2.3 bilion pada separuh kedua tahun 1997, berbanding dengan RM12.2 bilion pada separuh pertama tahun 1997. Harga hartanah mendatar dan pertumbuhan tahunan dalam Indeks Harga Rumah Malaysia menjadi sederhana dengan ketara kepada 1.9% pada akhir tahun 1997 (1996: 12.9%). Ini telah mengurangkan tekanan terhadap harga harta benda yang boleh membawa kesan yang lebih buruk kepada ekonomi berikutan krisis kewangan Asia pada tahun 1998. Krisis ini seterusnya telah mengakibatkan penguncupan yang nyata dalam agregat permintaan secara keseluruhan, termasuk untuk kegiatan-kegiatan spekulatif yang menyebabkan penguncupan seterusnya dalam pinjaman bank dan penurunan harga aset kewangan. Had-had tersebut dilaksanakan sebagai sebahagian daripada pakej tindakan awal yang lebih menyeluruh[3] yang bertindak secara bersepadu.

Bank menggunakan budi bicaranya dengan membuat pelarasan yang sewajarnya terhadap had-had tersebut di mana dan bila diperlukan, untuk memastikan kesesuaian dan keberkesanan yang berterusan, di samping mengurangkan potensi kemungkiran dalam membiayai aktiviti ekonomi yang produktif. Sebagai contoh, memandangkan tahap hartanah tidak terjual yang tetap tinggi dalam subsektor tertentu, seperti hartanah mewah dan hartanah komersial, pemberian kredit untuk subsektor ini dilarang untuk sementara waktu pada tahun 1999. Had harga harta kediaman yang dikecualikan daripada had pinjaman dinaikkan kepada RM250,000 (RM150,000 sebelumnya) untuk memenuhi pertumbuhan permintaan terhadap hartanah kos sederhana, sejajar dengan tahap pendapatan dan harga rumah yang lebih tinggi. Pada masa yang sama, tekanan yang berterusan dalam segmen kredit penggunaan mendorong kepada pelarasan ke atas had margin pembiayaan untuk pembelian kenderaan penumpang daripada 75% pada tahun 1995 kepada 70% pada tahun 1997.

---

[1] Pada akhir tahun 1996, sumbangan daripada jumlah pinjaman yang diberikan kepada pasaran harta benda dan saham adalah sebanyak 39%. Harga rumah pada tahun 1996 naik sebanyak 12.9%, manakala harga saham di Papan Utama dan Kedua Bursa Saham Kuala Lumpur masing-masing meningkat sebanyak 24.4% dan 93%.

[2] Pada tahun 1997, pinjaman kepada sektor harta benda dan pinjaman untuk pembelian saham mencatatkan nisbah pinjaman tak berbayar (NPL) yang tinggi, masing-masing pada 6.3% dan 6.5%. Pada tahun 1998, nisbah ini bertambah buruk masing-masing pada 14.2% dan 23.2%.

[3] Sebagai contoh, penerbitan garis panduan untuk institusi perbankan yang memberi pinjaman kepada sektor harta benda

Pengukuhan yang berterusan dalam rangka kerja kehematan makro di Malaysia

Rangka kerja kehematan makro di Malaysia telah banyak berubah semenjak beberapa tahun yang lalu dan strategi yang diterima pakai adalah komprehensif, merangkumi pembangunan rangka kerja dan infrastruktur, peningkatan keupayaan, struktur tadbir urus dan komunikasi. Perubahan tersebut bertujuan untuk memastikan bahawa rangka kerja kehematan makro kekal dinamik dan relevan dalam menangani cabaran kini dan akan datang. Baru-baru ini, sebagai produk sampingan daripada krisis kewangan global, perdebatan antarabangsa mengenai penggunaan rejim kehematan makro untuk mengekang kitaran melampau (overshooting), serta untuk menilai, mengurus dan mengurangkan risiko penularan daripada

Jadual 1
Jenis dan penggunaan instrumen dasar kehematan makro di Malaysia

Sebelah aset	Kuantiti	• **Had pinjaman sektoral,** atau **siling pada pertumbuhan kredit** kepada sektor-sektor tertentu (1997: untuk mengekang pinjaman kepada sektor harta benda dan pembelian saham dan dana unit amanah)
		• **Sasaran pertumbuhan kredit** (1998-99: merangsang pemberian pinjaman bank)
		• **Had pelaburan** (bank Islam tertakluk kepada pendedahan maksimum untuk projek-projek pembangunan hartanah dan aktiviti pelaburan hartanah sebanyak 25% daripada modal asas yang layak)
		• **Pinjaman-kepada-nilai (LTV)** atau **had pinjaman-kepada-pendapatan**
		o 1991: Margin maksimum pembiayaan sebanyak 75% untuk pembelian kenderaan bermotor (dihapuskan pada tahun 1993)
		o 1995: LTV Maksimum sebanyak 60% untuk pembelian rumah melebihi RM150,000 dan rumah kedai melebihi RM300,000 (tidak digunakan untuk kegunaan sendiri atau menjalankan perniagaan sendiri) untuk mengekang kegiatan spekulatif
		o 1995: Margin maksimum pembiayaan sebanyak 75% untuk pembelian kereta penumpang (1997: 70%)
		• **Peruntukan kerugian pinjaman atau peraturan penilaian cagaran yang lebih ketat** untuk jenis pinjaman tertentu atau profil berisiko yang tertentu (contohnya NPL yang diwarisi, LTV yang tinggi, dll)
	Harga	• **Kawalan atas kadar pinjaman / pembiayaan**
		o Kadar lantai: untuk membendung permintaan kredit atau menangani penetapan harga yang terlalu rendah dalam persaingan yang ketat untuk memperoleh dan mengekalkan bahagian pasaran
		o Kadar siling: untuk mempengaruhi penawaran kredit dengan mengehadkan pemberian pinjaman kepada pelanggan berisiko tinggi
Sebelah liabiliti (modal dan hutang)	Kuantiti	• **Keperluan modal** – contohnya: caj modal yang lebih tinggi untuk jenis pinjaman tertentu (mengikut sektor, profil risiko, dll)
		• Di bawah **Asas 2 Basel II,** keperluan modal yang lebih tinggi dan tindakan kawalan lain boleh digunakan sekiranya institusi-institusi perbankan gagal menangani pertumpuan risiko kredit
		• **Keperluan pendanaan** (untuk mengehadkan penggunaan sumber dana yang kurang stabil contohnya had nisbah pinjaman-kepada-simpanan) (loan to deposit)
		• **Keperluan mudah tunai** (1998: untuk meningkatkan dana boleh dipinjam) (loanable funds)
	Harga	• **Kadar siling deposit** boleh digunakan untuk mengekang kemampuan institusi-institusi kewangan dalam membiayai pengembangan kredit yang pesat dengan kadar faedah deposit bank perdagangan yang tinggi untuk menarik deposit runcit dan institusi

entiti dan pasaran yang tidak dikawal selia, telah memberikan pandangan baharu dalam pelaksanaan rangka kerja dasar kehematan makro di Malaysia. Sehubungan dengan itu, Bank memberi penekanan yang ketara untuk memastikan struktur dan proses tadbir urus yang kukuh dalam pelaksanaan rangka kerja tersebut, termasuk hubungan antara fungsi kehematan makro dengan dasar monetari. Bank mengakui kepentingan penyelarasan antara rangka kerja kehematan makro, kehematan mikro dan rangka kerja dasar monetari yang berkesan untuk memudahkan pertimbangan secara holistik dan komprehensif ke atas risiko dan isu-isu yang dikenal pasti, serta perumusan dasar tindak balas yang tepat.

Selain itu, sistem kewangan yang semakin berhubung kait pada peringkat serantau juga menyaksikan penyelarasan dan perkongsian pengetahuan yang lebih besar dalam usaha untuk menguruskan isu-isu kehematan makro dan risiko penularan pada peringkat serantau. Jawatankuasa Kestabilan Kewangan dan Monetari (Monetary and Financial Stability Committee, MFSC) dan Mesyuarat Eksekutif Bank Pusat Asia Timur–Pasifik (Executives' Meeting of East Asia-Pacific, EMEAP) telah meningkatkan tahap kerjasama serantau dalam pertukaran maklumat dan pemantauan bersama ke atas impak krisis global baru-baru ini terhadap ekonomi serantau. Selain itu, Bank juga telah memupuk kerjasama serantau yang lebih erat dalam perumusan strategi keluar melalui pembentukan Kumpulan Kerja Tiga pihak (Tripartite Working Group) dengan Hong Kong Monetary Authority dan Monetary Authority of Singapore untuk merangka strategi yang terselaras untuk menamatkan jaminan penuh ke atas deposit pada akhir tahun 2010.

Keberkesanan fungsi kehematan makro Bank ini diperkukuh dengan kuasa perundangan yang komprehensif dengan penguatkuasaan Akta Bank Negara Malaysia 2009 sejak bulan November 2009. Akta ini meningkatkan keupayaan Bank dalam melakukan pemantauan kehematan makro untuk bertindak awal bagi mencegah risiko terhadap kestabilan kewangan. Yang penting ialah kuasa yang lebih luas untuk melakukan pemantauan dan tindakan penyelesaian atas entiti yang tidak dikawal selia oleh Bank tetapi berkemungkinan besar menimbulkan ancaman terhadap kestabilan kewangan, dan kuasa untuk bekerjasama dengan pihak berkuasa lain dalam negeri dan antarabangsa bagi mencapai pendekatan yang lebih makro terhadap pemeliharaan kestabilan sistem kewangan. Akta ini dan undang-undang lain yang berkaitan dengan pengawalan dan penyeliaan institusi kewangan juga memberikan kuasa dan fleksibiliti kepada Bank untuk memupuk disiplin yang tinggi melalui rangka kerja tadbir urus yang teguh bagi memastikan rejim dasar yang cukup sistematik, telus dan bertanggungjawab.

Pelaksanaan fungsi kehematan makro di dalam Bank

Terdapat satu bahagian khusus di dalam Bank yang memikul tanggungjawab melaksanakan mandat kestabilan kewangan, dan fungsi ini dilaksanakan oleh beberapa jabatan. Pada tahun 2006, satu usaha transformasi telah dilakukan untuk memudahkan pendekatan yang lebih bersepadu, holistik dan harmoni dalam melaksanakan pengawalan dan penyeliaan dan sekali gus memperkukuh fungsi memastikan kestabilan kewangan oleh Bank. Transformasi ini telah menghasilkan keputusan yang positif. Orientasi kehematan makro dan amalan pengawasan di dalam Bank semakin dipertingkatkan dengan penubuhan Jabatan Pemantauan dan Pengawasan Kewangan pada akhir tahun 2006. Jabatan ini diamanahkan untuk mengenal pasti secara komprehensif dan bersepadu ancaman-ancaman dan menyelaraskan metodologi penilaian melalui mekanisme secara bersepadu di dalam Bank dan dengan pengawal selia dalam negeri yang lain untuk memudahkan penilaian yang mapan terhadap risiko yang berpunca dari dalam negeri dan luar negeri bagi kestabilan dan fungsi sistem kewangan secara keseluruhan. Sebagai sebahagian daripada rangka kerja pemantauan keseluruhan, jabatan ini juga bekerjasama dengan pengawal selia untuk memastikan bahawa penilaian risiko telah menggabungkan dan menyepadukan kedua-dua perspektif kehematan mikro dan makro.

Penstrukturan semula bahagian kestabilan kewangan di Bank juga dilengkapi dengan pengukuhan tadbir urus dan proses. Bergantung pada sumber dan sifat ancaman atau isu yang bakal muncul, penilaian dasar kehematan makro dan saranan-saranan boleh diterajui oleh mana-mana bahagian daripada 10 jabatan pengawalan dan penyeliaan di bawah bahagian kestabilan kewangan di Bank. Isu-isu tersebut pertama sekali akan dibincangkan antara jabatan di peringkat teknikal, sebelum dilaporkan kepada Jawatankuasa Dasar Kestabilan Kewangan (Financial Stability Policy Committee, FSPC) untuk pertimbangan dan kelulusan yang diperlukan. FSPC dipengerusikan oleh Gabenor, dengan keanggotaan yang terdiri daripada Timbalan-Timbalan Gabenor dan Penolong-Penolong Gabenor tertentu yang terlibat dalam fungsi kestabilan kewangan. Sejajar dengan penguatkuasaan Akta Bank Negara Malaysia 2009, peranan dan tanggungjawab FSPC kini telah diperluas untuk meningkatkan keberkesanan rangka kerja kehematan mikro dan makro yang sedia ada. Secara khusus,

FSPC juga berfungsi sebagai forum untuk membincangkan dan memutuskan dasar kehematan makro untuk menangani risiko terhadap kestabilan sistem kewangan termasuk tindak balas dan tindakan pengawasan mikro dan langkah-langkah penyelesaian. Satu lagi penambahbaikan adalah berkenaan keputusan tentang langkah-langkah pengenaan kehematan makro pada setiap orang/institusi yang tidak dikawal selia oleh Bank. Kuasa Bank yang lebih luas dalam menghadapi risiko yang muncul dari luar lingkungan pengawalan Bank, termasuk kuasa penyelesaian, diawasi oleh Jawatankuasa Eksekutif Kestabilan Kewangan (Financial Stability Executive Committee, FSEC). FSEC dianggotai oleh Gabenor, seorang Timbalan Gabenor dan tiga hingga lima anggota yang dilantik oleh Menteri Kewangan atas syor Lembaga Pengarah Bank. FSPC, sebagai forum membuat keputusan peringkat tertinggi di Bank, juga diamanahkan untuk mengesyorkan kepada FSEC mengenai perkara-perkara yang berkaitan kestabilan kewangan, termasuk pemberian sokongan mudah tunai kepada institusi-institusi yang tidak dikawal selia oleh Bank serta penyelesaian bagi institusi-institusi tersebut.

Pendekatan pemantauan yang pandang ke hadapan ini mengutamakan penghasilan alat-alat kuantitatif yang pandang ke hadapan untuk membantu analisis secara koheren dan bersepadu sebagai sebahagian daripada rangka kerja pemantauan kehematan makro. Pada tahun 2007, Penunjuk Kelemahan Sektor Perbankan dihasilkan untuk mengukur tahap kesulitan sistem perbankan pada satu masa tertentu. Ini diikuti oleh penghasilan skor-Z dan pengubahsuaian model jarak sebelum mungkir pada tahun 2008 untuk menilai dan meramalkan tahap risiko kredit korporat. Usaha berterusan dilakukan untuk menggalakkan penggunaan analisis senario dan ujian ketahanan makro bagi memudahkan penilaian hadapan yang lebih mantap. Ini termasuk penambahbaikan dalam penilaian dinamik hubungan antara bank, potensi laluan penularan dan tahap limpahan mudah tunai dalam sistem perbankan.

Fokus juga diberikan untuk memastikan komunikasi yang berkesan berkenaan isu-isu kestabilan kewangan kepada pelbagai pihak berkepentingan. Kesimpulan daripada analisis kehematan makro Bank dimaklumkan kepada pelbagai pihak berkepentingan, termasuk bank-bank pusat lain, melalui pelbagai saluran. Sejak tahun 2007, Bank telah mula menerbitkan Laporan Kestabilan Kewangan dan Sistem Pembayaran secara tahunan yang memberi maklumat mengenai hasil daripada penilaian risiko kehematan makro dan untuk memaparkan kemunculan sumber-sumber ancaman. Penerbitan ini berupaya meningkatkan kesedaran dan pemahaman yang lebih besar mengenai isu-isu yang berkaitan dengan pemeliharaan kestabilan sistem kewangan secara keseluruhan, dan di mana perlu, untuk menggalakkan penyesuaian dalam perilaku peserta kewangan dan pasaran untuk menguruskan dengan lebih baik pengumpulan risiko sistemik. Laporan tersebut juga mengandungi pelaksanaan langkah-langkah mencegah risiko oleh Bank yang disasarkan untuk memperkuat daya tahan sistem daripada setiap ancaman terhadap kestabilan.

Pembangunan Sektor Kewangan

61 Mengekalkan Kestabilan Kewangan dan Memastikan Akses Berterusan kepada Pembiayaan

62 *Rencana: Rangka Kerja Pembiayaan Mikro Malaysia*

65 Mengukuhkan Keupayaan Institusi dan Menambah Baik Kecekapan dan Keberkesanan Operasi

66 Meningkatkan Kesalinghubungan Malaysia dengan Ekonomi Antarabangsa

67 Menambah Baik Prasarana Pembangunan Pasaran Kewangan

68 Peningkatan Kepentingan Kewangan Islam dan Malaysia sebagai Pusat Kewangan Islam Antarabangsa

70 Menggalakkan Layanan Pelanggan Secara Saksama dan Mengukuhkan Aktivisme Pengguna

71 *Rencana: Ketelusan dan Penzahiran Produk Kewangan*

74 Pembangunan Berterusan Modal Insan

75 Mengekalkan Integriti Sistem Kewangan

75 Prospek

78 *Rencana: Melindungi Kestabilan Kewangan di bawah Akta Bank Negara Malaysia 2009*

81 *Rencana: Mengubah Kedudukan Industri Insurans dan Takaful untuk Menyokong Perubahan dalam Lanskap Sosioekonomi*

84 *Rencana: Rangka Kerja Pengawalseliaan Bagi Agensi Pelaporan Kredit di Malaysia*

Pembangunan Sektor Kewangan

Berlatarkan persekitaran ekonomi yang mencabar, tumpuan Bank pada tahun 2009 adalah untuk mengekalkan kekukuhan dan integriti sektor kewangan, memastikan akses berterusan kepada pembiayaan, dan meneruskan inisiatif jangka panjang bagi meningkatkan keupayaan dan potensi pertumbuhan sektor kewangan. Langkah liberalisasi baharu diperkenalkan pada awal tahun 2009 bagi meningkatkan peranan sektor kewangan sebagai penggerak, pemacu dan pemangkin pertumbuhan ekonomi serta untuk mengukuhkan rantaian ekonomi Malaysia dengan ekonomi lain.

Mengekalkan kestabilan kewangan dan memastikan akses berterusan kepada pembiayaan

Memandangkan kesan limpahan daripada krisis kewangan global, Bank memberikan keutamaan untuk mengurangkan tekanan yang dihadapi oleh sektor korporat dan isi rumah dan memperkenalkan langkah bagi memastikan kestabilan kewangan dikekalkan sepanjang masa.

Bank mengambil langkah awalan bagi mengekalkan kestabilan kewangan dan memastikan akses berterusan kepada pembiayaan

Penurunan Kadar Dasar Semalaman dan Keperluan Rizab Berkanun pada awal tahun 2009 ke tahap terendah ialah sebahagian daripada langkah yang diambil oleh Bank untuk mengurangkan kos pinjaman bagi membantu pengguna dalam menghadapi persekitaran perniagaan dan ekonomi yang semakin mencabar. Institusi kewangan digalakkan untuk menyusun semula atau menjadualkan semula pinjaman bagi membantu peminjam, dan memberikan pelepasan atas pembayaran balik pinjaman perumahan bagi peminjam yang terjejas akibat pemberhentian pekerjaan atau pengurangan waktu kerja. Bank juga giat mengatur dialog antara institusi kewangan dengan komuniti perniagaan bagi membincangkan isu yang berkaitan dengan daya maju industri dan menangani unsur-unsur kebimbangan tentang pembiayaan daripada sektor kewangan. Ini dilengkapi oleh usaha yang diambil oleh Agensi Kaunseling dan Pengurusan Kredit (AKPK) yang mengembangkan program jangkauannya ke seluruh negara bagi menyediakan bantuan kepada individu yang mempunyai masalah kredit.

Dalam menangani kesan kelembapan ekonomi terhadap perusahaan kecil dan sederhana (PKS), Bank mengkaji semula kriteria kelayakan bagi Skim Penyelesaian Hutang Kecil (Small Debt Resolution Scheme, SDRS) bagi membolehkan lebih banyak PKS yang perniagaan mereka berdaya maju untuk mendapatkan bantuan bagi menyusun semula atau menjadualkan semula hutang masing-masing. Pada akhir tahun 2009, sebanyak 684 permohonan dengan pinjaman berjumlah RM471 juta atau 78% daripada jumlah permohonan yang diterima telah diluluskan oleh SDRS untuk penyusunan semula dan penjadualan semula. Selain itu, Bank mewujudkan Skim Jaminan Bantuan PKS berjumlah RM2 bilion pada bulan Februari 2009 bagi memastikan PKS yang berdaya maju terus mendapat akses yang mencukupi kepada pembiayaan serta pada kos yang lebih rendah. Skim ini menggunakan 80% lindungan jaminan yang disediakan oleh Credit Guarantee Corporation (CGC), dengan pembiayaan pinjaman disediakan oleh semua bank perdagangan dan bank Islam serta institusi kewangan pembangunan (IKP) tertentu. Pada akhir tahun 2009, Skim Jaminan Bantuan PKS berjumlah RM2 bilion tersebut telah digunakan sepenuhnya dan telah membantu 9,415 PKS untuk mendapatkan pembiayaan. Peranan CGC untuk membantu PKS dipertingkatkan lagi dengan penggabungan operasi ERF Sdn. Bhd. ke dalam CGC. ERF Sdn. Bhd. ditubuhkan pada tahun 1989 sebagai sebuah pusat sehenti bagi menyediakan perkhidmatan pembiayaan dan nasihat kepada PKS Bumiputera. Dengan penggabungan ini, CGC kini lebih bersiap sedia untuk menawarkan pelbagai perkhidmatan kewangan dan nasihat kepada PKS. Pada akhir bulan Disember 2009, CGC telah memberikan jaminan kredit bagi menyokong 402,867 PKS yang mempunyai pembiayaan terkumpul berjumlah RM44.9 bilion.

Bagi melengkapi usaha yang diambil oleh Bank untuk menghulurkan bantuan kepada PKS, Kerajaan turut mewujudkan Skim Jaminan Modal

Rangka Kerja Pembiayaan Mikro Malaysia

Perusahaan mikro penting bagi pertumbuhan ekonomi yang seimbang dan mampan
Perusahaan mikro merangkumi 78.7% daripada semua perniagaan di Malaysia dan menyediakan pekerjaan kepada lebih daripada 1.2 juta pekerja[1]. Lebih daripada empat per lima, iaitu 87.7% daripada perusahaan mikro berada dalam sektor perkhidmatan, yang sebahagian besarnya terlibat dalam subsektor runcit, makanan dan pengangkutan. Walaupun kecil, perusahaan mikro merupakan perniagaan yang aktif, serta mampu mengambil kesempatan untuk mengusahakan perniagaan yang tidak dapat diusahakan dengan berkesan oleh firma yang lebih besar.

Pemerkasaan kewangan melalui pembiayaan mikro
Penyediaan akses kepada pembiayaan oleh sistem perbankan formal kepada perusahaan mikro membolehkan tingkah laku kredit mereka dipantau melalui sistem maklumat kredit yang diiktiraf. Melalui sistem maklumat kredit ini, perusahaan mikro dapat menyediakan sejarah kredit dan penarafan kredit, yang membuka peluang baharu kepada mereka. Dengan penarafan kredit yang baik, perusahaan mikro dapat terus mengakses pembiayaan untuk mengembangkan perniagaan pada kadar pembiayaan yang lebih baik. Usahawan mikro mendapat perkhidmatan yang lebih baik daripada sistem kewangan formal melalui penyediaan perkhidmatan perbankan dan pembayaran secara elektronik selama 24 jam, yang dapat meningkatkan produktiviti dan kecekapan[2] serta khidmat nasihat seperti pengurusan kewangan. Khidmat nasihat tersebut kebiasaannya disediakan oleh Institusi Pembiayaan Mikro (Micro Financing Institutions, MFI) sebagai sebahagian daripada pelengkap penyelesaian pembiayaan. Sumber pembiayaan yang besar diperuntukkan oleh MFI untuk membantu perusahaan mikro membangunkan keupayaan perniagaan melalui bengkel latihan, aktiviti rangkaian hubungan dan khidmat nasihat perniagaan. Semua khidmat pembangunan yang pelbagai ini telah menyumbang ke arah peningkatan daya maju dan potensi pertumbuhan usahawan mikro.

Rangkuman kewangan dalam sistem perbankan formal turut membantu peminjam meningkatkan celik kewangan. Ini membolehkan usahawan mikro membuat keputusan kewangan yang lebih bijak, lantas menggalakkan penggunaan yang lebih berkesan bagi pelbagai jenis produk kewangan dengan cara yang selamat dan bertanggungjawab. Perusahaan mikro juga akan mempunyai akses kepada perkhidmatan baharu seperti skim insurans mikro yang menyediakan instrumen tambahan kepada perniagaan untuk menguruskan dengan lebih baik pelbagai risiko yang wujud dalam perniagaan.

Rajah 1
Nisbah Kos kepada Pendapatan Institusi Kewangan Pembiayaan Mikro (MFI) dan Bank Perdagangan Negara-negara Terpilih

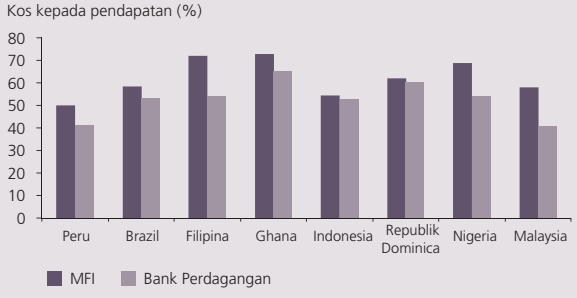

Sumber: *MIX Market Data, The Banker* (Julai 2009), Laporan Tahunan daripada Bank-bank Pusat

Pembiayaan mikro suatu usaha yang mencabar
Pengalaman global menunjukkan bahawa nisbah kos kepada pendapatan bagi MFI adalah lebih tinggi daripada nisbah bagi bank perdagangan. Hal ini disebabkan oleh ciri sedia ada pada pembiayaan mikro iaitu saiz pembiayaannya yang kecil serta lokasi pelanggan yang tidak tertumpu, dan kebanyakan daripada mereka ini berada di kawasan luar bandar dan di kawasan yang kurang mendapat perhatian. Oleh itu, MFI harus mengkhususkan lebih banyak sumber bagi menjangkau pelanggan di kawasan ini. Untuk memudahkan pelanggan mendapat perkhidmatan ini, MFI perlu mewujudkan prosedur dan proses untuk menyelaraskan

[1] Jabatan Perangkaan Malaysia, (2007) "Banci Pertubuhan dan Enterpris 2005"
[2] Bank Dunia, (2005) "Rural Finance Innovations"

permohonan kecil dalam jumlah yang banyak dan untuk memantau dan memudahkan pengeluaran dan pembayaran balik akaun pembiayaan mikro ini.

Pembiayaan mikro yang mampan di Malaysia

Malaysia diiktiraf kerana usahanya untuk mempertingkatkan akses kepada pembiayaan. Bank Dunia telah meletakkan Malaysia di tangga pertama dalam kalangan 183 negara dari segi "Mendapatkan Kredit"[3]. Pada akhir tahun 2009, terdapat 449,703 peminjam pembiayaan mikro di Malaysia dengan pembiayaan terkumpul berjumlah RM2.4 bilion diberikan melalui sistem pembiayaan formal dan agensi kerajaan.

Sebelum tahun 2006, peserta industri pembiayaan mikro sebahagian besarnya terdiri daripada agensi kerajaan yang memberikan perkhidmatan kepada golongan miskin tegar dan melalui sistem pembiayaan tidak formal. Bagi menyokong pertumbuhan perusahaan mikro melalui penyediaan akses kepada sistem perbankan formal, Majlis Pembangunan Perusahaan Kecil dan Sederhana (PKS) Kebangsaan meluluskan rangka kerja pembiayaan mikro yang mampan pada tahun 2006, yang dikenali sebagai *Pembiayaan Mikro*. Dalam menghasilkan rangka kerja ini, Bank Negara Malaysia telah mengenal pasti tiga inisiatif strategik, iaitu untuk menentukan parameter produk pembiayaan mikro yang sesuai, meningkatkan kesedaran tentang pembiayaan mikro dan menarik penyertaan institusi kewangan dalam memberikan produk dan perkhidmatan pembiayaan mikro.

Dengan adanya *Pembiayaan Mikro*, usahawan mikro mendapat akses kepada pembiayaan tanpa cagaran, yang mempunyai prosedur permohonan yang mudah, keperluan dokumentasi yang minimum, dan pemberian kelulusan dan pembayaran yang pantas bagi memenuhi keperluan pembiayaan unik usahawan mikro. Di bawah rangka kerja *Pembiayaan Mikro*, tempoh kelulusan median ialah empat hari dan tempoh pengeluaran pinjaman median pula ialah tiga hari, suatu tempoh yang nyata lebih pantas daripada pembiayaan perniagaan yang lain. Bagi menggalakkan kesedaran tentang ketersediaan dan manfaat *Pembiayaan Mikro* di seluruh negara, banyak usaha telah dilaksanakan, dan antaranya termasuk penciptaan dan peletakan logo *Pembiayaan Mikro* di premis yang menawarkan *Pembiayaan Mikro*, menghantar risalah secara mel terus kepada lebih 397,000 usahawan mikro, menyiarkan rencana di akhbar dan menyiarkan iklan di televisyen dan radio.

Sejak rangka kerja ini dilancarkan, sembilan institusi kewangan yang terdiri daripada enam institusi perbankan dan tiga institusi kewangan pembangunan telah turut serta dalam *Pembiayaan Mikro*. Dengan penyertaan aktif institusi tersebut, akses kepada pembiayaan mikro dapat diperluas menerusi lebih 1,800 pusat akses di seluruh negara. Menyedari keperluan kewangan usahawan mikro yang pelbagai, institusi kewangan ini telah menerapkan model dan strategi perniagaan yang berbeza yang memanfaatkan kekuatan dan kebitaraan (niche) institusi masing-masing. Sebilangan institusi kewangan telah menerapkan model pasaran massa, yang menyediakan pembiayaan mikro melalui rangkaian cawangannya yang sedia ada. Institusi lain, seperti Bank Rakyat, menerapkan model koperasi yang menyediakan pembiayaan mikro kepada anggotanya. Beberapa institusi pula menggunakan model rangkaian pengedar yang memanfaatkan keupayaan edaran rakan niaga strategik. Akhir sekali, dalam model monoline, operasi pembiayaan mikro yang khusus diwujudkan dengan penjenamaan dan prosesnya yang tersendiri untuk menarik minat perusahaan mikro.

Pada hujung 2009, jumlah pembiayaan terkumpul di bawah *Pembiayaan Mikro* adalah sebanyak RM616.5 juta kepada 57,403 pelanggan di sembilan institusi kewangan peserta, masing-masing mewakili pertumbuhan tahunan sebanyak 29.1% dan 27.1%. Hasil tinjauan yang dijalankan untuk mengukur prestasi perusahaan mikro selepas menerima pembiayaan mikro menyokong peningkatan keupayaan perusahaan mikro untuk menyediakan perkhidmatan kepada pasaran baharu dan

[3] Bank Dunia, (2009) "Doing Business 2010"

pelanggan. Secara khusus, hasil tinjauan menunjukkan perusahaan mikro yang telah mendapat pembiayaan mikro berupaya untuk melabur dan mengembangkan keupayaan perniagaan mereka, dan seterusnya menyumbang kepada peningkatan purata dari segi hasil dan guna tenaga masing-masing sebanyak 18.5% dan 10% setahun[4].

Melangkah ke hadapan, industri pembiayaan mikro dijangka terus berkembang dengan peningkatan pelaburan dalam teknologi dan penambahbaikan proses sedia ada yang akan menyokong jangkauan lebih meluas dan terus meningkatkan kecekapan. Dengan berkembangnya industri pembiayaan mikro, kedua-dua institusi kewangan dan institusi kewangan bukan bank akan terus meningkatkan lagi pempelbagaian perkhidmatan kewangan yang ditawarkan supaya merangkumi insurans mikro, kiriman wang, skim pemegang pajak gadai Ar-Rahnu dan pelaburan mikro, yang akan menyumbang ke arah rangkuman kewangan yang lebih menyeluruh.

[4] Berdasarkan tinjauan rambang yang dijalankan oleh institusi kewangan peserta yang mengukur peningkatan hasil dan guna tenaga 3 tahun selepas perusahaan mikro mendapat pembiayaan mikro.

Kerja berjumlah RM7 bilion untuk menyediakan kemudahan modal kerja kepada PKS. Skim Jaminan Penyusunan Semula Industri berjumlah RM3 bilion juga telah diperkenalkan pada tahun 2009 untuk memberikan insentif kepada syarikat untuk menyusun semula operasi masing-masing ke arah aktiviti tambah nilai dan penggunaan teknologi hijau. Inisiatif-inisiatif ini mencerminkan iltizam dalam menghulurkan bantuan kepada syarikat swasta untuk mengharungi waktu kesukaran, dan pada masa yang sama, menekankan objektif jangka panjang bagi meningkatkan kecekapan sektor swasta. Pada akhir tahun 2009, Skim Jaminan Modal Kerja telah digunakan sepenuhnya dan dapat membantu sejumlah 5,329 peminjam. Skim Jaminan Penyusunan Semula Industri masih dibuka sehingga 31 Disember 2010 dan pada 4 Mac 2010, skim ini telah dimanfaatkan oleh seramai 190 peminjam.

Sentimen pelabur dalam pasaran bon Malaysia terjejas ekoran prospek ekonomi yang terus lemah. Syarikat dengan penarafan gred pelaburan tidak dapat memanfaatkan pasaran bon bagi mendapatkan pembiayaan apabila para pelabur mengelak daripada mengambil risiko terhadap bon dan kertas perdagangan yang penarafan kreditnya rendah. Ini menimbulkan kesulitan kepada syarikat memandangkan lebih 50% daripada keperluan pembiayaan syarikat diperoleh daripada pasaran bon. Bagi mengekalkan keyakinan dalam pasaran bon dan memastikan syarikat yang berdaya maju terus mempunyai akses kepada pembiayaan menerusi pasaran bon, Danajamin Nasional Berhad (Danajamin) ditubuhkan sebagai penanggung insurans jaminan kewangan nasional pada tahun 2009. Matlamat Danajamin adalah untuk menyediakan penambahbaikan kredit kepada syarikat yang mempunyai perniagaan berdaya maju dan penarafan gred pelaburan untuk memperoleh dana daripada pasaran bon pada kos yang munasabah. Danajamin ditadbir urus menerusi suatu kerangka tadbir urus korporat yang ketat dan piawaian kehematan yang teguh bagi memastikan fungsi komersialnya berterusan dalam jangka sederhana dan panjang. Pada akhir bulan Februari 2010, Danajamin telah meluluskan permohonan tiga syarikat daripada sektor minyak dan gas, pembinaan dan hartanah, dan perladangan. Danajamin dijangka menjamin bon berjumlah RM700 juta yang akan diterbitkan oleh syarikat-syarikat ini yang disasarkan pada separuh pertama tahun 2010.

Sebagai suatu langkah untuk memudahkan penyusunan semula hutang syarikat, Jawatankuasa Penyusunan Semula Hutang Korporat (Corporate Debt Restructuring Committee, CDRC) memulakan semula operasinya pada bulan Julai 2009 dengan mandat yang lebih luas. CDRC pada mulanya telah ditubuhkan semasa krisis kewangan Asia dan telah berjaya menyelesaikan 57 kes. Memandangkan sektor korporat semakin bergantung pada pasaran bon bagi pembiayaan, rangka kerja CDRC diperluas untuk merangkumi penyusunan semula sekuriti hutang swasta yang dikeluarkan oleh syarikat bagi keseluruhan skim penyusunan semula berkenaan. Sejak ditubuhkan semula pada bulan Julai 2009 sehingga akhir bulan Februari 2010, CDRC telah menerima lima permohonan yang melibatkan hutang berjumlah RM941 juta. Bagi membolehkan lebih banyak syarikat mendapatkan bantuan CDRC, kriteria kelayakan pemohon disemak pada bulan Februari 2010. Di bawah kriteria yang disemak ini, syarikat dengan jumlah hutang terkumpul sebanyak RM30 juta atau lebih dengan sekurang-kurangnya dua pemiutang kewangan layak mendapat bantuan CDRC. Di samping itu, syarikat mungkin layak mendapat bantuan CDRC jika penerima telah dilantik tetapi hanya bagi aset tertentu, dan para pengarah masih menguasai operasi syarikat. CDRC juga akan membantu syarikat tersenarai yang dikelaskan sebagai PN17 atau GN3 untuk melaksanakan penyusunan semula hutang dan kewangan.

Mengukuhkan keupayaan institusi dan menambah baik kecekapan dan keberkesanan operasi

Meskipun sektor kewangan Malaysia secara keseluruhan bertambah kukuh, lebih cekap dan berinovatif, ciri dan skala krisis kewangan global luar jangkaan yang berlaku telah mencabar keupayaan institusi kewangan untuk menghadapi keadaan yang sangat tidak menentu. Kebanyakan institusi perbankan mengambil langkah awalan bagi mengukuhkan kedudukan modal menerusi usaha memperoleh modal dan rasionalisasi perniagaan bukan teras. Pada tahun 2009, sektor perbankan secara keseluruhan memperoleh kira-kira RM16.4 bilion modal, sekali gus menaikkan nisbah modal wajaran risiko kepada 14.7% (2008: 12.6%) dan nisbah modal teras kepada 13.1% (2008: 10.6%). Dengan kedudukan modal yang lebih kukuh, institusi perbankan

berada pada kedudukan yang lebih terjamin untuk memanfaatkan peluang yang terbuka apabila ekonomi pulih semula dan pasaran global menjadi stabil.

Dengan peningkatan keupayaan institusi kewangan, pengembangan serantau menjadi tumpuan utama beberapa kumpulan perbankan yang berhasrat untuk mengembangkan perniagaan di luar Malaysia dan menjadi peserta serantau. Pada tahun 2009, dua kumpulan perbankan domestik memperoleh kepentingan strategik dalam institusi kewangan asing sementara dua lagi kumpulan perbankan menerokai dua negara baharu melalui pembukaan cawangan. Usaha seperti ini memberikan peluang kepada kumpulan perbankan domestik untuk menembusi pasaran baharu, meluaskan pangkalan pelanggan dan membina francais serantau. Pada akhir tahun 2009, enam kumpulan perbankan domestik telah bertapak di 19 negara di seluruh dunia. Operasi luar negara menyumbang 16.7% daripada jumlah keseluruhan keuntungan kepada kumpulan perbankan domestik ini.

Daya tahan industri insurans adalah bukti pembangunan tersusun industri insurans dan takaful sejak beberapa tahun yang didorong oleh pelbagai inisiatif bina upaya yang dilaksanakan oleh Bank dan industri. Aset dana insurans dan pendapatan premium bersih bagi kedua-dua sektor insurans hayat dan am masing-masing mencatat pertumbuhan ketara dengan jumlah sebanyak RM150.4 bilion dan RM29.9 bilion pada tahun 2009. Industri takaful juga mencatat kemajuan memberangsangkan dengan aset dana takaful berjumlah RM12.4 bilion pada akhir tahun 2009.

Menyedari betapa perlunya para lembaga pengarah institusi kewangan meningkatkan kemahiran dan kecekapan masing-masing secara berterusan bagi membolehkan penambahbaikan kecekapan dan prestasi institusi secara keseluruhan, program Pendidikan Pengarah Institusi Kewangan (Financial Institutions Directors' Education, FIDE) diwujudkan pada tahun 2008 bagi menyediakan suatu program pendidikan berterusan yang tersusun yang direka khusus bagi pengarah institusi kewangan. Seramai 131 pengarah institusi perbankan, penanggung insurans dan pengendali takaful telah tamat program teras FIDE. Penambahbaikan terhadap program FIDE, yang didorong oleh perubahan amalan pengurusan global dan maklum balas daripada peserta, akan menyumbang ke arah pembentukan kumpulan pengarah berkelayakan yang boleh mengurus dan memandu hala tuju institusi kewangan di Malaysia.

Tahap penembusan insurans di Malaysia masih sederhana dan dengan itu, menyediakan peluang yang terbuka luas bagi pertumbuhan industri insurans. Untuk meluaskan saluran penyampaian syarikat insurans hayat dan menggalakkan kadar penembusan insurans yang lebih tinggi, syarikat insurans dibenarkan mengambil peluang daripada rangkaian cawangan bank yang luas untuk mengedarkan produk masing-masing melalui pengaturan bankasurans. Sejak beberapa tahun yang lalu, bankasurans telah meningkat menjadi satu saluran pengedaran utama bagi syarikat insurans dengan penjanaan 38.2% daripada premium baharu bagi industri insurans hayat. Dengan fleksibiliti untuk membuka cawangan baharu dan mengadakan ikatan bankasurans dengan pelbagai institusi perbankan, dan seperti yang terbukti menerusi pengalaman banktakaful yang diliberalisasikan lebih awal, potensi bagi industri insurans untuk meningkatkan jumlah hasil dan menggalakkan penembusan insurans yang lebih luas di seluruh negara adalah amat nyata.

Meningkatkan kesalinghubungan Malaysia dengan ekonomi antarabangsa

Sektor kewangan Malaysia telahpun mempunyai kehadiran peserta asing yang agak besar, yakni kira-kira 20% daripada bahagian pasaran sektor perbankan, dan dua per tiga bahagian pasaran sektor insurans dan takaful.

Malaysia terus menerapkan rancangan liberalisasi yang bertujuan meningkatkan tahap daya saing negara dan kesalinghubungan dengan ekonomi antarabangsa

Ini telah menyumbang kepada kesalinghubungan Malaysia dengan ekonomi antarabangsa, memudahkan aliran perdagangan dan pelaburan, mewujudkan peluang pekerjaan dan merangsang pembangunan produk dan perkhidmatan kewangan baharu. Bagi mengukuhkan lagi potensi

sektor kewangan sebagai penggerak, pemacu dan pemangkin pertumbuhan ekonomi dan bagi mengukuhkan lagi kesalinghubungan Malaysia dengan negara lain, Bank terus mengorak langkah dengan merangka suatu rancangan liberalisasi yang menyeluruh bagi mengejar peluang yang akan membawa manfaat bersih serta menyumbang kepada pembangunan sektor kewangan dan ekonomi Malaysia keseluruhannya. Rancangan liberalisasi berkenaan juga bertujuan untuk memperkukuh kedudukan Malaysia sebagai pusat kewangan Islam antarabangsa. Rancangan liberalisasi yang diumumkan pada tahun 2009 mempunyai pelbagai matlamat dengan tumpuan pada peningkatan peranan sektor kewangan konvensional dan Islam menerusi tiga strategi umum:

- Mengeluarkan lesen baharu kepada peserta asing yang berkelayakan yang dapat memberikan cadangan nilai yang penting kepada sektor kewangan bagi mengukuhkan keupayaan sektor tersebut untuk menjadi penggerak, pemacu dan pemangkin utama pertumbuhan ekonomi;
- Meningkatkan had ekuiti asing dalam institusi kewangan domestik yang memberikan fleksibiliti yang lebih besar dalam membentuk perkongsian strategik yang lebih kukuh bagi menggalakkan pemindahan kepakaran dan teknologi serta meningkatkan kesalinghubungan antarabangsa dan peluang perniagaan; dan
- Memberikan fleksibiliti operasi yang lebih kepada institusi kewangan sedia ada yang diperbadankan di dalam negara bagi meningkatkan potensinya untuk memainkan peranan pengantaraan yang lebih berkesan dan memperluas pencapaian produk dan perkhidmatan kepada semua segmen ekonomi, dan dengan itu menggalakkan rangkuman kewangan.

Langkah-langkah ini disusun mengikut urutan selaras dengan matlamat untuk memastikan manfaat maksimum kepada Malaysia. Usaha bina upaya institusi akan terus dilaksanakan, yang dilengkapi dengan peningkatan kepada rangka kerja pengawalan, penyeliaan dan pengawasan bagi memastikan kestabilan kewangan adalah terpelihara.

Sejajar dengan usaha liberalisasi yang umum, Bank terus menyokong inisiatif integrasi serantau, menggalakkan perkongsian strategik dan meningkatkan usaha kerjasama dengan ekonomi serantau. Lesen baharu telah dikeluarkan kepada bank perdagangan yang terbesar di Republik Rakyat China bagi menubuhkan operasi di Malaysia, sekali gus mewujudkan perkongsian dan hubungan yang lebih kukuh antara kedua-dua negara. Lesen ini dikeluarkan sebagai sebahagian daripada beberapa lesen perbankan yang terhad yang mungkin akan dikeluarkan oleh Malaysia dari masa ke masa di bawah pengaturan dua hala. Di samping itu, Bank dan People's Bank of China mewujudkan pengaturan pertukaran dua hala selama tiga tahun yang bertujuan untuk menggalakkan perdagangan dan pelaburan dua hala kedua-dua negara. Bank turut memeterai memorandum persefahaman (MoU) dengan China Banking Regulatory Commission bagi mengukuhkan kerjasama pengawalseliaan antara kedua-dua pihak berkuasa dalam penyeliaan perbankan dan dalam menggalakkan integrasi kewangan serantau. Dalam bidang penyeliaan kewangan, Bank juga terlibat secara aktif dalam rundingan untuk memeterai MoU dengan negara lain. Perkongsian sedemikian menyumbang ke arah peningkatan kerjasama dan kesalinghubungan ekonomi dan kewangan Malaysia di rantau ini.

Menambah baik prasarana pembangunan pasaran kewangan

Inisiatif pembangunan pasaran kewangan sepanjang tahun tertumpu pada usaha mewujudkan persekitaran pengawalseliaan yang diperlukan, peningkatan prasarana dan pengenalan produk baharu bagi menyokong pembangunan pasaran kewangan yang mendalam dan dinamik di Malaysia.

Bursa Suq Al-Sila merupakan platform dagangan komoditi pertama di dunia yang mematuhi prinsip Syariah

Bursa Suq Al-Sila (dahulunya dikenali sebagai Commodity *Murabahah* House) dilancarkan pada bulan Ogos 2009 sebagai platform dagangan komoditi pertama di dunia yang mematuhi prinsip Syariah bagi memudahkan jualan dan belian balik komoditi dalam urus niaga komoditi *murabahah*. Bursa terpusat berasaskan web yang menggunakan minyak sawit mentah sebagai komoditi dasarnya, berfungsi sebagai platform alternatif yang mematuhi sepenuhnya prinsip Syariah berbanding dengan komoditi lain yang

ditawarkan melalui Bursa Logam London dan broker komoditi domestik serta merupakan platform berasaskan internet yang pertama di dunia. Platform ini dijangka akan meningkatkan lagi dagangan komoditi bagi tujuan mudah tunai antara institusi kewangan Islam di Malaysia dan memudahkan urus niaga mudah tunai merentas sempadan melalui platform yang lebih cekap dari segi kos. Bagi menggalakkan pembangunan komoditi *murabahah*, liberalisasi peraturan pentadbiran pertukaran asing yang terpilih dilaksanakan bagi memudahkan pembayaran antara peserta. Walaupun Malaysia mempunyai pasaran antara bank secara Islam yang berfungsi dengan baik dan cekap, platform ini memberikan satu lagi alternatif berdaya maju bagi pengurusan mudah tunai dan meningkatkan lagi kesalinghubungan global dalam sistem kewangan Islam antarabangsa.

Rangka kerja Peniaga Utama, yang pertama kali diperkenalkan pada tahun 1989 sebagai sebahagian daripada inisiatif bagi membangunkan pasaran sekuriti hutang awam utama dan sekunder, dikaji semula pada tahun 2009 dan perubahan dibuat kepada keperluan kemasukan, kewajipan, insentif dan penilaian Peniaga Utama. Menyedari bahawa semakin pentingnya kewangan Islam dan peranan penting yang dimainkan oleh bank-bank Islam dalam aktiviti pasaran wang, kajian semula itu juga membuka jalan bagi pengenalan Sistem Peniaga Utama Secara Islam, dan dengan itu membolehkan bank-bank Islam untuk berfungsi sebagai Peniaga Utama bagi sekuriti hutang Islam yang dikeluarkan oleh Kerajaan dan Bank. Tujuan utama rangka kerja Peniaga Utama baharu ini adalah untuk memastikan bahawa institusi perbankan terus diberi insentif untuk menyertai lelongan utama dan dagangan pasaran sekunder bagi mempromosikan pasaran yang cair dan mendalam.

Peningkatan kepentingan kewangan Islam dan Malaysia sebagai pusat kewangan Islam antarabangsa

Meskipun dalam persekitaran ekonomi yang semakin mencabar, pengembangan kewangan Islam memperlihatkan daya maju dan daya tahan yang berterusan. Pada bulan Disember 2009, jumlah aset sektor perbankan Islam, termasuk IKP meningkat kepada RM303.3 bilion, yakni 19.6% daripada jumlah aset dalam sistem perbankan. Sementara itu, industri takaful mencatat peningkatan dalam bahagian pasaran daripada 7.7% kepada 7.9% daripada keseluruhan sektor insurans dari tahun 2008 hingga 2009. Sepanjang tahun, satu lesen takaful semula telah diberikan, manakala dua institusi perbankan dan tiga institusi takaful semula diberikan kelulusan untuk memulakan operasi Unit Perniagaan Mata Wang Antarabangsa.

Pada tahun 2009, Bank meneruskan usahanya untuk menggalakkan pemahaman yang jelas dan tafsiran yang konsisten mengenai kontrak Syariah dalam kewangan Islam. Inisiatif untuk membangunkan pengekodan kontrak Syariah menyeluruh yang dikenali sebagai Parameter Syariah mengukir mercu tanda penting apabila Parameter Syariah pertama bagi kontrak *murabahah* dikeluarkan pada tahun 2009. Parameter Syariah bagi *murabahah* akan menjadi sumber rujukan utama bagi institusi kewangan Islam dalam membangunkan produk dan perkhidmatan *murabahah*. Pada bulan Disember 2009, 49.4% daripada kontrak Islam disusun dalam bentuk *murabahah*, termasuk Pemesan Pembelian *Murabahah* dan *Al-Bai Bithamin Ajil*. Bank kini sedang berusaha memuktamadkan Parameter Syariah bagi kontrak selebihnya iaitu *ijarah, mudharabah, musharakah, istisna'* dan *wadiah* menjelang akhir tahun 2010. Usaha yang sama juga telah diwujudkan di peringkat serantau dengan cadangan penubuhan *Majma' Kewangan Islam Nusantara* atau MAKIN, iaitu sebuah persatuan ulama' Syariah, untuk menggalakkan pengenalpastian bersama piawaian dan prinsip-prinsip Syariah bagi rantau ASEAN.

Persatuan Institusi Perbankan Islam Malaysia turut memperkenalkan empat perjanjian seragam berasaskan *wakalah* dan *murabahah* bagi penempatan antara bank dan korporat. Perjanjian-perjanjian ini yang mengandungi prinsip piawaian yang mengawal selia urus niaga sedemikian membantu menghapuskan ketidakpastian dan memudahkan rundingan dua hala antara peserta. Beberapa institusi kewangan Islam dari Brunei, Indonesia dan United Kingdom telah bersetuju untuk menggunakan dokumen tersebut bagi urus niaga mereka.

Pembangunan modal insan dalam kewangan Islam merupakan suatu keutamaan dalam usaha untuk meletakkan Malaysia sebagai pusat kewangan Islam yang penting. Pusat Pendidikan Kewangan

Islam Antarabangsa (INCEIF) yang ditubuhkan oleh Bank pada bulan Mac 2006 bagi meningkatkan penawaran profesional berkaliber tinggi bagi menyokong pembangunan kewangan Islam telah menghasilkan kumpulan graduan Chartered Islamic Finance Professional (CIFP) yang pertama yang terdiri daripada 32 pelajar pada tahun 2009. Dengan seramai 1,423 pelajar dari 64 negara yang sedang mengikuti pelbagai program seperti CIFP, Sarjana dalam Kewangan Islam dan PhD dalam Kewangan Islam, INCEIF telah mencapai kemajuan yang memberangsangkan dalam usaha untuk meletakkan institusi tersebut sebagai sebuah pusat kecemerlangan pendidikan antarabangsa dalam kewangan Islam. Sebagai sebahagian daripada inisiatif untuk menyokong bekalan tenaga mahir dalam kewangan Islam, Bank, di bawah Dana Ilmuwan Syariah dalam Kewangan Islam menghadiahkan biasiswa berjumlah RM3.5 juta kepada 68 pelajar bagi mengikuti program CIFP secara sepenuh masa di INCEIF bermula pada bulan Jun 2009.

Bank juga menumpukan usaha untuk mengukuhkan kerjasama dua hala dan berbilang hala strategik bagi menggalakkan perkongsian global dan usaha niaga merentas sempadan dalam kewangan Islam. Pada tahun 2009, dua MoU dimeterai antara Bank dengan United Kingdom Trade and Investment (UKTI), dan Hong Kong Monetary Authority (HKMA). Matlamat utama kedua-dua MoU adalah untuk menggalakkan kerjasama kepentingan bersama dalam bidang kewangan Islam, terutamanya dalam pembangunan tenaga mahir dan kepakaran serta pemupukan dan pengukuhan rantaian perniagaan dan sokongan prasarana. Hasil daripada MoU antara Bank dengan UKTI, satu Forum Kewangan Islam Malaysia-United Kingdom (UK) diadakan pada bulan Julai 2009 yang bertujuan untuk meningkatkan interaksi perniagaan dan menggalakkan pelaburan dua hala antara UK dengan Malaysia. Dua MoU sektor swasta yang mengambil kesempatan daripada hubungan antara Malaysia dengan UK yang lebih kukuh telah dilaksanakan pada tahun ini bagi membangunkan tenaga mahir dan kepakaran dalam kewangan Islam, yakni antara INCEIF dengan Reading University, dan antara Islamic Banking and Finance Centre UK (IBFC), Cardiff University Business School dengan Institut Perbankan dan Kewangan Islam Malaysia Sdn. Bhd. (IBFIM). MoU ini menyediakan rangka kerja kerjasama dalam pertukaran sumber dan pembangunan program latihan baharu di Malaysia dan UK. Bagi melaksanakan MoU antara Bank dengan HKMA, mesyuarat kerja pertama antara Bank dengan HKMA telah diadakan pada bulan Disember 2009 dengan tumpuan pada usaha bina upaya dan pembangunan modal insan dalam kewangan Islam.

Untuk memajukan Malaysia sebagai sebuah Pusat Kewangan Islam Antarabangsa, aktiviti promosi Malaysia International Islamic Financial Centre (MIFC) tertumpu pada usaha untuk mempertingkatkan penyertaan asing dalam Sistem Kewangan Islam Malaysia termasuk daripada pusat kewangan utama di Eropah, Asia dan Timur Tengah. Satu jenama jangka panjang baharu, yakni *Bersama-sama Membentuk Kewangan Islam* (Shaping Islamic Finance Together) diperkenalkan bagi meletakkan Malaysia sebagai pusat intelektual bagi aktiviti kewangan Islam. *Bersama-sama Membentuk Kewangan Islam* ialah tawaran jenama Malaysia kepada tenaga mahir global, peserta utama, pelabur dan penerbit untuk bersama-sama membentuk masa depan kewangan Islam menerusi inisiatif MIFC, mengambil kesempatan dan memanfaatkan pengalaman Malaysia selama lebih 30 tahun dalam kewangan Islam.

Pasaran modal Islam negara mencapai mercu tanda penting pada tahun 2009 dengan terbitan ulung dan penyenaraian sukuk berdenominasi Dolar AS

Meskipun ekonomi global mengalami kegawatan dan persekitaran risiko yang meningkat, pasaran modal Islam mencapai mercu tanda penting pada tahun 2009 dengan terbitan ulung Sukuk Dolar Emas berjumlah USD1.5 bilion dan Bon Dolar Emas berjumlah USD3 bilion oleh Petroliam Nasional Berhad. Sukuk Dolar Emas disenaraikan serentak di Bursa Malaysia, Bursa Kewangan Antarabangsa Labuan dan Bursa Saham Luxembourg. Hasil sambutan hangat dan keyakinan pelabur yang kian meningkat dalam penerbitan sukuk, Sukuk Dolar Emas terlebih langganan sebanyak 6.28 kali. Penyenaraian Sukuk Modal GE berjumlah USD500 juta di Bursa Malaysia juga menaikkan status Bursa

Malaysia sebagai bursa utama dunia dari segi nilai penyenaraian program sukuk pada tahun 2009. Pembangunan dalam pasaran sukuk ini mengukuhkan kedudukan Malaysia sebagai pusat originasi sukuk dan sebuah pusat kewangan Islam antarabangsa.

Menggalakkan layanan pelanggan secara saksama dan mengukuhkan aktivisme pengguna

Pengguna perkhidmatan kewangan mempunyai peranan penting dalam mengenakan disiplin pasaran terhadap institusi kewangan, lantas menyumbang ke arah pembangunan sektor kewangan yang cekap dan berdaya saing. Oleh itu, tunggak utama dalam inisiatif pembangunan Bank adalah untuk menggalakkan amalan pasaran yang adil dan saksama oleh institusi kewangan dan meningkatkan tahap keupayaan kewangan pengguna melalui pendidikan pengguna dan program kesedaran.

Sepanjang tahun, Bank telah meningkatkan pengawasannya terhadap amalan pasaran institusi kewangan berlesen. Pemeriksaan tematik dilaksanakan dengan tumpuan pada pengenaan yuran dan caj, promosi kad kredit, penjualan produk berkaitan pelaburan dan produk berstruktur. Lawatan ke premis dan panggilan dibuat bagi menilai amalan jualan dan pemasaran institusi kewangan, termasuk kecekapan pegawai barisan hadapan dalam mempromosikan produk kewangan, dan bagi menilai keberkesanan institusi perbankan dalam memudahkan akses kepada Skim Jaminan Bantuan PKS. Aktiviti-aktiviti ini memberikan pemahaman mendalam kepada Bank untuk menangani secara proaktif kebimbangan tentang amalan pemasaran institusi kewangan. Secara keseluruhannya, penyeliaan pengendalian pasaran yang lebih intensif telah menghasilkan penambahbaikan dalam prosedur operasi industri perbankan dan insurans seperti prosedur mengenal pasti dan menyelesaikan kes penggantian polisi. Di samping itu, ekoran kajian semula iklan dan bahan promosi institusi kewangan oleh pihak Bank bagi memastikan pemakaian terma dan syarat yang adil dan telus, 22 kejadian penzahiran tidak memadai dalam iklan dan bahan promosi telah dikenal pasti dan institusi perbankan dikehendaki memperbetulkan kelemahan tersebut atau menarik balik iklan mereka.

Berkenaan yuran dan caj, tumpuan utama Bank adalah bagi memastikan yuran dan caj yang dikenakan oleh institusi kewangan adalah munasabah dan adil kepada pengguna. Dengan tahap celik kewangan yang lebih baik dalam kalangan pengguna, disiplin pasaran yang lebih ketat akan dikenakan terhadap institusi kewangan bagi memastikan yuran dan caj adalah setimpal dengan kualiti produk dan kos untuk menyediakan perkhidmatan sedemikian kepada pengguna.

Dalam usaha meningkatkan kesedaran dan keupayaan pengguna untuk membuat keputusan kewangan yang bijak, jadual perbandingan tentang yuran dan caj diperluas untuk mencakupi pindahan dana elektronik. Buku kecil tentang cara membuat aduan diterbitkan sebagai sebahagian daripada siri maklumat yang diterbitkan bagi memberikan panduan selangkah demi selangkah tentang cara memilih produk kewangan yang sesuai dan memenuhi keperluan pengguna, hak dan tanggungjawab pengguna serta mekanisme penyelesaian yang tersedia bagi mereka. Bank juga terus mengembangkan usaha jangkauannya kepada segmen penduduk yang lebih luas, termasuk penyediaan suatu program perintis pendidikan kewangan bagi kanak-kanak pekak, dan program pendidikan pengguna yang dianjurkan semasa *Minggu Kesedaran Kewangan 2009* dengan kerjasama Biro Pengantaraan Kewangan, AKPK dan Perbadanan Insurans Deposit Malaysia (PIDM). Kira-kira 30,000 pengguna menghadiri program yang dianjurkan semasa *Minggu Kesedaran Kewangan 2009* yang menunjukkan peningkatan minat pengguna dalam hal kewangan. Bank juga menerbitkan bahan bacaan *bankinginfo* terpilih dalam bentuk Braille, dan AKPK melancarkan buku *Celik Wang* (versi Bahasa Malaysia *Money Sense*) yang memberikan panduan kepada pengguna tentang cara menguruskan wang dengan bijak.

Apabila pengguna menjadi lebih arif tentang hal kewangan dan institusi kewangan menawarkan lebih banyak produk dan perkhidmatan yang canggih, adalah penting untuk membuat penzahiran yang mencukupi tentang risiko dan manfaat produk dan perkhidmatan sedemikian. Bagi menangani risiko salah jual produk kewangan, Bank mewujudkan satu rangka kerja penzahiran yang lebih konsisten dan menyeluruh bagi produk kewangan runcit, dengan menekankan ciri-ciri produk yang utama, risiko dan faedah, dan terma serta syarat utama kontrak. Rangka kerja tersebut menggariskan keperluan penzahiran am dan khusus yang

Ketelusan dan Penzahiran Produk Kewangan

Persekitaran kewangan mutakhir ini memperlihatkan ciri sektor perkhidmatan kewangan yang lebih berdaya saing, akses kepada perkhidmatan kewangan yang kian meningkat, rangkaian produk dan perkhidmatan kewangan yang lebih pelbagai, dan urus niaga kewangan yang semakin kompleks. Pertumbuhan pesat produk dan perkhidmatan kewangan, iaitu daripada perkhidmatan perbankan asas dan produk perlindungan risiko kepada produk kewangan yang lebih canggih dan kompleks, termasuk produk untuk tujuan persaraan dan pengumpulan aset, telah menuntut penambahbaikan dalam amalan pasaran. Ini merangkumi keperluan untuk memupuk keyakinan orang ramai terhadap sistem kewangan secara lestari melalui ketelusan dan penzahiran produk.

Mengurangkan risiko kepada pengguna sambil menggalakkan persaingan
Kekayaan yang bertambah mendorong pengguna untuk mencari produk dan perkhidmatan kewangan bagi meningkatkan dan juga melindungi kedudukan kewangan mereka. Dalam hal ini, kemudahan untuk mengakses lebih banyak maklumat yang relevan menjadi begitu penting bagi memudahkan pengguna membuat keputusan bijak mengikut keperluan, keupayaan menyerap risiko dan kedudukan kewangan mereka. Pengetahuan yang terhad tentang kewangan di samping kekurangan akses kepada maklumat yang relevan menyebabkan pengguna tidak dapat memahami sepenuhnya kecanggihan sesetengah produk kewangan, apatah lagi untuk memahami kos sebenar serta risiko yang mungkin dibawa oleh produk-produk tersebut. Akibatnya, pengguna terdedah kepada risiko memilih produk yang tidak sesuai dan tidak selari dengan keperluan mereka, di samping risiko yang tidak mampu ditanggung oleh pengguna. Tambahan pula, amalan jualan oleh pengantara dan kakitangan penyedia perkhidmatan kewangan yang agresif juga boleh mendorong ke arah pembelian produk yang tidak sesuai, yang kemudiannya menimbulkan pertikaian. Akhirnya, integriti penyedia perkhidmatan kewangan akan dipersoalkan. Bagi memudahkan pengguna membuat keputusan, penyedia perkhidmatan kewangan bukan sahaja bertanggungjawab memberikan maklumat yang relevan kepada mereka, bahkan penyedia perkhidmatan kewangan perlu menilai situasi pelanggan bagi memastikan produk kewangan yang ditawarkan menepati keperluan mereka.

Oleh itu, penzahiran dan ketelusan produk yang mencukupi dan berkesan boleh mendorong pengguna menjadi lebih aktif dalam melindungi kepentingan mereka, sekali gus memupuk disiplin pasaran dalam kalangan penyedia perkhidmatan kewangan. Dalam jangka sederhana, aktivisme pengguna yang berterusan akan memacu pasaran menjadi lebih cekap dan berinovasi, yang dapat memenuhi kehendak pengguna dan merangsang persaingan yang sihat. Dengan demikian, penyedia perkhidmatan kewangan akan terdorong untuk menawarkan produk dan perkhidmatan yang lebih baik dan kos efektif kepada pengguna. Penawaran produk yang lebih pelbagai pada harga yang kompetitif akan menarik penyertaan yang lebih meluas dalam kalangan penduduk, seterusnya menyumbang kepada peningkatan rangkuman kewangan yang memberi manfaat ekonomi secara keseluruhannya.

Peningkatan standard penzahiran
Menyedari akan kepentingan penzahiran yang mencukupi dan berkesan terhadap para pengguna khasnya dan penyedia perkhidmatan kewangan amnya, baru-baru ini Bank telah mengeluarkan Garis Panduan Mengenai Ketelusan dan Penzahiran Produk (Garis Panduan). Garis Panduan ini meningkatkan piawaian penzahiran produk kewangan runcit dengan matlamat untuk menyokong keputusan bijak yang dibuat oleh pengguna melalui penzahiran yang bermakna dan tepat pada masanya.

Ketelusan dan penzahiran hanya diakui sebagai alat perlindungan pengguna yang berkesan jika pengguna dapat memahami maklumat yang disediakan untuk menilai kesesuaian produk dan membuat perbandingan produk sebelum pembelian. Oleh itu, bagi memastikan maklumat yang tersedia lebih bermakna, maklumat yang mencukupi dan relevan untuk pengguna perlulah seimbang

dengan keperluan untuk memastikan maklumat yang disediakan jelas dan senang difahami. Memandangkan maklumat berlebihan kurang produktif, bahkan boleh mengelirukan pengguna dan menghalang pengguna daripada membuat keputusan yang tepat, penzahiran hendaklah tertumpu pada maklumat utama yang relevan dan penting bagi memudahkan pengguna membuat keputusan. Selain penzahiran jenis-jenis maklumat, bentuk penyampaian maklumat tersebut juga memainkan peranan bagi meningkatkan pemahaman pengguna. Bentuk penyampaian yang tersusun, yang dapat menduga proses pemikiran pengguna, memudahkan pengguna meneliti maklumat dan memahami kepentingan maklumat tersebut ketika menggunakannya dalam membuat keputusan.

Berdasarkan pertimbangan ini, Garis Panduan tersebut menyediakan kedua-dua prinsip pendedahan sama ada yang bersifat umum atau khusus, yang perlu dipatuhi oleh penyedia perkhidmatan kewangan. Bagi memastikan penzahiran yang bermakna, di samping memudahkan pengguna membuat keputusan, Garis Panduan ini menghendaki penyedia perkhidmatan kewangan menzahirkan maklumat penting dan relevan (termasuk terma dan syarat utama) tepat pada masanya, jelas serta ringkas dan padat. Selain prinsip penzahiran umum ini, Garis Panduan ini juga menetapkan keperluan penzahiran yang bersifat khusus, iaitu daripada produk perbankan konvensional dan perbankan Islam, insurans dan takaful kepada instrumen pembayaran, serta khidmat kiriman wang.

Menyedari betapa penzahiran maklumat yang bermakna juga merangkumi penzahiran yang tepat pada masanya, Garis Panduan tersebut menetapkan bahawa penzahiran maklumat yang relevan perlu dibuat bagi setiap satu daripada tiga peringkat pemeteraian kontrak kewangan, iaitu peringkat prakontrak, semasa pemeteraian kontrak dan sepanjang tempoh kontrak. Penzahiran maklumat sedemikian memastikan hanya bahagian maklumat yang mudah diurus dizahirkan bagi mengelakkan pengguna daripada dibebani maklumat yang berlebihan. Satu lagi keperluan utama dalam Garis Panduan ini ialah keperluan untuk menyediakan lembaran penzahiran produk oleh penyedia perkhidmatan kewangan kepada bakal pelanggan. Bagi memudahkan proses perbandingan produk sebelum pembelian, format dan jenis maklumat pada templat penzahiran produk telah diseragamkan untuk seluruh industri. Antara maklumat yang perlu dizahirkan dalam lembaran penzahiran produk ialah ciri-ciri penting produk, terma dan syarat utama produk, fi dan caj, risiko utama yang berkaitan dengan produk dan pengumuman penting atau pernyataan amaran tentang produk kewangan.

Garis Panduan ini turut memberi penekanan pada penggunaan bahasa yang jelas dan mudah difahami dalam kontrak, perjanjian dan dokumen polisi supaya maklumat dapat disampaikan dengan bersahaja dan difahami. Ini membolehkan pengguna memahami hak dan tanggungjawab kontraktual mereka masing-masing dengan lebih baik. Bagi produk dan perkhidmatan kewangan yang lebih kompleks, penyedia perkhidmatan kewangan perlu memastikan bahawa keterangan produk adalah benar-benar jelas bagi meningkatkan pemahaman pengguna terhadap produk dengan memberi contoh-contoh yang sesuai, jika perlu.

Pelanggan yang menuntut penyelesaian undang-undang

Kehendak pengguna juga cepat berubah seiring dengan peningkatan tahap kesedaran serta pertambahan kekayaan dan kemewahan. Kesannya, pengguna kini menuntut pilihan produk yang lebih baik, ketelusan dan penzahiran yang lebih bermakna serta amalan penyedia perkhidmatan kewangan yang lebih berorientasikan pengguna. Dengan meningkatnya kesedaran pengguna tentang hak dan tanggungjawab mereka, pengguna lebih yakin untuk mempertahankan hak mereka untuk menyelesaikan pertikaian melalui proses undang-undang. Ini terbukti, dalam satu kes mahkamah baru-baru ini berhubung dengan had liabiliti pelanggan dalam satu transaksi kad kredit yang dibuat secara tidak sah. Ini memberi petanda bahawa penyedia perkhidmatan kewangan perlu lebih peka mengenal pasti, menilai dan mengurangkan risiko yang berkaitan dengan ciri-ciri produk dan kaedah pemasarannya. Ini termasuk keperluan untuk meningkatkan penzahiran produk dan perkhidmatan supaya tidak terdedah kepada risiko reputasi dan undang-undang.

Jangkaan terhadap penyedia perkhidmatan kewangan
Peningkatan kuasa dalam kalangan pengguna turut meningkatkan jangkaan terhadap penyedia perkhidmatan kewangan untuk menerapkan amalan kendalian perniagaan yang lebih baik, termasuk piawaian penzahiran dalam budaya perniagaan mereka dengan disokong oleh pemantauan lembaga pengarah dan pengurusan kanan. Model perniagaan penyedia perkhidmatan kewangan perlu disokong oleh rangka kerja yang kukuh, yang mengutamakan layanan adil kepada pengguna dengan respons yang proaktif terhadap keperluan pelanggan yang berubah-ubah. Ciri-ciri produk perlu mengambil kira keperluan dan kepentingan pelanggan dan pengedaran produk dan perkhidmatan perlu dilakukan dengan teliti bagi mengurangkan risiko kesilapan jualan dan risiko reputasi. Penyedia perkhidmatan kewangan hendaklah memastikan bahawa sistem pemantauan dan kawalan yang sesuai perlu wujud terlebih dahulu sebelum sebarang produk diperkenalkan di pasaran. Ini termasuk latihan yang bersesuaian untuk kakitangan pemasaran.

Penghakiman mahkamah baru-baru ini berhubung dengan kes-kes *Al-Bai Bithaman Ajil* juga menguatkan tanggapan peri pentingnya dokumen undang-undang untuk urus niaga kewangan Islam disediakan dengan teratur. Ini bertujuan untuk memastikan keperluan konsep-konsep asas Syariah yang diterima pakai dalam kontrak mudah difahami oleh pelanggan. Di samping itu, penyedia perkhidmatan kewangan perlu mewujudkan kawalan dalaman yang secukupnya bagi memastikan proses-proses yang perlu dipatuhi di bawah Syariah dilaksanakan sepenuhnya bagi mengurangkan risiko dicabar di mahkamah.

Tanggungjawab yang dipikul oleh penyedia perkhidmatan kewangan untuk mencapai piawaian penzahiran yang diharapkan akan diperkukuh oleh Bank melalui pengawasan penyeliaan yang rapi. Bagi penyedia perkhidmatan kewangan yang gagal mencapai tahap piawaian penzahiran tertentu, Bank akan mengambil tindakan penyeliaan yang wajar, termasuk kemungkinan dikenakan keperluan yang lebih ketat sebelum mereka membuat penawaran produk baharu kepada pengguna, dan juga penarikan balik produk.

Kesimpulan
Piawaian ketelusan dan penzahiran yang berkesan dapat merangsang amalan pasaran yang baik dan meningkatkan keyakinan pengguna. Ini penting bagi menjadikan sektor kewangan berdaya tahan, cekap dan mampan. Keperluan untuk meningkatkan tahap keupayaan kewangan pengguna Malaysia adalah sama pentingnya. Pengguna juga perlu memikul tanggungjawab yang lebih besar berhubung dengan pengurusan kewangan peribadi mereka. Semua ini akan membina asas yang kukuh terhadap keutamaan dan aktivisme pengguna untuk dilaksanakan secara berkesan.

bertujuan untuk menambah baik parameter asas yang mengawalselia penzahiran produk.

Saluran sedia ada turut dipertingkatkan bagi membolehkan pengguna mendapat khidmat nasihat dan membangkitkan isu dan aduan tentang hal kewangan. Pembekal perkhidmatan kewangan dikehendaki mematuhi beberapa keperluan mandatori dan menerima pakai amalan terbaik bagi pengendalian aduan berkesan di bawah garis panduan baharu tentang pengendalian aduan. Sejak penubuhannya pada bulan Julai 2008, Pusat Hubungan Bersepadu Bank telah mengalami peningkatan ketara kira-kira 90% dalam bilangan pelanggan yang mendapatkan perkhidmatannya. Daripada 253,801 pelanggan yang mendapatkan perkhidmatannya, 244,882 adalah berkaitan dengan pertanyaan dan nasihat kewangan, manakala 8,919 merupakan kes perbankan dan insurans yang rumit yang memerlukan perbincangan, bantuan dan resolusi. Pusat ini menyelesaikan 84% atau 7,493 kes rumit pada tahun 2009. Bank juga menerima sebanyak 531 kes daripada PKS khususnya berkaitan dengan akses kepada pembiayaan pada tahun 2009. Berikutan perbincangan yang diadakan dan pemantauan oleh Bank, 92% atau 490 kes diselesaikan dengan berkesan. Ini telah mendorong PKS untuk terus mendapatkan akses kepada pembiayaan, walaupun dalam persekitaran yang lebih mencabar. Trend menaik dalam bilangan individu dan perniagaan yang mendapatkan maklumat dan bantuan adalah antaranya disebabkan peningkatan promosi dan peluasan saluran penyelesaian di Bank. Pada tahun 2009, Bank menambah pusat khidmat awam BNMLINK (Bank Negara Malaysia Laman Informasi Nasihat dan Khidmat) di cawangan-cawangan di Kota Kinabalu, Kuching dan Kuala Terengganu bagi menggalakkan khidmat nasihat kewangan kepada orang ramai dan perniagaan, sekali gus menambah pusat BNMLINK kepada enam pusat di seluruh negara. Bagi melengkapkan usaha ini, Bank juga memperkenalkan khidmat pesanan teks ringkas bagi membuat pertanyaan, membuat aduan, mendapatkan alamat surat-menyurat dan butiran Bank, dan mencari maklumat tentang cara mendapatkan laporan kredit. Sejak pelancarannya pada bulan November 2009, Bank telah menerima dan melayan 489 pesanan teks ringkas daripada pelanggan.

AKPK juga membuka dua cawangan baharu di Alor Setar dan Kota Bharu sepanjang tahun 2009, sekali gus menambah bilangan cawangan di seluruh negara kepada 11. Pada akhir tahun 2009, AKPK telah memberikan khidmat kaunseling kredit kepada 110,452 pelanggan. Daripada jumlah ini, 29,399 pelanggan dengan hutang berjumlah RM2.88 bilion telah menerima bantuan di bawah Program Pengurusan Hutang.

Pembangunan berterusan modal insan

Sejajar dengan tumpuan utama Bank untuk mengukuhkan pembangunan modal insan dalam sektor kewangan, Bank meneruskan usahanya bagi meningkatkan peranan dan keberkesanan platform institusi yang diwujudkan untuk matlamat ini. Institut Kewangan Asia (Asian Institute of Finance, AIF) (dahulunya dikenali sebagai Pusat Pendidikan Perkhidmatan Kewangan) beroperasi sepenuhnya pada tahun 2009. Institut ini menyediakan platform bagi inisiatif bersepadu dalam pembangunan modal insan dalam sektor kewangan. Salah satu keutamaan AIF adalah untuk meningkatkan keupayaan institut latihan industri perkhidmatan kewangan, yakni Institut Bank-bank Malaysia, IBFIM, Institut Insurans Malaysia dan Perbadanan Pembangunan Industri Sekuriti bagi memenuhi keperluan pembangunan semasa industri dan bagi bertindak balas secara proaktif terhadap landskap kewangan yang berubah dengan pesat yang akan meletakkan tuntutan yang lebih pada kemahiran profesional kewangan. Bagi mencapai tujuan ini, industri perbankan, insurans dan perkhidmatan kewangan Islam bersetuju untuk menyumbangkan sumber kewangan yang besar bagi menyokong usaha institut-institut latihan dan ini dilengkapkan dengan sumbangan yang setara oleh Bank. AIF juga telah menubuhkan sebuah pusat pengurusan risiko dan pusat penyelidikan dan penerbitan yang akan menawarkan program pengurusan risiko bagi sektor kewangan dan menjalankan penyelidikan kewangan gunaan bagi meningkatkan kualiti program yang masing-masing ditawarkan oleh AIF dan institut latihan.

Sejak pelancaran Program Meningkatkan Tenaga Mahir dalam Sektor Kewangan (Financial Sector Talent Enrichment Programme, FSTEP) pada tahun 2007 bagi melatih dan menyediakan graduan berkaliber tinggi untuk menceburi industri perkhidmatan kewangan, sejumlah 785 peserta telah mendaftar diri dalam program tersebut, dengan 604 peserta berjaya menamatkan program, dan 79 peserta lagi kini

sedang menjalani latihan semasa kerja dalam pelbagai institusi kewangan. Hampir kesemua graduan FSTEP telah ditawarkan peluang pekerjaan dalam sektor kewangan, sekali gus mencerminkan kejayaan program tersebut. Bagi meningkatkan lagi FSTEP, pendekatan 'skim prapemilihan' diterima pakai pada tahun 2009. Pendekatan ini membolehkan institusi kewangan untuk melibatkan diri secara proaktif dalam pemilihan peserta FSTEP dan mempercepat proses pengambilan oleh institusi kewangan. Sebuah Jawatankuasa Jaminan Kualiti juga ditubuhkan bagi meningkatkan kualiti keseluruhan program FSTEP. Jawatankuasa Jaminan Kualiti kini sedang mengkaji semula sukatan pelajaran dan penyampaian program bagi memenuhi keperluan semasa industri perkhidmatan kewangan.

Mengekalkan integriti sistem kewangan

Pada tahun 2009, rangka kerja Pencegahan Pengubahan Wang Haram dan Pembanterasan Pembiayaan Keganasan (Anti-Money Laundering and Counter Financing of Terrorism, AML/CFT) dipertingkatkan lagi melalui tiga inisiatif utama, iaitu memperluas skop kesalahan yang boleh disiasat di bawah Akta Pencegahan Pengubahan Wang Haram dan Pencegahan Pembiayaan Keganasan 2001 (AMLATFA), menambah baik tahap pematuhan dalam kalangan institusi pelapor, serta mengukuhkan usaha sama dan kerjasama di antara agensi penguatkuasaan domestik dan antarabangsa. Kesalahan predikat baharu dimasukkan pada tahun 2009 yang memperluas skop kesalahan yang boleh disiasat di bawah AMLATFA bagi mencakupi pemerdagangan manusia, pertukaran wang haram, dagangan mata wang asing haram, dan kesalahan tambahan yang berkaitan dengan rasuah, peras ugut, jenayah pecah amanah dan pemalsuan. Kemasukan kesalahan predikat baharu ini yang menambah jumlah kesalahan predikat kepada 245, juga membolehkan institusi pelapor untuk melaporkan urus niaga meragukan yang berkaitan dengan skop aktiviti jenayah yang lebih luas. Peningkatan rangka kerja perundangan dilengkapi oleh kempen kesedaran AML/CFT yang sedang berjalan dalam kalangan institusi pelapor serta menyediakan sebilangan sesi maklum balas yang disasarkan dan melakukan pemeriksaan di premis institusi pelapor terpilih. Bagi menyiasat secara berkesan jenayah bersindiket yang melanggar sebilangan peruntukan di bawah perundangan berlainan, beberapa operasi bersama dengan agensi penguatkuasaan undang-undang telah dijalankan, terutamanya yang membabitkan peminjaman wang haram, pertukaran wang haram atau pengiriman wang haram, pengambilan deposit haram, skim pelaburan haram dan aktiviti pengedaran dadah. Pendekatan ini membolehkan penggemblengan sumber penyiasatan dalam kalangan agensi penguatkuasaan undang-undang dan dapat mengurangkan masa siasatan keseluruhan.

Memandangkan trend jenayah merentas sempadan yang kian meningkat, usaha untuk memperluas rangkaian antarabangsa negara dengan mewujudkan kerjasama yang lebih erat dengan penganalisis maklumat risikan kewangan pada peringkat antarabangsa telah diperhebat. Bank telah memeterai MoU dengan agensi sejawatnya di lapan negara di Asia dan Eropah berkenaan dengan pertukaran maklumat risikan kewangan, menjadikan jumlah MoU yang ditandatangani sehingga kini kepada 28.

Malaysia terus menunjukkan iltizam yang kuat untuk mematuhi piawaian antarabangsa mengenai ketelusan dan pertukaran maklumat bagi mengekang aktiviti haram. Malaysia menyokong usaha pematuhan piawaian ini dengan menandatangani perjanjian perdagangan antarabangsa dengan rakan perjanjian dan meminda undang-undang domestik. Malaysia berada dalam 'Senarai Putih' yang dikeluarkan oleh Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD). Pencapaian ini memberikan petanda baik bagi mengekalkan keyakinan, daya saing dan daya penarik keseluruhan Malaysia.

Prospek

Walaupun ekonomi global kian pulih, persekitaran luaran dijangka kekal tidak menentu pada tahun mendatang. Walau bagaimanapun, pembaharuan yang dilaksanakan selama beberapa tahun ini dan langkah penstabilan yang dilaksanakan pada tahun 2009 membolehkan sektor kewangan untuk kekal berdaya tahan dan menyokong keperluan ekonomi. Bagi merealisasikan wawasan negara untuk menjadi ekonomi berpendapatan tinggi dan mencapai status ekonomi maju menjelang tahun 2020, sektor kewangan mempunyai peranan penting bagi menyokong peralihan berkenaan. Bagi

mencapai tujuan ini, satu rangka tindakan baharu bagi industri kewangan sedang dirangka, dengan matlamat untuk meningkatkan peranan sektor kewangan sebagai penggerak, pemacu dan pemangkin pertumbuhan ekonomi, dengan keupayaan yang dipertingkatkan untuk menyumbang secara berkesan kepada proses transformasi ekonomi.

Satu rangka tindakan baharu bagi sektor kewangan sedang dirangka bagi merealisasikan wawasan negara untuk mencapai status ekonomi maju menjelang 2020

Rangka tindakan tersebut bertujuan membangunkan sektor kewangan yang lebih kukuh dan stabil yang memberikan perkhidmatan terbaik kepada Malaysia, iaitu berdaya saing, dinamik dan inklusif, serta memberikan perkhidmatan yang menyeluruh dan berkualiti kepada semua lapisan masyarakat. Rangka tindakan ini bertujuan untuk meletakkan sektor kewangan Malaysia dalam kedudukan terbaik bagi mengambil kesempatan terhadap daya perubahan yang berkaitan, termasuk perubahan demografi, ciri-ciri dan keperluan kewangan isi rumah dan perniagaan Malaysia, landskap kawal selia, integrasi ekonomi dan kewangan yang lebih mendalam serta kemajuan terkini dalam teknologi maklumat dan komunikasi.

Satu lagi mercu tanda penting pada masa hadapan ialah kajian semula yang sedang dijalankan terhadap perundangan sedia ada yang mengawal selia institusi dan pengantara kewangan. Manakala Akta Bank Negara Malaysia 2009 yang baharu mengukuhkan mandat Bank untuk memelihara kestabilan monetari dan kewangan, penambahbaikan kepada perundangan yang disyorkan itu akan memperjelas lagi kuasa Bank, dan menyokong rejim kawal selia dan penyeliaan yang berbeza yang dapat mencapai mandat yang diberikan kepada Bank dengan sebaik mungkin, termasuk menggalakkan sebuah sektor kewangan yang sihat, progresif dan inklusif. Kajian semula itu juga akan memperkukuh penekanan yang diberikan kepada pengawasan lembaga pengarah yang berkesan dan struktur serta proses tadbir urus yang kukuh kerana lebih fleksibiliti diberikan kepada institusi yang diurus dengan baik. Suatu pertimbangan penting dalam kajian semula tersebut adalah untuk menggalakkan persekitaran berasaskan pasaran yang membolehkan para peserta berkembang maju dan membuat pembaharuan, sementara mengekalkan perlindungan dengan kuasa perundangan yang mencukupi bagi membolehkan Bank memastikan kestabilan kewangan terpelihara sepanjang masa.

Kajian semula terhadap skim pencen sedia ada dan kajian holistik bagi sektor insurans am, khususnya perniagaan insurans motor kini sedang dijalankan

Inisiatif pembaharuan skim pencen sedang dilaksanakan oleh Kerajaan. Inisiatif tersebut bertujuan untuk menambah baik sistem pencen di Malaysia, memberi perlindungan terhadap risiko kemiskinan semasa usia tua dan menstabilkan keupayaan perbelanjaan dari alam pekerjaan hingga persaraan. Sektor kewangan mempunyai peluang untuk memainkan peranan penting dalam penyediaan produk persaraan dan memudahkan pembangunan suatu sistem pencen yang mantap sebagai jaringan keselamatan kewangan utama bagi rakyat Malaysia.

Dalam sektor insurans, penyahkawalseliaan kadar dan komisen secara progresif akan diusahakan bagi menggalakkan persaingan dan inovasi. Satu skim bagi perlindungan insurans motor asas bagi kecederaan badan dan kematian pihak ketiga sedang dirumus, yang bertindak sebagai pemangkin bagi pembaharuan yang sedang berjalan dalam sektor insurans am dan takaful am. Pembaharuan tersebut akan mempunyai implikasi terhadap strategi perniagaan syarikat insurans dan pengendali takaful dan pendekatan masing-masing kepada pengurusan risiko. Usaha ini akan dilengkapi dengan kajian semula secara holistik terhadap amalan insurans motor dan prasarana sokongan bagi meningkatkan amalan pengunderaitan dan memperbaiki pengurusan tuntutan secara ketara. Beberapa kumpulan yang terdiri daripada peserta industri telah dibentuk

untuk mengkaji isu-isu ini dan mengesyorkan peralihan yang sesuai kepada persekitaran pengendalian yang lebih cekap dan berkesan, sementara menambah baik amalan dalam seluruh rantaian nilai sektor insurans motor. Usaha juga sedang diambil untuk mewujudkan sistem pampasan insurans yang lebih efektif bagi meningkatkan perlindungan kewangan sedia ada untuk pemegang polisi syarikat insurans dan pengendali takaful. Sistem ini akan menyumbang kepada kestabilan kewangan melalui penggalakan amalan pengurusan risiko yang mantap oleh penanggung insurans.

Dari segi pengguna, usaha berterusan ke arah mempertingkatkan tahap celik kewangan akan diperteguh dengan inisiatif untuk mengukuhkan saluran bagi penyelesaian masalah pengguna. Pewujudan *ombudsman* kewangan dan ketelusan produk yang lebih baik, terutamanya dari segi penentuan harga, komisen, yuran dan caj akan dilaksanakan.

Apabila integrasi serantau bertambah rancak, didorong oleh aliran perdagangan dan pelaburan yang lebih besar, sektor kewangan Malaysia berada dalam kedudukan yang baik untuk mendapat manfaat daripada peluang-peluang yang terhasil daripada perkembangan ini. Kelebihan daya saing Malaysia dalam kewangan Islam akan diperkukuh apabila Malaysia berkembang menjadi sebuah pusat antarabangsa bagi kewangan Islam. Melangkah ke hadapan, potensi sektor kewangan untuk menjadi penggerak, pemacu dan pemangkin pertumbuhan ekonomi utama akan diperkukuh, dengan peningkatan setara kepada rangka kerja pengawalan dan penyeliaan bagi menyokong pertumbuhan dan pembangunan sektor kewangan yang teratur.

Melindungi Kestabilan Kewangan di bawah Akta Bank Negara Malaysia 2009

Akta Bank Negara Malaysia 2009 (Akta) memperjelas dengan nyata mandat kestabilan kewangan Bank dan fungsi utamanya. Peruntukan kestabilan kewangan dalam Akta menggambarkan pengalaman-pengalaman Bank dalam menangani banyak isu dan cabaran dalam usaha memelihara kestabilan sistemik, mengambil kira perkembangan semasa dan jangkaan perkembangan masa depan dalam persekitaran domestik dan global.

Pentakrifan mandat kestabilan kewangan yang nyata
Akta mengiktiraf mandat kestabilan kewangan Bank secara eksplisit. Dalam melaksanakan mandat kestabilan kewangannya, Bank diamanahkan dengan tanggungjawab untuk mengawal dan menyelia institusi kewangan di bawah kawal selianya, mengawasi pasaran wang dan pertukaran asing, mengawasi sistem pembayaran serta menggalakkan sistem kewangan yang kukuh, progresif dan terangkum. Memandangkan elemen yang menyumbang kepada atau menjejaskan kestabilan sistemik sangat pelbagai, penentuan takrif kestabilan kewangan yang komprehensif sememangnya mencabar. Mandat kestabilan kewangan dalam Akta ditakrif dari segi risiko-risiko terhadap kestabilan kewangan, iaitu risiko-risiko yang (i) mengganggu atau berkemungkinan mengganggu proses pengantaraan kewangan, termasuk kelancaran fungsi pasaran wang dan pasaran pertukaran asing, (ii) menjejaskan atau berkemungkinan menjejaskan keyakinan orang awam terhadap sistem kewangan ataupun kestabilan sistem kewangan. Pendekatan ini memberi Bank fleksibiliti untuk bertindak balas terhadap keadaan tidak terduga yang mungkin tidak dinyatakan dalam takrif kestabilan kewangan yang terbatas. Parameter ini juga memberi pencetus tertentu pada Bank untuk menggunakan kuasanya di bawah Akta secara konsisten dalam keadaan yang berbeza untuk memastikan bahawa tindakan tersebut hanya diambil demi memelihara kestabilan kewangan.

Skop pemantauan dan pengawasan yang lebih menyeluruh untuk mempermudahkan dasar pengurangan awal risiko
Untuk mengelakkan atau mengurangkan risiko terhadap kestabilan kewangan, Bank perlu diberikan kuasa untuk bertindak dengan awal dan tegas, terutamanya dalam keadaan di mana peningkatan risiko sistemik yang berpotensi menggugat kestabilan dapat dijangka, tetapi tidak semestinya berpunca daripada institusi atau sektor di bawah skop pengawalseliaan Bank. Entiti yang tidak dikawal selia oleh Bank semakin saling berhubungan dengan institusi-institusi kewangan yang penting kepada proses pengantaraan dan mungkin mempunyai peranan yang lebih besar dalam sistem kewangan pada masa depan. Oleh itu, akses kepada maklumat relevan pada masa yang tepat adalah amat penting. Oleh yang demikian, Akta memberi Bank keupayaan untuk mengumpul, menilai dan memantau maklumat penting menerusi peruntukan yang komprehensif, justeru memungkinkan pelaksanaan pemantauan dan pengawasan yang lebih berkesan dan holistik, merangkumi institusi dan pasaran yang tidak dikawal selia dalam sistem kewangan, tepat pada masanya. Sekiranya keadaan sedemikian timbul, Bank akan dapat mengambil tindakan intervensi yang perlu dan mengambil langkah penyelesaian untuk mengurangkan risiko yang berpunca daripada entiti yang dikawal selia oleh Bank dan juga entiti yang tidak dikawal selia berdasarkan suatu set parameter yang ditakrifkan dengan jelas.

Kuasa intervensi dan penyelesaian yang ditambah baik untuk menghindar, menangani dan menyelesaikan krisis sistemik
Ketika sistem kewangan dalam negeri menjadi lebih bersepadu dengan pasaran kewangan serantau dan global, keupayaan Bank untuk bertindak balas dengan pantas bagi menangani dan menyelesaikan krisis secara teratur adalah sangat penting untuk mengelakkan gangguan terhadap proses pengantaraan kewangan dan juga ekonomi. Krisis masa lalu memperlihatkan bahawa kuasa yang berkesan dan meluas dalam memelihara kestabilan kewangan merupakan faktor penentu yang penting dalam memastikan penyelesaian yang teratur bagi krisis atau institusi bermasalah yang boleh menimbulkan eksternaliti negatif yang besar terhadap kestabilan sistemik. Pengalaman

daripada krisis lalu juga menunjukkan bahawa kepantasan dan keberkesanan langkah penyelesaian krisis akan memelihara fungsi pengantaraan kewangan, mengurangkan kerugian kepada sistem kewangan, melindungi kepentingan awam dan menggalakkan keyakinan terhadap sistem kewangan. Dengan objektif jelas untuk meminimumkan kos hakiki kepada sistem kewangan dan ekonomi, Akta menginstitusikan pencetus yang nyata serta suatu set instrumen dasar intervensi dan penyelesaian krisis yang lebih fleksibel untuk menangani institusi atau pasaran bermasalah dengan cepat dan berkesan. Pengembangan pantas hubungan rentas sektor dan rentas sempadan menandakan skop yang lebih luas bagi penularan kewangan dan menekankan pentingnya dasar tindak balas yang terselaras antara agensi yang berlainan. Dalam hal ini, Akta memperuntukkan aturan penyelarasan dan kerjasama dengan pihak berkuasa penyeliaan yang lain di peringkat nasional dan juga antarabangsa.

Kuasa untuk mengurangkan atau menghindarkan risiko sistemik yang berpunca daripada institusi yang tidak berdaya maju

Akta mengukuhkan lagi keupayaan Bank untuk mengambil tindakan awal bagi mengurangkan risiko terhadap kestabilan kewangan yang berpunca daripada kegagalan institusi yang tertentu. Dalam hal ini, Bank diberikan kuasa di bawah Akta untuk mengeluarkan arahan bertulis kepada pihak berkenaan supaya mengambil langkah pembetulan wajar yang perlu untuk memelihara kestabilan sistemik. Sekiranya strategi penyelesaian yang diambil oleh sektor swasta tidak berkesan dalam meminimumkan masalah yang membelenggu seluruh sistem kewangan, ataupun kos keseluruhan kepada sistem kewangan, Bank diberikan kuasa untuk melaksanakan langkah sokongan modal bagi mengukuhkan keupayaan penyerapan kerugian sistem kewangan, sama ada melalui pembelian saham atau instrumen modal secara langsung ataupun dengan memberikan sokongan kewangan yang perlu kepada sebuah lagi institusi kewangan atau badan korporat yang ditubuhkan oleh Bank untuk tujuan tersebut. Jika ada institusi kewangan, yang tidak lagi berdaya maju atau berkemungkinan menjadi tidak berdaya maju, dan membawa implikasi sistemik yang buruk, Bank diberikan kuasa untuk mengarahkan pemindahan dan meletakkan hak sama ada sebahagian daripada atau seluruh perniagaan atau saham milik institusi yang gagal itu ke dalam sebuah lagi institusi kewangan atau badan korporat yang ditubuhkan oleh Bank. Peruntukan ini bertujuan untuk mempermudah penubuhan institusi penghubung ataupun mempermudah penyelesaian oleh sektor swasta. Ini akan meminimumkan penggunaan dana awam, memelihara nilai francais institusi tidak berdaya maju, dan yang lebih penting, untuk memulihara perkhidmatan kewangan yang tidak dapat dicari ganti dan mempunyai peranan utama dalam menyokong proses pengantaraan. Kuasa kestabilan kewangan ini, yang digunakan hanya setelah menerima penilaian muktamad tentang ancaman yang dipercayai menggugat kestabilan sistemik, boleh juga digunakan terhadap entiti yang tidak dikawal selia oleh Bank dan yang berkemungkinan mempunyai risiko sistemik terhadap sistem kewangan.

Kuasa untuk membendung kejutan mudah tunai institusi atau pasaran daripada mengancam kesolvenan dan kestabilan keseluruhan

Kesalinghubungan yang kuat antara pendanaan mudah tunai, mudah tunai pasaran aset, kesolvenan institusi dan peranan mereka dalam mempengaruhi keadaan kewangan menekankan betapa perlunya bantuan mudah tunai yang lebih meluas oleh bank pusat. Akta membolehkan Bank menggunakan pelbagai bentuk instrumen bagi memberikan bantuan mudah tunai supaya kejutan mudah tunai terhadap institusi kewangan dapat dikekang dengan lebih berkesan dan mengelakkan gangguan ketara terhadap kelancaran fungsi sistem kewangan dan kestabilannya. Peka terhadap fenomena pengembangan operasi merentas sempadan yang berterusan dan pengurusan mudah tunai terpusat oleh institusi kewangan, Akta turut memberikan kuasa kepada Bank untuk menyediakan bantuan mudah tunai bagi subsidiari atau cawangan institusi kewangan di luar Malaysia menerusi pengaturan dengan bank pusat yang lain, terutamanya apabila kejutan mudah tunai dan pendanaan luaran boleh menjejaskan kestabilan sistem kewangan dalam negeri. Kefleksibelan yang ditingkatkan bagi Bank untuk memberikan bantuan mudah tunai ini diwujudkan dengan mengambil kira perkembangan semasa dan masa depan dalam pasaran aset dan pendanaan serta risiko kewangannya terhadap Bank.

Proses, tadbir urus dan kebertanggungjawaban yang lebih kukuh
Kuasa dan fungsi pengawasan yang ditingkatkan untuk menangani kebimbangan mengenai kestabilan kewangan dilengkapkan dengan rangka kerja bagi tadbir urus, ketelusan dan kebertanggungjawaban yang lebih kukuh. Dalam keadaan apabila mana-mana kuasa kestabilan kewangan digunakan terhadap institusi yang berada di luar jangkauan pengawalseliaan Bank ataupun yang membabitkan dana awam ataupun yang mencerobohi hak peribadi, Akta memperuntukkan bahawa keputusan ini dibuat oleh Jawatankuasa Eksekutif Kestabilan Kewangan (Financial Stability Executive Committee, FSEC). Pada dasarnya, FSEC akan memutuskan cadangan yang berkaitan dengan (i) pengeluaran arahan kepada entiti yang tidak dikawal selia oleh Bank supaya mengambil langkah bagi menghindarkan dan mengurangkan risiko terhadap kestabilan kewangan, (ii) pemberian bantuan mudah tunai kepada entiti yang tidak dikawal selia oleh Bank ataupun kepada subsidiari atau cawangan luar negara milik institusi kewangan Malaysia, (iii) peruntukan sokongan modal, dan (iv) pengeluaran arahan untuk pindahan wajib. FSEC terdiri daripada Gabenor, seorang Timbalan Gabenor dan tiga hingga lima anggota lain yang akan dilantik oleh Menteri atas syor Lembaga Pengarah. Komposisi FSEC ini bertujuan untuk mengukuhkan elemen penyeliaan luaran yang bebas dan untuk meningkatkan keberkesanan mekanisme membuat keputusan. Majoriti nyata bukan eksekutif dalam komposisi tersebut bertujuan untuk memperkukuh perbincangan dan kebebasan membuat keputusan dalam memberikan sokongan kewangan ataupun mengenakan langkah kestabilan kewangan yang tertentu. Akta menghendaki anggotanya mestilah orang yang jujur, berwibawa dan boleh membuat pertimbangan yang wajar. Akta juga memperuntukkan bahawa pihak berkuasa penyeliaan yang relevan hendaklah diwakili oleh ketua ataupun wakil sebagai anggota dalam sebarang mesyuarat FSEC apabila mempertimbangkan cadangan tindakan yang berhubung dengan sesebuah institusi di bawah penyeliaan atau pengawasan pihak berkuasa tersebut. Di samping itu, Ketua Setiausaha Perbendaharaan akan dijemput untuk menghadiri semua mesyuarat FSEC yang melibatkan institusi kewangan yang tidak dikawal selia oleh Bank.

Berhubung dengan arahan untuk mengambil langkah perlu bagi menghindarkan dan mengurangkan risiko terhadap kestabilan kewangan, Akta menghendaki Bank supaya memberi peluang kepada orang yang terjejas untuk mengemukakan bantahan. Akta juga memperuntukkan penentuan yang adil bagi harga transaksi berikutan arahan untuk pindahan wajib. Harga transaksi akan ditentukan oleh penilai bebas yang akan dilantik oleh Bank, dan dipersetujui bersama oleh kedua-dua pembuat pindahan dan penerima pindahan. Jika terdapat rayuan mengenai harga transaksi, Bank hendaklah membentuk sebuah Jawatankuasa Penaksir yang terdiri daripada tiga anggota yang diambil daripada sebuah panel yang dilantik oleh Menteri untuk mempertimbangkan rayuan tersebut.

Secara ringkasnya, Akta merangkumi elemen teras kestabilan kehematan makro, mencakupi kuasa pemantauan dan pengawasan *ex ante* bagi membolehkan risiko yang ketara dikenal pasti tepat pada masanya, kuasa pra-kejadian untuk menghindarkan dan mengurangkan risiko sistemik dan kuasa pasca kejadian untuk mengurangkan impak dan kos ketidakstabilan terhadap sistem kewangan. Bank diperuntukkan dengan sokongan undang-undang yang mencukupi untuk melaksanakan peranan dan tanggungjawabnya dengan berkesan dalam menangani cabaran masa kini dan masa depan dalam melindungi kestabilan kewangan demi pembangunan keseluruhan sistem kewangan untuk menyokong pembangunan ekonomi yang mampan.

Mengubah Kedudukan Industri Insurans dan Takaful untuk Menyokong Perubahan dalam Landskap Sosioekonomi

Industri insurans dan takaful telah mencapai kemajuan yang signifikan untuk menjadi komponen penting sistem kewangan dan tunggak penting untuk menyokong pembangunan ekonomi dan sosial di Malaysia. Perubahan landskap sosioekonomi di Malaysia sejak bertahun-tahun telah memainkan peranan penting dalam membentuk skop perniagaan penanggung insurans dan pengendali takaful bagi menyediakan produk perlindungan kewangan tradisional yang juga merangkumi rangkaian pilihan rancangan kewangan yang luas seperti penjanaan kekayaan. Dua bidang yang signifikan adalah dalam pembangunan pembiayaan persaraan dan pembiayaan penjagaan kesihatan.

Peningkatan fokus pada pembiayaan pencen

Kepentingan sistem pencen dalam mewujudkan kestabilan ekonomi sesebuah negara dan memberi jaminan kepada populasi yang semakin lanjut usia telah mendapat pengiktirafan yang nyata di peringkat global. Menyedari objektif teras sistem pencen, yang merupakan usaha untuk membasmi kemiskinan pada hari tua dan menstabilkan keupayaan perbelanjaan dari alam pekerjaan hingga persaraan, Bank Dunia telah menerima pakai pendekatan berbilang tunggak bagi reka bentuk sistem pencen yang bertujuan untuk memenuhi keperluan segmen populasi yang disasarkan.

Rangka kerja pencen berbilang tunggak Bank Dunia menyediakan pendekatan berstruktur dalam usaha untuk menilai keseluruhan dan keberkesanan reka bentuk sistem pencen di Malaysia. Sistem pencen berbilang tunggak akan menangani dengan lebih baik keperluan yang berbeza bagi segmen penduduk yang disasarkan dengan mempelbagaikan jenis dan sumber pendapatan pencen merentas tunggak tersebut. Dengan menggalakkan perkongsian risiko dan tanggungjawab antara individu, pihak Kerajaan dan sektor swasta dalam penyediaan manfaat pencen, sistem pencen di mana-mana negara akan menjadi lebih mampan dalam usaha mencapai struktur pencen yang lebih adil yang sesuai dengan keperluan khusus negara.

Rajah 1
Rangka Kerja Pencen Berbilang Tunggak Bank Dunia[1]

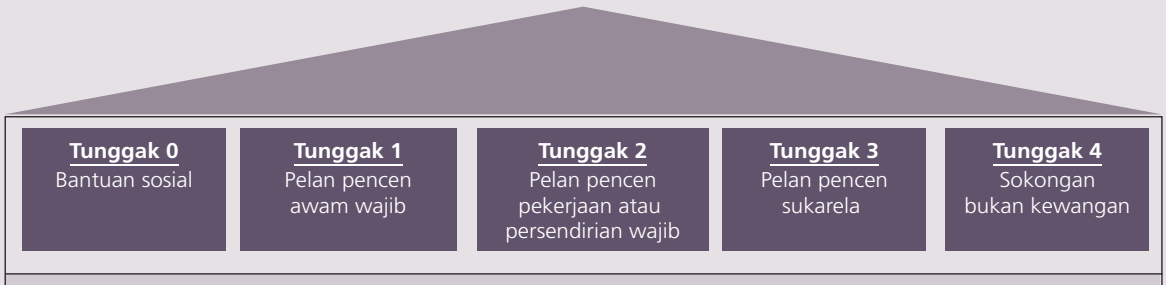

Tunggak 0: Bantuan sosial bagi menyediakan tahap perlindungan minimum

Tunggak 1: Pelan pencen awam wajib yang mungkin dibiayai sebahagiannya

Tunggak 2: Pelan pencen pekerjaan atau persendirian wajib yang dibiayai sepenuhnya

Tunggak 3: Pelan pencen pekerjaan atau persendirian sukarela

Tunggak 4: Akses kepada sokongan tidak formal (termasuk keluarga), program sosial formal lain (termasuk penjagaan kesihatan) dan aset kewangan dan bukan kewangan persendirian lain (termasuk pemilikan rumah)

[1] Diadaptasikan daripada Holzmann, Hinz dan Dorfman (2008) "Pension Systems and Reform Conceptual Framework", Bank Dunia

Sistem pencen di Malaysia disokong terutamanya oleh Tunggak 2 yang merupakan skim pendapatan persaraan yang dikendalikan oleh Kumpulan Wang Simpanan Pekerja, Jabatan Perkhidmatan Awam Malaysia dan Lembaga Tabung Angkatan Tentera. Skim-skim ini dilengkapkan dengan pelbagai program bantuan kebajikan, termasuk yang dikendalikan oleh Jabatan Kebajikan Masyarakat Malaysia, yang berfungsi untuk membasmi kemiskinan. Namun, masih terdapat banyak kapasiti dan skop untuk menambah baik sistem pencen di Malaysia, khususnya dalam mempromosikan produk pencen yang disediakan oleh sektor swasta.

Walaupun Malaysia mempunyai skim pencen wajib yang komprehensif untuk pekerja sektor awam dan swasta, sistem sedia ada yang telah wujud selama lebih daripada lima dekad mungkin tidak boleh bertahan dalam jangka panjang untuk menyokong secara berkesan struktur demografi populasi Malaysia yang semakin lanjut usia. Pada tahun 1980, bilangan rakyat Malaysia yang berusia 55 tahun ke atas mencakupi 8% daripada jumlah bilangan penduduk dan ini dijangka meningkat kepada 16% menjelang tahun 2020. Dengan kualiti hidup yang bertambah baik, jangka hayat rakyat Malaysia telah meningkat daripada hanya 56 tahun pada tahun 1950-an kepada 76 tahun untuk wanita dan 71 tahun untuk lelaki pada masa kini. Jangka hayat ini dianggarkan meningkat masing-masing kepada 79 tahun dan 75 tahun pada tahun 2020. Risiko kelanjutan usia telah memberi cabaran besar terhadap kecukupan tabungan untuk persaraan. Keadaan ini menjadi lebih mencabar lagi apabila berlakunya kehabisan pramatang tabungan untuk persaraan pada masa awal tempoh persaraan, terutamanya berikutan amalan lazim pengeluaran sekali gus pada usia 55 tahun.

Dalam usaha menambah baik sistem pencen di Malaysia, Kerajaan telah memulakan satu inisiatif reformasi pencen, berpandukan pendekatan berbilang tunggak Bank Dunia. Bagi memastikan reformasi yang menyeluruh, integrasi yang mencakupi pelbagai tunggak pencen diperlukan untuk merapatkan jurang dalam penyediaan jaringan keselamatan kewangan. Industri insurans dan takaful khususnya, akan memainkan peranan penting dalam mengukuhkan pembangunan pasaran pencen swasta sukarela yang teguh di bawah Tunggak 3 untuk melengkapkan infrastruktur pencen sosial yang disediakan oleh Kerajaan. Penawaran produk-produk pencen seperti pelan anuiti oleh penanggung insurans dan pengendali takaful akan membolehkan pesara memperoleh manfaat daripada aliran pendapatan yang tetap selepas persaraan untuk menikmati taraf hidup yang mampan. Oleh itu, adalah penting untuk mewujudkan kesedaran yang lebih tinggi dalam kalangan rakyat Malaysia tentang perlunya rancangan persaraan dan menyediakan rangkaian produk yang dapat memenuhi keperluan populasi yang semakin lanjut usia.

Perlindungan perubatan dan kesihatan bertambah penting

Dengan perubahan landskap sosioekonomi, pertumbuhan Insurans Perubatan dan Kesihatan (Medical and Health Insurance, MHI) dan Takaful Perubatan dan Kesihatan (Medical and Health Takaful, MHT) dijangka akan terus kukuh. Jumlah premium langsung kasar MHI dan caruman langsung kasar MHT meningkat sebanyak 22.6% daripada RM0.9 bilion pada tahun 2008 kepada RM1.1 bilion pada tahun 2009 (Rajah 2).

Rajah 2
Jumlah Premium/Caruman Langsung Kasar bagi Insurans serta Takaful Perubatan dan Kesihatan

Sumber: Bank Negara Malaysia

Pertumbuhan ini sejajar dengan trend peningkatan perbelanjaan dalam penjagaan kesihatan swasta (purata 17% setahun sepanjang tempoh 2003-2008) yang mencapai jumlah RM18.9 bilion pada tahun 2008. Trend ini dijangka berlanjutan kerana peningkatan kos penjagaan kesihatan akan mendorong ke arah usaha yang efektif dari segi kos untuk menyediakan keperluan kesihatan dan

perlindungan daripada perbelanjaan kesihatan yang terlampau besar. Selanjutnya, ketika Malaysia sedang mengorak langkah ke arah ekonomi berpendapatan tinggi, perbelanjaan kesihatan isi rumah dijangka akan meningkat terutamanya dengan pertambahan populasi kelas menengah. Tenaga kerja mahir juga akan menuntut manfaat penjagaan kesihatan yang lebih baik yang mendorong kepada perbelanjaan penjagaan kesihatan yang lebih tinggi oleh majikan. Penanggung insurans dan pengendali takaful perlu bertindak balas terhadap perkembangan tersebut dengan menyediakan pilihan produk yang lebih berkesan dari segi kos kepada pengguna. Salah satu inovasi baru-baru ini ialah pengenalan bonus tanpa tuntutan untuk pelan MHI dan melalui pelan ini pengguna yang mempunyai rekod tuntutan yang baik akan menerima bayaran tunai.

Dengan tahap pendapatan dan kesedaran masyarakat terhadap penjagaan kesihatan semakin meningkat, permintaan terhadap tahap perlindungan yang lebih tinggi serta pilihan manfaat yang lebih komprehensif juga akan meningkat. Sebagai contoh, sesetengah penanggung insurans telah meningkatkan atau menghapuskan had sepanjang hayat bagi tuntutan, manakala sebahagian penanggung insurans lain pula sedang mempertimbangkan untuk memasukkan manfaat perubatan tradisional dalam perlindungan. Sesetengah produk untuk penyakit kritikal sekarang ini membenarkan pengguna untuk membuat tuntutan berganda, walaupun setiap tuntutan adalah untuk penyakit yang berbeza, lantaran persekitaran teknologi perubatan lebih baik yang akan meningkatkan kemungkinan pemulihan daripada penyakit-penyakit kritikal. Dengan meningkatnya jangka hayat, terdapat juga dorongan ke arah MHI dan MHT bagi jangka yang lebih panjang, dengan beberapa produk sekarang ini melindungi pemegang polisi sehingga usia 100 tahun.

Jelas bahawa apabila segmen MHI dan MHT menjadi matang, dan apabila Malaysia sedang menuju ke arah ekonomi berpendapatan tinggi, rangkaian produk dan perkhidmatan akan berkembang untuk memenuhi keperluan pelbagai penduduk Malaysia.

Dalam menghadapi cabaran landskap sosioekonomi yang sentiasa berubah, Bank akan terus mengkaji semula dan menghalusi pendekatan pengawalan dan penyeliaan untuk industri insurans dan takaful bagi memastikan bahawa para peserta kekal berdaya saing, responsif dan progresif dalam memenuhi keperluan rakyat Malaysia.

Rangka Kerja Pengawalseliaan bagi Agensi Pelaporan Kredit di Malaysia

Perkongsian maklumat kredit merupakan elemen penting dalam sistem kewangan dan memberikan kesan yang penting terhadap fungsi pasaran kredit, kestabilan kewangan dan pembangunan ekonomi sesebuah negara. Perkongsian maklumat kredit mengurangkan ketidakseimbangan maklumat dan kos carian, dengan itu meningkatkan akses kepada pembiayaan untuk spektrum populasi yang lebih luas melalui sistem yang formal.

Rajah 1
Pembiayaan Swasta/KDNK dan Indeks Kedalaman Maklumat Kredit

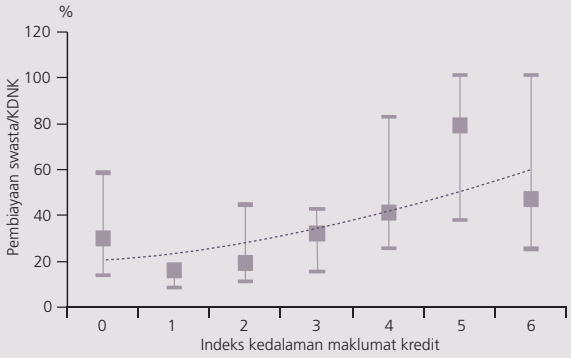

Sumber: Pengiraan dalaman berdasarkan data Bank Dunia 2007

Perkongsian maklumat seumpama ini juga mengurangkan kos pembiayaan bagi peminjam yang mempunyai latar belakang dan sejarah kredit yang baik. Kemajuan dalam analisis risiko dan proses membuat keputusan serta ketersediaan pelbagai jenis maklumat kredit berasaskan masa nyata dan pada bila-bila masa telah memendekkan tempoh pemprosesan pinjaman dengan ketara. Malah dalam sesetengah keadaan, ia mendorong keupayaan membuat keputusan serta-merta terhadap permohonan kredit. Dari perspektif sosial, perkongsian maklumat kredit ini menyumbang kepada pemupukan disiplin kewangan dan penghindaran insiden tidak berhemat serta pinjaman berlebihan dalam kalangan peminjam. Peminjam yang mempamerkan ciri-ciri kewangan yang kukuh dapat memanfaatkan "kolateral reputasi" ini untuk memperoleh pinjaman dengan terma dan kadar yang lebih baik.

Bagi institusi kewangan dan kredit, maklumat kredit membantu memperkukuh seluruh rantaian penilaian kredit dan pentadbiran pengurusan risiko kredit. Ini seterusnya menyumbang kepada keselamatan dan kekukuhan institusi serta kestabilan keseluruhan sistem.

Di Malaysia, industri perkhidmatan perkongsian maklumat kredit sudah wujud sejak lebih 10 tahun yang lalu. Pada masa ini, perkhidmatan tersebut disediakan oleh entiti-entiti swasta dan awam. Perkongsian maklumat kredit bersepadu terbukti bermanfaat bagi peminjam dan juga pemberi pinjaman. Akses kepada maklumat kredit yang dikongsi bersama ini menyumbang kepada pengurangan tempoh memproses pinjaman perumahan oleh bank, iaitu dari tempoh purata 3.3 hari pada tahun 2004 kepada 2.4 hari pada tahun 2009. Ketersediaan maklumat seumpama ini juga telah menyokong pembangunan dan penggunaan alat pengurusan risiko kredit dan portfolio yang lebih canggih, seperti pemarkahan kredit dan analisis portfolio oleh institusi kewangan. Alat ini bukan sahaja mendorong keputusan kredit yang lebih berkesan, malah merangsang pentadbiran dan pengurusan risiko kredit yang lebih kukuh. Secara kolektifnya, ini merintis jalan ke arah

penambahbaikan yang berterusan dari segi kualiti portfolio pinjaman institusi kewangan sepanjang dekad yang lalu, disokong oleh amalan pengunderaitan dan pengurusan risiko kredit yang berhemat oleh institusi kewangan.

Rajah 2
Nisbah Pinjaman Terkumpul dan Pinjaman Tak Berbayar Kasar kepada KDNK dan Nisbah Pinjaman Tak Berbayar Kasar, 1998 - 2009

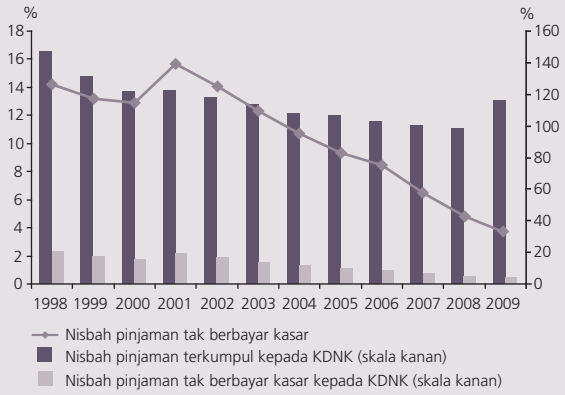

Sumber: Bank Negara Malaysia

Memandangkan penggunaan maklumat kredit yang meluas dan implikasinya terhadap kestabilan kewangan dan potensi kesannya kepada orang ramai, adalah penting bagi rangka kerja perlindungan dan perundangan yang sewajarnya diwujudkan supaya maklumat kredit dapat dikongsi secara bertanggungjawab di kalangan peserta dalam industri pelaporan kredit. Ketiadaan rangka kerja pengawalseliaan yang mentadbir aktiviti agensi pelaporan kredit (APK) swasta di Malaysia dan ketidakcukupan peruntukan perundangan telah menimbulkan beberapa jurang dan kelemahan yang asas dalam industri pelaporan kredit. Hal ini menjadi lebih nyata sejak beberapa tahun kebelakangan ini dan mengekang akses kepada pembiayaan melalui saluran formal bagi segmen peminjam yang tertentu. Antara kebimbangan yang dibangkitkan dan didebatkan secara meluas oleh orang ramai ialah maklumat kredit yang tidak tepat dan sudah lapuk, maklumat tidak lengkap yang menyebabkan berlakunya kesilapan identiti individu, rekod kredit buruk yang disimpan terlalu lama, ketiadaan hak pengguna dan mekanisme penyelesaian – semua menjurus kepada kurangnya kebertanggungjawaban, integriti dan standard bagi tahap khidmat pengguna dalam kalangan APK swasta.

Perkembangan ini membawa kepada pembentangan Rang Undang-undang Agensi Pelaporan Kredit 2009 (Rang Undang-undang APK), yang akan dibahaskan di Parlimen pada tahun 2010. Rang Undang-undang APK ini merupakan satu penggubalan penting yang boleh menyumbang ke arah pembangunan sihat industri perkongsian maklumat kredit yang lebih terkawal dan berstruktur, sekali gus merintis jalan ke arah penambahbaikan budaya kredit, pengurusan risiko dan tempoh pemprosesan pinjaman di negara ini. Rang Undang-undang APK telah dimuktamadkan selepas perundingan dengan agensi kerajaan yang berkaitan untuk mencapai keseimbangan yang optimum antara hak pengguna terhadap privasi dan perlindungan dengan hak pemberi pinjaman terhadap maklumat bagi tujuan penilaian kredit dan pengurusan risiko. Antara ciri penting Rang Undang-undang APK adalah seperti yang berikut:

- **Liputan:** Dalam memberikan perlindungan kepada individu dan bukan individu, Rang Undang-undang APK akan mencakupi maklumat kredit berkaitan dengan orang perseorangan dan entiti lain seperti syarikat, perkongsian, koperasi dan organisasi yang lain;

- **Pengawalan APK:** Pendaftar Agensi Pelaporan Kredit (Pendaftar) akan dilantik oleh Menteri Kewangan untuk mengawal dan menyelia APK. APK dikehendaki mendapatkan sijil pendaftaran daripada Pendaftar bagi membolehkan mereka menjalankan perniagaan pelaporan kredit. Pendaftar juga bertanggungjawab menyelesaikan aduan dan pertikaian antara pengguna dengan APK;
- **Pemeliharaan privasi:** APK dikehendaki memaklumi pengguna bahawa maklumat mengenai mereka sedang dikumpulkan. APK juga dikehendaki mendapatkan keizinan pengguna sebelum membuat penzahiran kepada pihak ketiga;
- **Hak pengguna:** Pengguna diberi hak untuk mengakses maklumat sendiri yang disimpan oleh APK dan tidak perlu dikenakan caj untuk membetulkan apa-apa maklumat yang didapati tidak tepat, tidak lengkap atau mengelirukan;
- **Ketepatan dan keselamatan maklumat:** APK dikehendaki mengambil langkah yang sewajarnya bagi memastikan bahawa maklumat yang disimpan adalah tepat, lengkap, tidak mengelirukan dan kemas kini. APK juga diwajibkan mewujudkan langkah pencegahan yang perlu (misalnya sistem, prosedur dan proses) bagi memastikan perlindungan dan keselamatan maklumat; dan
- **Mekanisme penguatkuasaan:** Pihak yang melanggar Rang Undang-undang APK akan dikenakan penalti antara RM50,000 hingga RM1 juta ataupun hukuman penjara selama enam bulan hingga tiga tahun atau kedua-duanya sekali, tertakluk pada keseriusan kesalahan.

Struktur dan dinamik sistem kewangan yang sentiasa berubah, aktivisme pengguna yang semakin meningkat dan rangkuman kewangan yang lebih mendalam akan meluaskan jangkauan bagi kemudahan kredit dan perkhidmatan kewangan. Perkembangan ini akan mencorakkan persekitaran industri pelaporan kredit yang menuntut ketelusan yang lebih baik diberikan kepada pengguna dan tiada pengabaian perkhidmatan nilai tambah yang perlu untuk menyokong pembangunan kaedah penilaian risiko yang lebih maju dan menerima pakai model membuat keputusan kredit yang lebih canggih. Akta Bank Negara Malaysia 2009 dan Rang Undang-undang APK mengandungi elemen penting yang menyediakan platform yang seimbang bagi perkongsian maklumat kredit yang cekap dalam kalangan pemberi pinjaman serta perlindungan data dan hak privasi pengguna yang berkesan. Maklumat kredit dalam Sistem Maklumat Rujukan Kredit Pusat (Central Credit Reference Information System, CCRIS), apabila perlu, boleh diakses oleh APK yang layak dalam persekitaran yang dikawal selia untuk meningkatkan lagi keupayaan pengurusan risiko pemberi pinjaman, justeru menggalakkan kestabilan sistem kewangan. APK boleh melengkapkan maklumat yang terkandung dalam CCRIS dengan maklumat yang diperoleh daripada sumber bukan bank yang lain, seperti syarikat-syarikat utiliti dan pembekal-pembekal perdagangan di samping membangunkan model pengurusan risiko yang khusus. Ini akan memberikan kandungan dan liputan yang lebih luas serta produk dan perkhidmatan yang berkualiti. Secara kolektifnya, APK mempunyai peranan yang penting dalam menyumbang kepada pengembangan kredit yang berhemat di dalam negara, dan satu rangka kerja pengawalseliaan yang distrukturkan dengan baik bagi agensi tersebut akan menyokong perkembangan ini.

Rangka Kerja Pengawalan Kehematan dan Penyeliaan

89 Pengenalan
89 Perkembangan Pengawalseliaan Antarabangsa dan Domestik
98 *Rencana: Perkembangan Tadbir Urus Korporat dalam Institusi Kewangan*
105 *Rencana: Perkembangan dalam Piawaian Peruntukan dan Implikasi terhadap Institusi Perbankan*
109 *Rencana: Rangka Kerja Tadbir Urus Syariah Baharu*
114 Aktiviti Penyeliaan

Rangka Kerja Pengawalan Kehematan dan Penyeliaan

Pengenalan

Meskipun menghadapi keadaan kewangan dan ekonomi yang mencabar pada tahun 2009, daya tahan institusi kewangan di Malaysia terus disokong oleh rangka kerja kehematan yang teguh dan kewaspadaan penyeliaan yang berterusan. Aktiviti pengambilan risiko oleh institusi kewangan kekal terkawal selaras dengan keupayaan pengurusan risiko institusi. Ini berjaya membataskan sebarang kesan perkembangan buruk kualiti kredit akibat daripada prestasi ekonomi yang lebih lemah pada tahun 2009. Reformasi pengawalseliaan dan pelbagai inisiatif untuk menyatukan sektor kewangan yang dilaksanakan sejak krisis kewangan Asia pada tahun 1997 turut meletakkan institusi kewangan pada tahap yang kukuh bagi menangani kesan kelembapan ekonomi. Kekukuhan keupayaan pengurusan risiko secara khusus membolehkan institusi kewangan mengenal pasti dengan pantas dan mengambil langkah awalan terhadap risiko yang bakal dihadapi apabila kesan krisis kewangan global merebak ke ekonomi global dan kemudiannya ke ekonomi dalam negeri. Hasilnya, kedudukan modal dan kewangan institusi kewangan terus teguh, lantas membolehkan aktiviti pengantaraan diteruskan tanpa gangguan dan mengekalkan tahap keyakinan yang tinggi dalam sistem kewangan.

Sementara rangka kerja kehematan kekal mantap bertahan dalam berhadapan dengan krisis tersebut, reformasi pengawalseliaan global yang bertujuan memperkukuh asas bagi kestabilan kewangan akan memberikan kesan penting bagi penambahbaikan berterusan terhadap pendekatan pengawalan dan penyeliaan semasa. Bank terus memberi tumpuan terhadap menghasilkan rangka kerja kehematan yang responsif terhadap persekitaran yang berubah-ubah, dan pada masa yang sama mengekalkan keseimbangan yang wajar antara preskripsi pengawalseliaan dengan pertimbangan penyeliaan yang dibentuk oleh kualiti amalan tadbir urus dan pengurusan risiko institusi. Dalam hal ini, Bank terus mempertingkatkan pendekatan penyeliaannya bagi memastikan perhatian dan sumber penyeliaan diagihkan dengan wajar mengikut penilaian yang bertepatan tentang profil risiko institusi kewangan. Bank juga memberikan lebih tumpuan pada usaha mengukuhkan lagi orientasi kehematan makro bagi pengawalan yang menjadi dasar pengawasan kehematan mikro Bank terhadap setiap institusi kewangan. Usaha ini menyumbang ke arah pemahaman yang lebih menyeluruh tentang risiko sistemik dan puncanya, dan keinstitusian kerjasama antara agensi serta kerjasama merentas sempadan yang lebih berkesan dalam bidang pengawasan dan penyeliaan.

Bank terus memberi tumpuan terhadap menghasilkan rangka kerja kehematan yang responsif terhadap persekitaran yang berubah-ubah, dan pada masa yang sama mengekalkan keseimbangan yang wajar antara preskripsi pengawalseliaan dengan pertimbangan penyeliaan

Pada tahun 2009, perbincangan dan interaksi penyeliaan dengan industri kewangan terus dipertingkatkan bagi memantau dan bertindak balas terhadap isu-isu risiko yang muncul dalam industri. Ini termasuk lebih banyak interaksi dengan lembaga pengarah dan pengurusan kanan institusi kewangan tentang hasil ujian ketahanan, kebimbangan pengurusan risiko dan strategi pengurusan modal. Interaksi sedemikian penting terutamanya bagi memastikan institusi beroperasi dengan penampan kewangan yang mencukupi, kerana ketaktentuan yang ketara sepanjang tahun terus membayangi tahap pemulihan global.

Perkembangan pengawalseliaan antarabangsa dan domestik

Sebagai tindak balas terhadap krisis kewangan global, bank-bank pusat dan pihak berkuasa penyeliaan kewangan telah mengemukakan agenda yang agresif untuk mereformasi sistem pengawalan kewangan global. Sebagai salah satu daripada agenda ini, badan penetapan piawaian antarabangsa, termasuk Jawatankuasa Penyeliaan Perbankan Basel (Basel Committee on Banking Supervision, BCBS) dan Persatuan Penyelia Insurans Antarabangsa (International Association of Insurance Supervisors, IAIS), sedang

berusaha dengan gigih untuk mempertingkatkan piawaian antarabangsa sedia ada tentang pengawalan. Badan-badan ini berusaha menangani pelbagai isu yang menyumbang kepada kegagalan pasaran yang dialami sewaktu krisis. Reformasi yang dicadangkan termasuk langkah-langkah untuk: (i) meningkatkan kualiti dan paras modal yang dipegang oleh institusi kewangan; (ii) mengukuhkan keperluan dan pengurusan risiko mudah tunai; (iii) melaksanakan piawaian peruntukan yang pandang ke hadapan; (iv) menjajarkan amalan ganjaran dengan risiko yang diambil; (v) meningkatkan ketelusan dalam pasaran derivatif; dan (vi) mengukuhkan rangka kerja penyeliaan dan pengaturan semasa berurusan dengan kumpulan kewangan merentas sempadan.

Bank-bank pusat dan pihak berkuasa penyeliaan kewangan telah mengemukakan agenda yang agresif untuk mereformasi sistem bagi pengawalan kewangan global

Pada peringkat global, kini sudah ada kesepakatan secara umum bahawa orientasi kehematan makro untuk pengawalan perlu diperkukuhkan. Krisis yang baru melanda memperlihatkan bagaimana tingkah laku institusi perbankan dan institusi leveraj tinggi (highly leveraged institutions) lain secara kolektif dapat menyumbang kepada pertambahan risiko yang besar dalam sistem kewangan, yang akhirnya menjejaskan kestabilan kewangan. Pengawalan secara kehematan makro mementingkan kestabilan sistem kewangan secara keseluruhan dan bertindak secara langsung terhadap pertambahan risiko sistemik. Sebaliknya, pengawalan secara kehematan mikro hanya mementingkan keselamatan dan keteguhan setiap institusi secara individu dan lazimnya tidak mengambil kira kepentingan sistemik sesebuah institusi, kemungkinan bagi tingkah laku secara kolektif untuk memburukkan kitaran kewangan dan ekonomi, atau kesalinghubungan peserta dalam sistem kewangan.

Ketika krisis melanda, rangka kerja pengawalan perbankan sedia ada diakui tidak memadai untuk menangani risiko sistemik. Oleh itu, pertimbangan pilihan dasar dilaksanakan pada peringkat antarabangsa baru-baru ini, bertujuan memperkukuh dengan ketara unsur pengawalan kewangan secara kehematan makro. Cadangan awal berhubung dengan perkara ini telah dikemukakan oleh BCBS pada bulan Disember 2009. Ini termasuk cadangan untuk menggalakkan penampan modal kitaran berbalas yang akan membantu memastikan sektor perbankan berperanan sebagai penyerap kejutan dan bukannya sebagai saluran di mana risiko digandakan. Had leveraj bukan berasaskan risiko juga mungkin dikenakan untuk membendung pertambahan pinjaman yang tidak terkawal dalam sektor perbankan. Di samping itu, surcaj modal dan mudah tunai dan perincian rangka kerja modal sedang dalam pertimbangan bagi menangani risiko yang diwujudkan oleh institusi penting secara sistemik (systemically important institutions). Cadangan ini kini sedang dinilai oleh BCBS dengan lebih terperinci dan saranan yang lebih khusus dijangka dikemukakan pada tahun 2010.

Bank merupakan peserta aktif dalam proses reformasi antarabangsa melalui perwakilan bagi kumpulan Mesyuarat Eksekutif Bank-bank Pusat Asia Timur dan Pasifik (Executives' Meeting of East Asia Pacific Central Banks, EMEAP) yang dianggotai oleh Bank, serta penyertaannya secara langsung dalam proses perundingan dan penilaian impak global. Meskipun Bank secara amnya menyokong reformasi yang dicadangkan bagi mencapai rangka kerja modal yang lebih sensitif kepada risiko serta amalan pengurusan dan penilaian risiko mudah tunai yang lebih teguh, pakej cadangan terkini yang lebih meluas melibatkan struktur modal, piawai mudah tunai global minimum, leveraj dan pengolahan institusi penting secara sistemik akan memerlukan penelitian yang lebih rapi. Memandangkan isu-isu yang terlibat adalah lebih rumit, serta akibatnya yang nyata bagi sistem kewangan dalam tempoh jangka pendek dan panjang, cadangan tersebut perlu dinilai dengan teliti. Ini bagi memahami sepenuhnya implikasi terhadap institusi kewangan serta pasaran kewangan di Malaysia, dan bagi memastikan reformasi tidak menjejaskan keupayaan sektor perbankan untuk memainkan peranannya yang penting dalam ekonomi.

Bank kini sedang melaksanakan penilaian impak untuk menentukan kesan kumulatif

langkah-langkah yang dicadangkan terhadap sektor kewangan – termasuk impak yang mungkin dihadapi oleh proses pengantaraan kewangan, struktur keinstitusian dan tingkah laku peserta pasaran – sebagai input untuk membantu Bank memberikan respons terhadap cadangan tersebut. Pertimbangan khusus akan diberikan pada rangka kerja pengawalan dan penyeliaan yang sedia ada di dalam negara dan setakat mana rangka kerja semasa menyampaikan secukupnya hasil yang dirancang oleh langkah-langkah baharu yang dicadangkan. Hala tuju rangka kerja kehematan Malaysia kemungkinannya akan mengenakan peraturan lebih ketat dalam aspek tertentu, sementara mengekalkan kefleksibelan di bawah pendekatan yang lebih berasaskan prinsip (dengan pengawasan penyeliaan berkesan) bagi institusi mencapai keputusan penyeliaan yang ditetapkan dengan jelas dalam aspek lain. Dalam hal ini, agenda Bank akan terus tertumpu pada usaha menggalakkan sektor kewangan yang kompetitif dan cekap, yang mampu menyokong pertumbuhan dan pembangunan ekonomi, dan dalam pada itu sentiasa memastikan bahawa langkah ini dicapai tanpa menjejaskan kestabilan kewangan.

Kesan krisis kewangan terhadap industri insurans global pula tidak begitu ketara, kecuali bagi penanggung insurans jaminan kewangan. Namun begitu, reformasi global yang tertumpu pada industri perbankan pastinya sedikit sebanyak akan membawa implikasi bagi rangka kerja pengawalan insurans untuk mengelakkan arbitraj pengawalseliaan dan mengekalkan pengawasan risiko sistemik yang berkesan. IAIS telah mengumumkan inisiatif untuk menyeragamkan rangka kerja kesolvenan penanggung insurans pada peringkat antarabangsa dan membangunkan rangka kerja bersama bagi tujuan penyeliaan kumpulan insurans yang aktif pada peringkat global. Inisiatif ini ialah hasil daripada kajian pada tahun 2009 oleh Forum Bersama (Joint Forum) (jawatankuasa yang terdiri daripada ahli-ahli BCBS, IAIS dan Pertubuhan Suruhanjaya Sekuriti Antarabangsa (International Organisation of Securities Commissions, IOSCO) untuk menangani isu-isu merentas sektor) yang mengenal pasti perbezaan penting yang masih wujud dalam sifat dan skop pengawalan kewangan antara sektor perbankan, sekuriti dan insurans. Secara khusus, laporan tersebut mengenal pasti bahawa meskipun sektor-sektor tersebut terdedah kepada faktor risiko yang sama dan terdapatnya peningkatan interaksi dan pemindahan risiko yang merentasi tiga sektor ini, terdapat beberapa aspek yang berbeza pengolahannya bagi tujuan pengawalan berhemat institusi kewangan di bawah sistem penyeliaan sektor masing-masing. Perbezaan dikenal pasti terutamanya dalam aspek pengawalan dan penyeliaan kumpulan kewangan, perbezaan konsep dan teknikal dalam pengawalan kehematan termasuk rangka kerja modal, dan sejauh mana pengawalan menangani kendalian perniagaan dan perlindungan pengguna. Perkembangan pada peringkat antarabangsa ini membayangkan bahawa akan ada lebih pertumpuan dalam rangka kerja pengawalan merentas sektor perbankan dan insurans yang akan mempunyai implikasi pula terhadap rangka kerja berhemat bagi penanggung insurans di Malaysia.

Bahagian-bahagian berikut akan memberikan butir-butir lanjut tentang perkembangan penting dalam rangka kerja pengawalseliaan berhemat domestik pada tahun 2009.

Kecukupan modal

Pada bulan Disember 2009, Bank mengeluarkan keperluan dan panduan muktamad tentang pelaksanaan Pendekatan Berdasarkan Penarafan Dalaman (Internal Ratings-Based, IRB) bagi risiko kredit di bawah Rangka Kerja Kecukupan Modal Wajaran Risiko (Risk-Weighted Capital Adequacy Framework, RWCAF) untuk institusi perbankan dan Rangka Kerja Kecukupan Modal untuk Bank-bank Islam (Capital Adequacy Framework for Islamic Banks, CAFIB). Di bawah pendekatan ini, institusi perbankan dibenarkan untuk menggunakan anggaran dalaman parameter risiko (iaitu kemungkinan berlakunya mungkir (probability of default), kerugian akibat mungkir (loss given default) dan pendedahan sewaktu mungkir (exposure at default)) untuk menentukan keperluan modal pengawalseliaan. Institusi perbankan perlu mendapat kelulusan eksplisit daripada Bank untuk menerima pakai Pendekatan IRB. Kelulusan yang diberikan kepada institusi perbankan untuk menggunakan anggaran risiko sendiri adalah berdasarkan penilaian penyeliaan amalan dan infrastruktur pengurusan risiko sesebuah institusi perbankan. Langkah ini bagi memastikan bahawa anggaran risiko yang diperoleh terbukti mantap dan mencerminkan dengan wajar profil risiko

institusi tersebut. Keperluan minimum yang digariskan di bawah Pendekatan IRB sebahagian besarnya berdasarkan panduan yang diterbitkan oleh BCBS, yang diselaraskan dengan wajar untuk menetapkan parameter risiko supaya lebih sepadan dengan persekitaran operasi dan pengalaman mungkir domestik.

Institusi perbankan atau kumpulan perbankan yang mempunyai operasi perbankan Islam dibenarkan menggunakan model IRB konvensional bagi aset perbankan Islam sekiranya dapat dibuktikan bahawa anggaran risiko yang diperoleh daripada model IRB konvensional mencerminkan profil risiko aset perbankan Islam. Institusi perbankan Islam yang memanfaatkan infrastruktur, proses dan metodologi IRB kumpulan hendaklah selanjutnya membuktikan melalui proses dalaman peringkat entiti yang ditakrifkan dengan jelas, bahawa penerapan pendekatan bersama kumpulan adalah wajar bagi institusi perbankan Islam tersebut.

Rangka kerja IRB juga mengambil kira secara eksplisit sifat-sifat khusus perniagaan perbankan Islam, termasuk memberi penekanan dalam mengenal pasti risiko kredit pada peringkat pembiayaan yang berbeza-beza di bawah pelbagai kontrak Syariah dan pelarasan parameter penyeliaan agar mencerminkan ciri-ciri perkongsian kerugian yang wujud di bawah kontrak *musyarakah* dan *mudharabah,* yang mempunyai persamaan dengan ciri-ciri ekuiti. Bank menjangka dapat menghalusi parameter risiko bagi aset perbankan Islam di masa hadapan apabila lebih banyak data dapat diperoleh tentang pengalaman dan kesan kontrak Syariah yang berbeza-beza.

Dengan pelaksanaan Pendekatan IRB, beberapa institusi perbankan yang terbesar di Malaysia akan menerima pakai pendekatan yang lebih canggih terhadap penilaian dalaman kecukupan modal. Pada tahun 2009, Bank menyempurnakan penilaian penyeliaan terhadap 11 institusi perbankan, termasuk tiga di antara institusi perbankan terbesar di Malaysia mengikut saiz aset, yang telah diberikan kelulusan dari segi prinsip untuk menerima pakai Pendekatan IRB bagi pelaksanaan pada tahun 2010. Penilaian penyeliaan ini membabitkan penilaian menyeluruh tentang pematuhan institusi perbankan dengan komponen kuantitatif dan kualitatif keperluan minimum IRB, termasuk keteguhan sistem pengurusan maklumat, kualiti data dan proses tadbir urus yang menyokong Pendekatan IRB. Berdasarkan penilaian ini, kelulusan telah diberikan kepada tiga institusi perbankan untuk melaksanakan Pendekatan IRB berkuat kuasa Januari 2010. Lapan institusi perbankan lain pula dikehendaki melaksanakan langkah-langkah khusus berkaitan dengan penerapan model dalaman dan proses berkaitan, termasuk: (i) tindakan untuk memperbaik kestabilan dan kebolehpercayaan model korporat yang baru dihasilkan dan ditentukur (calibrate) semula; (ii) menentusahkan kesesuaian keadaan kemerosotan yang diterima pakai semasa memperoleh anggaran risiko bagi portfolio runcit tertentu; (iii) memperbaik keupayaan ramalan model tersebut; dan (iv) memperluaskan penggunaan penarafan dalaman dan anggaran kerugian dalam operasi perniagaan harian institusi perbankan. Bank menjangkakan isu-isu ini dapat ditangani sepenuhnya menjelang bulan Jun 2010, dan selepas itu institusi-institusi tersebut akan dibenarkan mengguna pakai Pendekatan IRB sepenuhnya pada separuh tahun kedua 2010. Bagi institusi perbankan yang beralih kepada Pendekatan IRB, kesan terhadap tahap modal bagi 11 institusi perbankan tersebut banyak berbeza, mencerminkan perbezaan yang wujud dalam kualiti aset dan komposisi kunci kira-kira.

Dengan pelaksanaan Pendekatan IRB, beberapa institusi perbankan yang terbesar di Malaysia akan menerima pakai pendekatan yang lebih canggih terhadap penilaian dalaman kecukupan modal

Usaha terhadap proses penilaian penyeliaan (Tunggak 2) bagi rangka kerja kecukupan modal untuk institusi perbankan juga dipergiat pada tahun 2009. Tunggak 2 bertujuan menggalakkan proses yang lebih mapan dilaksanakan dalam institusi perbankan untuk menilai kedudukan kecukupan modal berbanding dengan risiko, di samping tahap pengawalseliaan minimum di bawah Tunggak 1. Usaha ini disokong oleh proses penilaian penyeliaan yang mempertimbangkan kesesuaian penilaian modal dalaman sesebuah

institusi dan menyarankan tindakan pemulihan (yang mungkin ataupun tidak membawa kepada keperluan modal tambahan) sekiranya perlu. Di bawah Tunggak 2, institusi perbankan dikehendaki beroperasi pada tahap modal yang melebihi tahap pengawalseliaan minimum yang digariskan di bawah Tunggak 1 bagi mengambil kira risiko yang tidak diambil kira secara khusus di bawah Tunggak 1 dan menyediakan penampan yang mencukupi, sejajar dengan profil risiko dan strategi pengurusan modal sesebuah institusi. Penilaian modal dalaman di bawah Tunggak 2 juga harus mengambil kira bagi keadaan tertekan dengan secukupnya.

Ekoran proses perundingan industri, isu-isu pelaksanaan yang berkisar pada kuantifikasi risiko Tunggak 2 dan hubungan antara penilaian modal dalaman dengan proses penilaian penyeliaan dalam menetapkan sasaran modal dalaman telah dibangkitkan oleh institusi perbankan. Pada tahun 2009, usaha tambahan diambil oleh Bank untuk menilai pendekatan penyeliaannya yang berasaskan risiko berbanding dengan prinsip Tunggak 2. Kesimpulan penilaian ini menunjukkan bahawa prinsip Tunggak 2 sebahagian besarnya sudah pun dirangkum dalam Rangka Kerja Penyeliaan Berasaskan Risiko (Risk-Based Supervisory Framework, RBSF) Bank. Secara khusus, penilaian modal dan perolehan merupakan sebahagian daripada penilaian risiko Bank terhadap institusi perbankan dalam menentukan taraf risiko keseluruhan institusi tersebut. Dari segi amalan, institusi yang dinilai sebagai berisiko tinggi mungkin perlu mengekalkan tahap modal melebihi tahap pengawalseliaan minimum, bersama-sama dengan langkah pengurangan risiko lain yang diperlukan untuk mengukuhkan kedudukan institusi. Pada tahap keseluruhan sistem, nisbah kecukupan modal wajaran risiko (risk-weighted capital adequacy ratio, RWCR) sistem perbankan pada masa ini mencecah 14.7%, jauh lebih tinggi berbanding paras pengawalseliaan minimum iaitu 8%, disebabkan strategi pengurusan modal berhemat yang diterapkan oleh sebahagian besar institusi dan campur tangan penyeliaan khusus dalam institusi berisiko tinggi.

Penambahbaikan khusus terhadap RBSF sedang dipertimbangkan untuk lebih menjajarkan proses Tunggak 2 dengan RBSF bagi menyokong pertimbangan penyeliaan dalam penilaian kesesuaian sasaran modal dalaman yang diwujudkan di bawah Tunggak 2. Ini termasuk pertimbangan yang diperluas bagi penilaian modal di bawah RBSF bagi mengambil kira, di samping kualiti dan kecukupan modal, kemampuan institusi perbankan untuk mendapatkan modal pada kadar pembiayaan yang munasabah dan kekukuhan proses pengurusan modal. Bank juga bertekad untuk menyepadukan dengan berkesan maklumat tambahan yang boleh diperolehi di bawah Tunggak 2 berhubung penilaian risiko dalaman sesebuah institusi perbankan dengan RBSF untuk mengesahkan penilaian risiko penyeliaan Bank. Panduan muktamad tentang Tunggak 2 akan dikeluarkan pada tahun 2010 dan semua institusi perbankan dijangka mematuhi sepenuhnya keperluan tersebut menjelang akhir tahun 2012.

Keperluan pengawalseliaan terhadap komponen ketiga (Tunggak 3) *Basel II,* iaitu penzahiran yang menyokong disiplin pasaran, telah dimuktamadkan pada tahun 2009 dan dikeluarkan pada bulan Februari 2010 bagi institusi perbankan yang menerima pakai Pendekatan Standard (Standardised Approach). Ini akan disusuli rapat pada tahun 2010 dengan keperluan penzahiran bagi institusi perbankan yang menerima pakai Pendekatan IRB. Tunggak 3 melengkapkan Tunggak Pertama dan Kedua, dan bertujuan memudahkan penilaian oleh peserta pasaran akan kecukupan modal institusi perbankan melalui penzahiran maklumat kualitatif dan kuantitatif utama tentang dedahan risiko, proses penilaian risiko dan tahap modal yang sewajarnya bagi institusi perbankan tersebut. Ini diharap dapat menyokong operasi mekanisme disiplin pasaran yang lebih efektif dalam mengawal tingkah laku pengambilan risiko institusi perbankan. Oleh kerana penzahiran Tunggak 3 ditujukan pada peserta pasaran, perundingan tentang Tunggak 3 mengambil kira secara langsung maklum balas daripada agensi penarafan semasa keperluan Tunggak 3 dimuktamadkan.

Bagi tujuan pematuhan keperluan Tunggak 3, institusi perbankan dibenarkan memanfaatkan keperluan penzahiran Piawaian Pelaporan Kewangan (Financial Reporting Standards, FRSs) yang sedia ada, dan dengan itu mengurangkan duplikasi yang keterlaluan. Penzahiran di bawah FRSs akan ditambah dengan maklumat tambahan yang tersedia kepada pasaran di bawah Tunggak 3. Ini termasuk maklumat tentang risiko operasi, struktur modal,

kecukupan modal, proses penilaian kecukupan modal dalaman, dedahan pensekuritian, kawalan berkaitan model dalaman, dedahan luar kunci kira-kira, ujian balik (back-testing) dan ujian ketahanan. Maklumat tentang dedahan risiko di bawah Tunggak 3 juga akan lebih terperinci, dan akan mengandungi penzahiran tambahan dedahan pensekuritian dan syarikat luar kunci kira-kira konsisten dengan pindaan oleh BCBS sebagai tindak balas terhadap krisis kewangan global. Bagi menggalakkan penzahiran yang lebih bermakna, Bank telah memilih untuk menerima pakai pendekatan bukan preskriptif untuk Tunggak 3, yang tidak mewajibkan penzahiran standard sepenuhnya. Sebaliknya, institusi perbankan dikehendaki menetapkan dasar dalaman secara formal dan proses pengawasan yang berkesan bagi penzahiran Tunggak 3. Bank menjangka kualiti dan tahap penzahiran yang dibuat oleh institusi perbankan di bawah Tunggak 3 akan terus bertambah baik apabila pengalaman lebih meluas diraih di peringkat domestik melalui amalan penzahiran sebenar.

Perkembangan dalam rangka kerja modal antarabangsa masih berubah dengan cadangan modal yang dikeluarkan oleh BCBS pada bulan Disember 2009 sebagai sebahagian daripada pakej reformasi menyeluruh untuk memperteguh daya tahan sektor perbankan masih dalam proses rundingan. Cadangan tersebut termasuk: (i) keperluan pematuhan baharu pada peringkat ekuiti biasa (common equity) yang ditakrifkan sebagai saham biasa dan perolehan tertahan; (ii) penentukuran semula nisbah modal Peringkat 1 dan nisbah jumlah modal sedia ada; (iii) keperluan agar modal Peringkat 1 sebahagian besarnya di dalam bentuk ekuiti biasa, yang secara langsungnya menghendaki agar institusi perbankan tidak terlalu bergantung pada sekuriti hibrid dan instrumen modal hutang subordinat; dan (iv) pengurangan modal yang sebahagian besarnya akan diaplikasikan ke atas ekuiti biasa. Meskipun kesan cadangan ini kemungkinannya ketara bagi sesetengah institusi, penampan modal yang besar yang kini disenggarakan oleh institusi perbankan di Malaysia akan membantu institusi perbankan menyerap sebarang pelarasan kepada keperluan modal baharu. Nisbah modal Peringkat 1 dan RWCR institusi perbankan masing-masing pada 13.1% dan 14.7%, pada akhir bulan Disember 2009. Ekuiti biasa dan perolehan tertahan merangkumi bentuk modal yang utama, manakala instrumen modal hibrid menyumbang kurang daripada 14% daripada jumlah modal Peringkat 1.

Peralihan industri insurans Malaysia kepada Rangka Kerja Modal Berasaskan Risiko (Risk-Based Capital, RBC) daripada rejim Margin Kesolvenan berjalan lancar pada 1 Januari 2009. Penerapan RBC telah menjuruskan lagi secara signifikan tumpuan penanggung insurans terhadap pemacu risiko perniagaan melalui pengiraan modal yang berlaraskan risiko, dan unsur ujian ketahanan dan senario yang terkandung dalam rangka kerja tersebut. Ini berdasarkan pertimbangan lebih sistematik yang diambil oleh penanggung insurans terhadap pemacu risiko utama dalam menjajarkan reka bentuk produk, peruntukan aset dan strategi perniagaan dengan kesanggupan mengambil risiko dan sumber modalnya, seterusnya memudahkan integrasi aktiviti pengurusan risiko dan modal.

Peralihan industri insurans Malaysia kepada Rangka Kerja RBC daripada rejim Margin Kesolvenan berjalan lancar pada 1 Januari 2009

Oleh kerana Rangka Kerja RBC ditentukur ke tahap pengalaman purata industri, penanggung insurans dikehendaki menetapkan sasaran modal dalaman sendiri yang lebih tinggi daripada nisbah kecukupan modal minimum tanda aras di bawah rangka kerja tersebut iaitu 130%. Bagi tujuan ini, sesebuah penanggung insurans harus mengambil kira profil risikonya secara khusus, dengan mempertimbangkan risiko yang diambil kira dalam pengiraan modal pengawalseliaan di bawah Rangka Kerja RBC serta risiko yang tidak diambil kira, atau tidak diambil kira dengan sepenuhnya, dalam pengiraan modal pengawalseliaan. Pada akhir bulan Disember 2009, nisbah kecukupan modal seluruh industri mencecah 230%, jauh melepasi jumlah minimum tanda aras. Semasa peralihan kepada rangka kerja baharu, penanggung insurans individu diberikan beberapa fleksibiliti dari segi tempoh masa untuk memenuhi tahap sasaran modal dalaman, berdasarkan rancangan pengurusan modal yang dikemukakan kepada

Bank. Keadaan pasaran yang semakin baik sejak suku tahun kedua 2009 telah menstabilkan lagi kedudukan modal penanggung insurans semasa peralihan, lantas membolehkan strategi pengurusan modal penanggung insurans terus dilaksanakan tanpa perubahan ketara.

Kebimbangan awal bahawa penanggung insurans mungkin tidak akan menawarkan produk yang lebih intensif modal ekoran pelaksanaan Rangka Kerja RBC tidak menjadi kenyataan. Jelasnya, penanggung insurans hayat terus mengekalkan rangkaian produk yang luas dan pelbagai dengan lebih daripada 120 produk insurans hayat dan perubatan baharu diperkenalkan pada tahun 2009 bagi terus memenuhi pelbagai keperluan pemegang polisi untuk perlindungan. Disiplin penentuan harga bagi produk baharu juga meningkat, lantas meletakkan penanggung insurans pada kedudukan yang lebih baik bagi memenuhi kehendak munasabah pemegang polisi (policyholders' reasonable expectations) dalam keadaan pasaran yang lebih tidak menentu pada masa hadapan.

Usaha terhadap Rangka Kerja RBC untuk pengendali takaful (RBC Framework for takaful operators, RBCT) terus dipergiat pada tahun 2009, dengan parameter konsep bagi model modal dan penghasilan komponen penilaian bagi perniagaan takaful keluarga dan am sebahagian besarnya telah disiapkan. Dalam proses tersebut, pertimbangan berkaitan (misalnya berkenaan dengan penggunaan *Qard* untuk menampung defisit dalam dana Risiko Peserta dan penyediaan peruntukan bagi liabiliti dalam dana takaful), telah diteliti dan diselesaikan melalui rundingan dengan Majlis Penasihat Syariah Bank Negara Malaysia. Sama seperti Rangka Kerja RBC, RBCT akan menggalakkan penilaian modal yang lebih menyeluruh sejajar dengan profil risiko sesebuah pengendali takaful, dan pada masa yang sama menangani secara khusus perbezaan sedia ada yang ketara antara sifat risiko yang ditanggung di bawah insurans konvensional dengan kontrak takaful. Rangka kerja tersebut juga umumnya konsisten dengan prinsip yang digariskan dalam draf dedahan yang diterbitkan oleh Lembaga Perkhidmatan Kewangan Islam (Islamic Financial Services Board, IFSB) pada bulan Disember 2009 mengenai Keperluan Solvensi bagi Usaha Niaga Takaful. Rundingan dengan industri tentang perincian Rangka Kerja RBCT dan penilaian impak akan dimulakan pada tahun 2010 dengan jangkaan masa sasaran bagi pelaksanaan seiring rangka kerja tersebut menjelang tahun 2011.

Pengurusan risiko mudah tunai

Seiring dengan aliran kerja teras dalam bidang modal, Bank memulakan kajian semula terhadap rangka kerja berhemat bagi pengurusan dan pengawalseliaan risiko mudah tunai pada tahun 2009. Pada bulan Julai 2009, Bank mengeluarkan kertas konsep yang menggariskan cadangan penambahbaikan terhadap Rangka Kerja Mudah Tunai sedia ada. Rangka kerja ini menetapkan standard minimum untuk mengenal pasti dan mengukur keperluan mudah tunai oleh institusi perbankan dan penampan mudah tunai yang mencukupi yang perlu dikekalkan bagi memenuhi keperluan tersebut secara berterusan. Penambahbaikan yang dibuat termasuk keperluan tambahan supaya dedahan risiko mudah tunai mata wang asing diurus secara berasingan menurut mata wang, piawaian lebih kukuh bagi unjuran aliran tunai, potongan nilai (haircuts) yang dikemaskinikan bagi aset mudah tunai dan keperluan pelaporan mudah tunai yang lebih terperinci. Di samping itu, institusi perbankan yang ternyata mempunyai sistem pengurusan risiko mudah tunai dalaman yang lebih canggih dan teguh diberikan kelonggaran untuk memanfaatkan sistem tersebut bagi tujuan mematuhi keperluan pengawalseliaan. Maklum balas industri terhadap penambahbaikan yang dicadangkan telah diterima dan sedang dikaji bersama dengan cadangan yang baru dikeluarkan oleh BCBS untuk memperkenalkan piawaian kuantitatif mudah tunai minimum global. Konsep nisbah perlindungan mudah tunai 30 hari yang terkandung dalam piawaian kuantitatif yang dicadangkan oleh BCBS adalah konsisten dengan Rangka Kerja Mudah Tunai yang diterima pakai di Malaysia sejak tahun 2000. Namun, beberapa perbezaan wujud dari segi takrifan aset mudah tunai dan penentukuran parameter ketahanan untuk mengunjurkan aliran tunai. Selanjutnya, BCBS turut mencadangkan nisbah pendanaan berstruktur jangka panjang minimum yang bertujuan untuk menangani ketidakpadanan mudah tunai dan memberikan insentif kepada institusi perbankan agar membiayai aktiviti dengan sumber pendanaan yang lebih stabil. Berdasarkan penilaian awal terhadap cadangan BCBS tersebut, kesan ke atas kedudukan mudah tunai institusi perbankan dijangka signifikan sekiranya cadangan diterima pakai secara keseluruhan

dalam bentuknya yang sedia ada. Bank akan melaksanakan usaha lanjut dalam bidang ini dan sedang mengumpul input tambahan daripada industri tentang penentukuran piawaian global tersebut, termasuk kesan piawaian yang dicadangkan ke atas pasaran kewangan dan fungsi pengantaraan. Hasil usaha ini juga akan diambil kira dalam maklum balas Bank terhadap cadangan BCBS melalui EMEAP.

Pada masa yang sama, Bank meninjau amalan pengurusan risiko mudah tunai industri untuk mengukur sejauh mana amalan semasa konsisten dengan semakan Prinsip-prinsip Pengurusan dan Pengawalseliaan Mudah Tunai Kukuh (Principles for Sound Liquidity Risk Management and Supervision), yang dikeluarkan oleh BCBS pada bulan September 2008 yang telah mengambil kira pengajaran daripada krisis kewangan semasa dan peningkatan dalam amalan industri. Tinjauan ini memberikan cerapan yang amat berguna tentang amalan pengurusan risiko mudah tunai semasa dalam industri dan memaparkan cabaran pelaksanaan yang bakal dihadapi dalam memenuhi peningkatan piawaian global yang dihuraikan dalam semakan prinsip BCBS. Maklum balas tinjauan menunjukkan institusi perbankan sebahagian besarnya menerima pakai strategi pengurusan risiko mudah tunai yang berhemat meskipun amalan industri belum lagi dibangunkan sepenuhnya dalam sesetengah aspek. Tahap pematuhan ini banyak berbeza antara institusi. Bagi sesetengah institusi, pendekatan terhadap pengurusan mudah tunai masih dipacu sebahagian besarnya oleh pertimbangan kepatuhan, lantas membataskan penambahbaikan pengiraan risiko mudah tunai, pemantauan dan sistem kawalan dalaman yang diperlukan untuk menyokong pendekatan yang mengambil kira dengan lebih menyeluruh perkembangan dalam strategi perniagaan dan pendanaan institusi. Institusi perbankan turut mengakui bahawa penambahbaikan juga perlu bagi mewujudkan tahap toleransi risiko mudah tunai dalaman yang eksplisit dan jelas sebagai asas untuk menghasilkan had operasi yang lebih khusus untuk risiko mudah tunai, termasuk had ke atas pendanaan menurut mata wang dan dedahan kepada entiti berkaitan.

Keupayaan untuk memantau dedahan risiko mudah tunai secara berterusan dari perspektif peringkat institusi serta kumpulan juga memberi cabaran operasi yang ketara bagi banyak institusi perbankan. Misalnya, penaiktarafan infrastruktur dan proses diperlukan untuk mengurangkan campur tangan secara manual yang kini diperlukan institusi perbankan bagi mendapatkan dan mengagregat data merentas sistem yang berbeza bagi tujuan menentukan dedahan mudah tunai pada penghujung hari. Institusi perbankan juga mengenal pasti sistem data dan pelaporan yang kurang fleksibel sebagai faktor penting yang kini mengekang keupayaan untuk melaksanakan analisis yang lebih mendalam terhadap dedahan risiko mudah tunai. Kekurangan ini penting untuk diatasi bagi menyokong amalan pemantauan dan pengurusan risiko mudah tunai lebih berkesan, termasuk keupayaan untuk melaksanakan ujian ketahanan yang lebih mantap dan memperuntukkan kos dan risiko mudah tunai kepada aktiviti perniagaan. Meskipun pelaburan yang besar perlu dibuat oleh institusi perbankan bagi tujuan ini, namun sifat risiko mudah tunai yang berubah-ubah dan potensi untuk mencetus kehilangan keyakinan para pendeposit dan pihak berkaitan lain (counterparties), khususnya di bawah keadaan tekanan, memperlihatkan betapa pentingnya usaha perlu dipertingkatkan oleh institusi perbankan bagi memperkukuh keupayaan pengurusan risiko mudah tunai dalaman.

Berdasarkan tinjauan dan penilaian penyeliaan oleh Bank, kebanyakan institusi perbankan telah melaksanakan program untuk mengendalikan ujian ketahanan risiko mudah tunai secara kerap, namun masih ada ruang bagi penglibatan yang lebih bermakna oleh pihak pengurusan kanan dan unit perniagaan dalam proses mengenal pasti senario ketahanan. Senario ketahanan yang dikenal pasti, secara amnya adalah agak sederhana, dan jarang-jarang mengambil kira senario yang lebih serius, seperti kehilangan akses pasaran pendanaan borong, ufuk masa yang lebih lama bagi senario ketahanan atau penutupan pasaran modal. Meskipun kumpulan merentas fungsi (seperti jawatankuasa pengurusan aset dan liabiliti) lazimnya terlibat dalam pelaksanaan ujian ketahanan, terdapat ruang yang lebih luas bagi interaksi melibatkan pertimbangan perniagaan dalam proses ini. Penglibatan unit perniagaan dalam pembentukan senario tekanan adalah contoh di mana pertimbangan perniagaan boleh diterima pakai dengan lebih berkesan dalam proses ujian ketahanan dengan

mempertimbangkan rangkaian senario andaian (hypothetical scenario) yang lebih luas. Ini juga membolehkan penjajaran lebih rapat antara keputusan perniagaan strategik dengan profil risiko mudah tunai institusi perbankan. Isu-isu ini ditangani dalam dialog penyeliaan antara Bank dengan institusi perbankan sepanjang tahun dengan tujuan memperketatkan amalan ujian ketahanan mudah tunai dalam industri.

Tadbir urus korporat

Pada tahun 2009, Bank terus memberi tumpuan utama terhadap inisiatif untuk mempertingkatkan amalan tadbir urus korporat dalam institusi kewangan. Berbekalkan kesedaran tentang peranan penting yang dimainkan oleh lembaga pengarah dalam menggalakkan amalan tadbir urus dan pengurusan risiko yang mantap, sumber yang banyak terus ditumpukan melalui program pendidikan berterusan yang berstruktur yang digariskan di bawah inisiatif Pendidikan untuk Pengarah Institusi Kewangan (Financial Institutions Directors' Education, FIDE) ke arah memperlengkap lembaga pengarah agar mereka dapat melaksanakan peranan ini dengan berkesan.

Sejak pelancaran program FIDE pada bulan November 2008, 131 pengarah institusi perbankan, penanggung insurans dan pengendali takaful telah selesai mengikuti program teras yang meneliti aplikasi tadbir urus yang kukuh dalam konteks khusus isu dan cabaran yang dihadapi oleh sektor-sektor berbeza dalam industri kewangan. Program FIDE teras terus mendapat sambutan menggalakkan, dan kandungannya dipertingkatkan secara berterusan sepanjang tahun sebagai tindak balas terhadap perkembangan dalam industri, amalan global dan saranan khusus bagi penambahbaikan yang diterima daripada peserta. Lantaran kesan positif FIDE dari segi memantapkan lembaga pengarah, maka terhasil dua program tambahan yang diperkenalkan pada tahun 2009 – program pengenalan kepada perbankan bagi pengarah yang mempunyai pengalaman perbankan yang agak terbatas dan program yang memberi tumpuan khusus kepada pengurusan risiko dalam kewangan Islam. Usaha juga mula digembleng untuk menghasilkan program yang lebih khusus untuk peranan tertentu lembaga pengarah, dengan keutamaan segera diberikan kepada ahli jawatankuasa audit lembaga dan jawatankuasa pengurusan risiko lembaga. Sebagai sebahagian daripada usaha memperlengkap FIDE, lapan acara dianjurkan pada tahun 2009 yang mengundang penceramah terkemuka untuk berkongsi pengalaman berguna tentang rangkaian isu meluas berkaitan tadbir urus, risiko dan strategi yang relevan kepada peranan dan jangkaan lembaga pengarah institusi kewangan.

Sejak pelancaran program FIDE pada bulan November 2008, 131 pengarah institusi perbankan, penanggung insurans dan pengendali takaful telah selesai mengikuti program teras

Melangkaui objektif pendidikan, inisiatif FIDE menyediakan platform penting yang membolehkan para pengarah institusi kewangan berinteraksi antara satu sama lain serta Bank tentang isu-isu umum yang dihadapi oleh lembaga pengarah semasa melaksanakan fungsi pengawasan. Bank turut memanfaatkan peluang untuk menekankan jangkaan terhadap lembaga pengarah bagi memastikan pengurusan institusi kewangan yang mantap. Pada tahun 2009, interaksi ini amat berguna terutamanya dalam menumpukan perhatian Bank dan institusi kewangan bagi mengupas isu-isu dan amalan semasa dalam bidang tadbir urus. Ini termasuk isu-isu yang berkenaan hubung kait lembaga pengarah dengan pihak pengurusan, proses yang digunakan oleh institusi kewangan untuk melantik ahli lembaga pengarah dan pengurusan kanan, kriteria bebas bagi ahli lembaga pengarah, interaksi antara fungsi pengurusan risiko dengan kawalan dalaman, dan hubungan antara lembaga syarikat induk dengan anak syarikat dalam kumpulan kewangan. Bank akan memberi respons kepada isu-isu ini dalam penilaiannya terhadap garis panduan tadbir urus korporat yang bakal diterbitkan pada tahun 2010. Huraian lanjut tentang amalan tadbir urus korporat terdapat dalam rencana khas ``Perkembangan Tadbir Urus Korporat dalam Institusi Kewangan´´.

Pengaturan ganjaran telah menjadi tumpuan utama perdebatan global memandangkan amalan ganjaran dipercayai memainkan peranan penting dalam menggalakkan pengambilan risiko berlebihan oleh institusi kewangan yang paling terjejas oleh krisis kewangan. Pengaturan

Perkembangan Tadbir Urus Korporat dalam Institusi Kewangan

Krisis kewangan global telah menjuruskan perhatian terhadap kepentingan tadbir urus korporat dan pengurusan risiko yang berkesan untuk mengelak kerugian dan kegagalan dalam sistem kewangan. Lembaga pengarah yang kurang berkesan dan pengawasan pengurusan kanan yang lemah di beberapa institusi kewangan terbesar dunia merupakan faktor penyumbang utama kepada kerugian kewangan ketara yang telah dialami. Dalam banyak kes, institusi gagal menghayati dan memantau pelaksanaan strategi perniagaan dan risiko berkaitan, serta gagal memberi respons cepat yang sewajarnya terhadap keadaan pasaran yang kian gawat. Pada masa yang sama, institusi yang menunjukkan prestasi semasa krisis yang lebih baik dapat dibezakan secara konsisten melalui tadbir urus dan amalan pengurusan risiko yang lebih berkesan.

Sejak kebelakangan ini, sebagai reaksi kepada krisis, badan penetapan piawaian antarabangsa termasuk Lembaga Kestabilan Kewangan (Financial Stability Board, FSB) dan pengawal selia di beberapa ekonomi utama, telah menghala tumpuan dengan tegas kepada tadbir urus korporat sebagai agenda utama pembaharuan. Pembaharuan ini terutamanya adalah untuk:

(i) mencapai keseimbangan yang sesuai antara kemahiran, pengalaman dan kebebasan lembaga pengarah institusi kewangan;
(ii) memperkukuh amalan lembaga pengarah dengan meletakkan penekanan yang lebih tinggi terhadap peranan, komitmen dan prestasi pengerusi serta jawatankuasa lembaga pengarah;
(iii) memastikan lembaga pengarah berfungsi dengan lebih efektif secara berterusan melalui proses penilaian formal dan penzahiran yang lebih telus;
(iv) mencapai pendekatan yang lebih efektif berhubung dengan induksi, latihan dan pembangunan diri pengarah bukan eksekutif secara berterusan bagi memastikan lembaga pengarah sentiasa dimaklumkan mengenai perkembangan baharu dalam industri kewangan;
(v) meningkatkan penglibatan lembaga pengarah dalam pengawasan risiko menerusi jawatankuasa risiko lembaga pengarah yang khusus, disokong oleh ketua pegawai risiko bebas; dan
(vi) mempertingkatkan tahap pengawasan pada peringkat lembaga pengarah berhubung dengan pemberian ganjaran bagi membendung amalan memberi insentif kepada aktiviti pengambilan risiko yang melampau.

Perkembangan ini selari dengan hala tuju dan perubahan yang dititikberatkan dalam mencorakkan amalan tadbir urus korporat bagi sektor kewangan Malaysia sejak beberapa tahun kebelakangan ini. Berikutan krisis kewangan Asia pada 1997, langkah memperkukuh tadbir urus korporat merupakan fokus utama usaha bina upaya yang bertujuan untuk mewujudkan asas kukuh bagi sistem kewangan yang stabil dan lebih berdaya tahan. Rangka kerja tadbir urus yang kukuh, disokong oleh amalan tadbir urus yang baik, juga dikenal pasti sebagai keperluan utama untuk peralihan daripada rejim kawal selia berasaskan ketetapan peraturan yang preskriptif kepada rejim yang lebih berasaskan prinsip, dengan lebih pergantungan pada fungsi pengawasan dalaman institusi kewangan untuk mengurus dan mengawal risiko.

Piawaian kehematan tadbir urus korporat yang diterima pakai untuk institusi kewangan di Malaysia dibina berasaskan prinsip-prinsip utama berikut:

(i) **pengasingan yang jelas antara fungsi pengurusan dengan fungsi pengawasan** – ini dikuatkuasakan melalui pengasingan peranan pengerusi dan peranan ketua pegawai eksekutif, mengenakan had yang ketat terhadap bilangan pengarah eksekutif dalam lembaga pengarah, mensyaratkan supaya jawatankuasa utama lembaga pengarah (iaitu audit, risiko, ganjaran dan pencalonan) terdiri daripada pengarah bukan eksekutif sepenuhnya, dan kebertanggungjawaban yang jelas antara unit operasi dengan fungsi kawalan bebas;
(ii) **lembaga pengarah yang cekap dan komited** – bagi memastikan komitmen terhadap hal ehwal institusi kewangan, ahli lembaga pengarah tidak seharusnya memegang terlalu banyak jawatan pengarah luar sehingga menjejaskan perhatian mereka terhadap institusi kewangan.

Lembaga pengarah secara kolektif hendaklah juga memiliki pengalaman dan kepakaran yang diperlukan supaya mampu mencabar secara membina dan memimpin pengurusan, terutamanya berhubung dengan aspek risiko dan strategi. Di samping itu, institusi kewangan mestilah memenuhi kehendak khusus berhubung dengan penyesuaian dan latihan berterusan pengarah;

(iii) **terdapatnya anggota bebas yang mencukupi dalam lembaga pengarah** – sekurang-kurangnya satu per tiga daripada lembaga pengarah sebuah institusi kewangan hendaklah bebas daripada pengaruh pihak pengurusan dan pemegang saham utama;

(iv) **fokus yang jelas, eksplisit dan khusus berhubung dengan tanggungjawab pengawasan lembaga pengarah dalam bidang risiko, kawalan dalaman dan ganjaran serta prestasi dan penggantian anggota lembaga pengarah dan pengurusan** – sejak 2005, semua institusi kewangan dikehendaki menubuhkan jawatankuasa audit, jawatankuasa pengurusan risiko, jawatankuasa ganjaran dan jawatankuasa pencalonan bagi menyokong lembaga pengarah mengawasi fungsi-fungsi tersebut dengan berkesan. Dari segi kewangan Islam, penubuhan Jawatankuasa Syariah yang dipertanggungjawabkan khusus untuk mengawasi pematuhan Syariah secara menyeluruh juga diperlukan;

(v) **penilaian ketat terhadap pegawai-pegawai utama untuk memastikan mereka layak dan sesuai** – anggota lembaga pengarah, pengurusan kanan dan pegawai yang memikul tanggungjawab utama terhadap fungsi kawalan hendaklah memenuhi kriteria layak dan sesuai semasa pelantikan dan secara berterusan, dan institusi kewangan hendaklah memastikan proses yang efektif diterap dan berfungsi secara efektif bagi mematuhi keperluan ini;

(vi) **struktur insentif yang sejajar dengan prestasi jangka panjang dan kepentingan pendeposit dan pemegang polisi, di samping pemegang saham** – lembaga pengarah perlu menerap dan memantau secara efektif kawalan dalaman dan sistem pengurusan risiko yang berkesan bagi menangani risiko pada keseluruhan entiti, serta menghindari amalan pemberian ganjaran yang mewujudkan insentif untuk perlakuan yang tidak bertanggungjawab;

(vii) **tanggungjawab eksplisit lembaga pengarah bagi urus niaga dengan pihak berkaitan** – lembaga pengarah dikehendaki menggubal dasar dan prosedur, termasuk menetapkan had-had yang jelas serta prosedur kelulusan dan pemantauan yang wajar, bagi memastikan risiko yang berpunca daripada urus niaga dengan pihak berkaitan ditangani dengan berkesan. Lembaga pengarah juga perlu memastikan bahawa dasar ditetapkan bagi mengenal pasti, mencegah atau menangani serta menzahirkan potensi wujudnya konflik kepentingan dengan sewajarnya; dan

(viii) **pelaporan dan penzahiran yang mencukupi tentang amalan tadbir urus korporat** – institusi kewangan hendaklah memberi gambaran jelas bagaimana piawaian kehematan telah dipatuhi, atau menghuraikan sebarang ketidakpatuhan penting dan langkah alternatif yang diambil bagi memenuhi objektif piawaian yang ingin dicapai. Penzahiran hendaklah meliputi maklumat mengenai komposisi, fungsi dan perilaku lembaga pengarah dan jawatankuasanya, dedahan institusi kepada risiko dan sistem pengurusan risikonya serta penilaian tentang keberkesanan fungsi kawalan dalaman utama (termasuk kawalan risiko).

Pematuhan piawaian kehematan ini merupakan bahagian penting dalam penilaian penyeliaan Bank terhadap keselamatan dan keutuhan institusi kewangan di bawah Rangka Kerja Penyeliaan Berasaskan Risiko. Penilaian ke atas kualiti dan kekukuhan fungsi pengawasan dan kawalan sesebuah institusi adalah titik permulaan penilaian penyeliaan terhadap bagaimana institusi tersebut mengurus risiko bagi setiap bidang aktiviti pentingnya, dan juga menjadi asas Bank memberikan pandangan tentang daya tahan institusi berkenaan secara keseluruhannya, terutamanya dalam keadaan tertekan. Menyedari sumber kewangan adalah terhad dan sering terjejas dalam suasana tekanan, penekanan kepada amalan tadbir urus merupakan pelengkap penting kepada penilaian Bank terhadap prestasi kewangan dan kedudukan modal sesebuah institusi. Penekanan dihalakan kepada isu bagaimana dasar, proses dan kawalan dalaman institusi menyokong pengambilan risiko berhemat yang bersesuaian dengan tahap modal dan keupayaannya. Bank juga menilai

sama ada dasar, proses dan mekanisme kawalan benar-benar berfungsi secara berkesan di institusi tersebut secara menyeluruh. Hasil penilaian ini adalah satu-satunya pertimbangan terpenting dalam menentukan intensiti penyeliaan yang dikenakan terhadap sesebuah institusi dan, dengan itu, tahap kelonggaran yang boleh diberi kepada institusi berkenaan dalam mengurus perniagaannya.

Kini, semakin banyak bukti yang menunjukkan amalan dalam kalangan institusi kewangan di Malaysia mengatasi keperluan kehematan minimum dan menekankan betapa budaya risiko dan tadbir urus telah dipertingkatkan dengan ketara. Mengikut tinjauan terhadap institusi kewangan di Malaysia baru-baru ini, pengarah bukan eksekutif menunjukkan lebih komitmen terhadap masa (termasuk membuat persiapan untuk, dan menghadiri, mesyuarat lembaga pengarah) dalam memberikan perhatian terhadap hal ehwal institusi kewangan, iaitu sehingga 60 hari setahun. Sebanyak 60% daripada institusi kewangan mempunyai lembaga pengarah yang lebih separuh daripada ahlinya memiliki pengalaman langsung dalam sektor kewangan (termasuk pengurusan terdahulu). Ini turut disokong oleh lembaga pengarah yang keahliannya secara keseluruhan mempunyai kombinasi yang baik dari segi kelayakan dan pengalaman yang relevan. Pengarah bebas merupakan ahli majoriti bagi lebih separuh daripada lembaga pengarah semua institusi perbankan. Perkembangan lebih mutakhir ialah peningkatan ketara status ketua pegawai risiko yang diberi kuasa dalam pengurusan dan pengawasan risiko pada peringkat entiti. Beberapa institusi telah memperkukuh kebebasan penuh ketua pegawai risiko dengan memformalkan penetapan garis pelaporan fungsi secara terus *dan hanya* kepada jawatankuasa pengurusan risiko lembaga pengarah. Penambahbaikan juga dilihat dalam urusan antara lembaga pengarah dengan pihak pengurusan berhubung dengan isu risiko, dengan lembaga pengarah mempunyai lebih kawalan terhadap kandungan, aturan masa dan pembentangan maklumat risiko kepada lembaga pengarah. Penambahbaikan ini juga menyokong penghayatan lebih baik oleh lembaga pengarah mengenai perkembangan risiko utama. Peningkatan komitmen dan interaksi lembaga pengarah dibuktikan lagi dengan pengekalan tenaga pakar asing oleh sesetengah institusi untuk menasihati lembaga pengarah tentang isu-isu khusus sekiranya lembaga pengarah secara amnya kurang pengetahuan dan keupayaan bagi membuat keputusan berasaskan maklumat lengkap tanpa melibatkan pihak pengurusan.

Pengenalan program Pendidikan Pengarah Institusi Kewangan (FIDE) pada 2008 telah memainkan peranan penting dalam meningkatkan lagi keupayaan lembaga pengarah institusi kewangan di Malaysia. Dalam tempoh 14 bulan sejak dilancarkan, 131 pengarah telah menamatkan program FIDE. Interaksi Bank dengan pengarah yang telah menjalani program tersebut mempamerkan penghayatan yang lebih mendalam tentang peri pentingnya sumbangan individu terhadap fungsi lembaga pengarah, di samping menunjukkan keyakinan yang lebih kukuh untuk berurusan dengan pihak pengurusan berhubung dengan isu risiko dan strategi. Kepimpinan lebih berkesan juga telah ditunjukkan oleh pengerusi ke arah menambah baik keberkesanan lembaga pengarah dan jawatankuasa lembaga pengarah yang diterajui. Program FIDE juga diiktiraf sebagai penyumbang ke arah menggalakkan lembaga pengarah lebih teliti dalam memilih dan menilai anggota lembaga pengarah dan pengurusan kanan, di samping mendorong tindakan lebih tegas dalam menyelesaikan isu konflik dan campur tangan tidak wajar terhadap fungsi pengawasan.

Perbincangan terkini di peringkat global mengenai pembaharuan kewangan antarabangsa tertumpu pada saiz institusi kewangan, dengan prospek mengurangkan kos sosial dan ekonomi akibat kegagalan sistemik dengan membataskan skala dan kompleksiti institusi kewangan. Di Malaysia, sektor kewangan dijangka berkembang dan menjadi lebih kompleks menurut peredaran masa. Sungguhpun institusi kewangan di Malaysia telah mencapai kemajuan pesat dalam bidang tadbir urus korporat, amalan tadbir urus perlu terus dipertingkatkan dengan mengambil kira persekitaran yang sentiasa berubah. Dalam jangka pendek dan sederhana, perkembangan penting merangkumi penggunaan dan pergantungan lebih tinggi pada alat pengurusan risiko yang canggih untuk mengenal pasti, mengukur dan mengurus risiko berikutan pelaksanaan Pendekatan Berasaskan Penarafan Dalaman (Internal Ratings-Based) di bawah Basel II dan Rangka Kerja Modal

Berasaskan Risiko bagi Penanggung Insurans. Tambahan pula, keadaan turun naik pasaran yang lebih ketara serta potensi penularan terus wujud dalam suasana lebih banyak institusi kewangan melebarkan sayap merentas sempadan dan pasaran kewangan menjadi lebih berintegrasi, manakala ketidaktentuan masih wujud tentang tahap dan kekuatan pemulihan ekonomi global. Perkembangan lain termasuk perubahan persekitaran kawal selia yang menjangkakan keperluan modal yang lebih ketat, lebih banyak unsur-unsur budi bicara dalam amalan perakaunan dan jangkaan lebih eksplisit bagi institusi kewangan untuk menguruskan sumber modal melalui pendekatan kitaran lazim (through-the-cycle) yang mengambil kira kesan kitaran ekonomi. Momentum pembangunan kewangan Islam akan terus meningkat lantaran membawa kepada bertambahnya rangkaian produk dan instrumen kewangan Islam yang baharu, sekali gus menimbulkan cabaran Syariah yang unik. Persaingan sengit dalam beberapa segmen pasaran telah mencetus semula kecenderungan untuk melakukan inovasi kewangan, manakala persaingan untuk menarik tenaga mahir juga akan menjadi lebih sengit.

Adalah menjadi peranan lembaga pengarah untuk memahami bagaimana institusi dipengaruhi oleh perkembangan tersebut dan menimbang bagaimana amalan tadbir urus perlu diubah suai bagi memastikan pengawasan dan kawalan yang sentiasa berkesan. Isu yang perlu dipertimbangkan oleh lembaga pengarah termasuk:

- reka bentuk proses dan struktur untuk pengawasan yang berkesan di peringkat kumpulan dan merentas sempadan;
- kawalan yang sewajarnya terhadap penggunaan model dan pelaksanaan budi bicara dan pertimbangan oleh pihak pengurusan;
- integrasi yang berkesan antara fungsi pengurusan risiko dengan fungsi kawalan dalaman dan bagaimana kedua-duanya harus berinteraksi secara berkesan untuk menyokong pengawasan risiko yang berterusan;
- pengawasan berterusan dan mapan tentang bagaimana struktur insentif dalam sesebuah institusi bertindak balas terhadap risiko, persaingan dan inovasi;
- mengambil pendekatan berinteraksi secara lebih efektif dengan pihak berkepentingan sebagai sebahagian daripada usaha untuk menguruskan jangkaan dan memelihara keyakinan terutamanya apabila menghadapi situasi tertekan;
- reka bentuk program yang berkesan bagi membolehkan anggota lembaga pengarah mengikuti perkembangan terkini dalam industri kewangan secara berterusan; dan
- bagi kewangan Islam, keperluan untuk mengambil kira keunikan ciri-ciri prinsip Syariah dalam tadbir urus dan pengurusan risiko.

Institusi kewangan di Malaysia berada pada kedudukan terbaik untuk memberikan respons secara berkesan kepada isu-isu tersebut dengan memanfaatkan rangka kerja dan peraturan institusi yang telah terbina sepanjang dekad berikutan krisis kewangan Asia. Langkah penambahbaikan dalam rangka kerja kawal selia berhubung dengan tadbir urus korporat dan pengurusan risiko sedang dipertimbangkan sebagai tindak balas kepada perkembangan baharu, meningkatkan lagi amalan-amalan tadbir urus yang baik dan mengambil iktibar daripada krisis kewangan global. Rangka kerja perundangan juga akan diperkukuh dengan mengkanunkan kewajipan dan tanggungjawab fidusiari para pengarah institusi kewangan. Dengan perhatian khusus yang berterusan kepada isu tadbir urus dalam rangka kerja penyeliaan dan rangka kerja organisasi, perubahan yang berterusan dalam amalan pengurusan risiko dan tadbir urus yang baik akan memperkukuh lagi asas kestabilan kewangan sambil meningkatkan daya saing sektor kewangan Malaysia dalam jangka masa panjang.

ganjaran eksekutif dalam kalangan institusi kewangan di Malaysia belum membangkitkan kebimbangan akan pewujudan insentif bagi pengambilan risiko yang berlebihan. Ini mencerminkan prinsip sedia ada dalam garis panduan tentang tadbir urus korporat yang telah lama dipantau oleh Bank bahawa institusi kewangan harus mengelakkan amalan ganjaran yang mungkin mewujudkan insentif bagi tingkah laku tidak bertanggungjawab. Bank akan terus mengkaji perkembangan dalam amalan ganjaran industri dan mungkin menghasilkan panduan tambahan tentang amalan ganjaran yang kukuh, jika perlu, dengan berlandaskan Prinsip-prinsip bagi Amalan Pampasan Kukuh (Principles for Sound Compensation Practices) yang diterbitkan oleh Lembaga Kestabilan Kewangan (Financial Stability Board) pada bulan April 2009.

Isu lebih penting tentang ganjaran di Malaysia membabitkan ganjaran pengarah bukan eksekutif. Tinjauan yang dilakukan baru-baru ini tentang tahap ganjaran pengarah bukan eksekutif dalam kalangan institusi kewangan, mendapati secara amnya ganjaran buat pengarah bukan eksekutif adalah tidak memadai bagi tanggungjawab lebih berat yang dipikul dan komitmen masa yang diluangkan dalam persekitaran undang-undang, pengawalseliaan dan operasi yang lebih ketat. Namun, lembaga pengarah, dan khususnya pengarah bukan eksekutif, memainkan peranan penting dalam memastikan pengawasan yang mantap terhadap institusi kewangan dan harus diberikan ganjaran yang sepadan dengan pelaksanaan tanggungjawab pengawasan pengarah. Bagi menyokong usaha oleh institusi kewangan untuk menarik dan mengekalkan pengarah bukan eksekutif yang berkaliber, FIDE telah menaja satu kajian bebas yang akan membuat saranan untuk penstrukturan pakej ganjaran bagi pengarah bukan eksekutif berdasarkan amalan terbaik dalam pasaran yang setanding dan penilaian tentang tanggungjawab khusus, tahap komitmen masa, dan kemahiran yang diperlukan bagi lembaga institusi kewangan. Saranan ini juga akan mengambil kira persekitaran kewangan serta ekonomi semasa dan yang berubah yang dihadapi oleh institusi kewangan serta isu-isu yang turut dibangkitkan dalam pelaksanaan fungsi pengawasan pengarah. Tinjauan ini dijangka selesai dan diterbitkan kepada industri pada separuh tahun pertama 2010.

Langkah-langkah juga diambil sepanjang tahun 2009 untuk memperkukuh fungsi utama audit dalaman sebagai komponen penting tadbir urus korporat yang kukuh. Fungsi audit dalaman yang mantap memudahkan pengawasan lembaga pengarah dan proses penyeliaan dengan memberikan jaminan bebas bahawa rangka kerja kawalan dalaman dan pengurusan risiko yang mencukupi wujud dan beroperasi dengan berkesan dalam institusi kewangan. Kertas konsep tentang Garis Panduan mengenai Fungsi Audit Dalaman telah dikeluarkan oleh Bank pada bulan Jun 2009 dengan tujuan memperkukuh budaya audit dalaman dalam institusi kewangan secara khususnya. Garis panduan ini bertujuan menekankan lagi aspek kebebasan dan keupayaan profesional pihak juruaudit dalaman, mempertingkatkan tumpuan berasaskan risiko audit dalaman dan memperjelas hubungan antara fungsi audit dalaman, fungsi kawalan lain (misalnya pengurusan risiko dan fungsi kepatuhan), dan unit perniagaan di mana audit dalaman juga memainkan peranan penasihat berhubung dengan pewujudan kawalan dalaman di dalam unit perniagaan. Garis panduan muktamad yang mengambil kira maklum balas daripada industri, jika sesuai, akan dikeluarkan pada tahun 2010.

Pengurusan risiko

Pada tahun 2009, Bank terus menumpukan sumbernya pada usaha membangunkan dan menggabungkan piawaian yang menyeluruh tentang amalan pengurusan risiko yang kukuh, mencakup prinsip menyeluruh tentang tadbir urus risiko dengan panduan khusus berhubung pengurusan risiko pasaran, kredit, mudah tunai, operasi dan insurans. Meskipun sebahagian besar persediaan asas prinsip menyeluruh telah selesai, rundingan yang lebih fokus dengan pengamal pengurusan risiko dalam industri perbankan dan insurans telah dilaksanakan untuk menguji sama ada prinsip dan panduan adalah praktikal untuk beroperasi, dan mengambil kira perkembangan terkini dalam amalan pengurusan risiko terbaik. Persidangan Industri Kewangan (Financial Industry Conference) mengenai pengurusan risiko yang dianjurkan oleh Bank pada bulan November 2009 membolehkan dialog lanjut diadakan tentang cabaran risiko utama yang dihadapi oleh institusi perbankan dan penanggung insurans. Pemerhatian tentang gerak balas pengurusan risiko oleh institusi

kewangan terhadap perkembangan kewangan dan ekonomi pada tahun 2009, menyediakan input tambahan terhadap bidang yang perlu dipertingkatkan dalam prinsip dan panduan. Usaha Bank turut dibantu oleh beberapa laporan susulan penting tentang pemerhatian amalan pengurusan risiko dalam kalangan institusi perbankan global yang diterbitkan pada tahun 2009, termasuk pemerhatian yang diterbitkan oleh Kumpulan Penyelia Kanan (Senior Supervisors Group) (forum yang dianggotai oleh penyelia kanan daripada firma perkhidmatan kewangan utama dari Kanada, Perancis, Jerman, Jepun, Switzerland, United Kingdom dan Amerika Syarikat) dan Institut Kewangan Antarabangsa.

Dari segi amalan, pengaturan fungsi pengurusan dan pengawasan risiko dalam kalangan institusi perbankan dan penanggung insurans di Malaysia telah bertambah baik dengan ketaranya, didorong oleh perkembangan signifikan dalam rangka kerja modal dan penyeliaan yang lebih banyak tertumpu pada risiko, penelitian fungsi risiko yang lebih rapi di peringkat global ekoran krisis kewangan, dan pengarah yang lebih berpengetahuan tentang isu risiko dan pendekatan pengurusan risiko. Tahap dan kualiti interaksi antara lembaga pengarah dengan pengurusan kanan tentang isu-isu dan perkembangan risiko penting juga makin mantap. Peningkatan ini menyumbang ke arah memperkukuh budaya risiko dalam institusi, dan memastikan bahawa risiko dikenal pasti dengan pantas, dinilai dan dikawal dengan berkesan sejajar dengan kesanggupan mengambil risiko dan strategi lembaga pengarah.

Pencapaian lebih ketara dalam penerapan pendekatan berasaskan keseluruhan entiti (berbanding tumpuan berasingan) terhadap pengurusan risiko, dengan peranan lebih luas buat Ketua Pegawai Risiko (Chief Risk Officer, CRO) sebagai pemangkin, merupakan hasil penting daripada tumpuan pengurusan risiko Bank. Berasaskan panduan dan input penyeliaan yang sesuai, Bank bercadang untuk menggalakkan penambahbaikan proses yang akan mengukuhkan kedudukan CRO dan penglibatannya dalam proses pengurusan dan pengawasan risiko pada peringkat tertinggi, yang merangkumi semua risiko dan hubung kait antara risiko berbeza. Penekanan yang wajar juga akan diberi bagi mempercepatkan pembaikpulihan infrastruktur risiko agar ia dapat menyokong perkongsian maklumat risiko secara berkesan yang dikehendaki melalui pendekatan pengurusan risiko berasaskan keseluruhan entiti.

Pencapaian lebih ketara dalam penerapan pendekatan berasaskan keseluruhan entiti (berbanding tumpuan berasingan) pengurusan risiko, dengan peranan lebih luas buat Ketua Pegawai Risiko (Chief Risk Officer, CRO) sebagai pemangkin, merupakan hasil penting daripada tumpuan pengurusan risiko Bank

Pada bulan Jun 2009, rangka kerja kehematan bagi institusi kewangan pembangunan (development financial institutions, DFI) telah diperkukuh dengan pengeluaran Garis Panduan mengenai Amalan Terbaik Pengurusan Risiko Kredit untuk DFI. Garis panduan tersebut menghuraikan prinsip utama dan amalan kukuh yang perlu terima pakai oleh DFI bagi pengurusan risiko kredit, termasuk pengawasan lembaga yang berkesan terhadap infrastruktur pengurusan risiko kredit dan pelaksanaan sekatan dan imbangan (checks and balances) yang wajar, disokong pula oleh fungsi audit dalaman yang berkesan. Garis panduan tersebut memperakui mandat khusus DFI untuk membangunkan dan menggalakkan sektor strategik yang disasarkan dalam ekonomi, dengan penambahbaikan yang bertujuan menempatkan DFI pada kedudukan lebih teguh untuk melaksanakan peranan yang dimandatkan secara berterusan. Pada tahun 2009, fleksibiliti turut diberikan kepada DFI untuk membenarkan fungsi bukan teras disediakan oleh penyedia perkhidmatan pemastautin pihak ketiga berdasarkan rangka kerja pengurusan risiko mantap, selaras dengan apa yang diterima pakai oleh institusi perbankan dan penanggung insurans.

Piawaian pelaporan kewangan

Sejajar dengan komitmen bagi pertumpuan dasar dengan Piawaian Pelaporan Kewangan Antarabangsa menjelang tahun 2012, Malaysia telah menerima pakai FRS 139 Instrumen Kewangan: Pengiktirafan dan Pengukuran bagi entiti pelaporan di Malaysia dari 1 Januari 2010. Sementara menunggu penerapan FRS 139, Bank telah merangkumkan unsur-unsur penting FRS 139 berkaitan dengan klasifikasi dan penilaian saksama instrumen kewangan dalam rangka kerja pelaporan berhemat bagi institusi perbankan serta penanggung insurans, masing-masing sejak tahun 2005 dan 2009. Baki komponen FRS 139 yang belum dirangkumkan ke dalam rangka kerja berhemat adalah berkaitan dengan penggunaan pilihan nilai saksama, serta klasifikasi dan peruntukan bagi pinjaman/pembiayaan terjejas. Komponen ini, yang sebahagian besarnya menimbulkan kesan terhadap institusi perbankan, telah ditangguhkan untuk memberikan lebih masa kepada institusi perbankan untuk membuat penambahbaikan yang perlu kepada sistem, proses dan keupayaan dalaman bagi memastikan pelaksanaan yang lancar dan mengekalkan keutuhan penyata kewangan yang dilaporkan menggunakan FRSs. Rangka kerja pelaporan berhemat dijangka dijajarkan sepenuhnya dengan FRS 139 menjelang 1 Januari 2010. Pemantauan Bank terhadap tahap kesediaan institusi perbankan untuk menerima pakai FRS 139 sepenuhnya telah dipergiat sepanjang tahun 2009 melalui laporan berkala kepada Bank dan interaksi dengan Jawatankuasa Audit, juruaudit luar dan fungsi pelaporan kewangan tentang perkembangan setiap institusi.

Pada bulan November 2009, berlaku perubahan pada perkembangan ini apabila Lembaga Piawaian Perakaunan Antarabangsa (International Accounting Standards Board, IASB) mengeluarkan draf dedahan mengesyorkan pendekatan baharu terhadap penilaian pinjaman terjejas. Ini mengakibatkan Lembaga Piawaian Perakaunan Malaysia dan Bank mempertimbangkan semula pilihan bagi pelaksanaan penuh FRS 139 bagi institusi perbankan yang merupakan pihak paling terjejas dengan cadangan tersebut. Pada bulan Januari 2010, Bank mengeluarkan garis panduan yang disemak tentang Pengkelasan dan Peruntukan Jejas Nilai untuk Pinjaman/Pembiayaan yang merangkumi peruntukan peralihan yang perlu diterima pakai oleh institusi perbankan semasa menentukan peruntukan pinjaman terjejas secara kolektif. Di bawah peruntukan peralihan tersebut, institusi perbankan hendaklah menyediakan peruntukan pinjaman terjejas secara kolektif pada tahap yang tidak kurang daripada tahap yang dikira berdasarkan rumusan yang ditetapkan, iaitu 1.5% daripada jumlah pinjaman/pembiayaan selepas mengambil kira peruntukan pinjaman terjejas individu. Peruntukan peralihan ini adalah untuk mengurangkan kos duplikasi yang tinggi buat institusi perbankan lantaran perubahan yang dicadangkan oleh IASB, dan pada masa yang sama menjajarkan dengan lebih rapat tahap peruntukan dengan pertimbangan kerugian dijangka. Garis panduan tersebut selanjutnya menghuraikan jangkaan bagi institusi perbankan untuk melaksanakan proses dan metodologi penilaian dalaman yang mantap bagi penilaian pinjaman terjejas. Garis masa bagi kepatuhan sepenuhnya turut ditetapkan, iaitu menjelang tahun 2012 sejajar dengan anggaran garis masa bagi penerapan piawaian pinjaman terjejas baharu. Butir lanjut tentang cadangan piawaian pinjaman terjejas baharu IASB boleh didapati dalam rencana khas ``Perkembangan dalam Piawaian Peruntukan dan Implikasi terhadap Institusi Perbankan´´.

Di samping piawaian pinjaman terjejas, Garis Panduan Pelaporan Kewangan yang disemak telah dikeluarkan oleh Bank pada bulan Februari 2010 untuk mengumpul aspek keperluan pelaporan kewangan lain di bawah rangka kerja berhemat bagi institusi perbankan sejajar dengan keperluan FRSs (termasuk baki komponen FRS 139 yang belum lagi diguna pakai oleh Bank). Garis panduan tersebut mengekalkan sekatan ke atas penerapan pilihan tertentu yang tersedia di bawah FRSs yang dianggap perlu bagi tujuan kehematan, dan menghendaki dedahan tambahan dibuat berhubung dengan maklumat tentang pinjaman, peruntukan pinjaman terjejas dan ganjaran. Panduan lanjut turut diberikan tentang kawalan yang dijangka terhadap penerapan pilihan nilai saksama di bawah FRS 139.

Kewangan Islam dan pengendali takaful

Dalam bidang kewangan Islam, usaha pengawalseliaan pada tahun 2009 terus ditumpukan ke arah memperkukuh tadbir urus Syariah, menggalakkan amalan perniagaan yang mantap dan mempertingkatkan kecekapan operasi dalam institusi kewangan Islam. Pada tahun 2009, semakan yang

Perkembangan dalam Piawaian Peruntukan dan Implikasi terhadap Institusi Perbankan

Pada bulan November 2009, Lembaga Piawaian Perakaunan Antarabangsa (International Accounting Standards Board, IASB) mengemukakan cadangan supaya semakan menyeluruh dibuat terhadap Piawaian Perakaunan Antarabangsa (International Accounting Standard, IAS) 39. Cadangan ini dibuat berikutan permintaan daripada pemimpin-pemimpin G20 supaya penetap piawaian perakaunan dan badan pengawal selia kedua-duanya berusaha dengan segera untuk melaksanakan piawaian peruntukan bersifat pandang ke hadapan sebagai salah satu langkah untuk menangani prokitaran (procyclicality). Cadangan IASB ini pada umumnya selaras dengan prinsip tahap tinggi yang dikeluarkan oleh Jawatankuasa Penyeliaan Perbankan Basel (Basel Committee on Banking Supervision, BCBS) pada bulan Ogos 2009. Cadangan ini mencerminkan pengajaran daripada krisis kewangan berhubung dengan keperluan untuk memperakukan kerugian pinjaman lebih awal berdasarkan metodologi yang mengambil kira kerugian kredit dijangka yang mantap, termasuk perubahan dalam jangkaan kerugian kerana keadaan yang memberikan kesan kepada peminjam berubah.

Artikel ini menghuraikan cadangan baharu IASB tentang pinjaman terjejas dan membincangkan implikasinya terhadap institusi perbankan di Malaysia.

Masalah dengan pendekatan pinjaman terjejas kerugian ditanggung

Di bawah model kerugian ditanggung yang kini diterima pakai dalam IAS 39, pinjaman diklasifikasikan sebagai pinjaman terjejas *hanya* apabila terdapat bukti objektif bahawa pinjaman atau portfolio pinjaman tidak akan dibayar balik dengan sepenuhnya. Bukti sedemikian (dikenali sebagai peristiwa pencetus) mungkin bersifat khusus terhadap sesuatu pinjaman individu (misalnya kebankrapan) atau berlakunya sesuatu peristiwa yang kemungkinan besar akan mengakibatkan kemungkiran merentas sesuatu portfolio pinjaman (contohnya peningkatan pengangguran dan kelembapan pasaran harta tanah yang mungkin mengakibatkan bertambahnya kemungkiran gadai janji).

Kerugian kredit masa hadapan yang dijangka tidak diambil kira sehinggalah berlakunya peristiwa pencetus. Pendekatan ini telah menerima kritikan semasa berlakunya krisis kewangan global kerana gagal mengambil kira jangkaan kerugian meskipun kerugian sedemikian telah diambil kira (berlandaskan pengalaman masa lalu atau pertimbangan oleh pemberi pinjaman tentang kemungkinan berlakunya kemungkiran) semasa pinjaman dibuat dan harganya ditetapkan oleh institusi perbankan. Akibatnya, kerugian dijangka lewat diperakukan, manakala hasil faedah secara amnya akan terlebih kira sebelum berlakunya peristiwa pencetus. Perakuan kerugian kredit kemudiannya pula menyebabkan paras pendapatan institusi perbankan berubah secara mendadak apabila peristiwa pencetus berlaku. Keadaan ini membesarkan lagi kesan prokitaran sesuatu krisis kewangan atau kelembapan ekonomi. Definisi penilaian dan penaksiran peristiwa pencetus yang tidak konsisten di kalangan institusi perbankan telah mengurangkan lagi kebolehbandingan peruntukan pinjaman terjejas bagi aset kewangan serupa.

Cadangan bagi pendekatan pinjaman terjejas kerugian dijangka

Cadangan baharu IASB yang menerima pakai kaedah pinjaman terjejas berdasarkan kerugian dijangka menghendaki entiti untuk:

(i) menentukan kerugian kredit dijangka bagi aset kewangan apabila aset tersebut pertama kali diperoleh;
(ii) memperakukan hasil faedah berdasarkan kontrak, ditolak kerugian kredit yang dijangka pada permulaannya, untuk sepanjang hayat aset kewangan tersebut;
(iii) membuat peruntukan bagi kerugian kredit dijangka untuk sepanjang hayat aset kewangan tersebut;

(iv) menilai semula kerugian kredit dijangka pada setiap tempoh; dan
(v) memperakukan dengan serta-merta kesan sebarang perubahan dalam kerugian kredit dijangka.

Cadangan tersebut juga mencakupi keperluan penzahiran yang lebih luas yang membandingkan perkembangan peruntukan kerugian kredit dan hapus kira kumulatif mengikut tahun originasi bagi setiap kelas aset kewangan. Ini akan membolehkan pengguna penyata kewangan mengesan perkembangan kerugian dari masa ke semasa dan membuat kesimpulan mengenai ketepatan anggaran pihak pengurusan.

Perbandingan[1] antara pendekatan kerugian ditanggung semasa dengan pendekatan kerugian dijangka yang dicadangkan diringkaskan di bawah.

Pendekatan kerugian ditanggung	Pendekatan kerugian dijangka
• Hasil faedah bagi aset kewangan diperakukan berdasarkan aliran tunai dijangka *tanpa mengambil kira* kerugian kredit dijangka.	• Hasil faedah bagi aset kewangan diperakukan berdasarkan aliran tunai dijangka *termasuk* kerugian kredit dijangka.
• Pinjaman terjejas hanya diperakukan apabila peristiwa kerugian berlaku (dikenali sebagai pencetus pinjaman terjejas).	• Kerugian kredit dijangka dianggarkan semula secara berterusan tanpa merujuk kepada peristiwa kerugian atau pencetus pinjaman terjejas.
• Kerugian yang dijangka berlaku akibat peristiwa masa hadapan tidak diperakukan.	• Pinjaman terjejas diperakukan daripada perubahan negatif kerugian kredit dalam jangkaan dan boleh diubah balik apabila kemudiannya terdapat perubahan yang positif.
• Hasil faedah boleh dianggap `terlebih kira´ dalam tempoh-tempoh sebelum peristiwa kerugian berlaku.	• Hasil faedah mencerminkan jumlah pulangan bersih yang dijangka pada permulaan.

Cadangan piawaian pinjaman terjejas kerugian dijangka tersebut akan dimuktamadkan oleh IASB pada separuh kedua tahun 2010 dengan tarikh kuat kuasa untuk menerima pakai secara mandatori tidak lebih awal dari tiga tahun selepas piawaian tersebut dimuktamadkan.

Implikasi terhadap institusi perbankan di Malaysia
Usaha ke arah peruntukan yang lebih bersifat pandang ke hadapan di bawah pendekatan kerugian dijangka ini bertujuan menjajarkan dengan lebih baik rizab kerugian pinjaman dengan pengurusan risiko dan pendekatan penyeliaan yang bertumpu pada perkembangan kerugian yang berkait dengan peristiwa yang mungkin berlaku *pada masa hadapan* dan bukannya kerugian berdasarkan peristiwa yang *sudah diketahui* yang menjadi asas kepada model kerugian ditanggung semasa. Penambahan rizab secara beransur-ansur dari masa ke semasa juga akan meningkatkan rizab yang dipegang oleh institusi perbankan apabila mengalami tempoh kemerosotan kualiti kredit. Ini akan mengurangkan tekanan terhadap perolehan dan modal bank apabila berlakunya kerugian pinjaman, dan seterusnya menyokong aktiviti pengantaraan sewaktu tempoh tekanan atau kelembapan ekonomi.

[1] Sumber: www.ey.com/IFRS

Namun, peruntukan berdasarkan model aliran tunai dijangka sebagaimana dicadangkan oleh IASB menimbulkan beberapa cabaran dari segi kendalian buat institusi perbankan. Dalam menentukan kerugian dijangka, institusi perbankan perlu meramalkan kerugian kredit dijangka dan masa bagi kerugian tersebut berlaku sepanjang hayat aset kewangan itu (sama ada berdasarkan secara individu atau portfolio). Pelaksanaan usaha ini mungkin rumit bergantung pada saiz dan kerumitan portfolio pinjaman institusi berkenaan, kerana ia memerlukan perubahan pada sistem dan masa tunggu yang lama untuk dilaksanakan. Peningkatan usaha dalam melaksanakan piawaian peruntukan baharu secara amnya akan lebih ketara bagi institusi perbankan yang menerima pakai Pendekatan Standard (Standardised Approach) bagi risiko kredit di bawah *Basel II*. Ini adalah kerana institusi perbankan tersebut perlu membangunkan sistem baharu, atau mengkaji semula dengan menyeluruh sistem yang dimodelkan berdasarkan pendekatan kerugian ditanggung untuk mengira anggaran aliran tunai dan kerugian kredit masa hadapan.

Sebaliknya, institusi perbankan termasuk enam institusi perbankan domestik yang menerima pakai Pendekatan Berasaskan Penarafan Dalaman (Internal Ratings-Based, IRB) untuk risiko kredit di bawah *Basel II* sudah pun dikehendaki untuk mengambil kira kerugian dijangka bagi menganggarkan kebarangkalian kemungkiran (probability of default) bagi tujuan menentukan modal pengawalseliaan. Bagi institusi perbankan ini, data yang sama yang dikumpulkan bagi tujuan modal juga akan menyokong anggaran kerugian dijangka bagi tujuan peruntukan. Faktor yang sama juga harus mendorong penarafan risiko kredit dalaman bagi tujuan modal serta peruntukan. Persamaan ini mempertingkatkan prospek bagi bank-bank yang menerima pakai IRB untuk memanfaatkan infrastruktur sedia ada yang menyokong keperluan modal pengawalseliaan bagi memenuhi piawaian peruntukan yang dicadangkan. Walau bagaimanapun, beberapa perbezaan penting masih wujud, termasuk andaian ufuk masa yang berbeza-beza, keadaan pada sesuatu masa (point-in-time) berbanding dengan keadaan kitaran lazim (through-the-cycle) yang diterima pakai untuk mengambil kira kerugian dan kadar berbeza yang digunakan untuk mendiskaun aliran tunai. Perbezaan ini memerlukan pelarasan yang ketara dibuat terhadap penetapan model IRB bagi tujuan peruntukan.

Di bawah pendekatan kerugian dijangka, perubahan dalam jangkaan kerugian kredit akan memberikan kesan serta-merta dan secara langsung terhadap perolehan, yang berpotensi mengakibatkan turun naik perolehan yang lebih ketara dari tahun ke tahun. Tahap turun naik akan bergantung terutamanya pada ufuk masa bagi anggaran yang dibuat, perkembangan ekonomi dan kesan perubahan komposisi portfolio dan amalan pengunderaitan dari masa ke semasa. Walaupun ufuk masa yang lebih lama akan menghasilkan parameter yang lebih stabil, data yang terhad akan menjadi kekangan utama. Dalam keadaan ini, adalah lebih penting bagi institusi perbankan untuk mengintegrasikan output yang dijana menerusi pendekatan kerugian dijangka, dengan pertimbangan strategi perniagaan, modal dan pengurusan risiko serta ukuran prestasi semasa. Langkah ini juga penting berikutan keperluan terhadap penzahiran kualitatif dan kuantitatif yang lebih menyeluruh di bawah pendekatan kerugian dijangka, yang akan meningkatkan disiplin pasaran lantaran lebih banyak maklumat disediakan tentang kualiti pinjaman sesebuah institusi perbankan.

Penyelesaian yang praktikal sedang diusahakan pada peringkat global untuk menangani cabaran ini. BCBS secara khususnya telah diamanahkan dengan tugas untuk menghasilkan cadangan yang membolehkan institusi perbankan memanfaatkan sistem pengurusan risiko dan kecukupan modal masing-masing bagi menentukan peruntukan berdasarkan kerugian dijangka untuk tujuan perakaunan. Cadangan tambahan juga dijangka akan memenuhi keperluan untuk memastikan pendekatan peruntukan tertakluk kepada pengesahan dalaman dan luaran yang sewajarnya, rapi serta bebas.

Di Malaysia, kos pelaksanaan tambahan juga timbul disebabkan pengumuman terdahulu yang dibuat pada tahun 2008 oleh Lembaga Piawaian Perakaunan Malaysia (Malaysian Accounting Standards Board) supaya semua entiti pelaporan di Malaysia menerima pakai Piawaian Pelaporan Kewangan (Financial Reporting Standard, FRS) 139 (piawaian Malaysia yang setara dengan IAS 39 semasa) berkuat kuasa 1 Januari 2010, sejajar dengan dasar penyelarasan dengan piawaian pelaporan kewangan antarabangsa. Pelaksanaan sementara model kerugian ditanggung dan perubahan seterusnya kepada model kerugian dijangka dalam tempoh yang agak singkat berkemungkinan akan menambah lagi kos kendalian perbankan. Memandangkan perkembangan ini dan keadaan semasa yang berubah-ubah di peringkat antarabangsa yang akan mempunyai implikasi penting terhadap bentuk piawaian pinjaman terjejas kerugian dijangka, institusi perbankan telah diberikan peraturan peralihan untuk melaksanakan FRS 139. Langkah ini bertujuan mengurangkan duplikasi kos sistem dan sumber berkaitan dengan pelaksanaan FRS 139, dan pada masa yang sama memudahkan perpindahan terus sistem dan proses untuk menyokong pendekatan kerugian dijangka.

Peraturan peralihan yang membenarkan bank mengekalkan pendekatan semasa dalam menentukan peruntukan am, diberikan kepada institusi perbankan untuk menilai peruntukan pinjaman terjejas secara kolektif di bawah FRS 139. Pinjaman yang dinilai secara individu bagi pinjaman terjejas hendaklah mematuhi sepenuhnya FRS 139, selaras dengan usaha untuk memasukkan rangkaian maklumat kredit yang lebih meluas, dari segi kuantitatif dan kualitatif, dalam metodologi peruntukan bagi sesuatu pinjaman yang besar (sebelum ini, peruntukan bagi pinjaman sebegini ditentukan berdasarkan bulan yang tertunggak sahaja). Maklumat lanjut tentang piawaian peruntukan yang diterima pakai institusi perbankan dibincangkan dalam Bab 3 di bawah tajuk `Piawaian Pelaporan Kewangan´.

Rangka Kerja Tadbir Urus Syariah Baharu

Kepentingan tadbir urus Syariah
Prinsip kewangan Islam amat menitikberatkan kekukuhan nilai-nilai dan struktur tadbir urus korporat, ketelusan, penzahiran maklumat dan pematuhan yang tegas terhadap prinsip Syariah. Rangka kerja tadbir urus Syariah ialah suatu pengaturan organisasi bagi sesebuah institusi kewangan Islam memastikan keberkesanan pengawasan, tanggungjawab dan akauntabiliti lembaga pengarah, pihak pengurusan dan jawatankuasa Syariah untuk menjurus kepada persekitaran operasi perniagaan yang sentiasa patuh kepada prinsip Syariah. Ini adalah kerana prinsip Syariah menjadi asas bagi amalan kewangan Islam menerusi pematuhan kepada rukun, syarat dan prinsip sebagaimana yang dianjurkan oleh Islam. Pematuhan menyeluruh terhadap prinsip Syariah akan memperkukuh keyakinan masyarakat dan pasaran kewangan terhadap kredibiliti operasi kewangan Islam.

Di Malaysia, Bank telah membentuk satu mekanisme untuk sistem kewangan Islam beroperasi secara konsisten berdasarkan prinsip *muamalah* Syariah, menerusi susunan keinstitusian yang jelas bagi institusi kewangan Islam yang dikawal selia oleh Bank. Struktur tadbir urus Syariah dua peringkat telah diperkenalkan, terdiri daripada badan penasihat Syariah yang utama di Bank dan jawatankuasa pengawasan Syariah yang ditubuhkan di setiap institusi kewangan Islam.

Majlis penasihat Syariah pusat
Majlis Penasihat Syariah Bank Negara Malaysia (MPS) ditubuhkan pada tahun 1997 sebagai badan wibawa tertinggi dalam memutuskan semua perkara Syariah berkaitan industri perbankan Islam dan takaful. MPS berperanan sebagai penimbang tara terakhir dalam penafsiran prinsip Syariah berkaitan hal ehwal dan amalan perbankan Islam serta takaful, dan memupuk keseragaman penafsiran Syariah di kalangan jawatankuasa-jawatankuasa Syariah di setiap institusi kewangan Islam. Mandat MPS sebagaimana yang diperuntukkan di bawah seksyen 52 Akta Bank Negara Malaysia 2009 (Akta) adalah seperti berikut:

- menentukan hukum Syariah mengenai perkara-perkara kewangan dan mengeluarkan keputusan apabila perkara tersebut dirujuk kepadanya;
- menasihati Bank mengenai isu-isu Syariah yang berhubung dengan perniagaan kewangan Islam, aktiviti atau urus niaga Bank; dan
- memberi nasihat kepada institusi kewangan Islam atau orang lain sebagaimana yang diperuntukkan di bawah mana-mana undang-undang bertulis.

Bagi menggambarkan kepentingan peranan MPS, pelantikan anggotanya dilakukan oleh Yang di-Pertuan Agong daripada kalangan mereka yang berkelayakan dalam bidang Syariah, atau mereka yang berpengetahuan atau berpengalaman dalam Syariah, perbankan, kewangan, undang-undang atau bidang-bidang lain yang berkaitan.

Satu perkembangan penting di bawah Akta ini adalah kemestian bagi mahkamah dan penimbang tara untuk mengambil kira keputusan MPS yang telah dikeluarkan, dan merujuk isu-isu Syariah kepada MPS untuk mendapatkan keputusan. Semua keputusan MPS dalam kes seumpama ini mengikat institusi kewangan Islam, mahkamah dan penimbang tara. Perkembangan ini merupakan satu langkah penting kerana sebelum ini keputusan MPS hanya mengikat penimbang tara sahaja, manakala mahkamah tidak terikat. Ini akan mempertingkatkan aplikasi keputusan Syariah yang lebih konsisten, dan dengan itu menjamin kepastian dan kemuktamadan isu-isu Syariah berkaitan dengan aplikasi dan amalan kewangan Islam.

Penubuhan jawatankuasa Syariah di setiap institusi kewangan Islam
Akta Bank Islam 1983 dan Akta Takaful 1984 mewajibkan penubuhan sebuah jawatankuasa Syariah yang bebas di setiap institusi kewangan Islam. Pada tahun 2004, Garis Panduan Tadbir Urus Jawatankuasa Syariah bagi Institusi Kewangan Islam (Garis Panduan) telah dikeluarkan yang menggariskan peranan, tugas dan tanggungjawab jawatankuasa Syariah dan anggotanya serta hubungan dan skop aturan tugas antara jawatankuasa Syariah di setiap institusi dengan MPS di peringkat nasional. Garis Panduan ini antara lain, melarang seseorang anggota jawatankuasa

Syariah daripada menganggotai lebih daripada satu jawatankuasa Syariah dalam industri yang sama. Walaupun asas rasional bagi halangan ini adalah untuk mengelakkan konflik kepentingan, peraturan ini turut menjadi pemangkin dalam menambahkan sekumpulan ahli Syariah yang mahir bagi industri kewangan Islam dan pada masa yang sama, memperluas kepelbagaian pengalaman dan kepakaran pakar Syariah. Kini, bilangan pakar Syariah telah meningkat kepada lebih daripada 100 orang berbanding jumlah yang kecil semasa Garis Panduan ini dikeluarkan pada bulan Disember 2004.

Walaupun struktur tadbir urus Syariah pada masa kini telah berjaya meningkatkan peranan jawatankuasa Syariah dalam industri kewangan Islam, Garis Panduan ini perlu diperkasa berikutan perkembangan pesat industri kewangan Islam sejak beberapa tahun kebelakangan ini. Ini termasuk memperkukuhkan pengaturan tadbir urus lembaga pengarah dan pihak pengurusan berkaitan dengan proses pematuhan Syariah, menegaskan kebebasan dan akauntabiliti jawatankuasa Syariah dalam proses membuat keputusan dan meningkatkan keupayaan penyelidikan dalaman, pematuhan dan proses pengurusan risiko.

Rangka kerja Syariah baharu

Selaras dengan usaha untuk mengukuhkan lagi struktur tadbir urus Syariah, Bank akan mengeluarkan satu rangka kerja tadbir urus yang baharu bagi institusi kewangan Islam di bawah kawal selia Bank bagi memenuhi objektif berikut:

- menggariskan jangkaan ke atas sesebuah institusi kewangan Islam berhubung dengan struktur, proses dan pengaturan tadbir urus Syariah dengan matlamat untuk memastikan semua operasi dan aktiviti perniagaannya sentiasa selaras dengan prinsip Syariah;

Rajah 1
Model Rangka Kerja Tadbir Urus Syariah bagi Institusi Kewangan Islam

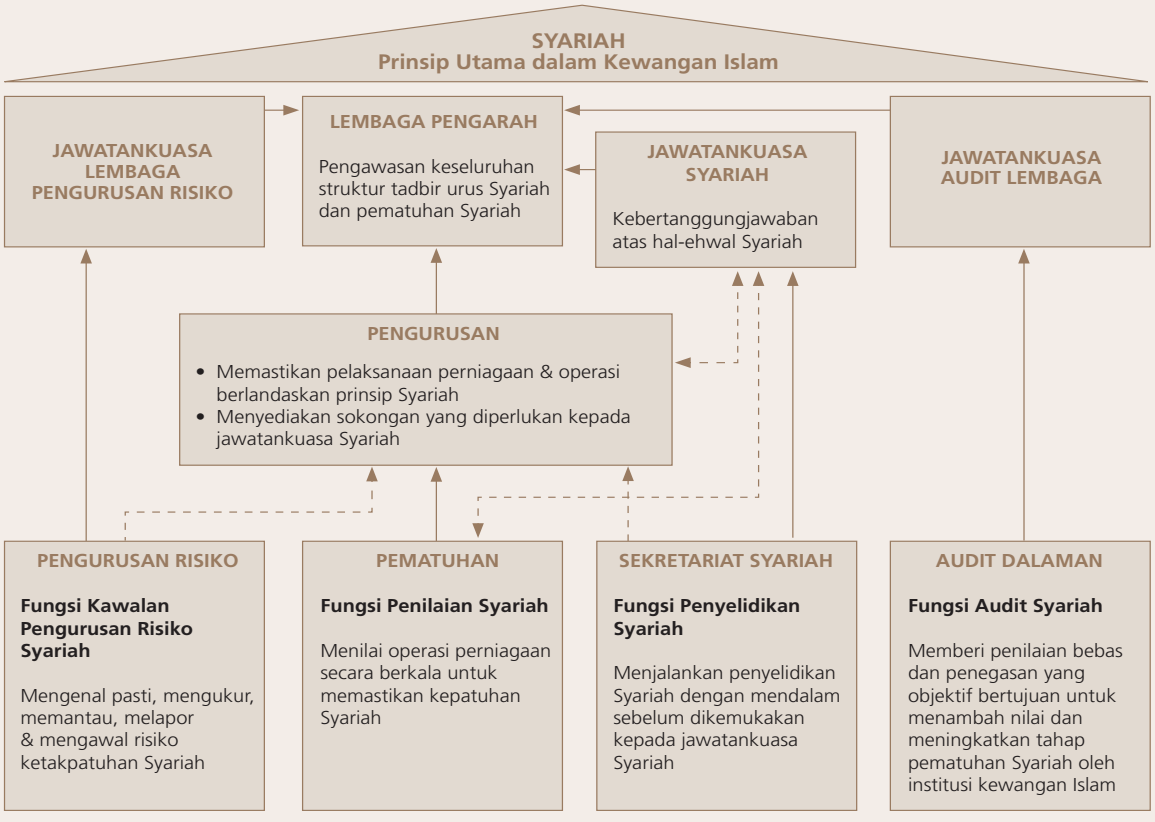

- menyediakan panduan menyeluruh kepada lembaga pengarah, jawatankuasa Syariah dan pihak pengurusan institusi kewangan Islam dalam melaksanakan tanggungjawabnya berkaitan hal ehwal Syariah; dan
- memastikan pematuhan Syariah yang betul menerusi fungsi penilaian Syariah dan fungsi audit Syariah yang berkesan.

Dalam pembentukan rangka kerja tersebut, Bank telah merujuk kepada Prinsip Panduan mengenai Sistem Tadbir Urus Syariah bagi Institusi yang Menawarkan Perkhidmatan Kewangan Islam yang dikeluarkan oleh Lembaga Perkhidmatan Kewangan Islam (IFSB) pada bulan Disember 2009 dan juga pelaksanaan amalan-amalan bersesuaian di negara-negara yang mempunyai sektor perbankan dan kewangan Islam yang pesat.

Rangka kerja tersebut pada asasnya bertujuan untuk mengukuhkan proses tadbir urus Syariah, pembuatan keputusan, akauntabiliti dan kebebasan. Bagi mengukuhkan fungsi pematuhan Syariah, keperluan kepada penilaian Syariah dalaman dan audit Syariah akan diperkenalkan, disokong oleh proses pengurusan risiko yang bersesuaian dan keupayaan di dalam membuat penyelidikan Syariah. Pelaksanaan rangka kerja tersebut diharapkan akan menyumbang ke arah melahirkan suatu rangka kerja tadbir urus Syariah yang lebih kukuh dan mantap dalam institusi kewangan Islam dan seterusnya akan menggalakkan pematuhan Syariah dalam organisasi secara menyeluruh.

Di bawah rangka kerja tersebut, lembaga pengarah akan bertanggungjawab terhadap pengawasan Syariah yang menyeluruh di institusi kewangan Islam dan terhadap pelaksanaan struktur, polisi dan proses tadbir urus Syariah yang berkesan. Walau bagaimanapun, lembaga pengarah hendaklah mengiktiraf kebebasan jawatankuasa Syariah dan sentiasa mendukung keputusan jawatankuasa Syariah berhubung aspek-aspek Syariah dalam operasi sesebuah institusi kewangan berkenaan. Walaupun rangka kerja ini secara khususnya tidak menghendaki sesebuah institusi kewangan Islam melantik seorang pakar Syariah di kalangan anggota lembaga pengarahnya, namun mereka digalakkan untuk melantik anggota yang mempunyai pengetahuan Syariah yang mendalam untuk bertindak sebagai 'penghubung' antara lembaga pengarah dan jawatankuasa Syariah. Lembaga pengarah hendaklah memberi imbuhan berpatutan kepada jawatankuasa Shariah sepadan dengan akauntabiliti, tugas dan tanggungjawab mereka.

Peranan dan fungsi jawatankuasa Syariah telah diperluas daripada hanya memberikan nasihat kepada memikul tanggungjawab yang lebih tinggi. Jawatankuasa Syariah kini bertanggungjawab dalam melaksanakan keputusan Syariah mencakupi keseluruhan institusi kewangan Islam tersebut. Selaras dengan kedudukannya, jawatankuasa Syariah hendaklah mempunyai akses secara langsung kepada lembaga pengarah. Jawatankuasa Syariah juga hendaklah melaporkan terus kepada Bank sekiranya mendapati berlakunya isu ketakpatuhan Syariah dalam institusi kewangan Islam yang tidak ditangani secara berkesan dan secukupnya oleh institusi kewangan Islam berkenaan.

Bagi menyokong tugas lembaga pengarah dan jawatankuasa Syariah, pengurusan kanan sesebuah institusi kewangan Islam bertanggungjawab menggalakkan budaya pematuhan Syariah yang kukuh di dalam organisasi, termasuk melaksanakan amalan terbaik dalam tadbir urus Syariah yang merangkumi semua aspek operasi institusi tersebut. Pengurusan kanan juga bertanggungjawab untuk memastikan bahawa semua serahan kepada jawatankuasa Syariah hanya dibuat selepas penyelidikan secukupnya dan disokong oleh kajian mendalam mengenai isu Syariah, penstrukturan produk dan dokumentasi. Aspek ini memerlukan pembangunan keupayaan penyelidikan Syariah dalaman yang disokong oleh pengetahuan dan sumber yang mencukupi bagi menjalankan penyelidikan yang berkesan.

Institusi kewangan Islam juga dikehendaki melaksanakan tiga fungsi bagi memastikan wujudnya satu sistem sekatan dan imbangan dalam organisasi yang merangkumi fungsi-fungsi berikut:

- fungsi kawalan pengurusan risiko Syariah bagi mengenal pasti semua kemungkinan risiko ketakpatuhan Syariah dan sekiranya perlu, mencadangkan langkah pemulihan bagi mengurus risiko ini;

- fungsi penilaian Syariah yang menilai secara berterusan aspek pematuhan Syariah dalam setiap aktiviti dan operasi. Apabila ketakpatuhan dikenal pasti, institusi berkenaan dikehendaki mengambil langkah pembetulan dengan segera dan mewujudkan mekanisme bagi mengelakkan kejadian tersebut daripada berulang; dan
- fungsi audit Syariah yang menjalankan audit tahunan untuk memberi penilaian bebas tentang kecukupan dan pematuhan institusi kewangan Islam terhadap dasar dan tatacara yang ditetapkan, dan kecukupan proses tadbir urus Syariah.

Kesimpulan

Berikutan pembangunan pesat kewangan Islam di Malaysia, pembentukan satu struktur dan proses tadbir urus yang menyeluruh dan holistik sentiasa diperkemas agar ia kekal dinamik dan relevan sepanjang masa. Rangka kerja tadbir urus Syariah di Malaysia telah berkembang sejajar dengan situasi pasaran yang sentiasa berubah, iaitu struktur tadbir urus di peringkat sistem kewangan Islam keseluruhannya, dan di setiap institusi kewangan Islam telah dipertingkat dan diperkukuh bagi memastikan pematuhan Syariah. Keberkesanan pelaksanaan rangka kerja tadbir urus Syariah yang baharu ini akan terus meningkatkan lagi keyakinan pihak berkepentingan dan integriti industri kewangan Islam, seterusnya mengurangkan risiko ketakpatuhan Syariah dan dalam jangka masa sederhana, menyumbang ke arah kestabilan kewangan yang berterusan.

dicadangkan pada Rangka Kerja Kadar Pulangan (Rate of Return, ROR) untuk institusi perbankan Islam telah disiapkan dengan tujuan menyokong kecekapan operasi institusi perbankan Islam melalui pengurusan akaun pelaburan perkongsian untung (profit-sharing investment accounts, PSIAs) yang lebih mantap. Matlamat dasar cadangan yang dibuat adalah untuk memastikan pendeposit menerima bahagian yang berpatutan dan saksama daripada keuntungan pelaburan, mengurangkan ketidakpadanan maklumat antara institusi perbankan dengan pendeposit melalui penzahiran yang lebih menyeluruh dan menyediakan peruntukan bagi skop perniagaan perbankan Islam yang lebih meluas dan berpelbagai. Cadangan Rangka Kerja ROR yang disemak juga mengambil kira piawaian relevan berhubung dengan PSIA yang dikeluarkan oleh IFSB. Kertas konsep mengenai rangka kerja tersebut yang disemak akan dikeluarkan pada suku tahun pertama 2010 sebagai asas bagi rundingan selanjutnya dengan industri.

Pada bulan April 2009, Bank mengeluarkan Garis Panduan mengenai Pengurusan Pelaburan yang diterima pakai oleh pengendali takaful dan takaful semula. Garis Panduan tersebut menetapkan jangkaan minimum terhadap tadbir urus dan pengurusan berkesan bagi aktiviti pelaburan dana takaful, sejajar dengan piawaian antarabangsa yang dikeluarkan oleh IFSB dan IAIS. Ini disusuli dengan pengeluaran kertas konsep tentang Garis Panduan mengenai Rangka Kerja Operasi Takaful (Takaful Operational Framework, TOF) pada bulan Disember 2009, yang menetapkan prinsip pengawalan proses operasi perniagaan takaful untuk memastikan bahawa aktiviti dan inovasi perniagaan adalah seiring dengan keupayaan pengurusan risiko pengendali takaful dan tidak menjejaskan kemampanan jangka panjang perniagaan. Garis panduan tersebut juga bertujuan memperkukuh tahap perlindungan kepentingan peserta takaful. Di samping itu, TOF menyediakan garis panduan tentang proses operasi melibatkan dana takaful dan pemegang saham, termasuk keperluan tentang penubuhan dana, pengurusan fi dan kos operasi pengendali takaful. Pengurusan aset, liabiliti dan lebihan, mekanisme untuk menangani sebarang kekurangan dalam dana takaful, dan keperluan meluas tentang penzahiran dan ketelusan turut digariskan di dalamnya.

Seiring dengan usaha mempertingkatkan tadbir urus Syariah bagi institusi kewangan Islam, Rangka Kerja Tadbir Urus Syariah bakal dikeluarkan pada tahun 2010 untuk menyediakan garis panduan menyeluruh tentang peranan dan tanggungjawab jawatankuasa Syariah, serta lembaga pengarah dan pihak pengurusan institusi kewangan Islam dalam memastikan bahawa operasi institusi kewangan Islam mematuhi prinsip Syariah. Perkara ini dihuraikan dengan lebih terperinci dalam rencana khas ``Rangka Kerja Tadbir Urus Syariah Baharu´´.

Rangka Kerja Tadbir Urus Syariah bakal dikeluarkan pada tahun 2010 untuk menyediakan garis panduan menyeluruh tentang peranan dan tanggungjawab jawatankuasa Syariah, serta lembaga pengarah dan pihak pengurusan institusi kewangan Islam dalam memastikan bahawa operasi institusi kewangan Islam mematuhi prinsip Syariah

Reformasi perundangan

Pada bulan November 2009, Bank mengumumkan usaha untuk melaksanakan penilaian menyeluruh terhadap semua perundangan sedia ada yang mentadbir institusi kewangan dan sistem pembayaran di bawah kawal selia Bank, bagi mengambil kira landskap kewangan yang berubah dan perkembangan pengawalseliaan yang berlaku sejak dua dekad lalu. Perundangan yang terlibat ialah Akta Sistem Pembayaran 2003, Akta Insurans 1996, Akta Bank dan Institusi-institusi Kewangan 1989, Akta Takaful 1984 dan Akta Bank Islam 1983. Tujuan semakan adalah untuk: (i) memastikan rangka kerja perundangan yang berkesan dan cekap bagi pengawalan dan penyeliaan institusi kewangan dan pengawasan sistem pembayaran; (ii) menjajarkan perundangan dengan pendekatan pengawalan dan penyeliaan

yang berasaskan prinsip dan terbeza berasaskan risiko; (iii) mempertingkatkan keupayaan Bank untuk mengambil tindakan penguatkuasaan, pemulihan, campur tangan dan penyelesaian yang sewajarnya bagi menjamin kestabilan keinstitusian; (iv) mempunyai rangka kerja undang-undang merentas sektor kewangan berbeza yang lebih konsisten dalam bidang yang sama; dan (v) memperkukuh peruntukan untuk menyokong pengawalan dan penyeliaan tingkah laku pasaran secara lebih berkesan. Cadangan-cadangan terperinci tentang perubahan perundangan dijangka dimuktamadkan menjelang akhir tahun 2010.

Perubahan perundangan akan terus memperkukuh rangka kerja kestabilan kewangan di Malaysia ekoran enakmen Akta Bank Negara Malaysia 2009

Perubahan perundangan yang dicadangkan akan terus memperkukuh rangka kerja kestabilan kewangan di Malaysia ekoran enakmen Akta Bank Negara Malaysia 2009 (Central Bank of Malaysia Act 2009, CBA) baharu yang mula berkuat kuasa pada 25 November 2009. CBA baharu memperjelaskan mandat Bank bagi kestabilan kewangan dan memberikan kuasa yang lebih luas kepada Bank untuk melaksanakan pengawalan dan penyelesaian segera terhadap institusi kewangan, termasuk institusi tidak dikawal selia yang penting secara sistemik. Huraian lanjut tentang peruntukan di bawah CBA terdapat dalam rencana khas ``Melindungi Kestabilan Kewangan di bawah Akta Bank Negara Malaysia 2009´´.

Aktiviti penyeliaan

Tumpuan penyeliaan Bank pada tahun 2009 terus dijuruskan ke arah memastikan daya tahan institusi kewangan terhadap risiko yang muncul daripada krisis kewangan global dan kelembapan ekonomi yang menyusulinya. Kelemahan sistem yang menyeluruh, yang berpunca daripada kesalinghubungan sistem kewangan global mendorong Bank untuk meneliti kesalinghubungan antara operasi institusi kewangan domestik dengan istitusi kewangan luar negeri. Interaksi lebih kerap dilakukan dengan pihak pengurusan dan lembaga pengarah institusi kewangan untuk membincangkan punca tekanan dan pemacu risiko yang mungkin menjejaskan setiap institusi seperti yang ditonjolkan daripada ujian ketahanan yang dilaksanakan oleh institusi kewangan dan Bank.

Dengan konglomerat kewangan domestik utama makin giat melaksanakan operasi merentas sempadan, keutamaan juga diberikan terhadap perlunya menjalin kerjasama yang lebih erat antara Bank dengan pengawal selia tempat mereka beroperasi di dalam rantau ini untuk menyokong keberkesanan penyeliaan kumpulan kewangan

Dengan konglomerat kewangan domestik utama makin giat melaksanakan operasi merentas sempadan, keutamaan juga diberikan terhadap perlunya menjalin kerjasama yang lebih erat antara Bank dengan pengawal selia tempat mereka beroperasi di dalam rantau ini untuk menyokong keberkesanan penyeliaan kumpulan kewangan. Bagi tujuan ini, Bank sedang memuktamadkan rangka kerja penyeliaan *home-host* bagi memudahkan perkongsian maklumat tepat pada masa dan kerjasama merentas sempadan yang lebih baik antara Bank dengan penyelia negara-negara yang lain.

Pengurusan risiko mudah tunai terus menjadi tumpuan utama penyeliaan sepanjang tahun. Bank menjalankan ujian ketahanan mudah tunai yang lebih ketat pada tahun 2009 dengan menggabungkan faktor risiko pendanaan dan mudah tunai pasaran. Keputusan ujian ketahanan digunakan sebagai asas perbincangan dengan pihak pengurusan dan lembaga pengarah institusi kewangan akan keteguhan amalan pengurusan risiko mudah tunai institusi tersebut dan rancangan pendanaan kontingensi. Institusi kewangan dengan operasi merentas sempadan dilihat telah memperkukuhkan proses pengurusan mudah tunai global, disokong oleh penambahbaikan

infrastruktur bagi operasi perbendaharaan global dan sistem maklumat pengurusan yang lebih canggih. Penilaian instrumen kewangan dan mudah tunai juga diteliti dengan mendalam apabila mudah tunai mata wang asing berkurang, dicetus oleh kebimbangan kredit dan penghindaran risiko yang meningkat. Memandangkan kekangan yang berterusan ini, perhatian penyeliaan ditumpukan ke arah memastikan bahawa institusi kewangan menggunakan andaian paling terkini dalam analisis tingkah laku mudah tunai dan menguji rancangan pendanaan kontingensi untuk memastikan rancangan tersebut teguh dari segi operasi. Melangkah ke hadapan, skop lebih luas wujud bagi menyepadukan ujian ketahanan mudah tunai dengan inisiatif ujian ketahanan organisasi yang lain, misalnya yang menjejaskan modal, perolehan dan kualiti aset.

Usaha untuk memperkukuh amalan dan infrastruktur penyeliaan Bank terus menjadi keutamaan penting Bank untuk memastikan keberkesanan peranannya dalam melaksanakan mandatnya ke arah kestabilan kewangan. Bank terus memperluas keupayaannya untuk menyokong pengenalpastian dan penyelesaian awal kelemahan yang dihadapi oleh institusi kewangan berlesen. Sepanjang tahun 2009, Bank telah memulakan projek bagi membangunkan sistem pengawasan mikro untuk memudahkan pengawasan institusi kewangan secara berterusan melalui penggunaan alat perisikan perniagaan dan sistem repositori terpusat. Sistem ini juga dapat mengenal pasti dengan pantas risiko dan kelemahan yang muncul dalam institusi kewangan yang mungkin menjejaskan kestabilan sistem kewangan. Pendekatan terhadap penyeliaan konglomerat kewangan dan pelaksanaan pendekatan penyeliaan berasaskan risiko turut dipertingkatkan. Pada tahun 2009, Unit Amalan Penyeliaan telah ditubuhkan untuk memastikan pendekatan penyeliaan berasaskan risiko diterima pakai dengan konsisten merentas institusi dan sektor kewangan berbeza-beza yang diselia oleh Bank. Unit ini bertanggungjawab menjalankan penyelidikan, menyemak dan mengemaskinikan amalan dan metodologi penyeliaan, dan memastikan rangka kerja penyeliaan berasaskan risiko ditafsirkan dan dilaksanakan secara konsisten oleh penyelia dengan pewujudan proses dan sistem yang sesuai untuk menyokong penilaian penyeliaan yang mantap.

Laporan Sistem Pembayaran

Sistem Pembayaran dan Penyelesaian

119 Memperkukuh Pengawasan
120 Sistem Pembayaran yang Ditetapkan
122 Keyakinan Orang Ramai dalam Sistem Pembayaran Runcit
123 Pengawasan Terhadap Penyedia Perkhidmatan Kiriman Wang
124 Perpindahan Kepada Pembayaran Elektronik
128 Melangkah Kehadapan

Sistem Pembayaran dan Penyelesaian

Sistem pembayaran dan penyelesaian di Malaysia kekal berdaya tahan dan terus beroperasi dengan lancar sepanjang tahun 2009, menyumbang kepada kestabilan sistem kewangan. Memandangkan sistem pembayaran dan penyelesaian adalah penting dalam mengekalkan kestabilan kewangan, pengawasan terhadap sistem pembayaran jelas termaktub sebagai salah satu matlamat utama Bank di dalam Akta Bank Negara Malaysia 2009 yang baru digubal.

Dalam melaksanakan tanggungjawabnya, tumpuan Bank pada tahun 2009 adalah untuk memastikan pemindahan sistem-sistem kepada subsidiari pembayaran milik penuhnya, iaitu Malaysian Electronic Clearing Corporation Sdn. Bhd. (MyClear), berjalan dengan lancar tanpa sebarang gangguan. Dengan penubuhan MyClear, Bank telah mengambil langkah mengukuhkan pengaturan tadbir urus bagi memantapkan lagi obligasi pengawasannya terhadap sistem pembayaran. Perpindahan kepada pembayaran elektronik (e-pembayaran) tetap menjadi keutamaan Bank. Oleh yang demikian, perkara yang paling utama adalah untuk mengekalkan keyakinan dan kepercayaan orang ramai dalam menggalakkan penggunaan kaedah pembayaran elektronik berbanding dengan pembayaran berasaskan kertas. Meskipun peningkatan yang ketara telah dicapai dalam perpindahan daripada pembayaran berasaskan kertas kepada pembayaran secara elektronik, namun penggunaan wang tunai dan cek masih lagi popular di kalangan orang ramai. Sebagai salah satu usaha untuk menggalakkan penggunaan e-pembayaran secara meluas, Bank telah melantik jururunding untuk menjalankan kajian tentang kecenderungan dan penggunaan cara pembayaran bagi memahami tabiat pembayaran pengguna dan peniaga, isu dan halangan yang dihadapi dalam penggunaan e-pembayaran, tahap kesedaran tentang produk e-pembayaran dan pandangan mereka terhadap teknologi pembayaran baharu.

Memperkukuh pengawasan

Bank telah menubuhkan subsidiari pembayaran yang dikenali sebagai MyClear untuk memperkukuh tanggungjawab pengawasannya terhadap dua sistem pembayaran utama, iaitu Sistem Pemindahan Dana dan Sekuriti secara Elektronik Masa Nyata (Real-time Electronic Transfer of Funds and Securities, RENTAS) dan Sistem Penjelasan Informasi Cek Kebangsaan secara Elektronik (eSPICK). Memandangkan RENTAS dan eSPICK digunakan secara meluas dan amat penting bagi kestabilan kewangan dan kelancaran perjalanan fungsi ekonomi, kedua-dua sistem tersebut telah ditetapkan sebagai sistem pembayaran yang ditetapkan (designated payment systems) di bawah Akta Sistem Pembayaran 2003. Dengan ini, pengasingan fungsi pengawasan dan operasi RENTAS dan eSPICK melalui penubuhan MyClear merintis jalan ke arah pengawasan yang lebih berkesan serta penaksiran dan pemantauan terhadap risiko secara bebas ke atas sistem pembayaran utama.

Memandangkan sistem RENTAS dan eSPICK merupakan sistem pembayaran yang ditetapkan, Bank telah mengeluarkan kehendak penyeliaan yang perlu dipatuhi oleh MyClear dalam mengendalikan sistem tersebut. Ini termasuk memastikan langkah-langkah pengurusan risiko yang dilaksanakan adalah memadai untuk mempertingkatkan keselamatan dan kecekapan sistem, pematuhan terhadap amalan terbaik dan piawaian antarabangsa serta penyerahan statistik dan maklumat yang diperlukan tepat pada masanya untuk fungsi pengawasan Bank. Di samping itu, Bank juga kerap mengadakan mesyuarat dengan pengurusan kanan MyClear untuk membincangkan perkembangan, termasuk perkembangan pasaran, isu yang perlu diberikan perhatian dan mendapatkan maklumat mengenai inisiatif yang dilaksanakan oleh MyClear.

Bagi menepati kehendak penyeliaan ini, MyClear akan mengukuhkan rangka kerja pengurusan risikonya serta rancangan kesinambungan dan kontingensi perniagaan secara menyeluruh. MyClear juga memantau prestasi operasi sistem secara berterusan dan memastikan kebolehpercayaan operasi melalui ujian ketahanan dan ujian secara langsung dengan kerap di pusat pemulihan bencana (Disaster Recovery Centre, DRC) Bank.

MyClear telah melaksanakan penilaian kendirinya yang pertama terhadap eSPICK dan operasinya

berdasarkan kepada Prinsip-prinsip Teras bagi Sistem-sistem Pembayaran Yang Penting Dari Segi Sistemik (Core Principles for Systemically Important Payment Systems, CPSIPS) yang dikeluarkan oleh *Bank for International Settlements* (BIS). Tujuan penilaian kendiri ini adalah untuk menilai tahap pematuhan kepada CPSIPS yang berkaitan dan mengenal pasti jurang dan risiko dalam sistem dan operasi. Penilaian kendiri tersebut merumuskan bahawa eSPICK mencapai tahap pematuhan separa penuh terhadap CPSIPS yang berkaitan. Bagi RENTAS, penilaian kendiri terakhir dilaksanakan pada tahun 2007 di mana RENTAS terus mempamerkan tahap keteguhan yang tinggi dan mencapai tahap pematuhan yang tinggi terhadap Prinsip-prinsip Teras CPSIPS. Bank akan terus memberikan keutamaan terhadap pematuhan sepenuhnya terhadap Prinsip-prinsip Teras BIS ke atas sistem pembayaran utama.

Sistem pembayaran yang ditetapkan

RENTAS

Pada tahun 2009, sistem RENTAS menyelesaikan tiga juta urus niaga berjumlah RM37.3 trilion, dan daripada jumlah ini, sistem pemindahan dana antara bank (Interbank Funds Transfer System, IFTS) mencakupi 2.9 juta urus niaga dengan nilai RM35.7 trilion dan sistem pemindahan sekuriti tanpa skrip (Scripless Securities Transfer System, SSTS) mencakupi 0.1 juta urus niaga bernilai RM1.6 trilion. Jumlah nilai urus niaga yang diselesaikan melalui RENTAS, menyusut sebanyak 3.8%, berbanding dengan tahun sebelumnya dan merupakan 55.2 kali KDNK Malaysia. Secara purata, RENTAS memproses kira-kira 12,100 urus niaga sehari dengan nilai harian purata sebanyak RM150.2 bilion. Pada waktu puncak operasinya, RENTAS memproses 17,099 urus niaga berjumlah RM217.5 bilion sehari. Meskipun kegawatan melanda pasaran kewangan global dan keadaan pasaran yang tidak menentu, RENTAS terus berdaya tahan dan beroperasi dengan lancar tanpa sebarang gangguan besar, dan mencapai 99.9% ketersediaan sistem sepanjang tahun 2009.

Rajah 4.1
Purata Harian Urus Niaga RENTAS Mengikut Nilai dan Jumlah

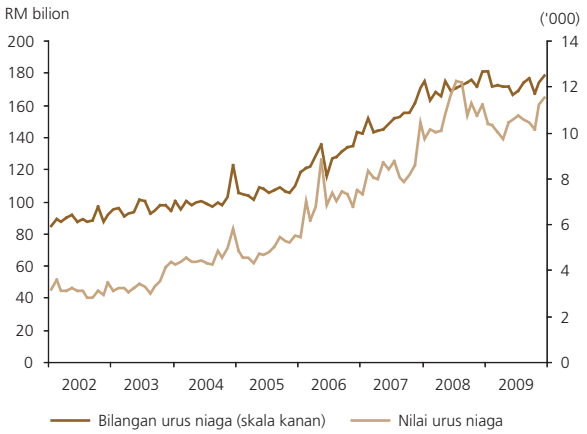

Sumber: Bank Negara Malaysia

Meskipun kegawatan melanda pasaran kewangan global dan keadaan pasaran yang tidak menentu, RENTAS terus berdaya tahan dan beroperasi dengan lancar tanpa sebarang gangguan besar

Nilai penyelesaian pertukaran asing (Foreign Exchange, FX) pada tahun 2009 menurun hampir separuh berbanding dengan tahun sebelumnya dengan nilai urus niaga sebanyak RM1.9 trilion. Namun begitu, jumlah urus niaga mencatat penurunan lebih kecil sebanyak 5% kepada 64,628 urus niaga pada tahun 2009 daripada 68,039 urus niaga pada tahun 2008. Pada tahun 2009, dagangan FX berjumlah RM1.2 trilion telah diselesaikan melalui pautan Pembayaran semasa Pembayaran (Payment versus Payment, PvP) yang diwujudkan antara RENTAS di Malaysia dengan *USD Clearing House Automated Transfer System* (USD CHATS) di Hong Kong pada tahun 2006 untuk mengurangkan risiko penyelesaian FX ringgit dan dolar AS. Jumlah ini merangkumi 63.5% daripada jumlah penuh dagangan FX, mengakibatkan risiko penyelesaian FX bagi dagangan ringgit-dolar AS berkurangan dengan ketara. Pada asas harian, jumlah purata sebanyak 4.8 bilion diselesaikan melalui pautan ini pada tahun 2009.

Sistem RENTAS yang memenuhi keperluan Penyerahan semasa Pembayaran (Delivery versus Payment, DvP) bagi urus niaga penyelesaian sekuriti USD, memudahkan terbitan bon boleh tukar boleh tebus bernilai USD10 juta pada bulan November 2009. Dengan infrastruktur DvP menggunakan pautan RENTAS USD-CHATS,

Rajah 4.2
Penggunaan Kredit Intrahari

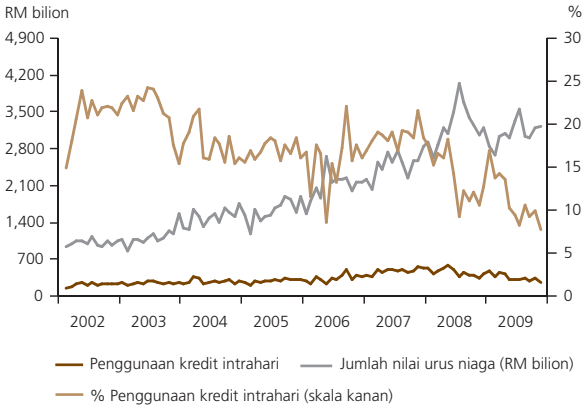

Sumber: Bank Negara Malaysia

penyerahan sekuriti dolar AS yang diterbitkan di Malaysia dan didepositkan dengan RENTAS akan dilakukan secara serentak dengan pembayarannya sepadan dalam dolar AS, lantas menghapuskan risiko penyelesaian berkaitan dengan perdagangan sekuriti sedemikian di Malaysia. Perkembangan ini membuka peluang baharu bagi firma dalam dan luar negara untuk mengumpul dana FX di Malaysia kerana RENTAS berupaya menyokong depositori dan penyelesaian dalam bon denominasi USD.

Dari segi reka bentuk, sistem RENTAS bertujuan menghapuskan risiko kredit dalam proses penyelesaian kerana fungsinya yang memudahkan pembayaran antara peserta pada masa nyata secara muktamad. Memandangkan jumlah mudah tunai yang diperlukan mungkin tinggi lantaran setiap pembayaran individu dibuat berdasarkan jumlah kasar sepanjang hari, maka ketersediaan sumber mudah tunai dan pengurusan mudah tunai yang efisien dalam RENTAS amat penting bagi meminimumkan berlakunya kebuntuan pembayaran (gridlock) dan memastikan aliran pembayaran yang lancar dalam sistem RENTAS. Dalam hal ini, Bank menyediakan kemudahan kredit intrahari bercagar untuk menyokong keperluan mudah tunai peserta, lantas meminimumkan kebuntuan pembayaran. Kredit intrahari yang digunakan oleh peserta RENTAS mencatat penurunan sebanyak 23.8%, daripada jumlah sebanyak RM5.3 trilion pada tahun 2008 kepada RM4 trilion pada tahun 2009. Meskipun penurunan ini sejajar dengan penurunan nilai urus niaga RENTAS, penggunaan kredit intrahari mencakupi 10.7% daripada jumlah urus niaga RENTAS berbanding dengan 13.6% pada tahun 2008. Trend yang menurun dalam permintaan terhadap kemudahan kredit intrahari adalah disebabkan mudah tunai dalam sistem kewangan yang lebih daripada mencukupi serta pengurusan mudah tunai yang lebih mantap.

Sistem Penjelasan Informasi Cek Kebangsaan secara Elektronik (eSPICK)

Sistem eSPICK, yang menggantikan sistem penjelasan cek sebelumnya, iaitu Sistem Penjelasan Imej Cek Kebangsaan (SPICK), telah berjaya dilaksanakan di seluruh negara pada bulan Julai 2009. Secara purata, eSPICK memproses 16.4 juta urus niaga berjumlah RM134.6 bilion sebulan dan 0.8 juta urus niaga bernilai RM6.5 bilion sehari. Pada waktu puncak operasinya, eSPICK memproses 1.5 juta cek sehari bernilai RM10.3 bilion. Sepanjang tahun 2009, eSPICK kekal berdaya tahan dan terus beroperasi dengan lancar tanpa sebarang gangguan besar, dan berjaya mencapai ketersediaan sistem pada 99.9%.

Risiko operasi dan kesinambungan perniagaan

Dalam usaha mengurangkan risiko operasi bagi memastikan gangguan operasi yang minima, MyClear dan peserta RENTAS dan eSPICK terus menjalankan ujian kesinambungan perniagaan sepanjang tahun dengan mengambil kira kemungkinan menghadapi pelbagai bentuk kontingensi. Ujian yang dijalankan secara tetap menggunakan senario yang mungkin berlaku terhadap infrastruktur dan ketersediaan bertujuan memastikan kebarangkalian peristiwa risiko operasi adalah rendah dan membolehkan pengguna membuat persediaan yang perlu untuk menangani kesannya sekiranya peristiwa sedemikian berlaku. MyClear telah berjaya mengendalikan ujian bagi Pemulihan Bencana (Disaster Recovery) secara terlaras di seluruh industri pada bulan Disember 2009 di mana semua peserta dikehendaki beroperasi daripada pusat pemulihan bencana masing-masing dan berhubung dengan sistem hos RENTAS dan eSPICK di pusat pemulihan bencana Bank. Ujian ini berjalan dengan lancar tanpa sebarang masalah berkaitan dengan kesediaan pusat DR Bank dan peserta-peserta RENTAS dan eSPICK. Ujian secara langsung terhadap sistem RENTAS turut dikendalikan dengan jayanya bagi pautan PvP sempena latihan kontingensi penjelasan tahunan *Hong Kong Interbank Clearing Limited*

(HKICL) pada bulan Oktober 2009. Ujian ini adalah untuk memastikan kesediaan hubungan antara pelanggan *(client) MYR Cross Currency Payment Matching Processor (CCPMP)* di pusat DR Bank dengan pelayan *(server) MYR CCPMP* di pusat DR HKICL.

Berikutan peningkatan tahap amaran pandemik Influenza A (H1N1) oleh Pertubuhan Kesihatan Sedunia dan Kementerian Kesihatan Malaysia, Bank telah menetapkan langkah berjaga-jaga dan kontigensi serta merta yang perlu disediakan oleh industri kewangan bagi menyokong operasi perniagaan penting termasuk perkhidmatan minimum yang perlu diberikan kepada orang ramai. Di samping itu, MyClear telah membahagikan operasinya bagi mempertingkatkan ketersediaan kakitangan operasinya yang penting sekiranya berlaku kecemasan kesihatan awam.

Keyakinan orang ramai dalam sistem pembayaran runcit

Dalam usaha menggalakkan sistem pembayaran yang selamat dan efisien, Bank memberikan lebih penekanan bagi memastikan sistem pembayaran runcit utama memproses pembayaran tepat pada masanya dan dengan selamat. Langkah ini perlu bagi meningkatkan dan mengekalkan keyakinan dan kepercayaan orang ramai dan merupakan faktor penting untuk merangsang penerimaan dan penggunaan e-pembayaran dengan lebih meluas dalam bidang runcit.

Dalam usaha menggalakkan sistem pembayaran yang selamat dan efisien, Bank memberikan lebih penekanan bagi memastikan sistem pembayaran runcit utama memproses pembayaran tepat pada masanya dan dengan selamat

Tumpuan aktiviti pengawasan adalah untuk memastikan keteguhan dan kebolehpercayaan sistem pembayaran runcit utama yang dikendalikan oleh Malaysian Electronic Payment System (1997) Sdn. Bhd. (MEPS) dan Touch 'n Go Sdn. Bhd. (TnG). Penekanan ditumpukan terhadap memastikan ketersediaan kawalan dalaman dan amalan pengurusan risiko yang mencukupi serta menilai kesediaan perancangan kontingensi. Pada tahun 2009, tiada sebarang gangguan besar yang dialami oleh sistem pembayaran runcit ini.

MEPS dan TnG telah mengambil langkah untuk meningkatkan tahap keberkesanan keseluruhan bagi pengurusan kesinambungan perniagaan (Business Continuity Management, BCM) untuk memastikan kebolehpercayaan dan ketersediaan mantap sistem teras ini. MEPS telah berjaya melaksanakan latihan pemulihan bencana (Disaster Recovery, DR) untuk tiga perkhidmatan terasnya, iaitu Rangkaian ATM Perkongsian (Shared ATM Network, SAN), kad ATM berasaskan PIN domestik dan sistem GIRO Antara Bank (Interbank GIRO, IBG), termasuk kesediaan menghadapi julat kemungkinan senario gangguan. TnG turut mengendalikan ujian DR secara berkala ke atas Sistem Rumah Penjelasan Pusatnya (Central Clearing House System, CCHS).

Bank terus menjalin kerjasama dengan peserta industri dan pihak berkuasa yang berkenaan untuk membanteras penipuan dalam sistem pembayaran runcit. Pada tahun 2009, kerugian penipuan di dalam negara adalah sangat kecil, hanya mencakupi 0.002% daripada jumlah urus niaga bukan tunai.

Penipuan kad pembayaran juga masih sangat kecil pada tahun 2009, mencakupi hanya 0.04% daripada jumlah urus niaga kad pembayaran berbanding dengan 0.2% pada tahun 2004. Urus

Rajah 4.3
Penipuan Kad Kredit

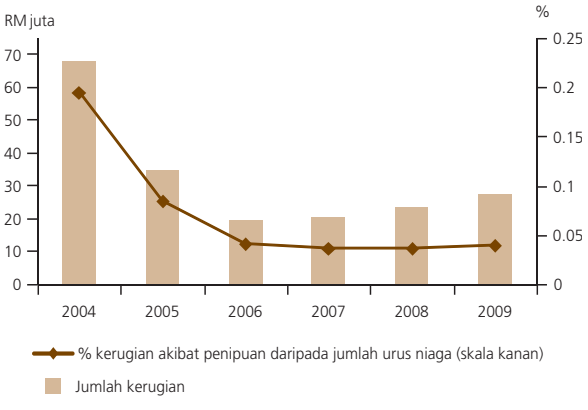

Sumber: Bank Negara Malaysia

niaga yang tidak memerlukan kad secara fizikal (Card-Not-Present, CNP) dan urus niaga tanpa kebenaran yang menggunakan kad kredit yang hilang dan dicuri kekal sebagai sumber utama kerugian akibat penipuan, yang masing-masing mencakupi 57% dan 20% daripada jumlah kerugian penipuan kad kredit. Kerugian penipuan akibat pemalsuan kad kredit masih lagi kecil hasil daripada perpindahan yang menyeluruh kepada piawaian Europay-MasterCard-Visa (EMV) pada tahun 2005.

Trend penipuan yang serupa juga dialami di seluruh dunia, terutamanya di rantau Asia Pasifik. Dalam hal ini, usaha kerjasama telah digembleng oleh Bank dan peserta industri untuk membanteras penipuan ini. Usaha yang diambil termasuk melaksanakan program kesedaran berterusan oleh pengeluar kad yang berkenaan bagi mendidik pemegang kad tentang kepentingan untuk melindungi kad dan maklumat kad serta program pendidikan peniaga, yang diterajui oleh Pasukan Petugas Pengurusan Risiko Malaysia. Program pendidikan peniaga bertujuan untuk menyediakan prosedur penting yang harus diterima pakai oleh peniaga semasa memproses pembayaran kad bagi mengurangkan penggunaan kad pembayaran tanpa kebenaran di premis mereka.

Kerugian akibat penipuan perbankan Internet juga sangat kecil, mencakupi hanya 0.0009% daripada jumlah nilai urus niaga perbankan Internet pada tahun 2009. Infrastruktur sistem perbankan Internet di Malaysia kekal berdaya tahan dan selamat, disebabkan langkah dan kawalan keselamatan menyeluruh yang dilaksanakan oleh institusi kewangan.

Phishing atau kegiatan mencuri maklumat terus menjadi ancaman utama, dan merangkumi lebih 99% daripada kes penipuan perbankan Internet yang dilaporkan pada tahun 2009. Penipuan perkhidmatan pesanan ringkas (Short Message Services, SMS) yang menawarkan hadiah tunai palsu dan pesanan emel *spam* yang mengandungi pesanan amaran keselamatan yang kononnya dihantar oleh institusi kewangan adalah dua kaedah paling lazim digunakan oleh penjenayah untuk mengumpan mangsa bagi mendedahkan kata laluan dan pengesahan faktor kedua misalnya nombor pengenalan peribadi (personal identification number, PIN) dan kod penentusahan urus niaga (Transaction Authorisation Code, TAC). Penentusahan log masuk yang dicuri ini kemudiannya akan digunakan untuk mengakses akaun perbankan mangsa yang tidak menyedari penipuan tersebut dan memindahkan dana tanpa kebenaran kepada akaun pihak ketiga.

Rajah 4.4
Saluran yang Digunakan untuk Mencuri Maklumat (Phishing)

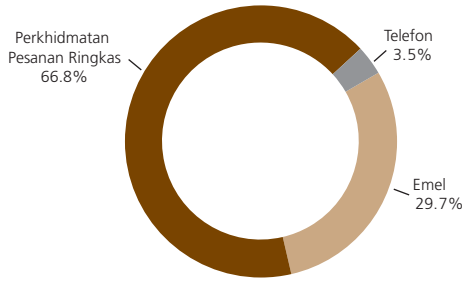

Sumber: Bank Negara Malaysia

Memandangkan *phishing* melibatkan pendedahan penentusahan log masuk oleh mangsa yang tidak menyedari mengenai penipuan tersebut kepada pihak yang tidak sah, industri telah mengambil langkah proaktif untuk mempertingkatkan kesedaran pengguna tentang langkah keselamatan perbankan Internet. Maklumat penting seperti bentuk penipuan perbankan Internet semasa dan kepentingan memastikan kerahsiaan maklumat pelanggan telah disampaikan oleh institusi kewangan yang menyediakan perkhidmatan perbankan Internet melalui pesanan amaran yang disiarkan melalui laman web, ATM dan menerusi media. Bank bersama dengan pihak berkuasa pengawalseliaan lain, iaitu CyberSecurity Malaysia dan Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia (SKMM) juga mengambil inisiatif yang sama untuk memberi amaran dan mendidik pengguna melalui pelbagai saluran media tentang penipuan perbankan Internet dan langkah-langkah keselamatan untuk mengelakkan pengguna menjadi mangsa taktik penipuan sedemikian.

Pengawasan terhadap penyedia perkhidmatan kiriman wang

Liberalisasi industri kiriman wang pada tahun 2005 yang meluaskan skop penyedia perkhidmatan bagi merangkumi institusi bukan bank telah berjaya meningkatkan akses kepada saluran kiriman wang secara formal, sejajar dengan matlamat

Bank untuk memindahkan aliran kiriman wang daripada saluran tidak formal kepada saluran formal. Berikutan liberalisasi ini, bilangan penyedia perkhidmatan kiriman wang bukan bank telah meningkat kepada 40 pada akhir tahun 2009 berbanding dengan tiga pada akhir tahun 2005. Dengan itu, jumlah kiriman wang keluar telah meningkat dengan ketara sebanyak 71.3% kepada RM10.5 bilion pada tahun 2009 (2005: RM6.1 bilion).

Liberalisasi industri kiriman wang pada tahun 2005 telah berjaya meningkatkan akses kepada saluran kiriman wang secara formal

Tumpuan pengawasan Bank terhadap industri kiriman wang dijuruskan ke arah memastikan kebolehpercayaan dan integriti penyedia perkhidmatan kiriman wang dan memastikan supaya perkhidmatan ini tidak digunakan sebagai saluran bagi aktiviti pengubahan wang haram dan pembiayaan keganasan. Dalam hal ini, Bank melaksanakan pengawasan dan pemeriksaan di premis untuk memastikan pematuhan terhadap keperluan berhemat, yang antara lainnya termasuk struktur tadbir urus, kekukuhan kewangan, kebolehpercayaan sistem kiriman wang, had urus niaga harian, pendedahan maklumat asas yang berkaitan dengan perkhidmatan yang disediakan, pengurusan akaun pelanggan dan kriteria "wajar dan sesuai" bagi pemegang saham dan pengarah syarikat.

Perpindahan kepada pembayaran elektronik

Bank telah menggembleng usaha padu untuk membina dan mempertingkatkan infrastruktur sistem pembayaran bagi menggalakkan penggunaan e-pembayaran secara lebih meluas. Bank turut bekerjasama dengan Kerajaan untuk menerajui perpindahan negara kepada e-pembayaran dan sektor-sektor seperti insurans, sekuriti dan transit, yang boleh dijadikan pemangkin bagi meningkatkan penggunaan e-pembayaran dalam ekonomi. Pada tahun 2009, Bank mendapatkan khidmat jururunding untuk menjalankan kajian yang lebih lanjut mengenai halangan dan isu-isu yang perlu ditangani bagi memacu agenda e-pembayaran pada peringkat nasional.

Kajian tentang kecenderungan dan penggunaan pembayaran di Malaysia

Sebagai sebahagian daripada agenda perpindahan kepada e-pembayaran, Bank pada tahun 2009 telah melantik jururunding untuk mengkaji kecenderungan dan penggunaan pembayaran oleh pengguna dan peniaga di Lembah Klang dan Pulau Pinang. Kajian tertumpu pada dua kawasan ini berikutan infrastruktur sokongan bagi e-pembayaran lebih mudah didapati. Dengan pemahaman lebih mendalam tentang tabiat pembayaran pengguna dan peniaga, isu dan halangan dalam penggunaan e-pembayaran, tahap kesedaran tentang produk e-pembayaran dan tanggapan terhadap teknologi pembayaran baharu, Bank bersama-sama dengan MyClear akan bekerjasama dengan industri untuk menerajui pelan tindakan yang perlu untuk memacu agenda ini. Beberapa penemuan daripada kajian yang dijalankan dari bulan Mei hingga Julai 2009 yang melibatkan 630 pengguna dan 422 peniaga adalah seperti yang berikut:

- Penggunaan wang tunai adalah berleluasa di kalangan pengguna dan peniaga di Lembah Klang dan Pulau Pinang. Pelanggan lebih cenderung menggunakan wang tunai bagi urus niaga bernilai kurang daripada RM30. Wang tunai dianggap murah, selamat, mudah dan pantas;
- Lebih 70% daripada peniaga menggunakan cek untuk membuat pembayaran kepada pembekal mereka manakala wang tunai adalah pilihan kedua. Bagi pengguna, cek merupakan kaedah pembayaran utama bagi urus niaga bernilai lebih RM1,000 di Pulau Pinang dan RM2,000 di Lembah Klang;
- Perbankan Internet kurang popular di Pulau Pinang berbanding dengan Lembah Klang. Bilangan pelanggan perbankan Internet di Lembah Klang ialah dua kali ganda bilangan pelanggan di Pulau Pinang;
- Antara sebab pengguna tidak menggunakan e-pembayaran ialah ketiadaan pengetahuan tentang ketersediaan kemudahan e-pembayaran, kebimbangan tentang keselamatan dan tabiat lebih suka menggunakan wang tunai. Walau bagaimanapun, sebab-sebab yang diberikan peniaga ialah keengganan pembekal menerima e-pembayaran serta kecenderungan pembekal untuk mendapatkan jejak kertas (paper trail). Sebab-sebab yang paling lazim peniaga tidak menerima kaedah e-pembayaran ialah fi

yang perlu dibayar, tiada kesedaran tentang ketersediaan kemudahan e-pembayaran serta kurangnya permintaan pengguna. Pengguna dan peniaga kedua-duanya berpendapat bahawa media penyiaran dan media cetak merupakan saluran pengiklanan yang paling berkesan dan menonjol;
- Pengguna yang berusia antara 30 dan 44 tahun dan mereka yang berpendapatan antara RM1,501 hingga RM3,000 lebih cenderung menggunakan kaedah e-pembayaran;
- Pengguna dan peniaga yang tidak menggunakan sebarang kaedah e-pembayaran pada masa kini secara amnya bersikap terbuka untuk menggunakan kaedah pembayaran ini pada masa hadapan; dan
- Lebih separuh daripada pengguna dan peniaga berminat agar aplikasi pembayaran sedia terpasang dalam telefon mudah alih mereka.

Sektor kerajaan

Kira-kira 96% daripada jumlah pembayaran oleh Kerajaan kini dibuat melalui pemindahan dana secara elektronik. Bagi meneruskan rancangan untuk mempertingkatkan keberkesanan sistem penyampaian awam, Kerajaan kini menumpukan usaha ke arah meningkatkan kutipan dalam talian. Menjelang akhir tahun 2009, orang ramai dapat melaksanakan 279 jenis perkhidmatan dalam talian di 117 agensi Kerajaan berbanding dengan 148 perkhidmatan dalam talian di 89 agensi pada akhir tahun 2008.

Bank akan terus aktif dalam menyertai pelbagai kumpulan kerja yang ditubuhkan oleh Kerajaan untuk menyokong usahanya menggalakkan lebih banyak agensi Kerajaan menawarkan e-pembayaran. Usaha ini termasuk memudahkan tawaran perkhidmatan dalam talian dan kemudahan e-pembayaran yang menawarkan tawaran nilai (value proposition) lebih tinggi kepada orang ramai berbanding dengan melaksanakan urus niaga melalui kaedah tradisional berasaskan kertas. Bagi mewujudkan kesedaran dan menggalakkan penukaran tabiat pembayaran, penawaran perkhidmatan dalam talian dan e-pembayaran dilengkapkan dengan kempen kesedaran dan promosi yang disertai oleh institusi perbankan di bawah sepanduk "myBayar". Berdasarkan maklum balas yang diterima daripada orang ramai, perbankan Internet merupakan saluran paling digemari untuk membuat pembayaran kepada Kerajaan. Kecenderungan kepada perbankan Internet tidak menghairankan memandangkan kaedah ini menawarkan saluran yang selamat, selesa dan senang digunakan bagi urus niaga perbankan dan pembayaran. Oleh itu, langkah mempertingkatkan aktiviti promosi bagi saluran ini berpotensi besar untuk menggalakkan pembayaran dalam talian yang lebih tinggi kepada sektor Kerajaan. Di samping itu, orang ramai berpendapat iklan di televisyen dan radio lebih berkesan berbanding dengan media cetak.

Penggunaan kemudahan pemindahan kredit untuk pembayaran kepada Kerajaan melalui sistem Bursa Pemprosesan Kewangan (Financial Process Exchange, FPX) telah menjadi lebih popular dengan mencatat 113,833 urus niaga bernilai RM41.3 juta pada tahun 2009, berbanding dengan 75,977 urus niaga bernilai RM21.9 juta pada tahun 2008. Bagi kad pembayaran, 2.2 juta urus niaga berjumlah RM949 juta dibuat pada tahun 2009 berbanding dengan 644,736 urus niaga bernilai RM300 juta pada lima bulan terakhir tahun 2008.

Sektor sekuriti

Pada tahun 2009, usaha untuk menggalakkan penggunaan e-pembayaran yang lebih meluas dalam sektor sekuriti terus dipertingkatkan. Kumpulan Kerja Pembayaran e-Saham yang terdiri daripada Bank, Suruhanjaya Sekuriti, Bursa Malaysia, Persatuan Bank-bank Malaysia, Persatuan Syarikat-syarikat Broker Saham Malaysia dan MEPS dibentuk pada awal tahun 2009 untuk memudahkan penggunaan e-pembayaran bagi penjualan dan pembelian saham. Selain daripada syarikat broker saham dapat meraih manfaat melalui kelebihan kecekapan daripada automasi, pelabur turut mendapat keuntungan kerana dapat menerima dana dengan lebih cepat dan cekap berbanding dengan cek. Cadangan berhubung Pembayaran e-Saham dan langkah mengkreditkan pembayaran dividen secara terus ke dalam akaun bank pemegang saham oleh syarikat tersenarai awam telah dipertimbangkan dan diluluskan oleh Majlis Penasihat Pembayaran Kebangsaan (National Payments Advisory Council) yang dipengerusikan oleh Bank.

Menyedari manfaat besar kepada kedua-dua syarikat broker saham dan pelabur, di samping kecekapan operasi lebih tinggi bagi pasaran modal, Perdana Menteri semasa membentangkan Belanjawan tahun 2010 telah mengumumkan

keperluan mandatori bagi syarikat broker saham untuk memberi pelanggan opsyen menerima dan membuat bayaran melalui Pembayaran e-Saham terhadap urus niaga saham. Semua syarikat tersenarai awam pula perlu menawarkan kemudahan kepada pemegang saham untuk menerima pembayaran dividen secara terus ke dalam akaun bank (e-Dividen). Kedua-dua inisiatif tersebut dijangka dilaksanakan masing-masing menjelang suku kedua dan ketiga tahun 2010. Tugas utama bagi kumpulan kerja pada masa hadapan ialah merumuskan rancangan pendidikan berstruktur untuk menggalakkan kesedaran pelabur tentang manfaat Pembayaran e-Saham dan e-Dividen. Pendidikan dan kesedaran merupakan dua faktor penting untuk kejayaan inisiatif ini. Jangkauan yang perlu dicapai oleh syarikat broker saham dan syarikat tersenarai awam kepada pelanggan dan pemegang saham juga adalah penting bagi menggalakkan mereka melanggan perkhidmatan ini.

Menyedari manfaat besar dan kecekapan operasi lebih tinggi bagi pasaran modal, syarikat broker saham dan syarikat tersenarai awam masing-masing telah dimandatkan untuk memberi pelanggan opsyen menerima dan membuat bayaran melalui Pembayaran e-Saham dan menawar kemudahan e-Dividen

Sektor transit

Di samping sektor Kerajaan dan industri sekuriti, Bank juga bekerjasama dengan Jabatan Keretapi Malaysia, TnG dan pengendali keretapi agar meningkatkan kecekapan pembayaran dalam sektor transit keretapi. Langkah-langkah yang diambil untuk memudahkan pengguna keretapi menggunakan kad *Touch 'n Go* semasa membuat pembayaran transit kereta api termasuk menambah terminal kad *Touch 'n Go* di pintu masuk stesen kereta api, memasang Kiosk Tambah Nilai Automatik (Automatik Reload Kiosk, ARK) di empat stesen pusat utama dan pelaksanaan rancangan penjimatan rintis ``Park & Ride´´ pada bulan Oktober 2009 oleh TnG, RapidKL dan KL Monorail. Dengan usaha ini, bilangan urus niaga wang elektronik dalam transit bertambah sebanyak 19.6% kepada 18.3 juta urus niaga pada tahun 2009 daripada 15.3 juta urus niaga pada tahun 2007.

Trend pembayaran runcit

Wang tunai dan cek

Seperti yang dipaparkan dalam kajian mengenai kecenderungan dan penggunaan pembayaran, wang tunai masih menjadi pilihan utama pengguna dan peniaga. Hasil kajian ini disokong oleh peningkatan 9.3% dalam nilai pengeluaran wang tunai berbanding dengan pertumbuhan kira-kira 2% dalam penggunaannya pada tahun 2009. Ini turut disokong oleh peningkatan dalam trend wang tunai dalam edaran (Cash in Circulation, CIC) per kapita sejak tahun 2001 dan peningkatan nisbah CIC-kepada-KDNK daripada 5.5% pada tahun 2008 kepada 6.4% pada tahun 2009. Walau bagaimanapun, nilai purata pengeluaran tunai di ATM, yang merupakan salah satu proksi digunakan untuk menunjukkan peranan wang tunai, secara relatifnya kekal tidak berubah dalam julat RM459 hingga RM470 sejak empat tahun kebelakangan ini. Salah satu faktor yang mungkin menyumbang kepada peningkatan CIC pada tahun 2009 ialah kecenderungan membayar secara tunai berbanding dengan kad kredit untuk pengurusan kewangan yang lebih cekap dan mengawal perbelanjaan.

Rajah 4.5
Bahagian Urus Niaga Tunai

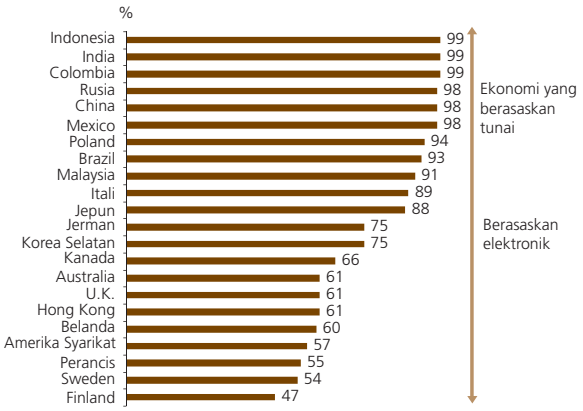

Sumber: *McKinsey Global Payments Map 2009*

Pembayaran Mudah Alih di Malaysia

Perkhidmatan pembayaran mudah alih kini ditawarkan oleh lapan institusi bukan perbankan, sama ada secara bebas atau secara kerjasama dengan institusi kewangan. Perkhidmatan ini menawarkan kemudahan menggunakan telefon mudah alih kepada pelanggan untuk membuat pembayaran bagi pembelian barang dan perkhidmatan misalnya pembelian *prepaid airtime reloads*, kandungan mudah alih, tiket wayang dan pembayaran bil utiliti melalui Perkhidmatan Pesanan Ringkas (SMS). Pelanggan juga boleh membuat kiriman wang dalam dan luar negara. Urus niaga pembayaran dilakukan melalui telefon mudah alih dan pembayaran dibuat melalui debit terus kepada akaun perbankan, kad kredit atau wang elektronik. Pada bulan April 2009, Maxis, Visa, Maybank, Touch 'n Go Sdn. Bhd. dan Nokia telah bekerjasama untuk melaksanakan pembayaran mudah alih tanpa sentuhan melalui teknologi *Near Field Communication* (NFC). Melalui perkhidmatan ini, pelanggan dapat menikmati kemudahan membuat pembayaran dengan melayangkan telefon mudah alih mereka pada alat pembaca, tanpa sentuhan untuk membuat pembayaran bagi pembelian runcit di 1,485 peniaga Visa PayWave untuk membayar caj tol, transit, tempat letak kereta dan taman tema di lebih 4,600 terminal kad *Touch 'n Go* . Pembayaran dibuat dengan mendebit akaun pra-bayar *Touch 'n Go* atau mengkredit kad kredit Maybank Visa pelanggan.

Akibatnya, pertumbuhan dalam penggunaan kad kredit pada tahun 2009 lebih sederhana berbanding dengan tahun-tahun sebelumnya, kerana pengguna mengelak daripada membeli dengan menggunakan kredit. Wang tunai juga kekal sebagai instrumen pembayaran penting di kebanyakan negara, menurut *McKinsey Global Payment Map 2009*.

Sebaliknya, nilai pembayaran menggunakan cek merosot sebanyak 4.9% kepada RM1.7 trilion daripada RM1.8 trilion pada tahun 2008, manakala bilangan cek yang dijelaskan mencatatkan penurunan kecil sebanyak 1.2% pada tahun 2009. Berasaskan purata harian, nilai cek yang dijelaskan ialah RM6.8 bilion, menyusut daripada RM7.1 bilion pada tahun 2008, manakala bilangan cek yang dijelaskan kekal tidak berubah.

Beberapa tahun kebelakangan ini, lebih banyak negara mengalami penurunan yang lebih ketara dalam penggunaan cek, berbanding dengan kaedah e-pembayaran yang lebih kos efektif. Ini disebabkan lebih banyak institusi kewangan dan perniagaan mengakui terdapat ketidakcekapan yang nyata berkaitan dengan pemprosesan dan penerimaan cek. Ini termasuk negara-negara seperti Australia, Kanada, Jerman, United Kingdom (UK) dan Amerika Syarikat. *UK Payment Council* telah mengambil langkah ke hadapan dengan menetapkan 31 Oktober 2018 sebagai tarikh untuk penutupan sistem penjelasan cek pusat.

Kad pembayaran dan wang elektronik

Kad pembayaran kekal sebagai kaedah pembayaran runcit paling popular untuk rakyat Malaysia, mencakupi 72% daripada jumlah bilangan pembayaran runcit bukan tunai pada akhir tahun 2009. Walau bagaimanapun, ekoran aktiviti ekonomi yang lebih perlahan, pertumbuhan dalam jumlah bilangan pembayaran menggunakan kad meningkat sedikit sahaja sebanyak 4.5% pada tahun 2009 berbanding dengan 11.7% pada tahun 2008. Usaha terus digembleng untuk menempatkan lebih banyak terminal kad bagi memudahkan pembayaran dan menggalakkan peralihan daripada wang tunai kepada penggunaan kad, dengan penambahan 16,998 terminal dalam pasaran pada tahun 2009. Penggunaan utama bagi kad kredit dan kad ATM berasaskan PIN domestik adalah untuk pembelian petrol manakala kad debit antarabangsa digunakan terutamanya di pusat jualan runcit. Lebih banyak program promosi dilancarkan oleh institusi kewangan bagi penggunaan kad debit untuk menggalakkan penggunaannya kerana melalui kad debit, institusi kewangan mempunyai peluang besar untuk mengurangkan pengeluaran wang tunai melalui ATM, sekali gus menurunkan kos berkaitan urus niaga ATM.

Wang elektronik mencakupi kira-kira 51% daripada urus niaga bukan tunai dalam ekonomi dan sebanyak 717.2 juta urus niaga wang elektronik berjumlah RM2.2 bilion dicatat pada tahun 2009. Penggunaannya mula berkembang dalam sektor selain daripada pengangkutan dengan meningkatnya penggunaan kiriman wang mudah

alih melalui akaun wang elektronik. Kiriman wang mudah alih menggunakan wang elektronik telah meningkat daripada 448 urus niaga bernilai RM0.1 juta pada tahun 2008 kepada 19,622 urus niaga berjumlah RM14.6 juta pada tahun 2009.

Saluran elektronik dan sistem pemindahan dana elektronik lain
Penggunaan perbankan Internet terus diterima dengan lebih meluas pada tahun 2009, dengan nisbah pelanggan perbankan Internet kepada penduduk meningkat daripada 21.8% pada akhir tahun 2008 kepada 28.1% pada akhir tahun 2009. Bilangan urus niaga melalui perbankan Internet berkembang sebanyak 40.1% kepada 564.1 juta urus niaga bernilai RM801.4 bilion. Pertumbuhan dari segi nilai sebahagian besarnya berpunca daripada pemindahan dana yang dilakukan oleh pelanggan individu.

Urus niaga perbankan dan pembayaran yang dilaksanakan melalui saluran telefon mudah alih kekal rendah. Bilangan pelanggan perbankan mudah alih meningkat sedikit daripada 0.5 juta kepada 0.6 juta pada tahun 2009, mencakupi hanya 2.1% daripada jumlah pelanggan telefon mudah alih pada akhir tahun 2009. Urus niaga yang dilaksanakan sebahagian besarnya ialah pembayaran berasaskan perniagaan-ke-perniagaan oleh pelanggan korporat, yang berjumlah RM78.2 juta atau 56% daripada jumlah nilai urus niaga perbankan mudah alih. Dari segi pembayaran menggunakan telefon mudah alih, 3.9 juta urus niaga berjumlah RM78.2 juta dicatat pada tahun 2009. Kadar penembusan bagi pelanggan pembayaran melalui telefon mudah alih kekal rendah pada 1.6% daripada jumlah pelanggan telefon mudah alih pada tahun 2009. Pembayaran melalui telefon mudah alih tanpa sentuhan (contactless) menggunakan teknologi NFC diperkenalkan pada tahun 2009 dan membolehkan pengguna membuat pembayaran dengan melayangkan telefon mudah alih pada alat pembaca tanpa sentuhan. Meskipun ini merupakan kaedah yang menarik, penggunaannya amat bergantung pada ketersediaan telefon mudah alih dengan keupayaan NFC. Satu kumpulan kerja yang dipengerusikan oleh Bank dan disertai oleh SKMM, pengendali rangkaian mudah alih (Mobile Network Operators, MNO), MEPS dan institusi kewangan akan ditubuhkan untuk membangunkan ekosistem mudah alih yang mampu memberikan rangsangan yang diperlukan bagi pembayaran mudah alih di Malaysia.

Penggunaan rangkaian ATM bagi pengeluaran wang tunai merentas sempadan yang disediakan melalui pautan antara rangkaian ATM MEPS dengan rangkaian ATM Perkongsian di Singapura, Thailand, Indonesia dan China telah mencatat pertumbuhan yang menggalakkan pada tahun 2009 dengan jumlah dan nilai urus niaga di Malaysia masing-masing meningkat sebanyak 72.5% dan 63.1%. Pertumbuhan yang ketara ini sebahagian besarnya berpunca daripada pelancong dari negara China yang membuat pengeluaran di rangkaian ATM bank-bank peserta Malaysia melalui pautan yang diwujudkan oleh MEPS dengan *China Union Pay* (CUP) di China yang mempunyai 209 bank peserta dalam rangkaian CUP.

Melangkah ke hadapan

Permintaan yang makin ketara bagi kaedah pembayaran yang lebih pantas dan murah serta jumlah dagangan dan pelaburan merentas sempadan yang semakin meningkat merupakan motivasi yang kuat ke arah mewujudkan sistem pembayaran yang stabil, lebih berkesan dan bersepadu dengan pautan pembayaran merentas sempadan yang lebih baik bagi penyelesaian wang tunai dan sekuriti.

Menjalin kerjasama dengan bank-bank pusat lain di rantau ini untuk mewujudkan rantaian yang perlu antara sistem pembayaran dan penyelesaian kebangsaan dan menggalakkan integrasi lebih rapat antara pusat depositori sekuriti dalam usaha menambah baik pembayaran merentas sempadan, penyelesaian dan khidmat jagaan menjadi tumpuan Bank pada tahun 2010 dan tahun-tahun akan datang

Keperluan bagi sistem pembayaran yang lebih saling terhubung di rantau ini juga penting untuk mengukuhkan integrasi kewangan di

rantau ASEAN. Oleh itu, salah satu bidang yang akan menjadi tumpuan Bank pada tahun 2010 dan tahun-tahun akan datang ialah menjalin kerjasama dengan bank-bank pusat lain di rantau ini untuk mewujudkan rantaian yang perlu antara sistem pembayaran dan penyelesaian nasional dan menggalakkan integrasi lebih rapat antara pusat depositori sekuriti dalam usaha menambah baik pembayaran merentas sempadan, penyelesaian dan khidmat jagaan.

Langkah bank-bank pusat di rantau ini untuk berganding bahu dalam mempertingkatkan pengurusan krisis mudah tunai juga tepat pada masanya. Antara pengajaran yang dapat diperoleh daripada krisis kredit pada tahun 2007 adalah kepentingan mempunyai rangka kerja pengurusan mudah tunai yang berkesan dan sokongan bank pusat untuk mengelakkan luluh mudah tunai (liquidity crunch). Bagi tujuan ini, Bank, yang merupakan ahli aktif Pasukan Petugas Bersama dalam Kumpulan Kerja Mesyuarat Eksekutif Bank-bank Pusat Asia Timur-Pasifik (Executives' Meeting of East Asia-Pacific Central Banks, EMEAP) mengenai Pasaran Kewangan dan Kumpulan Kerja EMEAP mengenai Sistem Pembayaran dan Penyelesaian, kini dalam perbincangan dengan bank-bank pusat ahli yang lain tentang kemungkinan mewujudkan Pengaturan Cagaran Merentas Sempadan (Cross-Border Collateral Arrangements, CBCA) dalam kawasan EMEAP. CBCA akan menangani keperluan mudah tunai peserta pasaran dengan mewujudkan pengaturan operasi bagi bank-bank pusat untuk menerima cagaran dalam denominasi mata wang asing atau terletak dalam bidang kuasa asing untuk menyokong penyediaan kredit intrahari, semalaman atau jangka pendek semasa kecemasan.

Satu rancangan yang menyeluruh dan teratur sedang dibangunkan untuk terus memajukan sistem pembayaran bagi memastikan bahawa pembangunan yang dijalankan akan menggalakkan sistem kewangan yang berkesan dan memenuhi keperluan pembayaran masa hadapan ekonomi Malaysia. Dalam hal ini, strategi dan saranan bagi sistem pembayaran akan dirangkum sebagai sebahagian daripada rangka tindakan baharu untuk sektor kewangan. Melangkah ke hadapan, usaha seterusnya termasuk menjalinkan kerjasama dengan lebih banyak sektor ekonomi bagi memacu penggunaan e-pembayaran dengan lebih meluas serta menangani isu-isu yang dikemukakan oleh pengguna dan peniaga dalam kajian kecenderungan dan penggunaan pembayaran.

Tambahan

Kandungan

Perangkaan Penting Kewangan dan Sistem Pembayaran

Sistem Perbankan

A.1	Sumber dan Kegunaan Dana Sistem Kewangan	MS 1
A.2	Sistem Perbankan: Pendapatan dan Perbelanjaan	MS 2
A.3	Bank Perdagangan: Pendapatan dan Perbelanjaan	MS 3
A.4	Bank Pelaburan: Pendapatan dan Perbelanjaan	MS 4
A.5	Sistem Perbankan Islam: Pendapatan dan Perbelanjaan	MS 5
A.6	Sistem Perbankan: Data Utama	MS 6
A.7	Bank Perdagangan: Komitmen dan Kontingensi	MS 6
A.8	Bank Pelaburan: Komitmen dan Kontingensi	MS 7

Sektor Insurans

Perniagaan Insurans Hayat

A.9	Insurans Hayat: Pendapatan dan Perbelanjaan	MS 7

Perniagaan Insurans Am

A.10	Insurans Am: Pengunderaitan dan Hasil Kendalian	MS 8

Sektor Takaful

Perniagaan Takaful Keluarga

A.11	Takaful Keluarga: Pendapatan dan Perbelanjaan	MS 8

Perniagaan Takaful Am

A.12	Takaful Am: Pengunderaitan dan Hasil Kendalian	MS 9

Institusi Kewangan Pembangunan

A.13	Institusi Kewangan Pembangunan: Sumber dan Kegunaan Dana	MS 10
A.14	Institusi Kewangan Pembangunan di bawah AIKP: Sumber dan Kegunaan Dana	MS 11
A.15	Institusi Kewangan Pembangunan: Haluan Pinjaman	MS 12
A.16	Institusi Kewangan Pembangunan di bawah AIKP: Haluan Pinjaman	MS 13
A.17	Institusi Kewangan Pembangunan di bawah AIKP: Pinjaman Tak Berbayar dan Peruntukan Hutang Ragu dan Lapuk	MS 14
A.18	Bank Pembangunan Malaysia Berhad	MS 14
A.19	Bank Perusahaan Kecil & Sederhana Malaysia Berhad (SME Bank)	MS 15
A.20	Export-Import Bank of Malaysia Berhad	MS 16
A.21	Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad	MS 17
A.22	Bank Simpanan Nasional	MS 18
A.23	Bank Pertanian Malaysia Berhad (Agrobank)	MS 19
A.24	Institusi Kewangan Pembangunan: Data Terpilih	MS 20

Sektor Isi Rumah

A.25	Sektor Isi Rumah: Penunjuk Terpilih	MS 20

Sistem Pembayaran dan Penyelesaian

A.26	Penunjuk Pembayaran Asas	MS 21
A.27	Penggunaan Pelbagai Instrumen Pembayaran Bukan Tunai	MS 22
A.28	Penggunaan Pelbagai Saluran Pembayaran	MS 23
A.29	Penggunaan Pelbagai Sistem Pembayaran	MS 24
A.30	Urus Niaga Pembelian Menggunakan Kad Kredit dan Kad Debit Mengikut Aktiviti Perniagaan pada Tahun 2009	MS 24
A.31	Arahan Pembayaran dan Pindahan Sekuriti Melalui RENTAS	MS 25
A.32	Bilangan Terminal Pindahan Dana Elektronik Semasa Jualan (Electronic Fund Transfer at Point-of-Sale)	MS 26
A.33	Bilangan Kad dan Pengguna Instrumen dan Saluran Pembayaran	MS 26
A.34	Jumlah Pengiriman Wang Keluar dan Masuk	MS 27
A.35	Bilangan Peserta dan Pengeluar Instrumen	MS 28

Jadual A.1
Sumber dan Kegunaan Dana Sistem Kewangan

	2005	2006	2007	2008	2009*a*
	RM juta				
Sumber Dana					
Modal, rizab dan keuntungan	180,639.1	218,450.8	246,245.7	282,584.1	331,112.2
Mata wang	34,396.7	37,896.0	42,192.7	48,042.9	51,138.6
Deposit permintaan	135,944.1	165,166.1	166,128.4	174,928.3	203,410.3
Deposit lain[1]	787,169.3	910,403.1	982,933.4	1,087,821.1	1,190,077.7
Institusi perbankan dan kewangan	*227,173.6*	*319,550.6*	*312,240.1*	*341,894.6*	*382,406.9*
Sektor awam	*44,415.0*	*34,176.8*	*37,810.1*	*43,433.6*	*45,696.0*
Sektor swasta	*501,873.3*	*544,589.0*	*616,863.7*	*681,576.7*	*734,822.3*
Asing	*13,707.4*	*12,086.7*	*16,019.5*	*20,916.3*	*27,152.5*
Peminjaman	55,955.8	96,094.2	82,022.8	94,408.4	89,426.8
Dana daripada institusi kewangan lain	84,238.8	78,267.2	154,393.2	110,293.6	85,894.9
Tempatan[2]	*43,150.4*	*45,784.2*	*100,138.1*	*59,063.5*	*49,096.9*
Asing	*41,088.4*	*32,483.0*	*54,255.1*	*51,230.1*	*36,797.9*
Kumpulan wang insurans, simpanan dan pencen	373,645.1	425,637.8	468,865.3	509,294.9	555,409.2
Tanggungan lain	260,673.7	226,362.6	333,615.8	265,940.6	269,916.4
Jumlah Tanggungan	**1,912,662.6**	**2,158,277.7**	**2,476,397.4**	**2,573,313.8**	**2,776,386.1**
Kegunaan Dana					
Mata wang	6,057.3	8,626.4	9,235.3	10,298.0	10,937.0
Deposit dengan institusi kewangan lain	259,429.4	345,239.3	468,521.1	366,437.2	382,731.2
Tempatan	*232,385.7*	*296,921.1*	*379,611.1*	*322,234.7*	*334,706.4*
Asing	*27,043.7*	*48,318.2*	*88,910.0*	*44,202.5*	*48,024.8*
Pinjaman dan pendahuluan	721,642.2	784,425.9	864,470.9	960,362.3	1,038,317.5
Institusi perbankan dan kewangan	*5,446.5*	*12,054.8*	*11,993.1*	*51,382.0*	*42,694.1*
Sektor awam	*22,449.5*	*55,863.5*	*61,539.2*	*61,712.9*	*100,406.7*
Sektor swasta	*691,258.2*	*713,451.4*	*784,486.6*	*835,232.9*	*880,629.0*
Asing	*2,488.1*	*3,056.3*	*6,452.0*	*12,034.5*	*14,587.7*
Sekuriti	472,883.7	605,892.0	670,171.4	754,372.6	846,696.3
Bil perbendaharaan	*1,698.4*	*1,687.1*	*1,969.8*	*1,524.5*	*1,940.5*
Bil perdagangan	*7,078.7*	*6,250.2*	*10,912.4*	*13,224.0*	*12,508.0*
Sekuriti Kerajaan Malaysia (MGS)	*153,654.3*	*174,424.5*	*202,055.1*	*234,493.3*	*274,628.1*
Korporat	*291,606.4*	*303,684.7*	*364,897.6*	*411,136.8*	*460,547.6*
Sekuriti Hutang Swasta (PDS)	*140,405.4*	*135,384.5*	*175,295.8*	*191,676.8*	*200,249.6*
Ekuiti	*151,201.0*	*168,299.5*	*189,601.7*	*219,459.9*	*260,298.0*
Asing	*6,677.9*	*7,399.2*	*5,221.3*	*6,141.2*	*6,425.0*
Lain-lain	*12,168.0*	*112,446.3*	*85,115.2*	*87,852.9*	*90,647.2*
Emas dan rizab pertukaran asing	263,235.6	288,921.8	334,410.9	315,746.1	322,922.3
Aset lain[3]	189,414.3	129,823.7	129,587.7	166,097.5	174,781.8
Jumlah Aset	**1,912,662.6**	**2,158,277.7**	**2,476,397.4**	**2,573,313.8**	**2,776,386.1**

[1] Termasuk deposit tabungan, tetap, NID, repo dan lain deposit
[2] Termasuk rizab berkanun institusi perbankan
[3] Mulai tahun 2006, sebahagian daripada `Aset Lain' telah diklasifikasikan semula
a Awalan
Nota: Angka-angka tidak semestinya terjumlah disebabkan oleh penggenapan

Jadual A.2
Sistem Perbankan[1]: Pendapatan dan Perbelanjaan

	Untuk tahun kalendar				
	2005	2006	2007	2008	2009*a*
	RM juta				
Pendapatan faedah	43,659.6	52,134.5	59,789.9	63,146.9	56,364.0
Tolak: Perbelanjaan faedah	22,034.8	27,809.1	32,847.4	34,058.1	26,557.8
Pendapatan faedah bersih	21,624.8	24,325.4	26,942.6	29,088.8	29,806.3
Campur: Pendapatan berasaskan fi	4,721.2	5,167.9	6,896.4	7,385.8	7,854.3
Tolak: Kos kakitangan	6,280.0	7,509.5	8,557.4	9,342.5	9,838.8
Kos overhed	7,057.8	8,211.3	9,522.0	10,826.0	10,667.0
Keuntungan operasi kasar	13,008.2	13,772.5	15,759.6	16,306.1	17,154.8
Tolak: Peruntukan hutang lapuk dan ragu, dan lain-lain	5,558.7	6,538.3	5,370.1	4,170.1	4,886.1
Keuntungan operasi kasar selepas peruntukan	7,449.6	7,234.2	10,389.4	12,136.0	12,268.7
Campur: Pendapatan lain	4,932.2	5,715.0	7,312.4	7,033.8	4,738.7[2]
Untung sebelum cukai	**12,381.8**	**12,949.2**	**17,701.9**	**19,169.7**	**17,007.4**
Untung sebelum cukai / Aset purata (%)	1.4	1.3	1.5	1.5	1.2
Untung sebelum cukai / Dana pemegang saham purata (%)	16.8	16.2	19.7	18.6	13.9
Untung sebelum cukai / Pekerja purata (RM'000)	130.3	131.8	165.0	169.5	148.7
Kos dibelanjakan bagi setiap ringgit hasil yang diperoleh (sen)	42.6	44.7	43.9	46.4	48.4
Kos dibelanjakan bagi setiap ringgit pendapatan faedah bersih (sen)	61.7	64.6	67.1	69.3	68.8
Nisbah kos overhed kepada kos kakitangan (%)	112.4	109.3	111.3	115.9	108.4
Kos kakitangan bagi setiap pekerja (RM'000)	65.3	74.8	79.8	82.6	86.0

[1] Termasuk bank-bank Islam
[2] Termasuk satu jejas nilai (tak berulang) yang besar atas pelaburan luar negeri oleh sebuah bank perdagangan
a Awalan
Nota: Angka-angka tidak semestinya terjumlah disebabkan oleh penggenapan

Jadual A.3
Bank Perdagangan[1]: Pendapatan dan Perbelanjaan

	Untuk tahun kalendar				
	2005	2006	2007	2008	2009*a*
	RM juta				
Pendapatan faedah	41,960.9	50,396.0	56,890.9	60,568.2	54,417.7
Tolak: Perbelanjaan faedah	20,768.9	26,486.7	30,619.2	32,180.0	25,402.6
Pendapatan faedah bersih	21,192.0	23,909.3	26,271.7	28,388.2	29,015.1
Campur: Pendapatan berasaskan fi	4,367.0	4,885.7	5,596.7	5,967.2	6,286.8
Tolak: Kos kakitangan	5,932.4	7,088.5	7,753.0	8,515.3	9,136.3
Kos overhed	6,876.9	7,926.3	8,590.1	9,949.8	9,891.7
Keuntungan operasi kasar	12,749.8	13,780.2	15,525.4	15,890.3	16,273.8
Tolak: Peruntukan hutang lapuk dan ragu, dan lain-lain	5,444.7	6,339.3	5,517.7	4,128.3	4,995.5
Keuntungan operasi kasar selepas peruntukan	7,305.0	7,440.9	10,007.7	11,762.0	11,278.3
Campur: Pendapatan lain	3,790.3	4,642.2	5,647.8	6,726.6	4,495.7[2]
Untung sebelum cukai	**11,095.3**	**12,083.1**	**15,655.4**	**18,488.6**	**15,773.9**
Untung sebelum cukai / Aset purata (%)	1.3	1.2	1.4	1.5	1.2
Untung sebelum cukai / Dana pemegang saham purata (%)	16.2	16.4	19.2	19.6	14.3
Untung sebelum cukai / Pekerja purata (RM'000)	120.1	126.9	153.6	176.2	148.6
Kos dibelanjakan bagi setiap ringgit hasil yang diperoleh (sen)	43.6	44.9	43.6	44.9	47.8
Kos dibelanjakan bagi setiap ringgit pendapatan faedah bersih (sen)	60.4	62.8	62.2	65.0	65.6
Nisbah kos overhed kepada kos kakitangan (%)	115.9	111.8	110.8	116.8	108.3
Kos kakitangan bagi setiap pekerja (RM'000)	63.5	73.2	76.1	81.2	86.1

[1] Termasuk syarikat kewangan dan bank-bank Islam
[2] Termasuk satu jejas nilai (tak berulang) yang besar atas pelaburan luar negeri oleh sebuah bank perdagangan
a Awalan
Nota: Angka-angka tidak semestinya terjumlah disebabkan oleh penggenapan

Jadual A.4
Bank Pelaburan: Pendapatan dan Perbelanjaan

	Untuk tahun kalendar				
	2005	2006	2007	2008	2009*a*
	RM juta				
Pendapatan faedah	1,698.7	1,738.5	2,899.0	2,578.6	1,946.4
Tolak: Perbelanjaan faedah	1,265.9	1,322.4	2,228.2	1,878.0	1,155.2
Pendapatan faedah bersih	432.8	416.0	670.9	700.6	791.2
Campur: Pendapatan berasaskan fi	354.2	282.2	1,299.7	1,418.5	1,567.5
Tolak: Kos kakitangan	347.6	421.0	804.4	827.2	702.5
Kos overhed	180.9	285.0	932.0	876.1	775.2
Keuntungan operasi kasar	258.5	-7.7	234.2	415.8	881.0
Tolak: Peruntukan hutang lapuk dan ragu, dan lain-lain	113.9	199.0	-147.5	41.8	-109.4
Keuntungan operasi kasar selepas peruntukan	144.5	-206.7	381.8	373.9	990.4
Campur: Pendapatan lain	1,141.9	1,072.8	1,664.7	307.1	243.0
Untung sebelum cukai	**1,286.5**	**866.2**	**2,046.4**	**681.1**	**1,233.4**
Untung sebelum cukai / Aset purata (%)	2.9	1.5	2.9	1.0	1.1
Untung sebelum cukai / Dana pemegang saham purata (%)	23.2	13.8	26.4	7.5	8.0
Untung sebelum cukai / Pekerja purata (RM'000)	484.1	281.8	276.9	83.6	150.7
Kos dibelanjakan bagi setiap ringgit hasil yang diperoleh (sen)	27.4	39.9	47.8	70.2	56.8
Kos dibelanjakan bagi setiap ringgit pendapatan faedah bersih (sen)	122.1	169.7	258.8	243.1	186.6
Nisbah kos overhed kepada kos kakitangan (%)	52.0	67.7	115.9	105.9	110.4
Kos kakitangan bagi setiap pekerja (RM'000)	132.4	119.5	108.8	101.6	85.9

a Awalan
Nota: Angka-angka tidak semestinya terjumlah disebabkan oleh penggenapan

Jadual A.5
Sistem Perbankan Islam: Pendapatan dan Perbelanjaan

	Untuk tahun kalendar				
	2005[1]	2006[1]	2007	2008	2009*a*
	RM juta				
Pendapatan	4,183.1	5,271.2	7,688.8	9,123.7	9,707.7
Tolak: Perbelanjaan	1,639.8	2,418.9	3,528.8	4,161.6	3,611.3
Pendapatan bersih	2,543.3	2,852.3	4,159.9	4,962.2	6,096.4
Campur: Pendapatan berasaskan fi	232.7	297.7	461.4	489.0	595.2
Tolak: Kos kakitangan	282.7	346.8	800.0	886.2	932.8
Kos overhed	468.5	812.7	1,454.6	1,873.0	2,098.3
Keuntungan operasi kasar	2,024.8	1,990.5	2,366.7	2,692.0	3,660.6
Tolak: Peruntukan kerugian dan peruntukan lain	652.5	575.3	917.9	1,200.6	1,386.4
Keuntungan operasi kasar selepas peruntukan	1,372.3	1,415.2	1,448.8	1,491.4	2,274.2
Campur: Pendapatan lain	170.3	197.2	445.3	319.3	368.9
Untung sebelum cukai	**1,542.6**	**1,612.4**	**1,894.1**	**1,810.7**	**2,643.1**
Untung sebelum cukai / Aset purata (%)	1.9	1.6	1.3	1.0	1.3
Untung sebelum cukai / Dana pemegang saham purata (%)	24.0	18.7	15.6	12.4	13.9
Untung sebelum cukai / Pekerja purata (RM'000)[2]	195.0	198.8	130.4	107.7	138.5
Kos dibelanjakan bagi setiap ringgit hasil yang diperoleh (sen)	18.0	22.0	26.2	27.8	28.4
Kos dibelanjakan bagi setiap ringgit pendapatan bersih (sen)	29.5	40.7	54.2	55.6	49.7
Nisbah kos overhed kepada kos kakitangan (%)	165.7	234.3	181.8	211.4	224.9
Kos kakitangan bagi setiap pekerja (RM'000)[2]	32.9	45.5	55.1	52.7	48.9

[1] Tidak termasuk sebuah bank Islam yang mengalami kerugian besar
[2] Anggaran bilangan kakitangan adalah berdasarkan peratusan aset perbankan Islam institusi terbabit
a Awalan
Nota: Angka-angka tidak semestinya terjumlah disebabkan oleh penggenapan

Jadual A.6
Sistem Perbankan: Data Utama

	Pada akhir tahun				
	2005	2006	2007	2008	2009
Bilangan institusi kewangan	43	42	47	54	54
Bank perdagangan[1]	*27*	*22*	*22*	*22*	*22*
Bank pelaburan	*10*	*10*	*14*	*15*	*15*
Bank-bank Islam	*6*	*10*	*11*	*17*	*17*
Rangkaian pejabat	2,244	2,139	2,245	2,271	2,298
Bank perdagangan[1]	*2,072*	*1,952*	*1,968*	*1,979*	*1,999*
Bank pelaburan	*19*	*19*	*120*	*131*	*131*
Bank-bank Islam[2]	*766*	*1,167*	*1,272*	*2,039*	*2,087*
Bilangan bank yang menawarkan khidmat perbankan internet	14	16	18	21	24
Bilangan pekerja	96,106	100,414	109,641	114,856	114,804
Bank perdagangan[1]	*89,047*	*91,741*	*96,146*	*99,593*	*98,846*
Bank pelaburan	*2,625*	*3,522*	*7,721*	*8,561*	*8,129*
Bank-bank Islam	*4,434*	*5,151*	*5,774*	*6,702*	*7,829*

[1] Termasuk syarikat kewangan
[2] Termasuk cawangan bank-bank Islam yang dikongsi bersama dengan cawangan bank konvensional

Jadual A.7
Bank Perdagangan[1]: Komitmen dan Kontingensi

	Pada akhir tahun				
	2005	2006	2007	2008	2009*a*
	RM juta				
Penjualan aset dengan rekursa dan komitmen penggunaan pinjaman	21,693.4	21,052.0	19,574.6	12,744.2	5,871.4
Komitmen pengeluaran pinjaman	228,723.2	258,026.1	303,862.7	348,118.2	377,446.3
Pengganti kredit langsung	16,026.4	16,404.2	19,424.7	21,179.7	19,922.4
Kontrak berkaitan pertukaran asing	161,030.2	212,377.6	368,769.5	364,511.3	341,651.1
Kontrak berkaitan kadar faedah	252,488.9	552,340.1	642,812.1	752,070.1	648,129.3
Kontingensi berkaitan perdagangan	21,049.1	20,767.3	17,756.9	13,608.4	12,553.5
Kontingensi berkaitan urus niaga	23,529.3	26,245.3	29,031.1	34,035.8	35,873.1
Obligasi penajajaminan	1,605.7	1,310.4	2,282.7	1,383.5	1,532.2
Lain-lain	19,211.5	34,360.7	44,026.3	52,838.9	61,151.1
Jumlah	**745,357.7**	**1,142,883.7**	**1,447,540.5**	**1,600,490.1**	**1,504,130.5**

[1] Termasuk syarikat kewangan dan bank-bank Islam
a Awalan
Nota: Angka-angka tidak semestinya terjumlah disebabkan oleh penggenapan

Jadual A.8
Bank Pelaburan: Komitmen dan Kontingensi

	Pada akhir tahun				
	2005	2006	2007	2008	2009*a*
	RM juta				
Penjualan aset dengan rekursa dan komitmen penggunaan pinjaman	2,418.3	2,968.0	2,049.9	79.1	5.4
Komitmen pengeluaran pinjaman	2,847.3	1,681.3	4,140.4	2,328.8	2,640.4
Pengganti kredit langsung	1,312.4	855.5	1,165.9	729.4	484.3
Kontrak berkaitan pertukaran asing	4,976.9	5,669.7	2,812.3	464.4	801.5
Kontrak berkaitan kadar faedah	112,409.4	38,010.1	44,180.0	14,154.2	10,018.0
Kontingensi berkaitan perdagangan	0.0	0.0	1.1	0.0	0.0
Kontingensi berkaitan urus niaga	1,794.5	1,304.5	806.7	151.4	10.5
Obligasi penajajaminan	2,106.5	4,599.8	3,486.7	2,551.8	987.6
Lain-lain	506.2	7,950.4	26,943.7	8,988.4	19,426.0
Jumlah	**128,371.5**	**63,039.2**	**85,586.6**	**29,447.6**	**34,373.7**

a Awalan
Nota: Angka-angka tidak semestinya terjumlah disebabkan oleh penggenapan

Jadual A.9
Insurans Hayat[1]: Pendapatan dan Perbelanjaan

Perkara	Untuk tahun kalendar				
	2005	2006	2007	2008	2009
	RM juta				
Pendapatan					
Pendapatan premium	16,020.6	17,148.0	18,342.6	18,772.4	19,855.1
Pendapatan pelaburan bersih	3,661.2	3,994.7	4,568.3	4,912.5	4,925.8
Keuntungan atas jualan aset dan pendapatan pelbagai	1,281.7	2,630.0	5,012.7	3,211.9	4,973.1
Jumlah	20,963.5	23,772.7	27,923.6	26,896.9	29,754.0
Perbelanjaan					
Faedah polisi bersih	6,274.1	7,320.2	9,081.8	10,025.4	11,850.5
Imbuhan agensi	2,509.7	2,462.4	2,582.9	2,718.7	2,945.6
Perbelanjaan pengurusan[2]	1,073.4	1,252.1	1,387.6	1,557.1	1,639.2
Kerugian atas jualan aset dan perbelanjaan lain	1,457.2	1,419.0	1,600.3	5,323.3	2,682.8
Jumlah	11,314.3	12,453.8	14,652.6	19,624.5	19,118.0
Lebihan pendapatan berbanding perbelanjaan	9,649.2	11,319.0	13,271.0	7,272.4	10,635.9

[1] Jumlah telah diselaraskan untuk menunjukkan perniagaan global insurans hayat
[2] Termasuk hutang lapuk dan hutang ragu bersih
Nota: Angka-angka tidak semestinya terjumlah disebabkan oleh penggenapan

Jadual A.10
Insurans Am[1]: Pengunderaitan dan Hasil Kendalian

Perkara	Untuk tahun kalendar				
	2005	2006	2007	2008	2009
	RM juta				
Keuntungan pengunderaitan	998.1	490.3	16.0	111.6	675.1
Pendapatan pelaburan	663.3	730.0	796.6	789.9	772.3
Keuntungan modal	161.2	334.1	635.4	149.9	441.2
Pendapatan lain	60.0	119.6	60.2	108.8	128.1
Kerugian modal	272.0	166.0	107.1	508.1	133.8
Perbelanjaan lain	22.5	47.5	62.0	40.8	81.8
Keuntungan kendalian	1,588.2	1,460.5	1,339.0	611.4	1,801.0

[1] Jumlah telah diselaraskan untuk menunjukkan perniagaan global insurans am
Nota: Angka-angka tidak semestinya terjumlah disebabkan oleh penggenapan

Jadual A.11
Takaful Keluarga[1]: Pendapatan dan Perbelanjaan

Perkara	Untuk tahun kalendar				
	2005	2006	2007	2008	2009
	RM juta				
Pendapatan					
Caruman bersih	977.1	1,241.5	1,990.5	2,374.7	2,697.5
Pendapatan pelaburan bersih	192.3	232.0	282.2	298.8	358.9
Keuntungan atas jualan aset dan pendapatan pelbagai	57.3	120.5	103.1	165.1	305.2
Jumlah	1,226.6	1,594.0	2,375.8	2,838.6	3,361.7
Perbelanjaan					
Manfaat sijil bersih	347.2	400.8	535.5	633.4	903.9
Komisen bersih	92.5	118.5	178.0	297.1	432.9
Perbelanjaan pengurusan[2]	83.0	171.5	248.6	246.5	317.9
Kerugian atas jualan aset dan perbelanjaan lain	60.3	100.7	50.3	201.6	45.2
Jumlah	583.1	791.6	1,012.5	1,378.5	1,699.9
Lebihan pendapatan berbanding perbelanjaan	643.6	802.4	1,363.3	1,460.1	1,661.7

[1] Jumlah telah diselaraskan untuk menunjukkan perniagaan global dan perbelanjaan sebenar yang ditanggung oleh kumpulan wang takaful keluarga
[2] Termasuk hutang lapuk dan ragu bersih
Nota: Angka-angka tidak semestinya terjumlah disebabkan oleh penggenapan

Jadual A.12
Takaful Am[1]: Pengunderaitan dan Hasil Kendalian

Perkara	Untuk tahun kalendar				
	2005	2006	2007	2008	2009
	RM juta				
Keuntungan pengunderaitan	107.5	-9.5	-91.3	82.5	147.8
Pendapatan pelaburan	19.6	32.3	44.6	50.6	57.7
Keuntungan modal	8.7	19.0	15.9	25.1	29.7
Pendapatan lain	0.3	3.9	5.2	26.5	3.8
Kerugian modal	7.7	11.0	5.0	36.7	2.3
Perbelanjaan lain	1.3	3.6	7.0	7.1	9.7
Keuntungan kendalian	127.2	31.1	-37.6	141.0	227.0

[1] Jumlah telah diselaraskan untuk menunjukkan perniagaan global dan perbelanjaan sebenar yang ditanggung oleh kumpulan wang takaful am
Nota: Angka-angka tidak semestinya terjumlah disebabkan oleh penggenapan

Jadual A.13
Institusi Kewangan Pembangunan[1]: Sumber dan Kegunaan Dana

	Pada akhir tahun				
	2005	2006	2007	2008	2009
	RM juta				
Sumber:					
Dana pemegang saham	12,744.0	15,091.1	17,767.8	23,057.2	24,029.1
Modal berbayar	*8,563.4*	*10,296.7*	*10,341.8*	*12,526.8*	*12,771.9*
Rizab	*2,221.5*	*3,006.0*	*3,390.7*	*5,004.2*	*4,619.3*
Keuntungan tertahan	*1,959.1*	*1,788.4*	*4,035.3*	*5,526.2*	*6,637.9*
Deposit diterima	54,084.7	60,402.0	67,067.9	79,542.8	95,581.6
Peminjaman	20,672.5	23,239.1	24,771.4	21,501.0	22,332.3
Kerajaan	*13,386.2*	*14,823.7*	*17,188.6*	*13,599.1*	*14,030.0*
Agensi pelbagai hala/antarabangsa	*4,103.2*	*4,050.7*	*2,784.0*	*2,420.4*	*2,014.4*
Lain-lain	*3,183.1*	*4,364.7*	*4,798.8*	*5,481.5*	*6,287.9*
Lain-lain	12,366.7	14,829.9	19,163.3	20,328.2	22,766.2
Jumlah	**99,867.9**	**113,562.1**	**128,770.4**	**144,429.2**	**164,709.2**
Kegunaan:					
Penempatan deposit	13,964.4	18,831.3	20,519.5	20,118.8	25,167.3
Pelaburan	28,034.6	28,819.7	32,762.5	36,535.1	38,591.5
antaranya:					
Sekuriti Kerajaan	*4,489.2*	*4,617.7*	*4,758.7*	*6,300.9*	*7,520.6*
Saham	*8,370.5*	*8,005.6*	*6,753.1*	*8,707.5*	*9,346.2*
Disenaraikan	*7,030.1*	*7,561.4*	*6,434.7*	*8,422.7*	*8,408.8*
Tidak disenaraikan	*1,340.4*	*444.2*	*318.4*	*284.8*	*937.4*
Pinjaman dan pendahuluan	47,495.9	55,527.8	65,279.2	75,376.7	88,227.3
Aset tetap	4,205.3	4,449.7	4,614.9	5,398.9	5,885.0
Lain-lain	6,167.7	5,933.6	5,594.3	6,999.7	6,838.1
Jumlah	**99,867.9**	**113,562.1**	**128,770.4**	**144,429.2**	**164,709.2**
Kontingensi:					
Jaminan	3,882.1	5,482.6	5,113.9	4,780.5	4,364.7
Insurans kredit eksport	743.2	661.7	1,057.9	1,068.8	835.8
Jumlah	**4,625.3**	**6,144.3**	**6,171.8**	**5,849.3**	**5,200.5**

[1] Merujuk kepada Bank Pembangunan Malaysia Berhad, Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad, Bank Simpanan Nasional, Export-Import Bank of Malaysia Berhad, Bank Pertanian Malaysia Berhad (Agrobank), Bank Perusahaan Kecil & Sederhana Malaysia Berhad (SME Bank), Malaysian Industrial Development Finance Berhad, Sabah Development Bank Berhad, Borneo Development Corporation (Sabah) Sendirian Berhad, Borneo Development Corporation (Sarawak) Sendirian Berhad, Credit Guarantee Corporation Malaysia Berhad, Sabah Credit Corporation dan Lembaga Tabung Haji

Jadual A.14
Institusi Kewangan Pembangunan[1] di bawah AIKP[2]: Sumber dan Kegunaan Dana

	Pada akhir tahun				
	2005	2006	2007	2008	2009
	RM juta				
Sumber:					
Dana pemegang saham	8,398.1	10,484.2	11,498.3	16,814.5	18,342.6
Modal berbayar	*5,503.6*	*7,171.5*	*7,194.9*	*9,374.9*	*10,132.4*
Rizab	*1,479.9*	*2,207.7*	*2,533.7*	*4,092.8*	*3,707.8*
Keuntungan tertahan	*1,414.6*	*1,105.0*	*1,769.7*	*3,346.8*	*4,502.4*
Deposit diterima	40,225.5	45,098.7	50,450.3	59,210.4	71,251.1
Peminjaman	16,437.2	18,729.1	19,877.1	15,913.3	15,505.7
Kerajaan	*12,201.1*	*13,758.7*	*15,917.4*	*12,162.6*	*12,268.5*
Agensi pelbagai hala/antarabangsa	*3,927.4*	*3,869.8*	*2,574.5*	*2,257.0*	*1,687.6*
Lain-lain	*308.7*	*1,100.6*	*1,385.2*	*1,493.7*	*1,549.6*
Lain-lain	9,550.1	11,343.1	15,269.5	16,238.8	18,853.5
Jumlah	**74,610.9**	**85,655.1**	**97,095.2**	**108,177.0**	**123,952.9**
Kegunaan:					
Penempatan deposit	8,204.7	12,713.4	11,171.7	11,673.7	14,325.4
Pelaburan	18,634.9	17,500.6	20,873.3	19,597.9	19,804.2
antaranya:					
Sekuriti Kerajaan	*4,446.2*	*4,560.1*	*4,726.1*	*6,300.9*	*7,520.6*
Saham	*1,742.3*	*1,429.5*	*646.5*	*464.2*	*875.3*
Disenaraikan	*1,625.7*	*1,325.5*	*571.4*	*421.1*	*469.2*
Tidak disenaraikan	*116.6*	*104.1*	*75.1*	*43.1*	*406.1*
Pinjaman dan pendahuluan	43,374.9	50,961.4	60,473.0	70,338.4	83,068.6
Aset tetap	1,843.0	1,994.9	2,057.4	2,319.7	2,548.9
Lain-lain	2,553.4	2,484.8	2,519.8	4,247.3	4,205.8
Jumlah	**74,610.9**	**85,655.1**	**97,095.2**	**108,177.0**	**123,952.9**
Kontingensi:					
Jaminan	154.6	641.6	1,014.7	1,086.1	525.1
Insurans kredit eksport	743.2	661.7	1,057.9	1,068.8	835.8
Jumlah	**897.8**	**1,303.3**	**2,072.6**	**2,154.9**	**1,360.9**

[1] Merujuk kepada Bank Pembangunan Malaysia Berhad, Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad, Bank Simpanan Nasional, Export-Import Bank of Malaysia Berhad, Bank Pertanian Malaysia Berhad (Agrobank) dan Bank Perusahaan Kecil & Sederhana Malaysia Berhad (SME Bank)
[2] Akta Institusi Kewangan Pembangunan 2002

Jadual A.15
Institusi Kewangan Pembangunan[1]: Haluan Pinjaman

	Pada akhir tahun				
	2005	2006	2007	2008	2009
	RM juta				
Pertanian, perhutanan dan perikanan	3,359.1	3,575.7	3,968.3	4,976.9	6,341.0
Perlombongan dan kuari	56.6	41.6	20.3	26.5	114.4
Perkilangan	4,474.3	4,655.7	5,687.8	5,852.2	5,572.8
Elektrik, gas dan air	2,253.0	2,920.9	3,497.5	3,763.1	3,592.1
Import dan eksport, perdagangan borong dan runcit, restoran dan hotel	643.3	761.2	1,030.8	1,493.2	1,988.2
Sektor harta benda yang luas	11,789.4	15,192.4	16,382.3	16,984.9	20,901.7
Pembinaan	*5,246.6*	*7,057.1*	*7,542.1*	*8,637.2*	*12,361.7*
Pembelian harta kediaman	*5,475.5*	*6,868.0*	*7,396.7*	*7,021.2*	*6,906.0*
Pembelian harta bukan kediaman	*429.6*	*545.8*	*614.1*	*296.3*	*320.2*
Harta tanah	*637.7*	*721.5*	*829.4*	*1,030.2*	*1,313.8*
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi	5,837.1	6,281.1	5,610.0	5,705.5	5,531.8
Maritim	681.5	799.0	1,834.5	1,916.7	1,750.4
Kewangan, insurans dan perkhidmatan perniagaan	766.1	877.4	1,056.6	785.5	1,031.4
Kredit penggunaan	14,074.3	17,435.8	23,159.8	31,356.6	38,660.6
antaranya:					
Pembelian kenderaan bermotor	*1,508.2*	*2,168.8*	*2,376.4*	*2,513.3*	*2,370.3*
Kad kredit	*32.6*	*50.4*	*86.7*	*174.8*	*320.7*
Pembelian sekuriti	214.1	189.9	66.0	218.9	45.8
Lain-lain	3,347.1	2,797.1	2,965.3	2,296.7	2,697.1
Jumlah	**47,495.9**	**55,527.8**	**65,279.2**	**75,376.7**	**88,227.3**

[1] Merujuk kepada Bank Pembangunan Malaysia Berhad, Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad, Bank Simpanan Nasional, Export-Import Bank of Malaysia Berhad, Bank Pertanian Malaysia Berhad (Agrobank), Bank Perusahaan Kecil & Sederhana Malaysia Berhad (SME Bank), Malaysian Industrial Development Finance Berhad, Sabah Development Bank Berhad, Borneo Development Corporation (Sabah) Sendirian Berhad, Borneo Development Corporation (Sarawak) Sendirian Berhad, Credit Guarantee Corporation Malaysia Berhad, Sabah Credit Corporation dan Lembaga Tabung Haji

Jadual A.16
Institusi Kewangan Pembangunan[1] di bawah AIKP[2]: Haluan Pinjaman

	Pada akhir tahun				
	2005	2006	2007	2008	2009
	RM juta				
Pertanian, perhutanan dan perikanan	3,239.5	3,513.7	3,864.8	4,862.9	6,234.4
Perlombongan dan kuari	35.5	19.9	14.2	22.8	112.3
Perkilangan	3,254.5	3,422.1	4,475.3	4,646.7	4,299.7
Bekalan elektrik, gas dan air	2,251.6	2,919.7	3,496.5	3,762.2	3,591.4
Import dan eksport, perdagangan borong dan runcit, restoran dan hotel	356.8	502.2	779.8	1,276.2	1,774.3
Sektor harta benda yang luas	10,580.9	13,709.2	14,794.9	15,301.7	19,136.1
Pembinaan	*4,908.8*	*6,566.4*	*7,030.1*	*8,072.6*	*11,899.1*
Pembelian harta kediaman	*5,195.4*	*6,582.3*	*7,119.8*	*6,747.8*	*6,660.6*
Pembelian harta bukan kediaman	*429.1*	*480.8*	*561.4*	*237.4*	*256.1*
Harta tanah	*47.6*	*79.7*	*83.6*	*243.9*	*320.3*
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi	5,778.3	6,200.0	5,534.6	5,640.8	5,479.3
Maritim	681.5	799.0	1,834.5	1,916.7	1,750.4
Kewangan, insurans dan perkhidmatan perniagaan	657.0	763.1	939.7	750.7	998.5
Kredit penggunaan	13,679.5	16,926.8	22,433.5	30,417.6	37,732.6
antaranya:					
Pembelian kenderaan bermotor	*1,508.2*	*2,095.4*	*2,315.6*	*2,512.8*	*2,348.7*
Kad kredit	*32.6*	*50.4*	*86.7*	*174.8*	*320.5*
Pembelian sekuriti	88.2	64.9	66.0	218.9	45.8
Lain-lain	2,771.6	2,120.8	2,239.2	1,521.2	1,913.8
Jumlah	**43,374.9**	**50,961.4**	**60,473.0**	**70,338.4**	**83,068.6**

[1] Merujuk kepada Bank Pembangunan Malaysia Berhad, Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad, Bank Simpanan Nasional, Export-Import Bank of Malaysia Berhad, Bank Pertanian Malaysia Berhad (Agrobank) dan Bank Perusahaan Kecil & Sederhana Malaysia Berhad (SME Bank)
[2] Akta Institusi Kewangan Pembangunan 2002

Jadual A.17
Institusi Kewangan Pembangunan[1] di bawah AIKP[2]: Pinjaman Tak Berbayar dan Peruntukan Hutang Ragu dan Lapuk

	Pada akhir tahun	
	2008	2009
	RM juta	
Peruntukan am	1,410.1	1,607.0
Faedah tergantung	671.9	755.9
Peruntukan khas	2,595.7	2,761.0
Pinjaman tak berbayar	4,542.6	5,637.4
	(%)	
Nisbah pinjaman tak berbayar kasar	6.6	6.8
Nisbah pinjaman tak berbayar bersih	2.0	2.7
Jumlah peruntukan/pinjaman tak berbayar	103.0	90.9

[1] Merujuk kepada Bank Pembangunan Malaysia Berhad, Bank Perusahaan Kecil & Sederhana Malaysia Berhad (SME Bank), Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad, Bank Simpanan Nasional, Export-Import Bank of Malaysia Berhad dan Bank Pertanian Malaysia Berhad (Agrobank)
[2] Akta Institusi Kewangan Pembangunan 2002

Jadual A.18
Bank Pembangunan Malaysia Berhad

Tahun penubuhan	1973					
Objektif	Menyediakan pembiayaan jangka sederhana dan panjang bagi projek-projek infrastruktur, maritim, industri berintensif modal dan berteknologi tinggi dalam sektor perkilangan dan sektor-sektor terpilih lain selaras dengan dasar pembangunan negara.					
Sektor	Pinjaman Terkumpul		Pinjaman Diluluskan		Pinjaman Dikeluarkan	
	Pada akhir tahun		Pada tahun		Pada tahun	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
	RM juta					
Infrastruktur	15,024.2	17,846.0	2,007.9	7,758.1	1,188.3	4,910.1
Program Kerajaan	*11,970.0*	*15,436.7*	*1,992.5*	*7,419.2*	*653.7*	*4,560.6*
Program swasta	*3,054.2*	*2,409.3*	*15.4*	*338.9*	*534.6*	*349.5*
Maritim	1,916.7	1,750.4	490.1	1,655.1	476.3	362.8
Industri perkapalan	*1,011.8*	*1,210.4*	*430.1*	*930.1*	*369.0*	*287.8*
Industri limbungan kapal	*756.1*	*395.6*	*60.0*	*725.0*	*107.3*	*75.0*
Perkhidmatan berkaitan marin	*148.8*	*144.4*	*0.0*	*0.0*	*0.0*	*0.0*
Perkilangan: Berteknologi tinggi	995.4	1,210.3	82.0	248.6	321.5	213.6
Lain-lain	19.5	18.1	1.4	0.9	1.9	1.2
Jumlah	**17,955.8**	**20,824.8**	**2,581.4**	**9,662.7**	**1,988.0**	**5,487.7**

Sumber: Bank Pembangunan Malaysia Berhad

Jadual A.19
Bank Perusahaan Kecil & Sederhana Malaysia Berhad (SME Bank)

Tahun penubuhan	Oktober 2005					
Objektif	Menyediakan pembiayaan dan khidmat nasihat kepada perusahaan kecil dan sederhana (PKS) yang terlibat dalam sektor perkilangan, perkhidmatan dan pembinaan, khususnya usahawan Bumiputera.					
Sektor	Pinjaman Terkumpul		Pinjaman Diluluskan		Pinjaman Dikeluarkan	
	Pada akhir tahun		Pada tahun		Pada tahun	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
	RM juta					
PKS	2,829.1	3,503.2	2,201.0	1,898.1	1,881.7	1,763.5
Mikro	*276.5*	*388.6*	*220.0*	*213.7*	*174.1*	*265.5*
Kecil	*1,213.9*	*1,322.0*	*549.5*	*643.3*	*667.9*	*571.7*
Sederhana	*1,338.7*	*1,792.6*	*1,431.5*	*1,041.1*	*1,039.7*	*926.3*
Lain-lain	417.0	380.6	0.0	138.8	102.7	56.4
Jumlah	**3,246.1**	**3,883.8**	**2,201.0**	**2,036.9**	**1,984.4**	**1,819.9**

Sumber: Bank Perusahaan Kecil & Sederhana Malaysia Berhad

Jadual A.20
Export-Import Bank of Malaysia Berhad

Tahun penubuhan	1995
Objektif	Menyediakan kemudahan kredit bagi membiayai dan menyokong eksport dan import barangan, perkhidmatan dan pembiayaan projek di luar negeri dengan tumpuan pada pasaran bukan tradisional serta menyediakan khidmat insurans kredit eksport, insurans pembiayaan eksport, insurans pelaburan di luar negeri dan kemudahan jaminan dan juga perkhidmatan lain yang biasa ditawarkan oleh institusi kewangan eksport-import dan institusi kewangan insurans kredit.

Kemudahan Pinjaman	**Pinjaman Terkumpul (RM juta)**		**Pinjaman Diluluskan (RM juta)**		**Pinjaman Dikeluarkan (RM juta)**	
	Pada akhir tahun 2008	Pada akhir tahun 2009	2008	2009	2008	2009
Kemudahan kredit pembeli	795.8	843.9	140.0	893.9	329.0	272.1
Pembiayaan projek di luar negeri	708.2	807.3	0.0	909.8	215.7	126.3
Pembiayaan kontrak di luar negeri	150.7	449.2	0.0	156.7	158.1	224.2
Kemudahan kredit pembekal	277.6	275.8	251.0	193.5	995.6	641.1
Kemudahan pembiayaan "*Malaysia Kitchen*"	5.2	13.1	3.9	3.0	4.1	8.5
Pembiayaan semula kredit eksport	1,860.9	757.9	9,514.8	4,339.2	9,514.8	4,339.2
Lain-lain	0.0	0.0	0.0	2.2	0.0	0.0
Jumlah	**3,798.4**	**3,147.2**	**9,909.7**	**6,498.3**	**11,217.3**	**5,611.4**

Jaminan dan Polisi Insurans	**Liabiliti Luar Jangka (RM juta)**		**Komitmen Diluluskan (RM juta)**	
	Pada akhir tahun 2008	Pada akhir tahun 2009	2008	2009
Jaminan	1,086.1	525.1	189.5	766.7
Insurans	1,068.8	835.8	2,687.1	1,834.0
Jumlah	**2,154.9**	**1,360.9**	**2,876.6**	**2,600.7**

Sumber: Export-Import Bank of Malaysia Berhad

Jadual A.21
Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad

Tahun penubuhan	1954					
Objektif	Menggembleng tabungan dan menyediakan perkhidmatan pembiayaan kepada ahli dan bukan ahlinya.					
Deposit Diterima	Deposit Diterima (RM juta)					
	Pada akhir tahun 2008			Pada akhir tahun 2009		
	Ahli	Bukan ahli	Jumlah	Ahli	Bukan ahli	Jumlah
	11,872.8	20,773.6	32,646.4	14,008.8	24,454.5	38,463.3
Haluan Pembiayaan	Pembiayaan Terkumpul (RM juta)					
	Pada akhir tahun 2008			Pada akhir tahun 2009		
Sektor	Ahli	Bukan ahli	Jumlah	Ahli	Bukan ahli	Jumlah
Pertanian	15.5	156.6	172.1	27.5	469.2	496.7
Pembelian harta kediaman	2,748.0	1,113.8	3,861.8	2,620.3	1,006.1	3,626.4
Pembelian harta bukan kediaman	107.6	58.0	165.6	126.6	53.5	180.1
Perdagangan am	0.1	133.8	133.9	18.8	282.4	301.2
Pembelian sekuriti	114.9	98.5	213.4	26.9	14.9	41.8
Kredit penggunaan	15,125.7	10,081.1	25,206.8	17,112.6	14,144.5	31,257.1
antaranya:						
Pembelian kenderaan bermotor	*572.3*	*1.685.9*	*2,258.2*	*1,456.8*	*658.1*	*2,114.9*
Perkilangan	0.1	465.2	465.3	3.7	751.2	754.9
Lain-lain	169.3	1,737.8	1,907.1	816.9	2,251.6	3,068.5
Jumlah	**18,281.2**	**13,844.8**	**32,126.0**	**20,753.3**	**18,973.4**	**39,726.7**

Sumber: Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad

Jadual A.22
Bank Simpanan Nasional

Tahun penubuhan	1974	
Objektif	Memberi tumpuan pada perbankan runcit dan pembiayaan persendirian terutamanya untuk penabung kecil.	
Kemudahan Deposit	RM juta	
	Pada akhir tahun 2008	Pada akhir tahun 2009
Deposit tetap	6,540.0	7,397.8
Deposit GIRO	4,992.2	5,092.3
Deposit Islam	2,776.2	3,061.1
Sijil simpanan premium	987.5	1,289.7
Lain-lain	122.1	132.5
Jumlah	**15,418.0**	**16,973.4**
Pelaburan	RM juta	
	Pada akhir tahun 2008	Pada akhir tahun 2009
Saham disenaraikan	191.3	191.2
Sekuriti Kerajaan	5,681.4	6,367.2
antaranya:		
Sekuriti Kerajaan Malaysia	*4,426.4*	*5,264.7*
Sekuriti hutang swasta	864.9	699.7
Syarikat subsidiari	34.5	34.5
Syarikat sekutu	231.8	231.8
Lain-lain	390.7	296.4
Jumlah	**7,394.6**	**7,820.8**
Haluan Pinjaman	RM juta	
	Pada akhir tahun 2008	Pada akhir tahun 2009
Pembelian sekuriti	5.5	4.0
Pembelian harta kediaman	2,886.0	3,034.2
Pembelian harta bukan kediaman	71.7	76.0
Kredit penggunaan	5,210.7	6,455.4
Lain-lain	400.5	280.5
Jumlah	**8,574.4**	**9,850.1**

Sumber: Bank Simpanan Nasional

Jadual A.23
Bank Pertanian Malaysia Berhad (Agrobank)

Tahun penubuhan	1969					
Objektif	Untuk menggalakkan pembangunan pertanian yang mantap di negara ini, melalui penyediaan kemudahan pinjaman dan pendahuluan. Fungsi utamanya adalah untuk menyelaras dan menyelia pemberian kemudahan kredit bagi tujuan pertanian, serta menggembleng tabungan, khususnya daripada sektor pertanian dan masyarakat tani.					
Pertanian, Perhutanan & Perikanan	Pinjaman Terkumpul (RM juta)		Pinjaman Diluluskan (RM juta)		Pinjaman Dikeluarkan (RM juta)	
	Pada akhir tahun		Pada tahun		Pada tahun	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Subsektor						
Kelapa sawit	*953.7*	*1,033.3*	*460.2*	*880.1*	*222.4*	*203.7*
Tanaman makanan	*417.8*	*442.9*	*171.1*	*165.9*	*193.5*	*140.2*
Ternakan	*576.7*	*595.6*	*310.9*	*116.2*	*239.8*	*123.9*
Perikanan	*320.6*	*338.7*	*240.7*	*118.2*	*95.9*	*76.8*
Perhutanan	*120.3*	*110.3*	*49.2*	*3.5*	*45.7*	*0.8*
Tembakau	*1.1*	*1.3*	*0.5*	*0.6*	*2.3*	*6.0*
Getah	*62.6*	*63.7*	*27.9*	*11.8*	*17.3*	*15.9*
Lain-lain	*2,185.2*	*3,050.1*	*1,904.7*	*903.2*	*2,280.5*	*1,926.9*
Jumlah	**4,638.0**	**5,635.9**	**3,165.2**	**2,199.5**	**3,097.4**	**2,494.2**

Sumber: Bank Pertanian Malaysia Berhad

Jadual A.24
Institusi Kewangan Pembangunan: Data Terpilih

	Pada akhir tahun					
	2008			2009		
IKP di bawah AIKP [1]:	Cawangan	ATM	Kakitangan	Cawangan	ATM	Kakitangan
Bank Pembangunan Malaysia Berhad	-	-	381	-	-	380
Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad	117	234	3,618	122	310	3,857
Bank Simpanan Nasional	374	667	5,278	375	736	5,471
Export-Import Bank of Malaysia Berhad	-	-	213	-	-	231
Bank Pertanian Malaysia Berhad	172	164	2,916	167	180	3,026
Bank Perusahaan Kecil & Sederhana Malaysia Berhad	19	-	984	19	-	1,025
Jumlah kecil	682	1,065	13,390	683	1,226	13,990
IKP Lain:						
Malaysian Industrial Development Finance Berhad	6	-	365	5	-	335
Sabah Development Bank Berhad	-	-	88	-	-	88
Borneo Development Corporation (Sabah) Sendirian Berhad	-	-	12	-	-	12
Borneo Development Corporation (Sarawak) Sendirian Berhad	-	-	31	-	-	33
Credit Guarantee Corporation Malaysia Berhad	16	-	467	16	-	453
Sabah Credit Corporation	11	-	200	11	-	199
Lembaga Tabung Haji	123	-	1,963	123	-	2,022
Jumlah kecil	156	-	3,126	155	-	3,142
Jumlah	**838**	**1,065**	**16,516**	**838**	**1,226**	**17,132**

[1] Akta Institusi Kewangan Pembangunan 2002

Jadual A.25
Sektor Isi Rumah: Penunjuk Terpilih

	2005	2006	2007	2008	2009
	RM juta				
Hutang isi rumah[1]	361,029.1	395,466.1	429,482.6	472,088.0	516,559.1
Aset kewangan isi rumah[2]	856,849.9	977,616.7	1,158,805.3	1,107,591.5	1,272,380.2
	%				
Nisbah hutang isi rumah kepada KDNK	69.1	68.8	67.1	63.9	76.6
Nisbah aset kewangan isi rumah kepada hutang isi rumah	237.3	247.2	269.8	234.6	246.3
Nisbah pinjaman tak berbayar (NPL) isi rumah dalam sistem perbankan	8.1	7.1	5.3	4.1	3.1

[1] Terdiri daripada pinjaman terkumpul isi rumah dalam sistem perbankan, Bank Simpanan Nasional, Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad, syarikat insurans dan Bahagian Pinjaman Perumahan Perbendaharaan
[2] Terdiri daripada deposit isi rumah dengan sistem perbankan, Bank Simpanan Nasional, Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad, jumlah aset kumpulan wang insurans hayat, pemegangan ekuiti langsung isi rumah, caruman Kumpulan Wang Simpanan Pekerja dan nilai aset bersih dana amanah saham

Sumber: Bahagian Pinjaman Perumahan Perbendaharaan, Suruhanjaya Sekuriti Malaysia, Kumpulan Wang Simpanan Pekerja dan pengiraan dalaman

Jadual A.26
Penunjuk Pembayaran Asas

	2005	2006	2007	2008	2009
Penduduk (juta)	26.1	26.6	27.2	27.7	28.3
KDNK (RM juta)	522,445	574,441	639,776	738,677	674,434
Tunai dalam edaran (RM juta)	30,177.6	33,519.4	36,247.1	40,424.6	43,439.2
Jumlah urus niaga (unit)					
Per kapita:					
Cek	7.7	7.6	7.8	7.5	7.2
E-pembayaran:	22.6	29.5	35.6	39.6	41.3
Kad kredit	7.1	7.8	8.7	9.4	9.8
Kad caj	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
Kad debit	0.1	0.2	0.3	0.4	0.4
Wang elektronik	14.0	19.4	22.6	24.8	25.3
Sistem GIRO Antara Bank	0.4	0.7	1.0	1.3	1.5
Bursa Pemprosesan Kewangan	…	…	…	…	…
ATM[1]	0.1	0.1	0.8	0.8	0.8
Perbankan Internet[2]	0.7	1.1	1.9	2.6	3.1
Perbankan Mudah Alih[2]	…	…	0.1	0.1	0.1
RENTAS - Urus niaga pihak ketiga[3]	t.d.	…	0.1	0.1	0.1
Nilai urus niaga (RM)					
Per kapita:					
Tunai dalam edaran	1,155.0	1,258.2	1,333.9	1,457.9	1,534.4
Cek	51,964.1	54,127.6	63,078.3	63,528.8	59,188.6
E-pembayaran:	12,657.3	33,568.5	233,312.6	304,130.5	292,431.9
Kad kredit	1,565.3	1,785.1	2,068.6	2,354.6	2,448.6
Kad caj	82.8	87.8	89.0	110.4	146.4
Kad debit	10.0	24.4	41.5	70.6	97.9
Wang elektronik	37.7	47.8	60.3	74.5	77.6
Sistem GIRO Antara Bank	1,006.9	1,717.4	2,464.0	3,232.0	3,844.8
Bursa Pemprosesan Kewangan	0.5	0.9	16.7	37.2	70.9
ATM[1]	146.5	80.6	858.0	692.0	694.7
Perbankan Internet[2]	9,807.4	12,394.5	12,212.9	21,315.4	22,500.4
Perbankan Mudah Alih[2]	0.2	0.4	0.8	2.6	5.0
RENTAS - Urus niaga pihak ketiga[3]	t.d.	17,429.5	215,500.8	276,241.2	262,545.6
Peratusan daripada KDNK (%):					
Tunai dalam edaran	5.8	5.8	5.7	5.5	6.4
Cek	259.9	251.0	267.9	238.5	248.4
E-pembayaran:	63.3	155.7	991.0	1,141.7	1,227.5
Kad kredit	7.8	8.3	8.8	8.8	10.3
Kad caj	0.4	0.4	0.4	0.4	0.6
Kad debit	…	0.1	0.2	0.3	0.4
Wang elektronik	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3
Sistem GIRO Antara Bank	5.0	8.0	10.5	12.1	16.1
Bursa Pemprosesan Kewangan	…	…	0.1	0.1	0.3
ATM[1]	0.7	0.4	3.6	2.6	2.9
Perbankan Internet[2]	49.0	57.5	51.9	80.0	94.4
Perbankan Mudah Alih[2]	…	…	…	…	…
RENTAS - Urus niaga pihak ketiga (kali)[3]	t.d.	0.8	9.2	10.4	11.0

[1] Terdiri daripada pembayaran bil, pembayaran untuk permohonan saham secara elektronik, pindahan dana, urus niaga tambah nilai MEPS Cash, Touch 'n Go, dan nilai prabayar mudah alih. Data pindahan dana akaun sendiri dan intrabank diperoleh dari tahun 2007
[2] Tidak termasuk urus niaga tanpa nilai, urus niaga kad kredit dan Sistem GIRO Antara Bank melalui saluran Internet dan mudah alih
[3] Data diperoleh dari bulan November 2006. Urus niaga pihak ketiga RENTAS termasuk pembayaran Kerajaan, duti kastam dan pihak ketiga. Pembayaran pihak ketiga merujuk kepada urus niaga Sistem Pemindahan Dana Antara Bank (IFTS) dengan nilai minimum RM10,000, di mana pihak benefisiari atau pihak yang membuat urus niaga bukan ahli RENTAS

t.d. Tidak diperoleh
… Terlalu kecil
Nota: Angka-angka tidak semestinya terjumlah disebabkan oleh penggenapan

Jadual A.2
Penggunaan Pelbagai Instrumen Pembayaran Bukan Tunai

	2005	2006	2007	2008	2009	2008	2009
	Juta/RM bilion					% Perubahan tahunan	
Cek							
Bilangan urus niaga	199.9	201.2	211.7	207.3	204.8	-2.0	-1.2
Nilai urus niaga	1,357.7	1,442.0	1,714.1	1,761.6	1,675.6	2.8	-4.9
Kad kredit							
Bilangan urus niaga	184.6	208.8	237.7	261.4	276.1	10.0	5.6
Nilai urus niaga	40.9	47.6	56.2	65.3	69.3	16.2	6.2
Kad caj							
Bilangan urus niaga	6.3	6.0	5.6	5.6	5.2	-0.3	-6.9
Nilai urus niaga	2.2	2.3	2.4	3.1	4.1	26.5	35.4
Kad debit							
Bilangan urus niaga	2.1	4.2	9.1	10.7	11.3	18.7	5.0
Nilai urus niaga	0.3	0.6	1.1	2.0	2.8	73.5	41.5
Wang elektronik							
Bilangan urus niaga	365.6	517.0	613.1	688.6	717.2	12.3	4.1
Nilai urus niaga	1.0	1.3	1.6	2.1	2.2	26.1	6.3

Jadual A.28
Penggunaan Pelbagai Saluran Pembayaran

	2005	2006	2007	2008	2009	2008	2009
	Juta/RM bilion					% Perubahan tahunan	
Perbankan Internet[1]							
Bilangan urus niaga	21.6	33.5	62.6	84.9	110.2	35.7	29.8
antaranya: Individu	*18.6*	*27.7*	*40.3*	*57.0*	*79.7*	*41.5*	*39.7*
Nilai urus niaga	259.1	334.8	417.8	624.4	801.4	49.4	28.4
antaranya: Individu	*18.6*	*28.5*	*48.5*	*53.0*	*87.7*	*9.3*	*65.6*
Perbankan Mudah Alih							
Bilangan urus niaga	0.4	0.9	1.4	1.6	2.5	12.0	57.7
Nilai urus niaga	…	…	…	0.1	0.1	237.1	96.9
ATM[2]							
Bilangan urus niaga	3.6	1.8	20.6	21.5	23.0	4.2	7.1
Nilai urus niaga	3.8	2.1	23.3	19.2	19.7	-17.7	2.5

[1] Tidak termasuk urus niaga bukan kewangan
[2] Terdiri daripada pembayaran bil, pembayaran untuk permohonan saham secara elektronik, pindahan dana, urus niaga tambah nilai MEPS Cash, Touch 'n Go dan prabayar mudah alih. Data pindahan dana sendiri dan intrabank diperoleh dari tahun 2007
… Terlalu kecil

Jadual A.29
Penggunaan Pelbagai Sistem Pembayaran

	2005	2006	2007	2008	2009	2008	2009
	Juta/RM bilion					% Perubahan tahunan	
RENTAS							
Bilangan urus niaga	2.0	2.2	2.7	3.0	3.0	12.2	0.6
Nilai urus niaga	19,314.6	24,974.6	29,880.6	38,744.2	37,258.9	29.7	-3.8
Sistem GIRO Antara Bank							
Bilangan urus niaga	10.4	18.7	26.6	36.2	43.8	35.9	20.9
Nilai urus niaga	26.3	45.8	67.0	89.6	108.8	33.8	21.5
Bursa Pemprosesan Kewangan							
Bilangan urus niaga	…	…	0.1	0.3	0.6	357.9	69.3
Nilai urus niaga	…	…	0.5	1.0	2.0	127.1	94.4

… Terlalu kecil

Jadual A.30
Urus Niaga Pembelian Menggunakan Kad Kredit dan Kad Debit Mengikut Aktiviti Perniagaan pada Tahun 2009

	Bilangan	Nilai
	% bahagian daripada jumlah urus niaga	
Kad kredit		
Bahan api/petrol	32.0	8.2
Runcit[1]	26.3	31.4
Perkhidmatan profesional dan komersial[2]	9.4	20.0
Pesanan melalui pos dan telefon[3]	6.9	8.4
Utiliti	5.3	5.2
Lain-lain	20.1	26.8
Kad debit		
Bahan api/petrol	39.2	5.9
Runcit[1]	34.7	28.1
Penginapan dan hotel	9.8	39.0
Perkhidmatan profesional dan komersial[2]	3.7	6.3
Makanan & restoran	3.0	1.5
Lain-lain	9.6	19.2

[1] Urus niaga pembelian dengan pemborong, pasar raya besar, kedai pakaian dan mana-mana kedai lain/perniagaan runcit yang tidak diklasifikasikan dalam kategori lain
[2] Termasuk perkhidmatan perubatan dan insurans, perakaunan, pengauditan, perkhidmatan pengiklanan dan perkhidmatan perniagaan lain
[3] Pesanan untuk barangan dan perkhidmatan melalui pos dan telefon, contohnya, telepemasaran, pemasaran secara langsung dan perniagaan melalui katalog

Jadual A.31
Arahan Pembayaran dan Pindahan Sekuriti Melalui RENTAS

Bilangan Urus Niaga	2005	2006	2007	2008	2009	2008	2009
	'000					% Perubahan tahunan	
Jumlah	**2,039.4**	**2,226.2**	**2,659.7**	**2,984.9**	**3,001.7**	**12.2**	**0.6**
IFTS[1]	**1,881.3**	**2,065.8**	**2,548.4**	**2,890.9**	**2,924.2**	**13.4**	**1.1**
Operasi pasaran wang	93.1	103.2	108.3	111.5	96.7	3.0	-13.3
Penyelesaian pertukaran asing	20.2	32.9	47.7	68.0	64.6	42.6	-5.0
Antaranya: USD CHATS[2]	*t.d.*	*1.7*	*22.5*	*39.5*	*35.8*	*75.5*	*-9.5*
Urus niaga pihak ketiga	t.d.	168.7	1,567.0	1,905.1	1,965.7	21.6	3.2
Lain-lain	1,685.2	1,761.0	825.5	806.3	797.1	-2.3	-1.1
SSTS[3]	**158.0**	**160.4**	**111.3**	**94.0**	**77.5**	**-15.5**	**-17.6**
Nilai Urus Niaga	RM bilion					% Perubahan tahunan	
Jumlah	**19,314.6**	**24,974.6**	**29,880.6**	**38,744.2**	**37,258.9**	**29.7**	**-3.8**
IFTS[1]	**17,606.2**	**22,804.6**	**27,909.7**	**37,256.3**	**35,653.1**	**33.5**	**-4.3**
Operasi pasaran wang	7,354.4	10,576.4	12,261.8	17,627.0	18,754.0	43.8	6.4
Penyelesaian pertukaran asing	1,262.4	1,531.4	2,179.0	3,310.8	1,874.1	51.9	-43.4
Antaranya: USD CHATS[2]	*t.d.*	*79.9*	*1,302.1*	*2,055.3*	*1,189.9*	*57.8*	*-42.1*
Urus niaga pihak ketiga	t.d.	464.3	5,855.9	7,659.8	7,432.7	30.8	-3.0
Lain-lain	8,986.8	10,232.5	7,613.0	8,658.7	7,592.3	13.7	-12.3
SSTS[3]	**1,708.5**	**2,169.9**	**1,970.9**	**1,487.8**	**1,605.8**	**-24.5**	**7.9**
Pusing Ganti kepada KDNK (kali)	**37.0**	**43.5**	**46.7**	**52.5**	**55.2**		
Purata harian:							
Bilangan urus niaga ('000)	7.4	9.0	10.6	12.0	12.1		
Nilai urus niaga (RM bilion)	70.5	100.7	119.5	156.2	150.2		

[1] Sistem Pemindahan Dana Antara Bank
[2] Infrastruktur Pembayaran semasa Pembayaran (PvP) bagi penyelesaian dagangan pertukaran asing ringgit/dolar AS antara bank melalui RENTAS-USD CHATS, yang dilancarkan pada bulan November 2006
[3] Sistem Pemindahan Sekuriti Tanpa Skrip untuk Sekuriti Kerajaan Malaysia, bil Perbendaharaan dan sekuriti hutang awam tanpa skrip
t.d. Tidak diperoleh
Nota: Angka-angka tidak semestinya terjumlah disebabkan oleh penggenapan

Jadual A.32
Bilangan Terminal Pindahan Dana Elektronik Semasa Jualan (Electronic Fund Transfer at Point-of-Sale)

	2005	2006	2007	2008	2009
	Unit				
Kad pembayaran jenama antarabangsa[1]	83,100	93,368	119,490	144,897	160,585
Kad ATM	20,052	21,592	34,754	67,581	88,808
Wang elektronik	18,198	28,115	28,771	29,236	30,198

[1] MasterCard, Visa, American Express dan Diners Club

Jadual A.33
Bilangan Kad dan Pengguna Instrumen dan Saluran Pembayaran

	2005	2006	2007	2008	2009
	'000				
Bilangan kad/akaun:					
Kad kredit	7,816	8,833	9,901	10,812	10,818
Kad caj	244	272	246	286	285
Kad debit	15,677	18,861	21,887	24,437	30,337
antaranya: Kad ATM	*12,068*	*14,582*	*17,352*	*19,480*	*23,221*
Wang elektronik	44,035	46,875	53,150	61,534	68,462
Bilangan pelanggan:					
Perbankan Internet	2,584	3,208	4,599	6,191	8,119
antaranya: Individu	*2,522*	*3,162*	*4,523*	*6,057*	*7,958*
Perbankan mudah alih	128	247	346	530	629
Kadar penembusan kepada penduduk (%):					
Perbankan Internet	9.7	11.9	16.6	21.8	28.1
Perbankan mudah alih	0.5	0.9	1.3	1.9	2.2

Jadual A.34
Jumlah Pengiriman Wang Keluar dan Masuk

	2005	2006	2007	2008	2009
	RM juta				
Jumlah pengiriman keluar[1]	**6,140.0**	**7,082.7**	**7,958.1**	**8,573.1**	**10,519.1**
Dihantar melalui:					
Bank	5,740.4	6,370.3	7,093.0	6,561.7	6,575.4
Bukan bank	399.6	712.4	865.1	2,011.4	3,943.8
Jumlah pengiriman masuk[2]	**4,314.5**	**5,165.1**	**5,773.6**	**4,779.7**	**4,627.4**
Dihantar melalui:					
Bank	4,302.5	5,148.2	5,721.1	4,696.4	4,361.6
Bukan bank	12.1	16.9	52.5	83.3	265.7
Bilangan penyedia perkhidmatan kiriman wang	**37**	**36**	**46**	**67**	**81**
Bank perdagangan	33	32	33	38	39
Institusi Kewangan Pembangunan	1	1	1	2	2
Bukan bank	3	3	12	27	40

[1] Merujuk kepada jumlah wang yang dikirim dari Malaysia ke negara lain
[2] Merujuk kepada jumlah wang yang dikirim dari negara lain ke Malaysia

Jadual A.35
Bilangan Peserta dan Pengeluar Instrumen

	2005	2006	2007	2008	2009
	Unit				
RENTAS	**55**	**53**	**54**	**60**	**62**
BNM	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*
Bank	*49*	*47*	*48*	*54*	*54*
Institusi Kewangan Pembangunan	*2*	*2*	*2*	*2*	*4*
Bukan bank	*3*	*3*	*3*	*3*	*3*
SPICK/e-SPICK	**35**	**36**	**37**	**43**	**44**
Kad kredit	**19**	**18**	**18**	**23**	**24**
Bank	*17*	*16*	*16*	*21*	*21*
Bukan bank	*2*	*2*	*2*	*2*	*3*
Kad debit[1]	**14**	**15**	**14**	**20**	**23**
Kad debit antarabangsa	*5*	*7*	*6*	*15*	*16*
Kad ATM	*10*	*10*	*10*	*11*	*13*
Kad caj	**7**	**8**	**8**	**8**	**8**
Bank	*3*	*5*	*5*	*5*	*5*
Bukan bank	*4*	*3*	*3*	*3*	*3*
Wang elektronik[2]	**8**	**13**	**15**	**19**	**20**
Bank	*1*	*2*	*4*	*4*	*4*
Bukan bank	*7*	*11*	*11*	*15*	*16*
Perbankan Internet	**15**	**17**	**19**	**23**	**24**
Perbankan Mudah Alih	**5**	**6**	**7**	**10**	**10**
Bursa Pemprosesan Kewangan	**5**	**11**	**11**	**11**	**11**
Sistem GIRO Antara Bank	**16**	**16**	**19**	**21**	**21**

[1] Enam bank mengeluarkan kad debit antarabangsa dan kad ATM
[2] Termasuk kad prabayar jenama antarabangsa